Chulalongkorn University
Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2020

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

มูฮำหมัด อัซซอมาดีย์
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd

Part of the Educational Administration and Supervision Commons

Recommended Citation

อัซซอมาดีย์, มูฮำหมัด, "แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี" (2020). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 4404.
https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/4404

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROPOSED GUILDLINES FOR DEVELOPING ASSALAM NETWORK SCHOOL MANAGEMENT BASED ON THE CONCEPT OF GOOD MUSLIM CHARACTERISTICS

Mr. Muhammad Assomadee

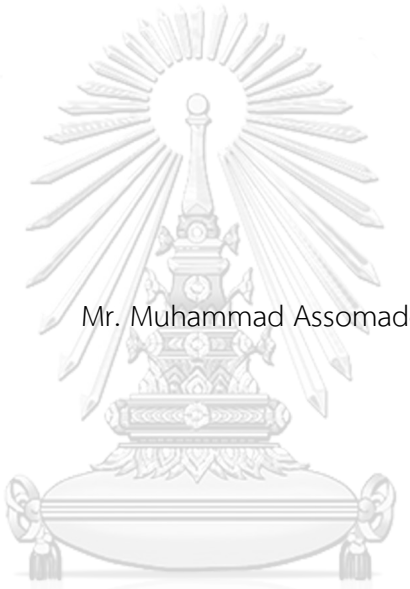

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Management
Department of Educational Policy,Management, and Leadership
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
โดย	นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.เพ็ญวรา ชูประวัติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.เพ็ญวรา ชูประวัติ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.ฐาปณัฐ อุดมศรี)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มูฮำหมัด อัซซอมาดีย์ : แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี. (PROPOSED GUILDLINES FOR DEVELOPING ASSALAM NETWORK SCHOOL MANAGEMENT BASED ON THE CONCEPT OF GOOD MUSLIM CHARACTERISTICS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.เพ็ญวรา ชูประวัติ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามและกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 37 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา และตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสิ้น 259 คน เครื่องมือวิจัยคือ แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการวิจัย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางฯ สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ฐานนิยม และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนประกอบด้วย การบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการ การบริหารบุคลากรประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงานและการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน การบริหารวิชาการประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา กรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีมารยาทที่ดีและงดงาม ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และรักษาระเบียบวินัย 2) ความต้องการจำเป็น พบว่า การพัฒนาบุคลากร ในส่วนของการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด การบริหารวิชาการ ในส่วนของการวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อพิจารณาด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากร 1) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน และกลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย 2) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีระเบียบวินัย และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง เช่น ความขี้เกียจ โอ้อวด เย่อหยิ่ง เป็นต้น ด้านการบริหารวิชาการ 1) พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 2) พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการคำสอนอิสลามในรายวิชาสามัญและบูรณาการความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา และในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สาขาวิชา	บริหารการศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต .....
ปีการศึกษา	2563	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6280121427 : MAJOR EDUCATIONAL MANAGEMENT
KEYWORD: SCHOOL MANAGEMENT, HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT, ACADIMIC MANAGEMENT, GOOD MUSLIM CHARATERISTICS, ASSALAM NETWORK SCHOOLS

Muhammad Assomadee : PROPOSED GUILDLINES FOR DEVELOPING ASSALAM NETWORK SCHOOL MANAGEMENT BASED ON THE CONCEPT OF GOOD MUSLIM CHARACTERISTICS. Advisor: Penvara Xupravati, Ph.D.

This research aims to 1) study the framework of Assalaam Network School Management, and the Good Muslim Characteristics Framework. 2) Analysis of the needs of developing Assalam network school Management based on the concept of good Muslim characteristics. 3) present the proposed guildlines for developing Assalam network school Management based on the concept of good Muslim characteristics. Using descriptive research methods. The sample group was 37 Assalam network school in 3 southern border provinces. There were 259 informants consisting of school director, deputy Director of Human Resources, deputy director of academic affairs, head of department, and student. Data were collected using evaluation form of the conceptual framework, questionnaires and the appropriateness and feasibility assessment form. The data were analyzed by finding percentage, mean, standard deviation, PNImodified, Mode, and Content Analysis.

The research results found that 1) The framework of School Management consists of Personnel administration and academic administration. Personnel administration consists of the personnel development during working hours and the development of personnel after working hours. academic administration consists of the development of curriculum, teaching and learning, assessment and evaluation, education supervision. The framework of Good Muslim Characteristics consists of 10 components: have true and pure faith, Practice the religion according to the example, have good manners and beauty, Willing to learn and excellent intelligence, have good health, can have a good career, benefit others, Overcome one's selfish feelings, Value and good time management, discipline. 2) The needs was found that personnel development In the part of personnel development after working hours has the highest order of needs. academic administration In the part of assessment and evaluation has the highest order of needs. and when considering the Good Muslim Characteristics it was found that knowing the value and good at managing time. has the highest order of needs. 3) the proposed guildlines for developing Assalam network school Management based on the concept of good Muslim characteristics consists of 4 main approaches as follows: Personnel Development 1) Promote the development of personnel outside working hours by allowing personnel to learn on their own study visit and a study group (Halakah) to develop personnel to know their values and to be good at managing their time. Willing to learn and excellent intelligence and discipline. 2) Promote the development of personnel during the operation with special assignments and using a nanny system To develop personnel to know the value and good at managing time discipline and can overcome their own inferiority such as laziness, arrogance, arrogance, etc. Academic administration 1) Develop methods for measuring and evaluating learning outcomes. to be diverse To develop students to know the value and good at managing time. Willing to learn and having excellent intelligence able to overcome their own ambitions and can have a good career. 2) Develop teaching and learning management by focusing on the integration of Islamic teachings in common courses and the integration of contemporary knowledge in religious courses and in extra-curricular activities for students to know the value and to be good at managing their time able to overcome their own ambitions.

Field of Study: Educational Management Student's Signature .....
Academic Year: 2020 Advisor's Signature .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กิตติกรรมประกาศ

บรรดาการสรรเสริญทั้งมวลนั้นเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮฺ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก และขอความสันติสุขจงประสบแด่ท่านนบีมุฮัมมัด ผู้ซึ่งเป็นผู้ชี้แนะสู่แนวทางที่เที่ยงตรงและเป็นแบบอย่างอันดีงามแก่มวลมนุษยชาติ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความโปรดปรานและการอนุมัติจากเอกองค์อัลลอฮฺ และด้วยความช่วยเหลือจากบรรดาคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.เพ็ญวรา ชูประวัติ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ กำลังใจและความช่วยเหลือในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง และขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์อันมีค่า ทั้งคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาของการศึกษา

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.ฐาปณัฐ อุดมศรี กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งให้ความกรุณาและความเมตตาในการเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ ที่ให้คำแนะนำ และความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนฯ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณบาบออับดุลเลาะ มามาอามีนะห์ ที่เลี้ยงดูและสนับสนุนข้าพเจ้าด้วยความเอาใจใส่และอดทน และขอขอบคุณครอบครัวอัซซอมาดีย์รวมถึงครอบครัวจะปะกียาทุกคน ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าอยู่เสมอ และที่ลืมไม่ได้ขอบคุณภรรยา ฮูดา จะปะกียา ผู้ที่อยู่เคียงข้าง คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้ามาตลอดระยะเวลาของการศึกษาในระดับปริญญาโทและตลอดไป

สุดท้ายนี้ขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาคในเวลาราชการ รุ่นที่ 57 และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

มูฮำหมัด อัซซอมาดีย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญ

หน้า

..... ค

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ค

..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ง

กิตติกรรมประกาศ ..... จ

สารบัญ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ญ

สารบัญภาพ ..... ฐ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย 1

1.2 คำถามการวิจัย 6

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย 6

1.4 ขอบเขตการวิจัย 6

1.4.1 ขอบเขตประชากร 6

1.4.2 ขอบเขตเนื้อหา 6

1.4.3 ขอบเขตพื้นที่ 6

1.4.4 ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 7

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย 7

1.6 นิยามศัพท์ 10

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 14

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 15

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 17
1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 17
1.2 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 24
1.3 การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 24
1.4 สมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม 27
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 31
2.1 ความเป็นมาของแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 31
2.2 องค์ประกอบของแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 34
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน 68
3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร 70
3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ 104
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 131
4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน 131
4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร 132
4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ 136
4.4 งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 138
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 141
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 141
ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 143
ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 152
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 163
4.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 164

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 170
4.3 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 179
4.4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 180
4.5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 195
4.6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 211
4.7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากแบบสอบถาม 243
4.8 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย 249
4.9 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 279
4.10 แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ 308
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 315
5.1 สรุปผลการวิจัย 316
5.1.1 กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 316
5.1.2 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 317
5.1.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิม ที่ดี 318
5.2 อภิปรายผลการวิจัย 324

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.2.1 กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 324
5.2.2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 327
5.2.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 332
5.3 ข้อเสนอแนะ 338
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 338
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 340
บรรณานุกรม 341
ภาคผนวก 351
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ 352
ภาคผนวก ข แบบประเมินกรอบแนวคิดและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย 355
ภาคผนวก ค แบบประเมินและผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 401
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 424
ภาคผนวก จ เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย 449
ประวัติผู้เขียน 453

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สังเคราะห์วิธีการพัฒนาบุคลากร 88

ตารางที่ 2 สังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ 114

ตารางที่ 3 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 157

ตารางที่ 4 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 159

ตารางที่ 5 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 161

ตารางที่ 6 ผลการประเมินกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน 164

ตารางที่ 7 ผลการประเมินกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 167

ตารางที่ 8 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 171

ตารางที่ 9 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 179

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม 180

ตารางที่ 11 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารโรงเรียน 188

ตารางที่ 12 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 193

ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากร 195

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 14 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน 199

ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน 205

ตารางที่ 16 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ 211

ตารางที่ 17 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาหลักสูตร 214

ตารางที่ 18 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน 218

ตารางที่ 19 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู 222

ตารางที่ 20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย 226

ตารางที่ 21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล 230

ตารางที่ 22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู 233

ตารางที่ 23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย 236

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 24 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการนิเทศการศึกษา..... 239

ตารางที่ 25 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่าย อัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากแบบสอบถาม 243

ตารางที่ 26 ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พิจารณาตามองค์ประกอบของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี..... 249

ตารางที่ 27 สรุปลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี..... 252

ตารางที่ 28 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยผู้วิจัย..... 256

ตารางที่ 29 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการการบริหารวิชาการ โดยผู้วิจัย 267

ตารางที่ 30 สรุปความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 279

ตารางที่ 31 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ 290

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย 9

ภาพที่ 2 ฮาซัน อัลบันนา 32

ภาพที่ 3 คุณลักษณะมุสลิมที่ดี 10 ประการ 64

ภาพที่ 4 ผังโครงสร้างแบบสอบถาม และผังโครงสร้างผู้ตอบแบบสอบถาม 148

ภาพที่ 5 สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย 169

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

จากสภาพสังคมปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้วัฒนธรรมต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดขึ้น รวมถึงการรับรู้และเข้าใจหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง จึงทำให้เด็กเยาวชนซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ซึ่งบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และไม่ถูกต้องตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมา ที่ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเยาวชน ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามวัยและครรลองของศาสนาอิสลาม ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อชีวิต เช่น ปัญหายาเสพติด บุหรี่ การพนัน การติดเกม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การตกเป็นเหยื่อการบริโภควัตถุนิยม การใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท เป็นโรคทางจิตเวชมากยิ่งขึ้น และการมีส่วนร่วมในการสร้างสถานณการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในปัจจุบัน โดยมีผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่านพบว่าเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวนร้อยละ 22.3 มีพฤติกรรมรุนแรงร้อยละ 20.7 (ดลมนรรจน์ บากา และเกษตรชัย และทีม, 2552) เยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตกอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง เช่น ภัยยาเสพติดที่กำลังระบาด ภัยจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่บั่นทอนคุณภาพการศึกษา ตลอดจนความพยายามของขบวนการผู้ก่อความไม่สงบที่แทรกซึมเข้าสู่สถานศึกษาเผยแพร่ความคิดและชักจูงเข้าร่วมขบวนการ สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะส่งผลต่ออนาคตของเยาวชนเองแต่หมายถึงอนาคตของประเทศชาติอีกด้วย (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า, 2556) นอกจากนี้สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญมากที่สุด ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ พ่อแม่ต้องไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนดูแลใกล้ชิดลูก ทำให้เด็ก ๆ เรียนรู้ชีวิตด้วยตนเองจากสังคมนอกบ้าน และอาจถูกชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบทั้งต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นรูปแบบแนวทางหรือหลักสูตรในการดำเนินงาน ซึ่งอ้างอิงจากหลักการศาสนาอิสลามจากอัลกุนอานและอัสสุนนะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละระดับของมุสลิมทั่วโลก โดยมีทั้งระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับองค์กร และระดับสังคม ซึ่งแนวทางการปฏิบัติในแต่ละระดับจะแต่แตกต่างกันออกไป โดยเป้าหมายของการวางแนวทางในการปฏิบัติในระดับปัจเจกบุคคล คือ เพื่อให้มุสลิมทุกคนเป็นคนดี อยู่บนพื้นฐานของหลักการศาสนาที่ถูกต้องและสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมต่อไป (ฮาซัน อัล บันนา, 1930) ซึ่งสอดคล้องกับ (สถาบันอัสสาลาม, 2563) ที่กล่าวว่า เป้าหมายของแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เพื่อพัฒนาสมาชิกองค์กรให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนพื้นฐานอิสลามทั้งด้านหลักการศรัทธา(อะกีดะฮฺ) หลักการกฎหมายอิสลาม(ชะรีอะฮฺ) จรรยามารยาทและมีการปฏิบัติตนตามหลักการคำสอนพื้นฐานอิสลาม และมุ่งมั่งพัฒนาคุณภาพตนเองเพื่อให้เกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีงามและมีอัตลักษณ์อิสลามขั้นพื้นฐาน เนื่องจากศาสนาอิสลามเป็นระบบการดำเนินชีวิตที่ครอบคลุมในกิจการทุกด้านของมุสลิม

อิสลามไม่เพียงแต่จะเป็นเรื่องความศรัทธาในพระเจ้าเท่านั้น อิสลามมิใช่ศาสนาที่สนับสนุนให้ศาสนิกชนปลีกแยกตนเองออกไปอยู่อย่างสันโดษ ปฏิเสธความต้องการพื้นฐานอันเป็นธรรมชาติของตน แต่อิสลามให้มองชีวิตอย่างมีค่า มีความหมาย และมีเกียรติ ดังนั้น มุสลิมทุกคนไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของประเทศไทยหรือโลกใบนี้ก็จำเป็นต้องครองตนและดำรงชีวิตตามแนวทางของหลักการศาสนาอิสลามตลอด 24 ชั่วโมงที่ เรียกว่า วิถีอิสลาม หรือ วิถีมุสลิม ดังนั้นในงานวิจัยนี้จะพูดถึงแนวทางปฏิบัติในระดับปัจเจกบุคคล เพื่อเป้าหมายการเป็นมุสลิมที่ดีตามหลักการบนพื้นฐานของศาสนาอิสลาม โดยแนวคิดนี้ได้รับความนิยมอย่างมากในหมู่คนมุสลิมในปัจจุบัน และหลายโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนในรูปแบบโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามได้นำแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมาใช้ในการอบรมขัดเกลาผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน ให้เป็นมุสลิมที่ดีต่อไป โดยเฉพาะในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ได้นำแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ดังนั้น แนวคิดการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นมุสลิมทีมีคุณภาพ มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีตามแบบฉนับของศาสนาอิสลามก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นได้ โดยสามารถแบ่งคุณลักษณะของมุสลิมที่ดี ได้เป็น 10 ประการด้วยกัน ประกอบด้วย 1) มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) 3) มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4) ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ 5) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6) สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7) สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8) เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9) รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และ10) รักษาระเบียบวินัย

(ฮาซัน อัล บันนา, 1930) โดยการนำคุณลักษณะเหล่านี้ไปปรับใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน โดยเฉพาะงานการบริหารบุคลากรและงานการบริหารวิชาการของโรงเรียน

โรงเรียนนับเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อันประกอบไปด้วย จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประชาชนส่วนอื่นของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของการศึกษา พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมุสลิมได้ศึกษาเรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ในขณะเดียวกัน หน่วยงานทางการศึกษามีความพยายามที่จะจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาเรียนรู้ดังกล่าว เนื่องจากมีความตระหนักว่าการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และอัตลักษณ์ในพื้นที่นั้น ควรจัดการศึกษาที่ประกอบไปด้วยวิชาสามัญและศาสนา เนื่องจากศาสนาอิสลามมิได้แยกความรู้ระหว่างทางโลกและทางธรรมออกจากกัน โดยมุสลิมต้องอาศัยความรู้ทั้งสองประเภทเพื่อปฏิบัติควบคู่กันไป โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนาเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 12 – 18 ปี ให้มีความเจริญงอกงามตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (นันทพงศ์ พฤกษชาติรัตน์, 2546) ดังนั้น โรงเรียนจึงเป็นหนึ่งในสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณค่า ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับเด็กและเยาวชน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะมีบริบทที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่ว ๆ ไป โดยจะมีการเรียนการสอนในรายวิชาสามัญและรายวิชาศาสนาอิสลามควบคู่กันไป บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียนต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในหลักการศาสนาอิสลามอยู่เสมอ ทั้งในเรื่องของการดำเนินชีวิตและการการปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ รวมถึงคุณธรรม จริธรรมต่าง ๆ ที่อิสลามส่งเสริมให้ปฏิบัติ โดยโรงเรียนจะนำหลักการอิสลามมาปรับใช้ในการบริหารงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม เป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญในประเทศไทย โดยมีโรงเรียนสมาชิกทั้งหมดทั่วประเทศ 61 โรงเรียน และมีเป้าหมาย คือ 1) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานและการจัดการของโรงเรียนที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย 2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและความเป็นมืออาชีพของบุคลากรของโรงเรียนและเครือข่ายด้วยกระบวนการที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 3) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมมือกับพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษากับหน่วยงานองค์กรสถาบันต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ (เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม, 2562) โดยมีเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน คือ ห้าม

ปรามความชั่วและสั่งใช้ความดี อันหมายรวมถึงการอบรมขัดเกลานักเรียนและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยใช้แนวคิดในการอบรมสั่งสอน บริหารสถานศึกษาและการดำเนินชีวิตตามครรลองของอิสลาม ซึ่งมีคำสอนและแบบอย่างจากอัลกุรอานและอัซซุนะห์แบบอย่างของท่านศาสนฑูตมูฮำหมัด (ซ.ล.) เพื่อให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนหรือมุสลิมทุกคน เป็นมุสลิมที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะของมุสลิมที่ดี โดยเป้าหมายนี้ประสงค์ให้เกิดกับมุสลิมทุกคน ครอบคลุมถึงนักเรียนและบุคลากรในรงเรียนทุกคน

การบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการมีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาพึงใส่ใจ การบริหารบุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะการพัฒนา “ครู” เป็นสิ่งจำเป็น เพราะครูเป็นบุคคลที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพของนักเรียน ครูถือว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในหลากหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการความรู้และด้านความคิดทัศนคติไปจนถึงวิธีการใช้ชีวิต บทบาทและความสำคัญของครูที่นอกเหนือจากเรื่องวิชาการคือเรื่องของการเสริมสร้างคุณลักษณะต่างๆของผู้เรียนในแง่ความฉลาดในการใช้ชีวิตในสังคมและการเรียนรู้อารมณ์ของตัวเองเพื่อที่จะรู้จัก เข้าใจตัวเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ ครูจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปลูกฝัง อบรมในแง่ของคุณธรรม จริยธรรม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการจัดการด้านอารมณ์ (Noddings, 1992) การจะผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพได้นั้น จึงต้องเริ่มจากครู โดย Marzano ทำการศึกษาและพบว่านักเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับการสอนของครู (Marzano, 2000) แต่การพัฒนาครูที่ผ่านมานั้นเกิดจากรูปแบบการพัฒนาที่ไม่ตรงตามความต้องการของครู ระยะเวลาการพัฒนาสั้น ทำให้การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่องและไม่ยั่งยืน เนื้อหาการพัฒนาไม่เหมาะสม เน้นหลักการและทฤษฎีมากจนครูไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ (อมรวิชช์ นาครทรรพ, 2546) เนื่องจากครูมีบทบาทหน้าที่ไม่เพียงแค่การให้วิชาความรู้กับนักเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนด้วย การพัฒนาครูจึงนำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียน ซึ่งการศึกษาในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญมีจุดมุ่งหมายที่จะหล่อหลอมนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติ ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ (เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม, 2562) ให้มีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) มีการกำหนดเป้าหมาย (ข้อ 4.3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการ

พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัยมีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้องและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น เมื่อโรงเรียนรับบุคลากรครูเข้าปฏิบัติงาน จำเป็นต้องพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูเข้าใจวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและวัฒนธรรมของโรงเรียน จะได้สามารถปรับตัวและปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับทิศทางของโรงเรียน นำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป การบริหารบุคลากรจึงเชื่อมโยงกับการบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะเป้าหมายของโรงเรียนคือ การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน (เพ็ญวรา ชูประวัติ, 2562) โดยจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการ คือ การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550)

จากปัญหาของนักเรียนในช่วงที่เป็นเด็กและเยาวชนดังกล่าวข้างต้น และจากการสนับสนุนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม และจริยธรรมของแผนระดับชาติต่าง ๆ และความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศโดยเฉพาะด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีประชากรมากกว่าร้อยละ 70 นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งการดำเนินงานการบริหารวิชาการและบริหารบุคลากรที่ยังไม่มีประสิทธิผลในการแก้ปัญหาขของนักเรียนตามสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันได้ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนในระดับสถานศึกษาในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานการบริหารวิชาการและการบริหารบุคลากรที่มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ดังนั้น การมีแนวทางการพัฒนาการบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณมุสลิมที่ดี จะมีส่วนช่วยในการบริหารงานบุคลากรและบริหารวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มสูงขึ้น และใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำรูปแบบการบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณมุสลิมที่ดี ไปใช้ในโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นผู้สืบทอดบนหน้าแผ่นดินในการช่วยเหลือสังคม และประเทศชาติต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร

2. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นอย่างไร

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.4.1 ขอบเขตประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 41 โรงเรียน

1.4.2 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีขอบเขตเนื้อหา 2 ขอบเขต คือ การบริหารโรงเรียน และแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.4.3 ขอบเขตพื้นที่

3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

1.4.4 ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

เดือนกันยายน 2563 จนถึง เดือนกรกฎาคม 2564

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี” แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. การบริหารโรงเรียน

ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการบริหารโรงเรียนจากแนวคิดรูปแบบการบริหารโรงเรียนของ พงษ์ลิขิต เพชรผล (2562) และกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ประกอบด้วย การบริหารบุคลากร และการบริหารวิชาการ

1.1 การบริหารบุคลากร

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์วิธีบริหารบุคลากรจากแนวคิดรูปแบบการบริหารบุคลากรในสถานศึกษาของ สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563,) อรรถพล อนันตวรสกุล (2560), สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559), กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพฐ (2553 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ไข่เกตุ, 2560), Dessler (2012) และCastetter and Young (2000 อ้างถึงใน จันทนี ตันสกุล, 2558) โดยสามารถจำแนกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1.1.1 การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน มี 5 วิธี ได้แก่

1.1.1.2 การใช้ระบบพี่เลี้ยง

1.1.1.2 การชี้แนะหรือการสอนงาน

1.1.1.3 การมอบหมายงานพิเศษ

1.1.1.4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

1.1.1.5 วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ

1.1.2 การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน มี 3 ได้แก่

1.1.2.1 การอบรมและสัมมนา

1.1.2.2 การศึกษาดูงาน

1.1.2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.2 การบริหารวิชาการ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดขอบข่ายของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของ เพ็ญวรา ชูประวัติ (2562), ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557), สมาน อัศวภูมิ (2551), รุ่งขัชดาพร เวหะชาติ (2550), กระทรวงศึกษาธิการ (2550), กมล ภู่ประเสริฐ (2544), กิติมา ปรีดีดิลก (2532) และสงัด อุทรานันท์ (2530) ได้แก่

1.2.1 การพัฒนาหลักสูตร

1.2.2 การจัดการเรียนการสอน

1.2.3 การวัดและประเมินผล

1.2.4 การนิเทศการศึกษา

2. แนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จาก ฮาซัน อัลบันนา (1930), มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ อัลเคาะฏีบ (1997) และKhawlah bint Yahya (2013) ประกอบด้วย

2.1 มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)

2.2 ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)

2.3 มีมารยาทที่ดีและงดงาม

2.4 ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ

2.5 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

2.6 สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี

2.7 สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น

2.8 เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

2.9 รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา

2.10 รักษาระเบียบวินัย

โดยสามารถแสดงกรอบการวิจัยได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียน

พงษ์ลิขิต เพชรผล (2562) และกระทรวงศึกษาธิการ (2550)

การบริหารบุคลากร

(สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563), อรรถพล อนันตวรสกุล (2560), สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559), กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพฐ (2553 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ไข่เกตุ, 2560), Dessler (2012) และCastetter and Young (2000 อ้างถึงใน จันทนี ต้นสกุล, 2558)) ประกอบด้วย

1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน
   - 1.1 การใช้ระบบพี่เลี้ยง
   - 1.2 การชี้แนะหรือการสอนงาน
   - 1.3 การมอบหมายงานพิเศษ
   - 1.4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
   - 1.5 วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน
   - 2.1 การอบรมและสัมมนา
   - 2.2 การศึกษาดูงาน
   - 2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

การบริหารวิชาการ

(เพ็ญวรา ชูประวัติ (2562), ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557), สมาน อัศวภูมิ (2551), รุ่งขัชดาพร เวหะชาติ (2550), กระทรวงศึกษาธิการ (2550), กมล ภู่ประเสริฐ (2544), กิติมา ปรีดีดิลก (2532) และสงัด อุทรานันท์ (2530)) ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินผล
4. การนิเทศการศึกษา

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี

(ฮาซัน อัล บันนา (1930), มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ อัลเคาะฏีบ (1997), Khawlah bint Yahya (2013)) ประกอบด้วย

1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา
10. รักษาระเบียบวินัย

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี หมายถึง คุณลักษณะที่พึงมีหรือรูปแบบในการดำเนินชีวิตสำหรับบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามคำสอนของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและอัซซุนนะห์ ที่ผ่านการนำเสนอของเชค ฮาซัน อัลบันนา ซึ่งประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) 3) มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4) ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ 5) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6) สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7) สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8) เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9) รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และ10) รักษาระเบียบวินัย

มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) หมายถึง การศรัทธาต่อพระเจ้าองค์เดียว (อัลลอฮ) ศรัทธาต่อศาสนทูตของพระองค์ (รอซูล) ศรัทธาต่อบรรดาเทวทูตของพระองค์ (มะลาอิกัต) ศรัทธาต่อคำภีร์อัลกุรอ่าน ศรัทธาต่อวันปรโลก (อาคีรัต) และศรัทธาต่อการกำหนดสภาวการณ์ของพระองค์ (ตักฎีร) โดยออกห่างจากการตั้งภาคี และไม่กราบไหว้บูชาสิ่งอื่นใดนอกจากพระองค์

ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจ (อีบาดะห์) ทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ (วาญิบ) เช่น การละหมาด การถือศีลอด การประกอบพิธีฮัจญ์ และการบริจาคทาน (ซากาต) และสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ (ซุนนะห์) เช่น การขอพร (ดุอาอฺ) การอ่านคำภีร์อัลกุรอาน และอื่น ๆ ด้วยเจตนาที่บริสุทธ์และทำตามแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.) รวมถึงวิถีในการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งหมด เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน และอื่น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มีมารยาทที่ดีและงดงาม หมายถึง มีความน้อบน้อมถ่อมตน ใจกว้าง ให้อภัยผู้อื่น อดทนไม่โกรธง่าย เมตตาผู้น้อยให้เกียรติผู้ใหญ่ ยุติธรรมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัตย์จริง รักษาสัญญา ไม่โกหก ไม่พูดจาว่าร้ายและนินทาผู้อื่น มีระเบียบวินัย ตามแบบอย่างการปฏิบัติของท่านศาสนฑูตมูฮำหมัด (ซล.)

ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ หมายถึง มีความพยายาม ตั้งใจ จริงจัง แน่วแน่ ในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี มีความรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจเป็นอย่างดีในศาสตร์ความรู้ของศาสนาอิสลามและศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะศาสตร์ในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพของตนเอง

มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง หมายถึง มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาดของร่างกาย อาหาร เสื้อผ้า และที่พักอาศัยเป็นอย่างดี หมั่นเอาใจใส่ ดูแล ป้องกัน และรักษาสุขภาพเป็นอย่างดี พักผ่อนให้เพียงพอและห่างไกลจากอาหารการกินที่ไม่ดีทั้งหลาย รวมถึงปฏิบัติตามศาสนบัญญัติในเรื่องของการรักษาสุขภาพและรักษาความสะอาดต่าง ๆ

สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี หมายถึง มีอาชีพการงานที่ดี มั่นคง สุจริต และมีความสามารถ ทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพการงานของตนเองเป็นอย่างดี มีการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ในสาขาอาชีพของตนเองอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งที่จะเรียนรู้ พยายามหาโอกาสต่อยอดในอาชีพการงานอยู่เสมอ

สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายถึง มีความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่ลำบากมากกว่าตนเอง และเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ผู้อื่น ด้วยความบริสุทธิ์ใจและสุดความสามารถ ร่วมมือกับผู้อื่นในการช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างสุดความสามารถ

เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง หมายถึง การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ด้วยการระงับ ละทิ้ง และออกห่างจากการทำความชั่วและสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์ความคิดในจิตใจ

รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา หมายถึง ตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับคืนมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบศาสนกิจต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รักษาระเบียบวินัย หมายถึง ให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของร่างกาย เสื้อผ้า ที่พักอาศัย และสถานที่ต่าง ๆ มีการจัดสรรเวลาในภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นอย่างดี เตรียมพร้อมก่อนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการวางแผนการใช้ชีวิตและจัดลำดับความสำคัญที่ดี

การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการ ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารบุคลากร หมายถึง การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน

การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ประกอบด้วย การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การมอบหมายงานพิเศษ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และวิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การใช้ระบบพี่เลี้ยง หมายถึง การจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การชี้แนะ การสอนงาน หมายถึง การที่ผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความ เชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การมอบหมายงานพิเศษ หมายถึง การมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามรับผิดชอบ เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ หมายถึง วิธีการพัฒนาครูแบบเฉพาะที่ใช้อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะ เข้ารับการพัฒนาได้ ประกอบด้วย การอบรมและสัมมนา การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การอบรมและสัมมนา หมายถึง วิธีการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกันตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การศึกษาดูงาน หมายถึง การพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่บุคลากรสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกับสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม หรือ Assalam Smart School Association : ASSA ภายใต้การนำโดยสถานบันอัสสาลาม มหาวิทยาลัยฟาฎอนี จังหวัดปัตตานี

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนได้แก่

1. ผู้บริหารการศึกษาในระดับเครือข่ายอัสสาลาม สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียนในเครือข่าย ทำให้บุคลากรและผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2. ผู้บริหารโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ มีแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีในบริบทสถานศึกษาของตน

3. ครูและบุคลากรในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นมุสลิมที่ดี

4. นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

5. เมื่อบุคคลมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา ค้นคว้าทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีสาระสำคัญประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

ตอนที่ 1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.2 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.3 การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4 สมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2.1 ความเป็นมาของแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2.2 องค์ประกอบของแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร

3.1.1 ความหมายของการบริหารบุคลากร

3.1.2 ความสำคัญของการบริหารบุคลากร

3.1.3 ขอบข่ายของการบริหารบุคลากร

3.1.4 การพัฒนาบุคลากร

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

3.2.1 ความหมายของการบริหารวิชาการ

3.2.2 ความสำคัญของการบริหารวิชาการ

3.2.3 จุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการ

3.2.4 ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร

4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

4.4 งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียด ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามเป็นความร่วมมือของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นการทำความเข้าใจโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม จึงต้องทำความเข้าใจกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก่อนเป็นลำดับแรก โดยรายละเอียดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีดังนี้

1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

อารงค์ สุทธาศาสน์ (2519), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2528), โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์ (2528), เรวดี กระโหมวงศ์ และคณะ (2546), และอิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต และนุมาน หะยีมะแซ (2553) ได้กล่าวเกี่ยวกับความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไว้ว่า พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (2550) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) และ 15(2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (2525) ปัจจุบันเป็นโรงเรียนเอกชนในระบบแห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 โดยดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาควบคู่วิชาสามัญ ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันการศึกษาที่มีพัฒนาการอันยาวนาน เป็นที่รู้จักกันดีในนาม “ปอเนาะ” ตั้งอยู่กระจัดกระจายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัด ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ดำเนินการสอนและบริหารจัดการโดยโต๊ะครู ส่วนหลักสูตรการเรียนการสอนอาศัยความชำนาญการเฉพาะทางของโต๊ะครู ระยะเวลาของการศึกษาในระบบปอเนาะไม่มีการกำหนดที่แน่นอนว่าเมื่อใดจึงจะสำเร็จการศึกษา เนื้อหาวิชาที่ใช้สอนเป็นวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียว การเรียนการสอนใช้ภาษามลายู ไม่มีการสอนวิชาสามัญและภาษาไทย ต่อมารัฐจึงพิจารณาปรับปรุง ปอเนาะโดยกำหนดให้มีการส่งเสริมและโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในปี พ.ศ. 2526 เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2525

ประกิจ ประจนปัจจนึก (2516), รุ่ง แก้วแดง (2511) กล่าวว่า การแปรสภาพของปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในปี พ.ศ. 2508 มีผลสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้วางโครงการพัฒนาการศึกษาทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2501 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 12 ภาค ในส่วนของภาคการศึกษา 2 ได้มอบหมายให้จังหวัดยะลามีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคณะกรรมการการพัฒนาการศึกษาในครั้งนี้ได้มุ่งประเด็นการพิจารณาเกี่ยวกับการศึกษาในรูปแบบของ “ปอเนาะ” ผลการพิจารณาดังกล่าวได้มีความเห็นพ้องกันว่า ปอเนาะมีระบบการจัดการศึกษาที่ล้าหลัง และมีผลต่อความมั่นคงของชาติบ้านเมือง

สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 (2548) ให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการการพัฒนาการศึกษาจึงมีข้อตกลงในการจัดระเบียบว่าด้วยการปรับปรุง “ปอเนาะ” โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อให้ปอเนาะจดทะเบียน อันหมายถึงการยอมรับแนวทางการปรับปรุงการศึกษาในอนาคต 2) เพื่อปรับปรุงอาคาร สถานศึกษา และบริเวณจัดทำถนนเข้าสู่ปอเนาะ และจัดทำป้ายชื่อปอเนาะ 3) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร โดยจัดสอนให้เป็นชั้น จัดสอนภาษาไทยและจัดสอนวิชาชีพตามความต้องการและความพร้อม และ 4) เพื่อจัดให้มีการประเมินผลการสอนชั้นตัวประโยค กระทรวงศึกษาธิการจะมอบให้จังหวัดและภาคการศึกษา 2 ดำเนินการ

สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 (2548) , กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ให้ข้อมูลว่า ผลการประชุมสัมมนาดังกล่าว รัฐได้หันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปอเนาะเป็นกรณีพิเศษ และได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ ดังนี้

ระยะที่ 1 พ.ศ. 2504 - 2508 ระยะการออกระเบียบว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ และให้ปอเนาะยื่นเรื่องขอจดทะเบียน

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคการศึกษา 2 พ.ศ. 2504 โดยมีสาระสำคัญของระเบียบ ดังนี้

1. ปอเนาะใดที่มีความสนใจที่จะปรับปรุงกิจการให้ยื่นเรื่องขอจดทะเบียนต่อทางราชการ

2. ปอเนาะใดที่จัดกิจการด้านการสอนได้ดี จะได้รับการอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ

3. ให้ปอเนาะที่จดทะเบียนแล้ว จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทั้งวิชาศาสนา สามัญ และวิชาชีพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ผลจากการใช้ระเบียบนี้ ปรากฏว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2507 มีปอเนาะภายใต้การดูแลของภาคการศึกษา 2 ได้มาจดทะเบียนกับทางราชการ จำนวน 171 แห่ง ซึ่งรัฐบาลได้ส่งเสริม สนับสนุน และให้การช่วยเหลือด้านอาคารสถานที่ หลักสูตรการสอน และการวัดผลประเมินผล โดยให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคการศึกษา 2 พ.ศ. 2504 ทุกประการ

ระยะที่ 2 พ.ศ. 2509 - พ.ศ. 2511 ระยะการแปรสภาพปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอน ศาสนาอิสลาม

ในปี พ.ศ. 2508 รัฐบาลได้อนุมัติให้ปอเนาะที่ได้จดทะเบียนแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 - 2508 ได้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 เพื่อที่จะควบคุมและปรับปรุงให้ปอเนาะเป็นสถานศึกษาศาสนาให้มีสภาพที่ดีขึ้น โดยมีการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดให้มีอาคารเรียนเอกเทศ สอนวิชาศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญเท่านั้น จึงจะได้รับการ

ส่งเสริมและสนับสนุนจากทางรัฐ ในขณะเดียวกันรัฐก็ได้ห้ามจัดตั้งปอเนาะขึ้นใหม่ตามข้อเสนอของสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงทำให้ปอเนาะในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้และจังหวัดพัทลุง นครศรีธรรมราช พังงา กระบี่ ตรัง ระนอง และภูเก็ต เข้ามาเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 และสนับสนุนโครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอน ศาสนาอิสลาม ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2513 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนทั้งวิชาศาสนาและสามัญให้มีประสิทธิภาพ

การที่มีมติรัฐมนตรีได้ห้ามการจัดตั้งปอเนาะขึ้นใหม่ตามข้อเสนอแนะของสภาความมั่นคงแห่งชาติดังกล่าว มิได้ทำให้ปอเนาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องยุติดำเนินการจัดตั้งและหยุดทำการสอนแต่อย่างใด อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนอิสลามเป็นวิถีชีวิตอันเป็นเป้าหมายหลักและแก่นแท้ แห่งชีวิตของมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบกับกับอิสลามถือว่าการศึกษาหาความรู้เป็นสิ่งจำเป็น (วาญิบ) เหนือมุสลิมทุกคน และสถานที่การจัดการเรียนการสอนที่มีบทบาทมากที่สุดในสมัยดังกล่าวคือปอเนาะ ในขณะเดียวกันสถาบันศึกษาปอเนาะก็ยังมีบทบาทสำคัญต่อสังคมมุสลิมอย่างมากในปัจจุบัน ดังนั้น การห้ามมิให้จัดตั้งปอเนาะและหยุดทำการสอน ผู้วิจัยมองว่าคงกำหนดได้ในเชิงนามธรรมเท่านั้น แต่ในเชิงรูปธรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมการเรียนรู้แห่งอิสลามเป็นสิ่งที่ต้องอยู่คู่กับวิถีชีวิตของมุสลิมตลอดไป ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งปอเนาะหรือไม่ได้จัดตั้งก็ตาม อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นสัจธรรมแห่งชีวิตของมุสลิมทุกคน

การดำเนินการแปรสภาพปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการให้การอุดหนุนแก่โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ภายใต้โครงการปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2508 – 2517 มีสาระที่สำคัญ ดังนี้

1. ให้เงินจำนวนหนึ่งในปีแรกที่ขอจัดตั้ง

2. ให้ครูช่วยสอนวิชาสามัญ โดยใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียน คือ

1) นักเรียน 50 - 149 คน ให้ครู 1 คน

2) นักเรียน 150 - 229 คน ให้ครู 2 คน

3) นักเรียน 300 - 499 คน ให้ครู 3 คน

3. ให้เงินทุนทุกปี

4. ให้มีการผ่อนผันเรื่องคุณสมบัติบางประการของเจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่และครู โดยผ่อนผันไม่ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การดำเนินงานปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามของทางราชการ อาจแบ่งได้ 2 ระยะ คือ ระยะที่หนึ่งเป็นการดำเนินงานแปรสภาพปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์ เพื่อให้มาอยู่ในความควบคุมของทางราชการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ส่วนระยะที่สองเป็นการเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารจัดการโรงเรียน พร้อมทั้งให้การอุดหนุนทางด้านการเงิน การจัดส่งครูไปช่วยสอนวิชาสามัญ การให้อุปกรณ์การเรียนการสอน การนิเทศ การศึกษา การปรับปรุงหลักสูตรแบบเรียนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ และอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม หลังจากเหตุการณ์ปล้นปืนเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ปอเนาะได้รับความสนใจจากภาครัฐอีกครั้ง โดยเฉพาะมีการกล่าวหาว่าปอเนาะเป็นแหล่งก่อความไม่สงบดังที่เคยเกิดขึ้นในอดีต รัฐจึงได้มีความพยายามที่จะจัดระเบียบปอเนาะอีกครั้ง จึงเปิดโอกาสให้ปอเนาะได้จดทะเบียน ด้วยความสมัครใจ และจากการจดทะเบียนปอเนาะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน จึงถือเป็นมิติใหม่ของการศึกษาในระบบปอเนาะ และคำว่า “ปอเนาะ” ในอดีตได้ถูกเปลี่ยนเป็นชื่อใหม่ว่า “สถาบันศึกษาปอเนาะ” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา

จึงสามารถจะสรุปได้ว่า จากเหตุการณ์ความไม่สงบในปี พ.ศ. 2502 และปี พ.ศ. 2547 เป็นสัญญาณที่บ่งบอกให้รู้ว่ารัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และดูแลสถาบันศึกษาปอเนาะอย่างจริงจัง ดังนั้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2551 สถาบันศึกษาปอเนาะจึงได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกลุ่มส่งเสริมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละจังหวัด ต่อมาในปลายปี พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน ก็ได้โอนการกำกับดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนไปยังสำนักงานการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบสถาบันศึกษาปอเนาะโดยตรง จัดตั้งขึ้นตามประกาศมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2551 รับทราบรายงานผลการประชุมของคณะกรรมการเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) ในคราวประชุมครั้งที่ 3/2551 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2551 ในเรื่องการบูรณาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีมติให้จัดตั้งสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดและสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดตั้ง สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา และสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอในทุกอำเภอของจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส มีฐานะเป็นสำนักภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ระยะที่ 3 พ.ศ. 2512 - พ.ศ. 2514 ระยะการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม การปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในระยะนี้ เป็นการสนับสนุนควบคู่กับการปรับปรุง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ระบบการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพอีกระดับหนึ่ง โดยจัดให้มีอาคารเรียนเป็นเอกเทศ มีการสอนวิชาสามัญควบคู่กับวิชาศาสนา และด้านอาชีพ

ระยะที่ 4 พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2519 ระยะการปรับปรุงส่งเสริมและการประกาศใช้โครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามที่ได้แปรสภาพแล้วจะได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นสถานศึกษาที่มีการสอนวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนาและด้านอาชีพ ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบาย ดังนี้

1. นโยบาย พ.ศ. 2512 ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ว่า ส่งเสริมการศึกษาของเด็กไทยมุสลิมให้สูงขึ้น และควรจัดทำโครงการปรับปรุงการศึกษาเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. นโยบาย พ.ศ. 2519 กำหนดนโยบายไว้ว่า ควรดำเนินการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และเร่งการศึกษาสายสามัญและอาชีวศึกษาให้สามารถรับเด็กไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าเรียนได้มากขึ้น

ในขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้โครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2513 โดยโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจะได้รับการอุดหนุนด้านการเงิน การส่งครูไปช่วยสอนวิชาสามัญ และการอุดหนุนวัสดุอุปกรณ์ จนถึงสิ้นปี 2519

ระยะที่ 5 พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2524 ระยะการพัฒนาโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามมีการประกาศใช้โครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2520 – 2524 โดยการอุดหนุนด้วยการให้เงิน ครูผู้สอน อุปกรณ์ และวิทยาคารสงเคราะห์ และมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรวิชาสามัญ จากหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 5 - 7 เป็นหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 - 4 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การที่รัฐได้ส่งเสริมและสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ในด้านงบประมาณ ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และอาคารสถานที่ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความสันติสุขและความมั่นคงภายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบกับเพื่อจัดระบบการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพทัดเทียมในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ

ระยะที่ 6 พ.ศ. 2525 - พ.ศ. 2529 ระยะการพัฒนาโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ให้ โรงเรียนราษฎร์ที่จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์เป็นโรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น

โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม จึงเป็น “โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม” และได้เปลี่ยนชื่อตำแหน่งเจ้าของโรงเรียนเป็นผู้รับใบอนุญาต ได้มีการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถสอนวิชาสามัญได้อย่างมีคุณภาพ และให้โรงเรียนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน โดยยังคงไว้ซึ่งการอุดหนุนด้านการเงิน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และวิทยาคารสงเคราะห์

ระยะที่ 7 พ.ศ. 2530 - พ.ศ. 2534 เป็นระยะการพัฒนาที่มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนและครูสอนวิชาสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แต่ในส่วนของโรงเรียนประเภทสอนศาสนาอย่างเดียวมีแนวโน้มลดลง ด้านอาคารสถานที่และคุณภาพการศึกษาได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น รัฐได้ทำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเอกชน ตามมาตรา 15 (2) ประเภทการศึกษานอกโรงเรียน เป็นโรงเรียนมาตรา 15 (1) ประเภทสามัญ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โดยรัฐยังคงให้การอุดหนุนในด้านการเงิน บุคลากร อุปกรณ์การสอน และวิทยาคารสงเคราะห์ และให้โรงเรียนที่เปิดสอนตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 เปลี่ยนมาสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 แทน

ระยะที่ 8 พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2539 เป็นระยะที่รัฐได้เปลี่ยนวิธีการให้การอุดหนุน โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. โรงเรียนประเภทมาตรา 15 (2) เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จัดการศึกษา ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จัดรูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษานอกโรงเรียน โดยรัฐยังคงให้การอุดหนุนด้านการเงิน บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ โดยมุ่งเน้นการอุดหนุนรายปี

2. โรงเรียนประเภทมาตรา 15 (1) เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เปลี่ยนสภาพจากโรงเรียนประเภท 15 (2) เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน ประเภท 15 (1) โดยคิดอัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1 : 25 และจ่ายเงินอุดหนุนตามรายหัวของนักเรียน

จากระยะการเปลี่ยนแปลงข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การแปรสภาพจากปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในปี พ.ศ. 2508 และการแปรสภาพจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปี พ.ศ. 2525 นั้น นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รัฐต้องใช้ความพยายามอย่างสูง ประกอบกับต้องใช้ยุทธศาสตร์แห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้รัฐได้ทราบว่า การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องจัดการศึกษาวิชาสามัญควบคู่ไปกับวิชาศาสนา ซึ่งการเรียนรู้อิสลามเป็นพื้นฐานหลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ของมุสลิมทุกคน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของอิสลามที่มุ่งเน้นการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดเป็นโรงเรียนเอกชนในระบบ โดยได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป และได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีความคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและสังคม ชุมชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด 12 ด้าน ได้แก่ 1) งานพัฒนาหลักสูตร 2) งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) งานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) งานแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 10) การ ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารจัดการตามระเบียบการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว เป็นการบริหารงานที่สามารถเทียบเคียงกับการบริหารโรงเรียนของรัฐเกือบทุกรูปแบบ ถึงแม้ว่าโดยภาพรวมอาจจะมีความแตกต่างกันด้านคุณภาพ แต่หากมีการปรับแผนการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีระบบโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็จะเป็นสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเทียบเคียงโรงเรียนของรัฐได้ อาจจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน อย่างไรก็ดีปัจจุบันการศึกษานอกระบบก็ยังคงมีอยู่โดยรัฐได้จัดให้สถาบันศึกษาปอเนาะและศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เป็นสถาบันการศึกษานอกระบบ โดยเฉพาะการศึกษาในสถาบันศึกษา ปอเนาะ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษาศาสนาเป็นหลัก แต่มีการศึกษาสามัญ (การศึกษา นอกโรงเรียน) และวิชาชีพรวมอยู่ด้วย นับเป็นการเปิดทางเลือกให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามสาขาการเรียนที่ตนเองถนัด ซึ่งมีทั้งโรงเรียนในระบบและนอกระบบ เป็นการบูรณาการการศึกษาอิสลามที่มีสองระบบในเวลาเดียวกัน และเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะกับบริบทและอัตลักษณ์ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับเป็นโอกาสและความท้าทายของรัฐในการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.2 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่กระจัดกระจายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและส่งเสริมของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นต้นสังกัดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผู้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ครอบคลุมภารกิจงาน ด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจงานที่อยู่ภายใต้กรอบงาน 4 ด้านของกระทรวงศึกษาธิการ คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป ส่วนการบริหารงานวิชาการมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นผู้กำหนดนโยบายหลักด้านวิชาการ โดยมีทั้งหมด 12 ด้าน ได้แก่ 1) งานพัฒนาหลักสูตร 2) งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) งานแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.3 การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีระบบการจัดการเรียนการสอนทั้งวิชาสามัญและศาสนาควบคู่กันไป โรงเรียนบางโรงจะจัดให้มีการเรียนการสอนศาสนาในภาคเช้าและเรียนวิชาสามัญในภาคบ่าย ส่วนบางโรงจะจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหลักสูตร โดยจัดให้มีการเรียนการสอนที่คละกันไประหว่างการเรียนการสอนวิชาสามัญและศาสนา มีครูผู้สอน 2 ประเภท คือ ครูสอนวิชาศาสนา หรือเรียกว่า “อุสตาซ” และครูสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพ บางโรงก็จะมีครูข้าราชการและพนักงานราชการครูที่รัฐส่งไปช่วยสอน ปัจจุบันมีโรงเรียนจำนวนหลายโรงได้จ้างครูต่างชาติมาเป็นครูสอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะครูต่างชาติสัญชาติฟิลิปปินส์ ส่วนใหญ่โรงเรียนจะจ้างให้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเนื่องด้วยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งวิชาสามัญและศาสนาควบคู่กันไป จึงทำให้วันหยุดประจำสัปดาห์ของแต่ละโรงไม่

เหมือนกัน โดยบางโรงจะหยุดทำการสอนเพียง 1 วัน คือ วันศุกร์ ส่วนบางโรงจะหยุดทำการสอน 2 วัน คือ วันศุกร์และวันเสาร์

สำหรับหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบัน คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 โดยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีวิวัฒนาการหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการนับตั้งแต่ปอเนาะได้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามและเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามลำดับดังนี้

1.3.1 หลักสูตรสามัญ

5.3.1.1 หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

5.3.1.2 หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

5.3.1.3 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530

5.3.1.4 หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)

5.3.1.5 หลักสูตรมัธยมศึกษาบูรณาการ พุทธศักราช 2535

5.3.1.6 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

5.3.1.7 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.3.2 หลักสูตรอิสลามศึกษา

5.3.2.1 หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2523 มี 3 ระดับ คือ ระดับตอนต้น (อิบติดาอียะฮฺ) ใช้เวลาเรียน 4 ปี ระดับตอนกลาง (มุตะวัสสิเฏาะฮฺ) ใช้เวลาเรียน 3 ปี และระดับตอนปลาย (ษานะวียะฮฺ) ใช้เวลาเรียน 3 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5.3.2.2 หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2535 ใช้ได้เพียง 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนกลาง ใช้เวลาเรียน 3 ปี ส่วนตอนปลาย (ษานะวียะฮฺ) ยังคงใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2523

5.3.2.3 หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2540 ใช้ได้เพียง 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนกลาง ใช้เวลาเรียน 3 ปี ส่วนตอนปลาย (ษานะวียะฮฺ) ยังคงใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2523

5.3.2.4 หลักสูตรอิสลามศึกษา 2546 มี 3 ระดับ คือ ระดับตอนต้น (อิบติดาอี ยะฮฺ) ใช้เวลาเรียน 6 ปี ระดับตอนกลาง (มุตะวัสสีเฏาะฮฺ) ใช้เวลาเรียน 3 ปี และระดับตอนปลาย (ษานะวียะฮฺ) ใช้

เวลาเรียน 3 ปี เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เวลาเรียนรวมทั้งหมด 12 ปี

ส่วนระเบียบและหลักสูตรปอเนาะที่ใช้ก่อนการแปรสภาพจากปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามและเปลี่ยนเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มี 2 หลักสูตร คือ 1) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในเขตภาคการศึกษา 2 พุทธศักราช 2504 ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (อบติดาอียะฮ) ใช้เวลา เรียน 4 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนกลาง (มุตะวัสสิเฏาะฮ) ใช้เวลาเรียน 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ษานะวียะฮ) ใช้เวลาเรียน 2 ปี 2) หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2513 เป็นหลักสูตรที่ใช้สำหรับนักเรียนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในภาคการศึกษา 2 ที่ผ่านการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาแล้ว ใช้เวลาเรียน 4 ปี

1.3.3 ประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติโรงเรียนเอกชนออกเป็นโรงเรียนเอกชนในระบบและโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดอยู่ในโรงเรียนเอกชนทั้งในระบบและนอกระบบ และสามารถจำแนกโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาทั้งในและนอกระบบ ได้ 4 ลักษณะ คือ

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546

2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทการกุศล เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา หรือจิตใจ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะโรงเรียนการกุศล หรือโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546

3. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทสามัญ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนอกระบบ เป็นโรงเรียนที่สอนวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียว โดยบางแห่งผู้เรียนที่สนใจจะศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพ ก็สามารถไปศึกษาตามสถานศึกษาต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

สำหรับการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวคิดมุสลิมคุณภาพ ผู้วิจัยขอศึกษากรณีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระบบที่เปิดทำการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา ลักษณะที่ 1, 2 และ 3 เท่านั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมี วิวัฒนาการมาจาก “ปอเนาะ” ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่อยู่คู่กับชุมชนมาอย่างช้านาน ต่อมาระหว่าง ปี พ.ศ. 2504 - 2508 เป็นช่วงระยะเวลาการออกระเบียบว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ และให้ปอเนาะยื่นเรื่องขอจดทะเบียน จึงมีปอเนาะส่วนใหญ่ได้มาจดทะเบียน แต่มีปอเนาะบางแห่งไม่ได้จดทะเบียนตามคำประกาศ สำหรับปอเนาะที่ได้จดทะเบียนกับทางรัฐ รัฐได้ดำเนินการแปรสภาพปอเนาะดังกล่าวเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามก็ได้เปลี่ยนมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจนถึงปัจจุบัน หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนได้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 ส่วนประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามควบคู่วิชาสามัญ 2) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทการกุศล 3) โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามประเภทสามัญ และ 4) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนอกระบบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.4 สมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม

1.4.1 ประวัติสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม (2562) ได้กล่าวถึงประวัติสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม ดังนี้ เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม ซึ่งเดิมรู้จักกันในนาม Assomadi ได้ร่วมลงนาม MOU ในเครือข่ายการศึกษาระดับนานาชาติ International Center for Excellence Education (ICEE) จากการประชุมเครือข่ายโรงเรียนอัสสลามเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2554 ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นำโดย รศ.ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต ในฐานะประธานที่ประชุม และที่ประชุมได้มีมติจัดตั้งเครือข่ายโดยใช้ชื่อว่า “เครือข่ายโรงเรียน

คุณภาพอัสลาม” แทนชื่อเดิม ชื่อภาษามลายู คือ Jaringan Sekolah Bestari Assalam (JSBA) และชื่อภาษาอังกฤษ คือ Assalam Smart School Network , Thailand : ASSN โดยแบ่งออกเป็นสองโซน คือ โซนภาคใต้ตอนล่าง มี อ.สุกรี สาและ เป็นประธาน และ เขตภาคใต้ตอนบนและอันดามัน มี ภก.ยูซูฟ นิมะ เป็นประธาน ทางเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลามได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนในเครือข่าย และไปศึกษาดูงาน 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศสิงคโปร์จึงได้มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ด้านการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน

ต่อมาทางคณะกรรมการเครือข่ายได้ประชุมกันเพื่อยกระดับเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลามให้เป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับยิ่งขึ้นจึงได้เสนอให้จดทะเบียนเป็นสมาคม มติที่ประชุมเห็นชอบจึงได้ดำเนินการจดทะเบียนสมาคม และได้รับการอนุมัติการจดทะเบียนสมาคมอย่างเป็นทางการเมื่อในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555 เลขที่ทะเบียน 4/2555 โดยใช้ชื่อว่า “สมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม” Assalam Smart School Association (ASSA)

วันพุธ ที่ 12 ธันวาคม 2555 ณ ลังกาบีช รีสอร์ท ปากบารา อ.ละงู จ.สตูล ได้มีการประชุมผู้บริหารเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 45 คน จาก 31 โรงเรียน ประกอบด้วย จังหวัดยะลา 19 คน จาก 13 โรงเรียน จังหวัดปัตตานี นราฯ 5 คน จาก 5 โรงเรียน จังหวัดสงขลา พัทลุง สตูล 14 คน จาก 9 โรงเรียน จังหวัดนครศรีธรรมราช พังงา สุราษฎร์ธานี 7 คน จาก 4 โรงเรียน ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ ได้มีมติการประชุมที่สำคัญหลายประการด้วยกัน เช่น สำนักงานสมาคมฯ แผนปฏิบัติงานสมาคมฯ โครงสร้างการบริหารสมาคมฯ และการจัดเก็บค่าบำรุงสมาชิกสมาคมฯ เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.4.2 ปรัชญาการจัดการศึกษาอิสลาม ของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม (2562) ได้กล่าวถึงปรัชญาการจัดการศึกษาอิสลาม ของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม ดังนี้ จัดการศึกษาตามกระบวนการที่ปลูกฝังเตาฮีด โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตบุคคลที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์และสมดุล (Insan Kamil) ทั้งทางด้านความรู้ ความศรัทธา และคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งมีความสามารถในการพัฒนาวิถีชีวิตของตนเอง สังคม ประเทศชาติ และโลกนี้ตามหลักการของอัลกุรอาน และอัสสุนนะฮฺโดยผ่านระบบที่ครอบคลุมบูรณาการสมดุลและต่อเนื่อง

1.4.3 บทบาท (Role) สมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม (2562) ได้กล่าวถึงบทบาท (Role) สมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม ดังนี้ สมาคมฯ เป็นองค์กรประชาสังคมที่ขับเคลื่อนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอิสลามของโรงเรียนเอกชนมุสลิมในประเทศไทย

1.4.4 วิสัยทัศน์ (Vision) ของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม (2562) กล่าวถึงวิสัยทัศน์ (Vision) ของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม ดังนี้ เป็นผู้นำด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นนำของประเทศทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนและเสริมสร้างศักยภาพโรงเรียนเครือข่ายนำไปสู่โรงเรียนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1.4.5 พันธกิจ (Mission) ของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม (2562) ได้กล่าวถึงพันธกิจ (Mission) ของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม ดังนี้

1. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ
2. ยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนในเครือข่ายอย่างมืออาชีพ
3. พัฒนาระบบการศึกษาอิสลามในระดับการศึกษาพื้นฐานให้มีความเข้มแข็ง
4. ส่งเสริมการสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) แก่บุคลากรด้านการศึกษา
5. สร้างคนรุ่นใหม่ที่มีบุคลิกภาพที่มีความสมดุล (Insan kamil) โดยผ่านระบบการศึกษาแบบองค์รวมและบูรณาการ
6. ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายให้มีคุณภาพมาตรฐาน
7. ดำเนินการและสนับสนุนด้านการศึกษา
8. สร้างพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์กับสถาบันระดับชาติและนานาชาติ
9. จัดหาแหล่งทุนการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.4.6 จุดมุ่งหมาย (Goals) ของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม (2562) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย (Goals) ของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม ดังนี้

1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานและการจัดการของโรงเรียนที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย

2. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและความเป็นมืออาชีพของบุคลากรของโรงเรียนและเครือข่ายด้วยกระบวนการที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษากับหน่วยงานองค์กรสถาบันต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

1.4.7 การพัฒนาบุคลากรของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนสมาชิก บุคลากรและนักเรียน ของโรงเรียนในเครือข่ายอยู่เสมอ ทั้งการจัดประชุม อบรม สัมมนา ค่าย การแข่งขันทางวิชาการ และกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีกับผู้บริหาร ครู และนักเรียนต่อไป โดยสามารถดูได้จากตัวอย่างกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. ประชุม/เสวนา "ผลกระทบและการป้องกัน covic 19 ต่อโรงเรียนเครือข่ายฯ โดยอธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาฏอนี , นายกสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม , และประธานทีมแพทย์” ในวันอังคาร ที่ 29 มิถุนายน 2564

2. งานชุมนุมลูกเสือโรงเรียนเอกชนอิสลามนานาชาติ ในวันที่ 22 - 25 พฤศจิกายน 2561

3. สัมมนาเรื่องการพัฒนาการศึกษาด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ หัวข้อ “การจัดการชั้นเรียนแบบ Active learning ด้วยสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่” ในวันเสาร์ ที่ 7 กันยายน 2562

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตัวอย่างกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลามข้างต้น จะเห็นได้ว่าสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน ให้เป็นคนดี มีความสามารถ มีทักษะที่จำเป็นและมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2.1 ความเป็นมาของแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

แนวคิด “คุณลักษณะมุสลิมที่ดี” หรือ “มุสลิมคุณภาพ” มีต้นกำเนิดมาจาก กลุ่มอิควานมุสลิมูน (Muslim Brotherhood) ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดย ชัยค์ หะซัน อัลบันนา โดยประวัติของ ชัยค์ หะซัน อัล บันนา และความเป็นมาของขบวนการอิควานมุสลิมูน มีดังต่อไปนี้

ชัยค์ หะซัน อัลบันนา

อับดุลลาตีฟ การี (2554), ฆอซาลี เบ็ญหมัด (2555) และเพื่อนอิสลาม (2555) ได้กล่าวถึง ชัยค์ หะซัน อัลบันนา ไว้ว่าชัยค์ หะซัน อัลบันนา เกิดเมื่อ ค.ศ. 1906 ในมะห์มูดียะห์ ประเทศอียิปต์ บิดาของท่านเป็นผู้ที่ไขว่คว้าหาความรู้ใส่ตัวเขาเองตลอดเวลา และมีความเชี่ยวชาญในการค้าขายนาฬิกา ท่านทำงานตอนกลางคืน ส่วนเวลากลางวันท่านทำหน้าที่เป็นอีหม่ามที่มัสยิดประจำท้องถิ่น และทำหน้าที่สอนหนังสือไปในตัว เขาจะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม หนังสือที่โปรดปรานที่สุด คือหนังสือเรื่องมุวัตตอ ของมาลิกและหนังสือ มุสนัดของอิมามซาฟีอีย์จากบิดาของท่านจึงทำให้ หะซัน อัล บันนา เรียนท่องคัมภีร์อัลกุรอานจนทั้งเล่ม และเมื่อท่านโตขึ้นบิดาของท่านแนะนำให้ท่านรูจักใช้ห้องสมุด และสนับสนุนให้ท่านอ่านหนังสือที่เก็บสะสม การศึกษาอิสลามของท่านก็ได้รับจากบิดาเพียงผู้เดียว เขามีความเชี่ยวชาญทางภาษาอาหรับอย่างดีเลิศ ความกระตื้อรือร้นและความอัจฉริยะในการเป็นผู้นำเริ่มฉายแสงมาตั้งแต่ยังเด็ก ซึ่งตอนนั้นท่านกับพี่ชายได้ก่อตั้ง สมาคมเพื่อการส่งเสริมความดีและห้ามปรามการชั่ว และท่านได้เขียนคำประกาศว่า ผู้ชายมิให้สวมแหวนทองคำหรือใส่เสื้อไหมซึ่งไปติดไว้บนประตูมัสยิด และแจกจ่ายไปตามจุดสำคัญต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เมื่ออายุ 16 ปี พ่อของท่านได้ตัดสินใจส่งท่านเข้ารับการศึกษาต่อในโรงเรียน ดารุล อูลูม ซึ่งเป็นโรงเรียนฝึกหัดในไคโร ท่านเข้าไปในไคโรท่านรู้สึกตกใจมากที่เห็นความตกต่ำทางศีลธรรม ขณะที่ท่านอยู่ในโรงเรียนนั้น ดร. ตอฮา ฮุสซัยน์ เขียนหนังสือแหวกแนวศาสนา เรื่อง บทกวีก่อนอิสลาม ซึ่งเป็นหนังสือสร้างความเคลือบแคลงให้แก่ความหมายของคัมภีร์อัลกุรอ่านและอัลฮาดีษ และ ชัยค์ อาลี อับดุลรดซีด เขียนหนังสืออันฉาวโฉ่เรื่อง อิสลามและหลักการรัฐบาล ซึ่งเป็นหนังสือที่สนับสนุนให้มุสลิมหันมายอมรับลัทธิเซคูลาริสย์ หรือลัทธิแยกกิจการทางโลกออกจากกิจการทางศาสนา หะซัน อัล บันนา รู้สึกสลดใจเป็นอย่างยิ่งที่เห็นบุคคลที่น่าเคารพในอียิปต์ พลอยไปเข้าร่วมสมัยกับพวกสมัยใหม่และนำประชาชนหลงผิดไปกับคนพวกนั้นด้วย ท่านก็เลยไปปรับทุกข์กับบรรดาลูกศิษย์ของชัยยิด รอซีด ริฎอและช่วงเวลานี้เองที่ท่านได้ตัดสินใจจัดตั้งขบวนการทำลายลัทธินอกศาสนา และปลุกเร้าให้ประชาชนหันมาดำเนินชีวิตแบบ

อิสลามไม่ว่าส่วนตัวและส่วนรวม ในปีสุดท้าย หะซัน อัล บันนา ถูกถามเกี่ยวกับการวางแผนชีวิตในอนาคต ซึ่งท่านเขียนไว้ว่าท่านอยากเป็นครู

หะซัน อัล บันนา จบการศึกษาจากโรงเรียน ดารุล อุลูม ในปี ค.ศ. 1927 อายุ 21 ปี หลังจากท่านย้ายไปเป็นครูในโรงเรียนของรัฐบาลที่อิสไมเลียไม่กี่เดือน ท่านก็ได้จัดตั้งสมาคมภราดรอิสลาม (อิควาน อัลมุสลีมูน) ขึ้นมาอย่างเป็นทางการ

ภาพที่ 2 ฮาซัน อัลบันนา

กลุ่มอิความุสลิมีน

อิสฮาก พงษ์มณี (2557) กล่าวว่า กลุ่มอิความุสลิมีน ก็นับว่าเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทในปัจจุบันและในอดีตที่ไม่ได้นานมากนัก กลุ่มนี้ได้รับการก่อตั้งโดยเชคฮะซัน อัลบันนาในปี ฮ.ศ 1324 หรือใน ค.ศ. 1928 คือ หลังจากระบบการปกครองแบบค่อลีฟะห์ (อุษมานียะห์) ล่มสลายไปสี่ปีโดยประมาณ ในเบื้องต้นนั้นเป็นแต่เพียงแนวคิดลักษณะทฤษฎีที่ยังขาดรายละเอียดและการวางแผนดำเนินงานที่ชัดเจน แต่ต่อมาก็ได้มีการวางรากฐานที่ชัดเจนขึ้น มีการจัดรูปแบบขององค์กรที่เด่นชัดขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แนวคิดดังกล่าวได้แพร่หลายออกไปสู่มุสลิมในส่วนต่าง ๆ ของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกอาหรับ ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน แต่ในประเทศอียิปต์นั้นแนวคิดดังกล่าวนี้เป็นที่แพร่หลายมากทีเดียว โดยเฉพาะในหมู่คนหนุ่มสาว

งานของขบวนการอิควานดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เมื่ออิควานเติบโตขึ้นและมีความเข้มแข็งเป็นที่น่าพอใจแล้ว อัลบันนา ก็เลยเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ท่านที่จะปรับงานของขบวนการให้มาอยู่ในระดับชาติเสียที โดยเขามีเป้าหมายว่าจะปฏิรูปสังคมอียิปต์ให้วางอยู่บนพื้นฐานของอิสลามให้ได้

ขบวนการอิควานเริ่มเป็นที่น่าสนใจของรัฐบาลครั้งแรกใน ค.ศ. 1936 เมื่อท่านได้ส่งจดหมายถึงกษัตริย์และรัฐมนตรีระดับสูงหลายคน เรียกร้องให้คนเหล่านั้นเลิกวิถีชีวิตแบบตะวันตกและหันมามา

สนใจกฎหมายอิสลาม ท่านได้ขอให้รัฐบาลและชนชั้นปกครองได้ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน โดยการห้ามทุกอย่างที่ไม่ดี เช่น ดื่มเหล้า การพนัน ซ่องโสเภณี เป็นต้น

ในบรรดากิจกรรมด้านต่าง ๆ ของขบวนการนั้นท่านให้ความสนใจต่อการศึกษาต่อประชากรรุ่นใหม่เป็นอย่างมาก หลายครั้งด้วยกันที่ท่านได้เรียกร้องให้เลิกระบบสหศึกษา แต่ในขณะเดียวกันท่านก็สนับสนุนให้มีการศึกษาวิทยาศาสตร์ที่ปราศจากแนวความคิดวัตถุนิยมสุดโต่งเพื่อสามารถทำให้อียิปต์นำมาใช้ประโยชน์แก่ประเทศได้ โดยไม่มีผลร้ายตามมา

ตอนปลายของสงครามโลกครั้งที่ 2 ขบวนการอิควานมีบทบาทสำคัญมากในอียิปต์ ท่านได้สร้างระบบการศึกษาของท่านขึ้นมาเองในขอบเขตของสาขางานทั่วประเทศ โรงเรียน มัสยิด ศูนย์กลางสวัสดิการทางสังคม และธุรกิจของอิควานมีอยู่ไปทั่วอียิปต์

เช่นเดียวกับ ญะมาลุดดีน อัล อัฟฆอนี นักฟื้นฟูอิสลามก่อนหน้า หะซัน อัลบันนา ตระหนักอยู่เสมอว่า สังคมอิสลามจะเติบโตไม่ได้เต็มที่ หากยังอยู่ภายใต้การครอบงำของชาติ ดังนั้น เขาจึงเรียกร้องให้มีการต่อสู้กับจักรพรรดินิยมอังกฤษทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ และได้เรียกร้องให้มีการบีบอังกฤษให้ถอนตัวออกจากการควบคุมคลองสุเอซ การทำสงครามกับอิสรอแอลในปี ค.ศ.1948 ไม่มีกองทัพอาหรับกองไหนที่กล้าต่อสู้กับพวกไซออนิสม์อย่างกล้าหาญเหมือนกับกองทัพอาสาสมัครของอิควานและก็ไม่มีครั้งไหนที่พวกไซออนิสม์จะเผชิญกับศัตรูตัวฉกาจเท่ากับครั้งนี้

เนื่องจากอิทธิพลของขบวนการอิควานมีมากขึ้นทุกวัน ชนชั้นปกครองจึงเริ่มถือว่า ขบวนการอิควานเป็นพวกที่โค่นล้มอำนาจการปกครอง ดังนั้น ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1948 รัฐบาลอียิปต์จึงประกาศว่าขบวนการอิควานเป็นขบวนการผิดกฎหมาย สมาชิกของอิควานนับจำนวนพันคนถูกจับเข้าคุกและถูกยึดทรัพย์สินที่มีอยู่ หลังจากนั้นยังไม่ทันสองเดือน คือในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1949 ท่านก็ถูกมือมืดคนหนึ่งลอบสังหารถึงแก่ชีวิตในกรุงไคโร ถึงแม้ว่าผู้นำของขบวนการจะต้องพลีชีพก็ตาม แต่อิควานส่วนที่เหลือก็มิได้หมดหวังและยังคงทำงานต่อไป จนขบวนการอิควานเติบโตขึ้นกว่าเก่าอีก แต่พอมาถึง ค.ศ. 1954 ขบวนการอิควานก็ถูกทำลายอย่างรุนแรงโดยน้ำมือของพวกเผด็จการอย่างที่โลกไม่เคยพบมาก่อน

จากวัยเด็กจนถึงลมหายใจสุดท้ายท่าน หะซัน อัลบันนา อุทิศกำลังกายกำลังสติปัญญา เวลา ทรัพย์สิน และแม้กระทั่งชีวิตของท่านทั้งหมดเพื่อแนวทางของอิสลาม

ยุคศตวรรคใหม่

ในช่วงเวลาที่เราได้รอคอยความรุ่งเรืองของชาติต่าง ๆ ในด้านการเมือง สังคมและศีลธรรมในโลกมุสลิมภายใต้เส้นขีดของโลกอาหรับที่ได้มีความเจริญ คลั่งไคล้เกี่ยวกับอิสลามจนมาถึงปัจจุบันนี้ บรรดานักเขียน (ปราชญ์) นักคิดและผู้ปกครองได้นำเอาแนวความคิดของยุโรปมาเป็นแนวทางในการวางกรอบวิถี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชีวิต แต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคเวลา ความเชื่อต่าง ๆ ตลอดจนประเพณีต่าง ๆ ก็เริ่มเกิดขึ้น หลังจากไม่นานความคิดของบรรดาพวกเขาก็ได้กลับไปตามแนวความคิด" Islamic" อีกครั้งอย่างแพร่หลาย

สาเหตุที่ได้มีการแพร่หลายอย่างกว้างขวางเนื่องจากผู้ปกครองและผู้ที่มีอำนาจของโลกอาหรับก่อน ๆ ได้ถูกยึดอำนาจและได้ข่มความคิดจนทำให้ห่างไกลจากโลกอิสลาม ทำให้มุสลิมอ่อนอำนาจลงและง่ายต่อการเข้าครอบงำต่อชาติอื่น ๆ อย่างเช่น"Kolonialisme"ที่ต้องการครอบงำ แม้ว่าในทางการเมือง เศรษฐศาสตร์ ซึ่งแนวคิดต่าง ๆ นี้ได้เป็นที่รู้ของคนมุสลิมว่าต้องการครอบงำโลกมุสลิม

ที่มาของแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ฮาซัน อัลบันนา ได้กำหนดรูแบบแนวทางหรือหลักสูตรในการดำเนินงานของขบวนการอิควานมุสลิมีนในระดับต่าง ๆ ซึ่งอ้างอิงจากหลักการศาสนาอิสลามจาก อัลกุนอานและอัสสุนนะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละระดับของอิความ โดยมีทั้งระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับองค์กร และระดับสังคม ซึ่งแนวทางการปฏิบัติในแต่ละระดับจะแต่แตกต่างกันออกไป โดยเป้าหมายของการวางแนวทางในการปฏิบัติในระดับปัจเจกบุคคล คือ เพื่อให้มุสลิมทุกคนเป็นคนดี อยู่บนพื้นฐานของหลักการศาสนาที่ถูกต้องและสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมต่อไป โดยอัลบันนาได้เขียนแนวทางปฏิบัติของขบวนการอิความฯ ไว้ในหนังสือหลายเล่มด้วยกัน แต่เล่มที่สมบูรณ์ที่สุด คือ สารแด่ผู้รับใช้อิสลาม (The message of the teachings) ซึ่งในงานวิจัยนี้จะพูดถึงแนวทางปฏิบัติในระดับปัจเจกบุคคล เพื่อเป้าหมายการเป็นมุสลิมที่มีคุณภาพตามหลักการบนพื้นฐานของศาสนาอิสลาม โดยแนวคิดนี้ได้รับความนิยมอย่างมากในหมู่คนมุสลิมในปัจจุบัน และหลายโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนในรูปแบบโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามได้นำแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมาใช้ในการอบรมขัดเกลาผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน ให้เป็นมุสลิมที่มีคุณภาพต่อไป โดยเฉพาะในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ได้นำแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2 องค์ประกอบของแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จากหนังสือ สารแด่ผู้รับใช้อิสลาม The message of the teachings (ฮาซัน อัล บันนา, 1930) แปลโดย (ยะอ์กูบ สืบสุข, 2546) ข้อเขียนของ อิหม่ามชะฮีดหะซัน อัลบันนา เพื่อเป็นการศึกษาแนวคิดและแนวทางของท่านในการทำงานอิสลามเพื่อความสงบสุขของมนุษย์อย่างแท้จริง ในกาลเวลาที่ผ่านมาผู้คนได้มีโอกาสศึกษาแนวคิดและแนวทางการทำงานของบุคคลสำคัญ ๆ ในหน้าประวัติศาสตร์มามากต่อ

มาก เช่น มหาตมคานธี คานมาร์ก อิหม่ามหะซันอัลบันนาเป็นบุคคลสำคัญบุคคลหนึ่งในศตวรรษที่ 20 แนวคิดและวิธีการสรรสร้าง สังคมมนุษย์ของท่านเป็นสิ่งที่น่าศึกษาเรียนรู้ มีผู้คนมากมายกล่าวถึงตัวท่าน เช่น โรเบิร์ดแจ๊กสันนักเขียนชาวอเมริกา กล่าวว่า “หะซันอัล บันนา คือบุคคลหนึ่งที่เข้าถึงอัลกุรอานอย่างแท้จริง” "หะซัน อัลบันนา คือผู้มากอบกู้วิกฤติของประชาชาติอิสลาม” “หะซัน อัลบันนา คือความหวังของตะวันออกกลางในการเผชิญหน้ากับเหล่านักล่าอาณานิคม” “หะซัน อัลบันนา คือบุคคลที่ศรัทธาอย่างแท้จริงต่ออุดมการณ์ของเขา เขามีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมาก บุคลิกของเขามีมนต์เสน่ห์อย่างยิ่ง คำพูดของเขาลุ่มลึกและละเอียดอ่อนมากทั้ง ๆ ที่เขาไม่รู้จักภาษาอื่นนอกจากภาษาอาหรับเท่านั้น (ยะอ์กูบ สืบสุข, 2546)

โดยในหนังสือเล่มนี้ ได้รวบรวมแนวคิดและแนวทางในการทำงานอิสลาม รวมถึงแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เป็นมุสลิมคุณภาพ (มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 10 ประการ) ซึ่งประกอบด้วย

1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา
10. รักษาระเบียบวินัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แนวคิดและแนวทางปฏิบัติในการเป็นมุสลิมที่ดีทั้ง 10 ข้อ ได้มีการอธิบายความหมายและขั้นตอนในการปฏิบัติเพิ่มเติม ไว้ในหนังสือ 10 ขั้นตอนสู่การเป็นมุสลิมคุณภาพ (มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ อัลเคาะฏีบ, 1997) แปลโดย (ยะอ์กูบ สืบสุข, 2546) ดังนี้

1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)

1.1 อิสลามเป็นระบบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมเอาภาพลักษณ์ต่าง ๆ ของชีวิตไว้ทั้งหมด

1.2 อัลกุรอานอันทรงเกียรติและซุนนะฮฺอันบริสุทธิ์นั้น คือที่มาแหล่งอ้างอิงหลักของมุสลิมทุกคนในการเรียนรู้หลักการต่าง ๆ ของอิสลาม การทำความเข้าใจอัลกุรอานนั้น ต้องเป็นไปตามกฎหรือ

ไวยากรณ์ของภาษาอาหรับอย่างแท้จริง โดยไม่มีการหันเหออกนอกกฎเกณฑ์และคล้อยตามความคิดของตนเอง และการทำความเข้าใจซุนนะฮฺอันบริสุทธิ์นั้นก็ต้องกลับไปสู่นักรายงานหะดีษต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้

1.3 การมีอีหม่าน (ศรัทธา) อย่างแท้จริง การทำอิบาดะฮฺที่ถูกต้องและการมุญาฮะดะฮฺ (การบากบั่นพากเพียรในหนทางของอัลลอฮฺ) นั้นจะทำให้เกิดรัศมีและมีความซาบซึ้งขึ้นในจิตใจ ซึ่งอัลลอฮฺจะประทานสิ่งนี้ให้กับบ่าวที่พระองค์ทรงประสงค์ส่วนการอิลฮาม (การดลใจจากอัลลอฮฺ) และอัลเคาะวาติร (สิ่งต่าง ๆ ที่ผุดขึ้นในหัวใจ) และอัลกชฟุ (การเปิดให้รู้เห็นจากอัลลอฮ) และความฝันนั้น ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของสิ่งที่ใช้เป็นหลักฐานทางศาสนาและจะไม่ถูกนำมาพิจารณา เว้นแต่มีเงื่อนไขว่า ถ้ามันไม่ขัดกับตัวบทหรือฮุก่มต่าง ๆ ของศาสนาแล้ว ก็สามารถนำมาพิจารณาได้

1.4 เครื่องรางของขลัง การรักษาด้วยการเป่า การใช้เปลือกหอยหรือสิ่งที่คล้ายกับเปลือกหอยที่แขวนคอ การชี้ทางเพื่อหาของหาย การทำนายอนาคตและอดีต หรือการทำนายทั่ว ๆ ไป การกล่าวอ้างว่ารู้เรื่องราวต่าง ๆ ในอนาคตหรือสิ่งที่มีอยู่ในจิตใจ ทั้งหมดที่กล่าวมาและสิ่งอื่น ๆ ในทำนองนี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่ชั่วช้า (มุงกัร) จำเป็นต้องขจัดออกไปให้หมด ยกเว้นสิ่งที่เป็นอายะฮฺอัลกุรอานหรือเป็นการเยียวยาที่มีหะดีษรับรอง ไม่เป็นสิ่งต้องห้าม กล่าวคือ เครื่องรางของขลังและการเสกเป่าที่เป็นสิ่งต้องห้ามนั้นคือเครื่องรางและการเสกเป่าที่มีคำหรือสำนวนที่เป็นชีริก (การตั้งภาคี) ส่วนเครื่องรางที่เป็นอายะฮฺอัลกุรอานชาวสลัฟบางกลุ่มอนุญาต และบางกลุ่มไม่อนุญาต และการยึดตามกลุ่มหลังค่อนข้างจะปลอดภัยกว่า ส่วนการเสกเป่า เพื่อการเยียวยาที่ใช้อายะฮฺกุรอาน นามอัลลอฮฺ คุณลักษณะต่างๆของพระองค์ หรือ เป็นดุอาอุที่มีหลักฐานมาจากท่านนบีนั้น เป็นสิ่งอนุญาต

1.5 ความคิดเห็นหรือทัศนะของอิมาม (ผู้นำสูงสุดหรือคอลีฟะฮฺหรือผู้นำทางศาสนาทุกคนที่บรรดามุสลิมได้คัดเลือกเขาขึ้นมา) และทัศนะของตัวแทนอิมาม ในสิ่งที่ไม่มีตัวบทระบุและในสิ่งที่มีตัวบทระบุแต่สามารถตีความหมายได้หลายแง่มุม (ในทัศนะของอิมาม) และในสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่ศาสนาละไว้โดยมิได้ระบุว่าใช้ได้หรือไม่ได้ แต่จริง ๆ แล้วมันมีประโยชน์ (อัลมะซอลิซุ้ลมุรซะละฮฺ) สิ่งเหล่านี้ถือปฏิบัติได้ ตราบใดที่มันไม่ขัดกับกฎเกณฑ์ของศาสนา และบางครั้งทัศนะของอิมามจะเปลี่ยนแปลงไปตามแต่สภาพการณ์ตามแต่ขนบธรรมเนียมประเพณี และหลักยึดในเรื่องของอิบาดะฮฺต่าง ๆ ก็คือการปฏิบัติตามหลักการที่ศาสนากำหนดไว้โดยมิต้องค้นหาเหตุผลหรือเคล็ดลับใด ๆ (อัตตะอับบุด) ส่วนเรื่องของอาดาต (สังคมหรือประเพณี) ให้กลับไปดูหรือพิจารณาถึงจุดประสงค์ เคล็ดลับ เหตุผล วิทยปัญญา และประโยชน์ที่จะได้รับ

1.6 คนทุกคนนั้น เราจะยึดถือคำพูดของเขาหรือไม่ก็ได้ ยกเว้นคำพูดของ ศาสดามุฮัมมัด (ซล.) ผู้ถูกปกป้องให้พ้นจากความผิดพลาด เราจำเป็นต้องยึดถือและ น้อมนำมาปฏิบัติ และทุกสิ่งที่มา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากชาวสลัฟ (ริดวาผู้ลลอฮุอะลัยฮิม) แล้วสอดคล้อง กับอัลกุรอานและซุนนะฮฺแล้วเรารับมันไว้ (เพื่อยึดถือปฏิบัติ) แต่ถ้าหากไม่สอดคล้อง กับอัลกุรอานและซุนนะฮฺแล้ว คัมภีร์ของอัลลอฮฺและซุนนะฮฺของรอซูล (ซล.) เราสมควรตามมากกว่าแต่เราไม่วิจารณ์ไม่ตำหนิและไม่กล่าวหาในสิ่งที่พวกเขาขัดแย้งกัน เราจะมอบหมายสิ่งเหล่านั้นให้เป็นไปตามเจตนาของพวกเขาและแท้จริงพวกเขา ได้ชี้แจงหรือตัดสินตามหลักฐานที่พวกเขาได้รับมา

1.7 การขัดแย้งทางนิติศาสตร์ในเรื่องที่เป็นรายละเอียด หรือเรื่องปลีกย่อย นั้นจะต้องไม่เป็นสาเหตุให้เกิดความแตกแยกทางศาสนา และจะต้องไม่นำพาไปสู่ การทะเลาะเบาะแว้งและการโกรธเกลียดกัน มุจตะฮิด (ผู้ที่เพียรพยายามวินิจฉัย หลักการศาสนาเพื่อให้ได้ข้อชี้ขาด) ทุกคนนั้นจะได้ผลบุญ (ในสิ่งที่เขาได้เพียรพยายาม) และไม่มีข้อห้ามใด ๆ ที่จะค้นหาความจริงความถูกต้องในปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นประเด็น ขัดแย้งกัน แต่ต้องอยู่ในร่มเงาหรือในบรรยากาศแห่งความรักและการช่วยเหลือกัน เพื่อให้ไปถึงความจริงหรือแก่นแท้ของเรื่องนั้น ๆ และการกระทำดังกล่าวจะต้อง ไม่เป็นชนวนหรือเป็นตัวนำพาไปสู่การมีทิฐิและการถกเถียงกันที่ศาสนาตำหนิ

1.8 การรู้จักอัลลอฮฺ ตะบารอกะวะอะตะอาลา การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ และการทำให้พระองค์ทรงบริสุทธิ์จากมลทินทั้งปวงนั้น ถือเป็นหลักความเชื่อที่สูงสุดของอิสลาม อายะฮฺต่าง ๆ แห่งอัลกุรอานและหะดีษต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ (เศาะเฮียะฮฺ) และสิ่งที่คู่ควรกับคุณลักษณะของอัลลอฮฺ จากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่ยังไม่ชัดเจน (ในสายตาของมนุษย์) เราขอศรัทธาเหมือนดั่งที่มีมาโดยไม่มีการตีความและไม่มีการปฏิเสธใดๆทั้งสิ้น และเราไม่ขอเข้าไปยุ่งเกี่ยวสิ่งที่นักวิชาการได้ขัดแย้งกันในเรื่องนี้ เพียงพอสำหรับเราแล้วสิ่งที่ทำให้รอซูล (ซล.) และเหล่าสาวกของท่านเพียงพอ นั่นก็คือ อายะฮฺที่ว่า “และบรรดาผู้ที่เชี่ยวชาญในความรู้ พวกเขาจะกล่าวว่า เราขอศรัทธา ต่อโองการนั้น ทุกโองการล้วนมาจากองค์อภิบาลของเราทั้งสิ้น” (อาลิอิมรอน : 7)

1.9 อุตริกรรมทุกชนิดในศาสนาของอัลลอฮฺที่ไม่มีที่ไปที่มา มนุษย์ถือว่า เป็นสิ่งดี ตามความรู้สึกนึกคิดหรือตามอารมณ์ของพวกเขา อุตริกรรมนั้นจะด้วยการเพิ่มหรือการลดก็ตาม ถือว่าเป็นสิ่งหลงผิด (ฎอลาละฮฺ) จำเป็นต้องลบล้างและขจัด ให้หมดไปด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ดีที่สุดที่ไม่นำพาไปสู่ความชั่วหรือความเลวร้ายที่มากกว่าความชั่วที่มีอยู่เดิม

1.10 บิดอะฮฺ อิฎาฟียะฮฺ (คือบิดอะฮฺที่คลุมเครือ ด้านหนึ่งดูเหมือนเป็น ซุนนะฮฺ เพราะพาดพิงกับหลักฐาน อีกด้านหนึ่งดูเหมือนเป็นบิดอะฮฺ เพราะพาดพิงกับสิ่งที่คลุมเครือหรือมิได้พาดพิงกับสิ่งใดเลย หรือสิ่งที่มีรากฐานทางศาสนาหรือสิ่งหนึ่งที่เคยเป็นสุนัตหรือเป็นมุสตาฮับ (สิ่งที่ศาสนาสนับสนุนให้กระทำ) ในทางศาสนา แล้วต่อมาก็มีลักษณะหนึ่งหรือสภาพหนึ่งมาทำให้มันออกไปจากสิ่งที่ศาสนา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กำหนด ขอบเขตเอาไว้ และอัลบิดอะฮฺอัตตัรกียะฮฺ (คือการที่คนคนหนึ่งละทิ้งสิ่งที่ศาสนา อนุมัติ (สิ่งฮาล้าล) เพื่อจะปฏิบัติตามหลักการศาสนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น การไม่แต่งงานเพื่ออุทิศเวลาให้กับการทำอิบาดะฮฺ หรือการกำหนดตัวเองว่าจำเป็นต้อง ทำอิบาดะฮฺหนึ่งๆ ที่เป็นสุนัตในเวลาหนึ่งเวลาใดที่แน่นอนและปริมาณหนึ่งๆ ที่แน่นอน เช่น กำหนดว่าเขาจำเป็นต้องอ่านซูเราะฮฺอัลอิคลาสหนึ่งร้อยครั้งในตอนเช้า นั่นเป็นการขัดแย้งทางนิติศาสตร์ (คิลาฟนฟิกฮียุน) ซึ่งแต่ละคนก็มีทัศนะของตน และการค้นหาความจริงโดยการสืบเสาะหาหลักฐานมายืนยันในเรื่องดังกล่าวนั้น สามารถกระทำได้

1.11 การเยี่ยมเยียนกุโบร (หลุมศพหรือสุสาน) ด้วยรูปแบบหรือวิธีการที่ มาจากท่านนบีนั้นถือเป็นซุนนะฮฺโดยหลักการศาสนา แต่การขอและการเรียกร้องให้คนตายช่วยเหลือ ไม่ว่าคนตายนั้นจะเป็นใคร จะอยู่ใกล้หรือไกลก็ตาม การบนบานศาลกล่าวกับพวกเขา การทำสิ่งก่อสร้างบนหลุมศพ การนำบางสิ่งมาปกคลุมไว้บนหลุมฝังศพ การให้แสงสว่าง และการไปสัมผัสหลุมศพ (เพื่อเป็นสิริมงคล) การสาบานต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺและบิดอะฮฺอื่นที่คล้ายคลึงกันนี้ ถือเป็นบาปใหญ่ที่จำเป็น ต้องหลีกห่างจากมัน และเราไม่ขอตีความหรือหาช่องทางใด ๆ ให้กับงานต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อเป็นการปิดช่องทางหรืออุดช่องโหว่ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการตีความ

1.12 การขอดุอาอุต่ออัลลอฮฺ โดยมีการตะวัสสุล (พาดพิง-อ้างถึง) กับมนุษย์คนหนึ่งคนใดไปพร้อม ๆ กับการขอดุอาอุนั้น เป็นเรื่องขัดแย้งที่เป็นปลีกย่อยในด้าน วิธีการขอ มิใช่เป็นปัญหาด้านหลักอะกีดะฮฺ

1.13 อะกีดะฮฺเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติคุณงามความดี การงานของหัวใจ (หมายถึงการพัฒนาและการบำรุงรักษาหัวใจให้มีอีหม่านที่เข้มแข็งอยู่เสมอ) นั้นสำคัญกว่าการงานของอวัยวะ (เช่นการละหมาดการถือศีลอด) และการแสวงหาความสมบูรณ์ ให้เกิดขึ้นกับงานสองงาน (งานทางร่างกายและจิตใจ) นั้นเป็นสิ่งที่ศาสนาเรียกร้องให้กระทำ ถึงแม้ว่าระดับขั้นของการเรียกร้องให้กระทำนั้นจะแตกต่างกันก็ตาม

1.14 เราจะไม่ตัดสิน (ฮูก่ม) มุสลิมที่กล่าวชะฮาดะฮฺทั้งสองและปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของมันและยังปฏิบัติฟัรดูต่าง ๆ อยู่ว่าเป็นกาฟิร เว้นแต่กรณีที่เขาพูด คำที่ทำให้ตกศาสนา หรือปฏิเสธเรื่องของศาสนาที่ทุกคนต้องรู้ต้องปฏิบัติ (หลักการ พื้นฐานของศาสนา) หรือไม่เชื่ออัลกุรอานที่ชัดเจนหรืออธิบายอัลกุรอานไปในแนวทางที่สำนวนภาษาอาหรับรับไม่ได้เลยหรือกระทำการหนึ่งๆที่ชี้ชัดว่า เป็นการสิ้นสภาพ จากการเป็นมุสลิม (กุฟร)

1.15 ฉันเชื่อว่ากิจการงานทั้งหมด นั้นเป็นสิทธิของอัลลอฮฺแต่เพียงผู้เดียว นบีมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตท่านสุดท้ายที่มายังมนุษยชาติทั้งมวลการตอบแทน (ความดี ความชั่ว) นั้นมีจริง, อัลกุรอานเป็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

คัมภีร์ที่มาจากอัลลอฮ อิสลามคือธรรมนูญที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ครอบคลุมระบบต่าง ๆ ทั้งโลกนี้และโลกหน้า (ดุนยาและอาคิเราะฮ)

1.16 ฉันให้สัญญาว่า ฉันจะอ่านอัลกุรอานทุกวัน วันละหนึ่งฮิซบุ ยึดมั่น ซุนนะฮอันบริสุทธิ์ของท่านรอซูล (ซล.) หมั่นศึกษาชีวประวัติของท่านร่อซูล (ซล.) และ “ของเหล่าเศาะฮาบะฮผู้ทรงเกียรติ

1.17 พวกเราเชื่อมั่นว่าทัศนะของชาวสลัฟที่เกี่ยวกับการศรัทธาต่อบรรดานามและคุณลักษณะของอัลลอฮ ตามที่มีมาในอัลกุรอานและอัลหะดีษ โดยไม่มีการตีความ การปฏิเสธ การอธิบายลักษณะและการเปรียบเทียบ และมอบความหมายต่าง ๆ เหล่านั้นให้อยู่ในความรู้ของอัลลอฮ นั้นปลอดภัยและดีกว่า และเพื่อเป็นการยุติการตีความและการปฏิเสธในเรื่องดังกล่าว และถ้าหากท่านเป็นคนหนึ่งที่อัลลอฮได้โปรดปรานให้มีอีหม่านที่มั่นคง ให้หัวใจได้รับความชุ่มชื้นแห่งการยะกีน ท่านจะเชื่อไปตามที่มีมาโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ และพวกเราจะไม่ตัดสิน การตีความของชาวคอลัฟ (นักวิชาการรุ่นหลัง) นั้นว่าพวกเขาเป็นกาฟิรและเป็นคนชั่ว และสิ่งนี้มิได้เป็นชนวนไปสู่การทะเลาะเบาะแว้งกันในระหว่างมุสลิม หัวอกแห่งอัลอิสลามกว้างพอที่จะรับสิ่งเหล่านี้

วิธีการปฏิบัติเพื่อการมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)

1. ต้องศึกษาเรื่องอะกีดะฮให้มากและให้เกิดความชัดเจน
2. ต้องปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศรัทธาลงสู่หัวใจ
3. ต้องหมั่นตรวจสอบตัวเองเป็นประจำโดยถามตัวเองด้วยคำถามต่อไปนี้

3.1 เรารักอัลลอฮและร่อซูลเหนือสิ่งอื่นใดหรือไม่ ?

3.2 เรารักอัลลอฮและร่อซูลมากกว่าตัวเราเองหรือไม่ ?

3.3 เรากลัวสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮหรือไม่ ?

3.4 เราหวังให้คนอื่นช่วยเหลือเรานอกจากอัลลอฮหรือไม่ ?

3.5 เรามั่นใจใหมว่า การประทานปัจจัยยังชีพและการกำหนดอายุขัยนั้น อยู่ในพระหัตถ์ของอัลลอฮแต่เพียงผู้เดียว

3.6 เราสาบานกับสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮหรือไม่ ?

3.7 เราบนบานกับสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮหรือไม่ ?

4. ต้องตรวจสอบเจตนาของเราในทุกกิจกรรม เพื่อการงานของเราจะได้เป็นไปเพื่ออัลลอฮแต่เพียงผู้เดียว

5. ต้องหมั่นขอดุอาอุและรำลึกถึงอัลลอฮให้มาก

6. ต้องหมั่นขอดุอาอให้อัลลอฮประทานความอิคลาส (การบริสุทธิ์ใจต่ออัลลอฮ) ให้มาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

7. ต้องศึกษาตำราที่เกี่ยวกับอะกีดะฮฺ และต้องมั่นใจว่าอะกีดะฮฺที่แท้จริง นั้นมีอยู่ในคัมภีร์ของอัลลอฮฺ ในหะดีษของท่านร่อซูล และในการปฏิบัติของเหล่า เศาะฮาบะฮฺ หรือให้อ่านหนังสือที่เกี่ยวกับความมหัศจรรย์ของวิชาการในอัลกุรอาน

8. ต้องหมั่นทบทวนองค์ประกอบหลักของการศรัทธาทั้งหกเป็นประจำ ประกอบด้วย

8.1 ศรัทธาต่ออัลลอฮฺ (พระเจ้า)

8.2 ศรัทธาต่อบรรดารอซูล (ศาสนทูต)

8.3 ศรัทธาต่อบรรดามะลาอิกัต (เทวทูต)

8.4 ศรัทธาต่อคำภีร์อัลกุรอ่าน

8.5 ศรัทธาต่อวันปรโลก (วันสิ้นโลกและโลกหลังความความตาย)

8.6 ศรัทธาต่อกอฎอและกอฎัร (การกำหนดสภาวการณ์ต่าง ๆ)

9. ต้องออกไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ สวนไร่นา ขุนเขา แม่น้ำลำธาร ทะเล และไตร่ตรองการสร้างสรรค์ของอัลลอฮฺอันวิจิตร โดยเฉพาะตอนเย็นช่วงอาทิตย์ลับขอบฟ้า และต้องอ่านอัลกุรอานอย่างใคร่ครวญ

10. ต้องศึกษาการก่อกำเนิดทารกหรือที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และการสร้างศรัทธา

11. ต้องศึกษาเกี่ยวกับการลงโทษในหลุมฝังศพ โลกหลักความตาย และการสิ้นชีวิตของท่านนบี

12. ต้องติดตามศพไปยังสุสาน และเฝ้าดูจนกระทั่งฝังเสร็จ และควรเข้าสุสานก่อนศพ หรือเข้าไปยังสุสานใดก็ได้แล้วกลับออกมาในสภาพที่สงบเสงี่ยมและครุ่นคิด

13. ต้องอ่านดุอาอุและอัซกัรในวาระต่าง ๆ ให้ติดเป็นนิสัยพร้อมกับหาความเข้าใจความหมายของดุอาอุและอัซกัรต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างครบถ้วนและควรศึกษาหนังสือที่ช่วยให้เข้าใจวิธีการขอดุอาอุและการซิกรประกอบด้วย

14. ต้องหาเวลาช่วงหนึ่งให้กับตัวเองในแต่ละวัน เพื่อทบทวนและตรวจสอบตัวเอง โดยอยู่ในสภาพที่มีน้ำละหมาดและผินหน้าไปทางกิบลัต

15. ต้องเยี่ยมเยียนสุสานต่าง ๆ โดยบางครั้งไปเยี่ยมเป็นกลุ่มและบางครั้งไปเยี่ยมคนเดียว และการไปเยี่ยมนี้ต้องรู้เป้าหมายและมารยาทของการเยี่ยมด้วย

16. ออกทัศนศึกษาในตอนกลางคืน และให้มีการใคร่ครวญถึงสิ่งต่าง ๆ ที่อัลลอฮสร้างในยามคำคืน เช่น ดวงจันทร์ บรรดาดวงดาวและอื่น ๆ พร้อมกับมีการสดับฟังอัลกุรอานที่เกี่ยวกับดวงดาวและท้องฟ้าและควรมีการพูดถึงตำแหน่ง และหน้าที่ต่าง ๆ ของดวงดาว

17. ต้องฝึกฝนให้เคยชินกับการละหมาดฮายัตในกิจการต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

18. ต้องฝึกฝนให้เคยชิน กับการละหมาดอิสติคอเราะฮฺในกิจการต่าง ๆ

19. ขอดุอาอุต่ออัลลอฮฺ โดยกล่าวนามและคุณลักษณะของพระองค์พร้อมกับต้องรู้ความหมายด้วย และในแต่ละวันให้เลือกนามของอัลลอฮฺมา 5 พระนาม แล้วศึกษาความหมาย ท่องจำใคร่ครวญ และเมื่อมีการขอดุอาอุและมีการซิกรุ้ลลอฮฺ ให้ใช้นามต่าง ๆ เหล่านี้

20. นึกถึงภาพลักษณ์หรือปรากฏการณ์ของนรกและสวรรค์ที่มีอยู่ในอัลกุรอาน พร้อมกับอ่านอายะฮฺต่าง ๆ ที่พูดถึงนรกและสวรรค์ด้วยน้ำเสียงที่ทำให้เกิดการคุชุอ

21. รวบรวมคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้ศรัทธาที่มีอยู่ในอัลกุรอานและซุนนะฮฺ แล้วนำมาเสนอต่อหัวใจที่ละลักษณะ ๆ พร้อมกับนิ่งสงบ ครุ่นคิด และพยายามสร้างให้เกิดเป็นลักษณะนิสัยตามคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านั้น หลังจากนั้นให้นำคุณลักษณะเหล่านั้นมาศึกษาร่วมกัน สุดท้ายด้วยกับการตกลงร่วมและกำชับกันให้นำไปฝึกฝน ปฏิบัติ โดยในแต่ละลักษณะนั้นใช้เวลาฝึกฝนหนึ่งสัปดาห์

22. รวบรวมคุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลที่อัลลอฮฺรัก ที่มีระบุในอัลกุรอาน และซุนนะฮฺของท่านรอซูล แล้วนำมาเสนอต่อหัวใจที่ละลักษณะ ๆ พร้อมกับนิ่งสงบ ไตร่ตรอง ครุ่นคิด และพยายามสร้างให้เกิดเป็นลักษณะนิสัยตามคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านั้น และร่วมมือกันฝึกปฏิบัติ โดยใช้เวลาหนึ่งลักษณะต่อหนึ่งสัปดาห์ (เช่น ลักษณะของบรรดาผู้สารภาพผิดหรือกลับตัวกลับใจ บรรดาผู้สะอาดบริสุทธิ์ และบรรดาผู้ทรงคุณธรรม)

23. หาสถานที่ที่เงียบสงบในช่วงเวลาที่ดวงอาทิตย์จะลับขอบฟ้า เพื่ออ่าน และใคร่ครวญอัลกุรอาน หลังจากนั้นให้อ่านขอดุอาอุและอ่านอัซกร ยามเย็น (ถ้อยคำรำลึกยามเย็น)

24. เตรียมดุอายุที่มีความยาวประมาณ 5 นาที เพื่อไว้ขอในช่วงเวลาต่าง ๆ ตามที่มีหลักฐานระบุว่าเป็นช่วงเวลาที่อัลลอฮฺทรงตอบรับการขอ โดยจะทำคนเดียว หรือทำเป็นกลุ่มก็ได้

25. นั่งนึกภาพเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นหลังจากความตาย เช่น การสอบสวนของอัลลอฮฺและการไม่มีโอกาสที่จะหวนกลับมาสร้างคุณงามความดีอีกแล้ว ตัดสินใจให้เด็ดเดี่ยวว่าจะใช้ช่วงเวลาที่ยังเหลืออยู่เพื่อการสร้างคุณงามความดีแล้วลงมือปฏิบัติทันที

26. เขียนคำสั่งเสีย หรือพินัยกรรมของเรา โดยให้กระทำทุกคืน

27. เยี่ยมเยียนผู้ป่วยในโรงพยาบาล เช่น เยี่ยมผู้ป่วยแผนกกระดูกหรือ อุบัติเหตุ ผู้ป่วยที่โดนไฟไหม้หรือเป็นตาแดงพร้อมขอดุอาอให้กับพวกเขา

28. ร่วมอาบน้ำและหุ้มห่อศพ

29. หมั่นนึกถึงความหมายของการ “มอบหมายต่ออัลลอฮฺ” ขณะออกจากบ้านในตอนเช้าเพื่อไปทำงาน พร้อมกับอ่านซิกรและดุอาอุออกจากบ้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) หมายถึง การศรัทธาต่อพราะเจ้าองค์เดียว (อัลลอฮฺ) ศรัทธาต่อศาสนทูตของพระองค์ (รอซูล) ศรัทธาต่อบรรดาเทวทูตของพระองค์ (มะลาอิกัต) ศรัทธาต่อคำภีร์อัลกุรอ่าน ศรัทธาต่อวันปรโลก (อาคีรัต) และศรัทธาต่อการกำหนดสภาวการณ์ของพระองค์ (ตักฎีร) โดยออกห่างจากการตั้งภาคี และไม่กราบไหว้สิ่งอื่นนอกจากพระองค์

2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)

2.1 ท่านต้องอ่านกุรอานทุกวันและต้องไม่ต่ำกว่าหนึ่งยุซ และท่านต้องเพียรพยายาม อ่านให้จบสามสิบยุซ ภายในหนึ่งเดือน และไม่ควรอ่านให้จบสามสิบยุซโดยใช้เวลาน้อยกว่าสามวัน

2.2 ท่านต้องเป็นผู้ที่อ่าน ฟัง และใคร่ครวญความหมายของอัลกุรอานได้เป็นอย่างดี ต้องศึกษาชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัด และประวัติของบรรดาชาวสลัฟเท่าที่เวลาพึงมีและอย่างน้อย ๆ ของการศึกษาประวัติของชาวสลัฟ ก็คือ การศึกษาหนังสือสุมาตุ้ลอิสลาม (บรรดาผู้ปกปักรักษาอิสลาม) ท่านต้องอ่านหะดีษของท่านรอซูล และต้องท่องจำสี่สิบหะดีษเป็นอย่างน้อยและควรเป็น 40 หะดีษ ของอิมามนะวะวีย ต้องศึกษาหนังสือที่เกี่ยวกับหลักการพื้นฐาน หรือสิ่งที่เป็นหลักสำคัญของอะกีดะฮฺและหนังสือที่พูดถึงรายละเอียดต่างๆ ของฟิกฮฺ

2.3 ต้องนึกเสมอว่า อัลลอฮฺกำลังจับจ้องท่านอยู่ ต้องนึกถึงอาคิเราะฮฺและเตรียมการเพื่อมัน ต้องบากบั่นและฝ่าฟันขั้นตอนต่าง ๆ ของการก้าวสู่ความโปรดปรานแห่งอัลลอฮฺ ด้วยความปรารถนาอย่างแรงกล้าและด้วยความเด็ดเดี่ยว ต้องทำตัวเองให้ใกล้ชิดกับอัลลอฮฺด้วยอิบาดะฮฺต่าง ๆ ที่เป็นสุนัต อาทิ เช่น ละหมาดกิยามั้ลลัยล ถือศีลอดอย่างน้อยเดือนละสามวัน, ต้องรำลึกถึงอัลลอฮฺให้มาก ทั้งด้วยหัวใจและการกล่าว และอ่านคำวิงวอน (ดุอาอุต่าง ๆ) ของท่านนบีในทุกสภาพ

2.4 ต้องรักษาร่างกายของท่านให้สะอาดบริสุทธิ์และต้องพยายามให้ตัวเองมีน้ำละหมาดอยู่ตลอดเวลา

2.5 ต้องละหมาดให้ถูกต้องและครบสมบูรณ์ พยายามปฏิบัติมันภายในเวลาที่ถูกกำหนดไว้ พยายามละหมาดรวมกันเป็นญะมาอะฮฺและต้องพยายามไปละหมาดที่มัสยิด

2.6 ต้องถือศีลอดในเดือนรอมฎอน และไปประกอบพิธีฮัจญ์ ถ้าหากท่านทำได้ ถ้าหากท่านยังไม่สามารถที่จะไปทำฮัจญ์ในขณะนี้ ก็ให้ท่านถือว่ามันเป็นหน้าที่หนึ่งในชีวิตของท่านและพยายามดิ้นรนให้ถึงที่สุดเพื่อไปปฏิบัติมันให้จงได้

2.7 ต้องมีความตั้งใจที่จะญิฮาดอยู่ตลอดเวลา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.8 ต้องทำการสารภาพผิด (เตาบะฮฺ) และขอลุแก่โทษจากอัลลอฮฺอยู่เสมอ ๆ ต้องระมัดระวังมิให้ตกไปกระทำบาปเล็ก ๆ นอกเหนือไปจากบาปใหญ่ ที่ต้องระมัดระวังและหลีกห่างอย่างที่สุด ต้องมีเวลาประมาณหนึ่งชั่วโมงก่อนนอน ไว้เพื่อตรวจสอบสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีที่ได้กระทำไปตลอดทั้งวัน ต้องใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะมันคือชีวิตและอย่าใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของเวลาไปในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ต้องระมัดระวังมิให้ถลำไปในสิ่งที่คลุมเครือ (ชุบุฮาต) เพื่อที่จะได้ไม่ตกไปในสิ่งที่หะรอม

2.9 ต้องต่อสู้กับจิตใจของท่าน เพื่อเอาชนะมัน จนกระทั่งท่านสามารถควบคุมมันได้ ต้องลดสายตาของท่านลงต่ำ ต้องควบคุมอารมณ์ ต้องต่อต้านหรือยับยั้งอารมณ์ไม่ดีของท่าน ด้วยการนำมันไปสู่สิ่งที่หะล้าลและสิ่งที่ดี ต้องปิดกั้นมัน มิให้ตกไปสู่สิ่งหะรอมไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม

2.10 ต้องไปละหมาด เมื่อได้ยินเสียงอะซาน ไม่ว่าท่านจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม

2.11 การมีอีหม่านอย่างแท้จริง การทำอิบาดะฮฺที่ถูกต้อง และการบากบั่น และพากเพียรในหนทางของอัลลอฮฺนั้น จะทำให้เกิดรัศมีและมีความซาบซึ้งขึ้นในจิตใจ ซึ่งอัลลอฮฺจะประทานสิ่งนี้ ให้กับบ่าวของพระองค์ที่พระองค์ทรงประสงค์

2.12 ยึดแนวทางของชาวสลัฟด้วยการปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านรอซูล ในทุกเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องอะกีดะฮฺและอิบาดะฮฺ

วิธีการปฏิบัติ

1. ต้องมีเจตนาและทำด้วยความตั้งใจจริงในทุกกิจการ

2. ปลูกฝังและสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในหัวใจ ด้วยการปฏิบัติตามหลักการต่าง ๆ ของศาสนา และควรให้ความสำคัญในอิบาดะฮฺบางอย่าง เช่น การประกอบพิธีฮัจญ์ และการออกซะกาต

3. พยายามศึกษาเรียนรู้ และเข้าให้ถึงเคล็ดลับหรือวิทยปัญญาต่าง ๆ ของอิบาดะฮฺ และต้องให้ความสำคัญสิ่งที่อยู่ภายใน (หมายถึงหัวใจหรือเจตนารมณ์ของ อิบาดะฮฺนั้น ๆ) เหมือนกับการให้ความสำคัญภาพลักษณ์ภายนอก

4. พยายามปฏิบัติสิ่งที่เป็นสุนัตต่าง ๆ ให้มาก เช่น ในเรื่องของการอาบน้ำ ละหมาด การทำความสะอาด การละหมาด การถือศีลอด การทำซอดะเกาะฮฺและอื่น ๆ

5. ศึกษาตำราที่เกี่ยวกับเรื่องของฟิกฮฺ

6. อ่านหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการขัดเกลาจิตใจ

7. ต้องนึกถึงความตายทุกวันและเร่งรีบทำอิบาดะฮฺเพื่อวันนี้

8. ต้องตรวจสอบตัวเองและการงานที่ได้กระทำไปในแต่ละวันทุกวัน

9. ต้องละหมาดตอนต้นของเวลาในทุกเวลาละหมาด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

10. ต้องไปละหมาดญะมาอะฮฺที่มัสญิด โดยเฉพาะละหมาดซุบฮฺและอิชาอุ

11. ต้องกล่าวตัสบีฮฺ และอัซกรหลังละหมาดทุกเวลาละหมาด

12. ต้องอ่านดุอาอุเช้าเย็น และสิ่งที่มีสุนัตให้อ่านในช่วงเช้าและช่วงเย็น

13. ต้องอ่านอัลกุรอานทุกวัน ๆ ละหนึ่งยุซ

14. ต้องละหมาดวิตร, ดุฮา และละหมาดสุนัตต่าง ๆ ก่อนและหลังละหมาดฟัรฎู

15. ต้องถือศีลอดสุนัตในวันจันทร์และวันพฤหัสบดี หรืออย่างน้อยถือศีลอด เดือนละสามวัน และพยายามถือศีลอดในวันที่ 13 14 15 ของทุกเดือน และพยายามละศีลอดร่วมกัน

16. อิสติมฟาร (ขอลุแก่โทษต่ออัลลอฮฺ) 100 ครั้ง เศาะลาวาตนบี 100 ครั้ง ตักบีร (กล่าวอัลลอฮุอักบัร) 100 ครั้ง และกล่าวอัลฮัมดุลิลลาฮฺ 100 ครั้ง เป็นอย่างน้อย

17. ในแต่ละสัปดาห์ให้เลือกซิกรขึ้นมาประโยคหนึ่ง แล้วกล่าวซิกรุนี้ให้บ่อย ๆ เช่น “ลาอิลาฮะอั้ลลาอันตะ ซุบฮานะกะ อินนีกุนตุมินัศศอลิมีน” (ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากพระองค์ มหาบริสุทธิ์จงมีแด่พระองค์ แท้จริงฉันเป็นคนหนึ่งในหมู่ผู้อธรรมต่อตนเอง)

18. ละหมาดฟัรฎูซุบฮิที่มัสญิด แล้วรอจนกระทั่งดวงอาทิตย์ขึ้น ขณะรออยู่นั้นให้ทำการซิกรุ้ลลอฮฺไปด้วย เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้นก็ทำการละหมาดสุนัตดุฮา สองร้อกอะฮฺ และจบลงด้วยการขอดุอา กระทำเช่นนี้หนึ่งครั้งในรอบสัปดาห์เป็นอย่างน้อย

19. แสวงหา และกระทำเฉพาะสิ่งที่หะล้าล และออกห่างไกลจากสิ่งที่หะรอม

20. ทำการละหมาดด้วยความคุชุอ ใคร่ครวญทุกคำที่อ่านในละหมาด พร้อมกับสำนึกอยู่เสมอว่าเรากำลังอยู่ต่อหน้าพระพักตร์ของอัลลอฮฺ สวรรค์และนรกปรากฏอยู่ข้างหน้าเรา

21. เก็บออมรายได้ของแต่ละเดือนไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อทำเศาะดะเกาะฮฺอย่างลับ ๆ และจงเก็บไว้ 5 เปอร์เซ็นเพื่อช่วยเหลือพี่น้องมุสลิม

22. ต้องละหมาดตะฮัจยุดหรือกิยามั้ลลัยลุหนึ่งครั้งในรอบสัปดาห์ เป็นอย่างน้อย

23. ทำความสะอาดห้องน้ำมัสญิดและร่วมทำความสะอาดมัสญิดหนึ่งครั้ง ในรอบสัปดาห์ เป็นอย่างน้อย

24. กำหนดโปรแกรมสำหรับการทำอิบาดะฮฺในวันศุกร์ เช่น ทำอิบาดะฮฺในมัสญิด ตั้งแต่หลังละหมาดซุบฮิจนดวงอาทิตย์ขึ้น อ่านอัซกัรนะบะวียุยามเช้า ละหมาดดุฮา อ่านซูเราะฮฺอัลกะฮฺฟิ เศาะละวาตนบีให้มาก อาบน้ำและใช้ของหอม ไปมัสญิดเพื่อละหมาดวันศุกร์แต่เช้า พยายามแสวงหาและรอคอยขอดุอาอุช่วงเวลาแห่งการตอบรับดุอาอุจากอัลลอฮฺ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

25. การเรียนรู้และเข้าใจถึงคุณค่า ความสำคัญหรือภาคผลของการทำอิบาดะฮฺต่าง ๆ ก่อนลงมือปฏิบัตินั้นนับว่าเป็นความจำเป็นด้วยเช่นกัน

26. การทำงาน หรือการให้งานใครทำนั้น ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความพอดีด้วย งานใหม่นั้นต้องไม่ทำให้งานเก่าเสียไป

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจ (อีบาดะห์) ทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ (วาญิบ) เช่น การละหมาด การถือศีลอด การประกอบพิธีฮัจญ์ และการบริจาคทาน (ซากาต) และสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ (ซุนนะห์) เช่น การขอพร (ดุอาอ) การอ่านคำภีร์อัลกุรอาน และอื่น ๆ ด้วยเจตนาที่บริสุทธ์และทำตามแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.) รวมถึงวิถีในการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งหมด เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน และอื่น ๆ

3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม

3.1 ต้องเป็นคนพูดจริงไม่โกหกอย่างเด็ดขาด

3.2 ต้องรักษาสัญญา รักษาคำพูดและมีความรับผิดชอบ และอย่าผิดสัญญาไม่ว่าสถานการณ์จะเป็นเช่นไรก็ตาม

3.3 ต้องเป็นผู้กล้าหาญ ต้องเตรียมพร้อมเสมอที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ยากลำบาก และความกล้าหาญที่ประเสริฐที่สุดก็คือ การพูดอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมาในเรื่องของสัจธรรม การรักษาความลับ การยอมรับความผิดพลาด การมีใจเป็นกลาง และสามารถระงับจิตใจและอารมณ์ได้ขณะโกรธ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.4 ต้องเป็นบุคคลที่น่าเคารพยกย่อง หรือน่าเกรงขาม ต้องมีภาพลักษณ์ที่ให้ผู้คนเห็นว่าเป็นบุคคลที่จริงจังอยู่ตลอดเวลา แต่การเป็นบุคคลที่น่าเคารพยกย่องนั้น มิได้ห้ามท่านที่จะหยอกล้อกันในสิ่งที่เป็นความจริงหรือเป็นสาระ มิได้ห้ามท่านจากการมีอารมณ์ขันในลักษณะของการยิ้มแย้ม (มิใช่หัวเราะเสียงดัง)

3.5 ต้องเป็นผู้ที่มีความละอายอย่างมาก เป็นผู้ที่มีความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน เป็นผู้ที่รับรู้ต่อสิ่งที่ดีและไม่ดีได้อย่างรวดเร็ว ยินดีต่อสิ่งที่ดีงามและปวดร้าวต่อสิ่งที่ไม่ดี ต้องเป็นผู้ที่อ่อนน้อมแต่ไม่ใช่อ่อนแอ ต้องเป็นผู้มีศีลธรรมและอยู่ในนิติธรรม ต้องไม่เป็นผู้ที่ประจบประแจง สอพลอ และต้องเป็นผู้ที่ถ่อมตนไม่ทะนงตน หยิ่งผยอง

3.6 ต้องเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม ตัดสินอย่างตรงไปตรงมาให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคนในทุกสถานการณ์ อย่าปล่อยให้ความโกรธทำให้ท่านลืมคุณธรรมความดี อย่าปล่อยให้ความพอใจทำให้ท่านมองไม่เห็นความไม่ถูกต้องหรือความไม่ดีงาม อย่าให้การทะเลาะวิวาทหรือการโต้เถียงทำให้ท่านลืมความดีงาม ต้องพูดความจริงเสมอถึงแม้ว่ามันจะเป็นภัยต่อตัวท่าน หรือต่อบุคคลที่ใกล้ชิดกับท่าน และแม้ว่า การพูดความจริงนั้น มันจะขมขื่นสักปานใดก็ตาม

3.7 ต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจเมตตาสงสาร ใจบุญ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใจกว้างและให้อภัยผู้อื่นเสมอ เป็นผู้ที่อ่อนโยน สุขุม เยือกเย็นและมีใจการุณทั้งต่อมนุษย์และสัตว์ มีวินัยและปฏิบัติดีต่อมนุษย์ทุกคน เป็นผู้ที่รักษามารยาทอิสลามในทางสังคม ต้องเมตตาต่อผู้น้อยและเคารพต่อผู้ใหญ่ ต้องขยับหรือจัดที่ให้พี่น้องที่เพิ่งมาได้นั่งในการพบปะหรือประชุมกัน ต้องไม่สอดรู้สอดเห็น ไม่นินทาให้ร้ายต่อกัน ไม่ส่งเสียง ดัง และต้องขออนุญาตเมื่อจะเข้าและออก ฯลฯ

3.8 ต้องพยายามทำงานของท่านให้ดีที่สุด ประณีตที่สุด เท่าที่สามารถจะทำได้ ต้องไม่คดโกง และต้องตรงต่อเวลา

3.9 เมื่อต้องทวงสิทธิ์ของท่านจงทวงอย่างมีคุณธรรม ต้องมอบสิทธิต่าง ๆ ให้กับเพื่อนมนุษย์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์โดยมิต้องรอคอยให้พวกเขาทวงหรือร้องขอ และโดยมิต้องมีการหน่วงเหนี่ยวหรือผลัดผ่อนแต่ประการใด

3.10 ต้องต่อสู้กับจิตใจของท่าน จนกระทั่งเอาชนะและสามารถควบคุมมันได้ ต้องลดสายตาลงต่ำ ต้องควบคุมอารมณ์ ต้องต่อต้านหรือยับยั้งอารมณ์ใฝ่ต่ำของท่าน และยกมันให้สูงขึ้นด้วยการนำมันไปสู่สิ่งที่หะล้าล และท่านต้องปิดกั้นมันมิให้ตกไป สู่สิ่งหะรอม ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม

3.11 ต้องออกห่างจากเพื่อนฝูงที่ชั่วร้าย และเพื่อนฝูงที่สร้างความเสื่อมเสีย ตลอดจนต้องออกห่างจากสถานที่ที่มีการทำบาป และมีการฝ่าฝืนอัลลอฮฺ

3.12 อย่าหัวเราะให้มาก เพราะแท้จริงหัวใจที่ผูกพันอยู่กับอัลลอฮฺนั้นสงบมั่นคงและน่าเคารพนับถือยิ่ง

3.13 การปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และคงเส้นคงวา เรื่องของคุณธรรม ความดี และการแสวงหาความรู้นั้น เป็นส่วนหนึ่งของรุก่นอิสลาม

3.14 ต้องเป็นผู้มีวินัย ปฏิบัติอิบาดะฮฺต่าง ๆ ออกห่างจากความไม่ดีงามทั้งหลาย ต้องประดับประดาหัวใจตัวเองด้วยมารยาทต่าง ๆ ที่ดีงาม ละทิ้งมารยาทที่ไม่ดีงามทั้งหลาย ต้องแสวงหาและเลือกปฏิบัติเฉพาะขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นอิสลาม หากมีคดีต้องฟ้องร้องและทวงสิทธิ์กัน ต้องยึดมั่นความเป็นเพื่อนและความเป็นมิตรเป็นพื้นฐาน ต้องไม่ขึ้นโรงขึ้นศาลเพื่อตัดสินคดีความ ยกเว้นเมื่อตกอยู่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ในภาวะจำยอม ต้องภาคภูมิใจในหลักการต่าง ๆ ของอัลอิสลามและภาษาของมัน ต้องเผยแพร่ความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในทุกชนชั้นของสังคม

มารยาทต่าง ๆ ที่กล่าวมา และมารยาทอื่น ๆ ที่ดีซึ่งยังมิได้กล่าวถึง ทั้งหมดนั้น คือจริยธรรมที่ศาสนาเรียกร้องให้ปฏิบัติ โดยสรุปก็คือมารยาทต่าง ๆ ของท่านรอซูลนั้นจำเป็นที่พวกเราจะต้องนำมาปฏิบัติและนำมาประดับไว้ที่ตัวเราให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ เราต้องศึกษามารยาทต่าง ๆ ของท่านรอซูลแล้วน้อมนำมาปฏิบัติ การฝึกปฏิบัตินั้นทำได้โดยการนำมารยาทใดมารยาทหนึ่งของท่านรอซูล มาแล้วก็ฝึกฝนไปทีละอย่าง โดยแต่ละมารยาทนั้นใช้เวลาประมาณหนึ่งเดือน เรื่องของมารยาทนั้นมิใช่เรื่องง่าย มิใช่เรื่องผิวเผิน แต่เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากและลุ่มลึก ต้องฝึกฝน ฝึกปฏิบัติกันอย่างจริงจังและต่อเนื่องและต้องใช้เวลานานเพื่อให้ได้มารยาทตามมาตรฐานที่ศาสนากำหนด

ตัวอย่างเช่น

ความสัตย์จริง : มารยาทนี้เป็นมารยาทแรกที่ต้องสร้างขึ้นในตัวของผู้ศรัทธา ต้องออกมาเป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นและสัมผัสได้ รายละเอียดของมารยาทข้อนี้มีมากมาย เช่น การไม่โกหก ไม่ตลกขบขันหรือพูดจาที่ไร้สาระหรือสร้างเรื่องที่ไม่จริงขึ้นมา การไม่ทำตัวน่าสงสัยหรือน่าหวาดระแวงในหมู่เพื่อนฝูงหรือกับอาจารย์ การพูดจริงกับเด็ก ๆ การตรงต่อเวลา การมาตามเวลาที่นัดหมายกันไว้ การออกห่างไกลจากถ้อยคำหรือสำนวนที่เกินความเป็นจริง การระมัดระวังและละเอียดอ่อนในการถ่ายทอดคำพูด การไม่ชอบการชมเชย ความสัตย์จริงในการงานก็คือการทำงานอย่างละเอียดและประณีต ความสัตย์จริงกับอัลลอฮฺก็คือการศรัทธาในพระองค์และการบริสุทธิ์ใจต่อพระองค์ สัตย์จริงในธุรกิจการค้าและในอาชีพต่าง ๆ ก็คือ ต้องมีการวางกฎระเบียบและมารยาทต่าง ๆ ในทุกสาขาอาชีพซึ่งใช้เป็นแนวปฏิบัติ สรุปก็คือต้องสัตย์จริงในทุกเรื่องไม่ว่าเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ความอดทน : เป็นการอดทนต่อการปฏิบัติอิบาดะฮฺต่าง ๆ เพื่อให้ออกมาดีทั้งรูปธรรมและนามธรรม เช่น อดทนต่อการละหมาดด้วยการปฏิบัติให้ครบสมบูรณ์ ทุกเวลา ละหมาดในรูปแบบที่เป็นญะมาอะฮฺ ละหมาดอย่างมีคุชุอ (สมาธิ) โดยสรุป ก็คือการละหมาดอย่างประณีต ทำสิ่งที่ดีที่สุดให้ดีที่สุด โดยมีความรู้สึกว่าอัลลอฮฺ กำลังจับจ้องเราอยู่ และทำในลักษณะนี้ในอิบาดะฮฺทุกประเภท ทุกชนิด อดกลั้นที่จะไม่ทำความผิด หนีและออกห่างจากความชั่วและของคลุมเครือสงสัยทั้งหลาย ด้วยการ แสดงออกทางความรู้สึกที่ว่าเรานั้นสูงส่งและอยู่เหนือสิ่งชั่วช้าเหล่านั้นหลายเท่าตัวนัก เราสูงเกินกว่าที่เราจะไปรู้จักสัมผัส เกลือกกลั้วหรือพัวพันกับสิ่งเหล่านั้น ด้วยการ ไม่เข้าใกล้สถานที่ต่าง ๆ ที่คลุมเครือและต้องสงสัย เช่น ไม่นั่งร่วมกับกลุ่มคนชั่ว ไม่คบคนชั่ว ไม่เข้าใกล้สถานเริงรมย์ และไม่ไปในสถานที่ ๆ ไร้สาระ สถานที่ ๆ ไม่มีการรำลึกถึงอัลลอฮฺ

วิธีการปฏิบัติ

1. การสร้างมารยาทหรือสร้างนิสัยที่ดีนั้น ต้องเริ่มด้วยการสร้างแรงจูงใจ ให้เกิดขึ้น กระตุ้นเตือนให้อยากที่จะมีมารยาทนั้น ๆ ไว้ในครอบครอง เริ่มจากกา บอกถึงมิติและความหมายต่าง ๆ ของมารยาทนั้น ๆ บอกถึงคุณค่าและความประเสริฐของมัน สรรเสริญและชมเชยผู้ที่มีมารยาทนั้น สร้างกิจกรรมที่เป็นการฝึกฝนมารยาทนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง และสุดท้ายด้วยการประเมินและทดสอบว่าเขานั้นมีมารยาทนั้นแล้วหรือยัง

2. ต้องสร้างและฝึกฝนความสัตย์จริง ความมีอะมานะฮฺให้เกิดขึ้นในทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเล็ก ๆ หรือกิจกรรมที่ใหญ่ ต้องระมัดระวังและรอบคอบในการพูดจาและการบรรยาย

3. ระวังรักษาคำพูด มิให้เอื้อนเอ่ยถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ถ้อยคำที่ลามกและถอยคำที่มีลักษณะการด่าทอ

4. ไม่พูดจาเยาะเย้ย ถากถาง ลบหลู่ดูหมิ่น นินทาว่าร้าย ใส่ความหรือกล่าวร้าย และให้พยายามโต้ตอบเมื่อมีการนินทาผู้อื่น

5. ฝึกให้เคยชินกับการประสานมือ (สัมผัสมือเมื่อพบเจอกัน) และการประสานหัวใจ และพยายามมอบรอยยิ้มให้กับพี่น้องของท่านเพราะมันเป็นการสร้างกุศลอย่างหนึ่ง

6. ทำความดีกับบิดามารดา และพยายามมอบของขวัญให้กับท่านทั้งสอง หรือให้กับมารดาถึงแม้ว่าจะเป็นสิ่งของเพียงเล็กน้อยก็ตาม พบท่านทั้งสองด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มเป็นประจำ จูบศีรษะและมือท่าน เพื่อเป็นการแสดงออกซึ่งความรัก ขอให้ท่านทั้งสองขอดอาอให้ ร่วมทำความสะอาดบ้านเดือนละครั้ง และควรมอบภารกิจของท่านทั้งสองให้คนอื่นทำ (หรือให้มีคนช่วยทำ)

7. ต้องไม่โกรธง่าย

8. ต้องตรงต่อเวลาหรือกำหนดเวลาที่มีการนัดหมาย และควรใช้ประโยชน์จากเวลาที่มีอยู่ให้มากที่สุด

9. ต้องรังเกียจการอธรรม และไม่นิ่งเฉยเมื่อมีการอธรรมเกิดขึ้น ด้วยการกำชับใช้ให้ทำความดีและละจากความชั่ว

10. ต้องออกห่างจากการโต้เถียง การตัดพ้อต่อว่ากัน ถึงแม้ว่าจะเป็นฝ่ายถูก และต้องออกห่างจากการทะเลาะวิวาท และการสร้างความชอบธรรม หรือหาเหตุผลมาประกอบทั้ง ๆ ที่เป็นฝ่ายผิด

11. ต้องใจบุญใจกุศล

12. ฝึกความอดทน ด้วยการทำงาน หรือด้วยการถือศีลอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

13. ฝึกมารยาทหรือระเบียบวินัย ตามแบบฉบับของอัลอิสลามในเรื่องต่อไปนี้ เช่น ในที่ชุมนุมหรือสถานที่ ๆ มีการพบปะพูดคุยกัน ในการนอน การตักเตือนการพูดคุย ฯลฯ และเลือกมาฝึกปฏิบัติสัปดาห์ละหนึ่งอย่าง

14. กำหนดงานที่จะทำในแต่ละวัน และวางเงื่อนไขเอาไว้ และพยายามทำให้ดีที่สุด แล้วนำมาตรวจสอบก่อนนอน

15. ออกห่างจากการบริโภคสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็น และเรื่องราวในสิ่งที่ไม่จำเป็นและไม่มีประโยชน์

16. ฝึกเป็นคนนิ่งเงียบ หรือเป็นคนที่มีความสุขุม เป็นคนที่น่าเคารพนับถือ โดยใช้เวลาฝึกฝนประมาณ 1 เดือน ขณะฝึกฝนนั้นจะต้องนิ่งเงียบ ในช่วงที่เงียบนั้นต้องเป็นการเงียบแบบใช้ความคิด

17. ต้องถือศีลอดสุนัตให้มาก ฝึกลุกขึ้นละหมาดกิยามั้ลลัยลประจำ ๆ ฝึกละหมาดยาว ๆ และอื่น ๆ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า มีมารยาทที่ดีและงดงาม หมายถึง มีความน้อบน้อมถ่อมตน ใจกว้าง ให้อภัยผู้อื่น อดทนไม่โกรธง่าย เมตตาผู้น้อยให้เกียรติผู้ใหญ่ ยุติธรรมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัตย์จริง รักษาสัญญา ไม่โกหก พูดจาว่าร้ายและนินทาผู้อื่น มีระเบียบวินัย ตามแบบอย่างการปฏิบัติของท่านศาสนฑูตมูฮำหมัด (ซล.)

4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ต้องเป็นผู้ที่อ่านและเขียนได้เป็นอย่างดี ต้องอ่านและศึกษาหาความรู้ให้มาก ต้องมีห้องสมุดภายในบ้าน ต้องเป็นผู้ที่รู้อย่างลึกซึ้งและเข้าใจเป็นอย่างดีในสาขาวิชาการของท่านหรือในสาขาอาชีพของท่าน ถ้าหากท่านเป็นผู้หนึ่งที่ศึกษาศาสตร์นั้น ๆ หรืออาชีพนั้น ๆ เป็นการเฉพาะ ต้องเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ของอัลอิสลามอย่างแท้จริง

วิธีปฏิบัติ

1. ความรู้ศาสนาทั่วไป

ก. ให้ศึกษาไปตามระดับของแต่ละคน

ข. ให้ความสำคัญกับการศึกษาศาสนา มีการทดสอบและวัดผล และมีการทบทวนหลักสูตรตามช่วงเวลาที่เหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของยุคสมัย

2. ความรู้ด้านศาสนาเฉพาะทาง

ต้องดำเนินการสร้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง หรือผู้ชำนาญการให้มาก สร้างโรงเรียนเฉพาะทาง เน้นด้านวิชาการ เปิดวิทยาลัยสำหรับดาอีย (นักเผยแผ่สัจธรรม) และให้ความสนใจต่อโรงเรียนที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้น

3. ความรู้ทั่วไป

ก. ศึกษาเรียนรู้ข่าวคราวและความเป็นไปของโลก โดยเฉพาะข่าวสารของโลกมุสลิมด้วยการอ่าน การฟัง และจากสื่อต่าง ๆ

ข. ศึกษาเรียนรู้ความรู้พื้นฐานของแต่ละอาชีพ หลังจากนั้นให้ลงรายอะเอียดและศึกษาให้เกิดความเชี่ยวชาญ และเกิดความแตกฉาน

ค. ฝึกเขียนรายงานหรือทำวิจัยที่หลากหลาย

ง. จัดบรรยายและให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่หลากหลาย จัดสื่อการเรียนการสอน เช่น สื่อต่าง ๆ จัดให้มีการศึกษาเรียนรู้ในด้านอาชีพที่หลากหลาย เช่น แพทย์ การเกษตรวิศวกรรม ธุรกิจการค้า ช่างเหล็ก เย็บปักถักร้อย และอื่น ๆ

วิธีการปฏิบัติอย่างละเอียด

1. บอกความสำคัญของการเรียนดี เรียนเก่ง ให้กับนักเรียนนักศึกษา ทราบว่ามันมีผลต่อการดะวะฮฺ ต่อตัวเราและต่อการประกอบอาชีพอย่างไร ?

2. กำหนดให้นักเรียนนักศึกษาทบทวนบทเรียนอย่างน้อย 4 ชั่วโมงทุกวัน

3. คัดเด็กที่เรียนดีเรียนเก่งระดับความรู้เท่ากันไว้ห้องเดียวกัน

4. กำหนดงานในแต่ละเดือนไว้ให้ชัดเจนว่าต้องทำอะไรบ้าง แล้วติดตามผลการดำเนินงาน แล้วทำการประเมินและวัดผลเพื่อเปรียบเทียบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. จัดติวรายเดือนในบางวิชาที่สะดวก

6. จัดโครงการแข่งขันทางวิชาการ ตามรายวิชาของหลักสูตรการศึกษาและแจกรางวัล จัดกลุ่มต่าง ๆ เพื่อติวเข้ม จัดค่ายเพื่อการทบทวนบทเรียนก่อนสอบเทอมแรกและเทอมสุดท้าย และจัดงานฉลองความสำเร็จให้กับนักเรียนที่เรียนเก่งเรียนดี

7. ติดตามผลการเรียนเป็นรายเดือน

8. จัดหาครู-อาจารย์มาดูแลผู้ที่เรียนดีและผู้ที่เรียนไม่ค่อยดี

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ หมายถึง มีความพยายาม ตั้งใจ จริงจัง แน่วแน่ ในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี มีความรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจเป็น

อย่างดีในศาสตร์ความรู้ของศาสนาอิสลามและศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะศาสตร์ในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพของตนเอง

5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

1. ท่านต้องรีบตรวจเช็คสภาพร่างกาย เพื่อให้รู้ว่าสุขภาพยังปกติสมบูรณ์อยู่หรือไม่ ? ต้องรีบเยียวยารักษาโรคที่ท่านมีอยู่โดยเร็ว ต้องใส่ใจต่อสาเหตุต่าง ๆ ที่จะทำให้ร่างกายแข็งแรง ต้องให้ความสำคัญต่อการดูแลรักษาสุขภาพร่างกาย ต้องหลีกเลี่ยงหรือออกห่างจากเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้สุขภาพร่างกายอ่อนแอ

2. ท่านต้องห่างไกลจากการฟุ่มเฟือย ในการดื่มชา กาแฟ และเครื่องดื่มอื่น ๆ ที่คล้าย ๆ กับชา กาแฟ ซึ่งเป็นเครื่องดื่มประเภทที่มีสารกระตุ้น และท่านอย่าดื่มมัน ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นจริง ๆ ต้องไม่สูบบุหรี่อย่างเด็ดขาด

3. ท่านต้องใส่ใจต่อเรื่องความสะอาดในทุก ๆ สิ่ง ทั้งที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม ห้องครัว ห้องอาหารและสถานที่ทำงานเพราะศาสนาอิสลามนั้นตั้งอยู่บนความสะอาด

4. ต้องรักษาร่างกายให้สะอาดบริสุทธิ์ตามศาสนบัญญัติ และต้องพยายามให้ตัวเองมีน้ำละหมาดอยู่ตลอดเวลา

5. ท่านต้องห่างไกลจากสุรา จากสิ่งที่ทำให้มึนเมา จากสิ่งที่ทำให้ขาดสติแล ทุกสิ่งที่อยู่ในข่ายนี้อย่างเด็ดขาด

6. ท่านต้องประกาศสงครามกับสถานเริงรมย์ต่าง ๆ

วิธีการปฏิบัติ

1. การป้องกันจากโรคต่าง ๆ

ก. ตรวจเช็คร่างกายให้ทั่ว ทำบัตรสุขภาพ ตรวจเช็คร่างกายหนึ่งครั้งในรอบปีสำหรับบุคคลที่อายุไม่ถึงห้าสิบปีและทุก ๆ หกเดือนสำหรับบุคคลที่อายุเกินห้าสิบปี

ข. เมื่อเจ็บป่วยต้องรีบไปพบแพทย์และรีบรักษา

ค. ฉีดยาป้องกันโรคร้ายต่าง ๆ ให้กับตัวเองและครอบครัว

ง. พยายามป้องกันโรคร้ายต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

จ. ไม่ใช้ยาเกินขนาด ยกเว้นกรณีจำเป็นหรือตามคำแนะนำของแพทย์

ฉ. ศึกษาการปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน และสอนคนอื่นให้รู้จักวิธีการปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. ปฏิบัติตามคำตักเตือนของอิสลาม ในเรื่องของอาหารและเครื่องดื่ม

ก. ต้องไม่ฟุ่มเฟือยในเรื่องอาหาร

ข. ไม่รับประทานก่อนหิว หรือทานระหว่างมื้อต่าง ๆ ประจำวันและไม่ทานจนอิ่มจนเต็มกระเพาะอาหาร

ค. ศึกษามารยาทของท่านรอซูล ในเรื่องการกินการดื่ม แล้วปฏิบัติตาม

ง. ทานอาหารเช้าก่อนออกจากบ้าน และให้ทานอาหารค่ำในช่วงเย็น หรือช่วงหัวค่ำ (ไม่ควรทานช่วงดึก)

จ. ต้องทานอาหารที่มีประโยชน์ ละทิ้งอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรืออาหารที่เป็นพิษต่อร่างกาย โดยการศึกษาจากหนังสือ หรือเรียนรู้จากแพทย์เฉพาะทาง

ฉ. พยายามฝึกฝนถือศีลอดสุนัตให้เคยชิน

3. ปฏิบัติตามข้อตักเตือนของอิสลามในด้านสุขภาพ

ก. ควรออกห่างเรื่องของชาและกาแฟ

ข. ควรแปรงฟันอย่างสม่ำเสมอ เพราะนบีกล่าวว่า “ถ้าหากฉันไม่กลัวจะเป็นการสร้างความลำบากกับอุมมะฮฺของฉันแล้ว ฉันจะใช้ให้พวกเขาแปรงฟันทุกครั้งที่ทำการละหมาด”

ค. ควรใส่ใจเรื่องของความสะอาดให้มาก และทำอย่างต่อเนื่อง เช่น ความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้าและที่อยู่อาศัย

ง. หมั่นทำความสะอาดห้องนอน และจัดวางสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ

จ. ปฏิบัติตามซุนนะฮฺของท่านร่อซูล ทั้งสิบประการที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นธรรมชาติ เช่น ขลิบหนวด ไว้เครา แปรงฟันทำความสะอาดปากและจมูก ตัดเล็บ ล้างมือ ถอนขนรักแร้ โกนขนใต้ร่มผ้า การชำระสิ่งสกปรกตามศาสนบัญญัติ

ช. ระวังรักษา มิให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ไปสัมผัสกับความชั่ว

ซ. ไม่ควรอดหลับอดนอนยกเว้นเมื่อจำเป็น

ฌ. ควรตื่นนอนแต่เช้าตรู่

ญ. ควรมีน้ำละหมาดอยู่ตลอดเวลา เข้านอนโดยมีน้ำละหมาด

ฏ. ควรพักผ่อนตอนกลางวัน (กอยลูละฮฺชั่วโมงในช่วงฤดูร้อน)

ฏ. หมั่นเอาใจใส่ดูแลเรื่องสุขภาพร่างกาย ด้วยการระวังรักษาและหาวิธี ป้องกันโรคต่าง ๆ ด้วยการหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้

ฐ. ไม่นอนมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4. ออกกำลังกาย

ก. นักเรียนนักศึกษาต้องมีกีฬาที่ถนัด และฝึกฝนให้เก่งหนึ่งอย่าง และอย่างน้อย ๆ ของการออกกำลังกายคือ การเดิน หรือวิ่ง ประมาณครึ่งชั่วโมงต่อสัปดาห์

ข. ปฏิบัติกายบริหารทุกวัน

ค. เรียนการว่ายน้ำขี่ม้าขี่จักรยานขี่มอเตอร์ไซค์และเรียนขับรถ

ง. ฝึกไม่ใช้รถซักวันสำหรับคนมีรถ

จ. เข้าเป็นสมาชิกของชมรม สมาคม สถาบัน หรือสโมสรด้านการกีฬา และเข้าไปฝึกฝนและออกกำลังกายในนั้น

ฉ. ต้องมีการออกกำลังกายร่วมกันในรอบสัปดาห์ ต้องให้ความสำคัญในการเข้าร่วมและตรงตามเวลาที่นัดหมาย

ช. ปฏิบัติตามข้อชี้แนะด้านสุขภาพ ทั้งในขณะอยู่นิ่งและมีการเคลื่อนไหว เช่น ต้องหลังตรงขณะเดิน นั่งและยืน ไม่อ่านและเขียนในที่ที่มืด หรือมีแสงสว่างน้อย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง หมายถึง มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาดของร่างกาย อาหาร เสื้อผ้า และที่พักอาศัยเป็นอย่างดี มีการหมั่นเอาใจใส่ ดูแล ป้องกันและรักษาสุขภาพเป็นอย่างดี พักผ่อนให้เพียงพอและห่างไกลจากอาหารการกินที่ไม่ดีทั้งหลาย รวมถึงปฏิบัติตามศาสนบัญญัติในเรื่องของการรักษาสุขภาพและรักษาความสะอาดต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี

1. ท่านต้องประกอบอาชีพ แม้ว่าท่านจะร่ำรวยสักปานใดก็ตาม ต้องเลือกอาชีพที่เป็นอาชีพอิสระก่อนอาชีพอื่น ถึงแม้ว่ามันจะเป็นงานเล็ก ๆ หรือรายได้ไม่มากก็ตาม และต้องพยายามผลักดันให้อาชีพนั้น เกิดเป็นธุรกิจเอกชนด้วยตัวของท่านให้จงได้ เท่าที่ความรู้ความสามารถของท่านมีอยู่

2. ท่านต้องไม่มุ่งหวังรับราชการอย่างเดียว และให้ถือว่ามันเป็นประตูริสกี (ปัจจัยยังชีพ) และไม่ควรปฏิเสธมันเมื่อมันเป็นโอกาสของท่าน และไม่ควรละทิ้งมัน (ลาออก) เว้นแต่ว่ามันไปขัดกับหน้าที่ต่าง ๆ ของการดะอุวะฮฺอย่างสิ้นเชิง

3. ท่านต้องทำงานในหน้าที่ของท่านให้ดีที่สุด และประณีตที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ ต้องไม่คดโกง และต้องตรงต่อเวลา

4. ท่านต้องนำทรัพยากรอิสลามมาใช้ โดยการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มุสลิมเป็นผู้ผลิต และกระตุ้นให้เกิดสถาบันทางเศรษฐกิจแห่งอิสลาม

5. มุสลิมต้องทำงานและแสวงหาอาชีพ และในทรัพย์สินที่เขาแสวงหามาได้นั้น ต้องมีส่วนหนึ่งที่ถูกกำหนดไว้ เพื่อผู้ที่เอ่ยปากขอและไม่ออกปากขอ

6. ฉันให้สัญญา (กับอัลลอฮ) ว่า จะทำงานเพื่อแสวงหาปัจจัยยังชีพและเก็บออมทรัพย์ส่วนหนึ่งไว้เพื่ออนาคต จะต้องจ่ายซะกาตในทรัพย์สินของฉัน (ที่ครบพิกัดและครบรอบปี) และเก็บทรัพย์ส่วนหนึ่งจากรายได้ไว้เพื่อการงานหรือกิจกรรมที่ดี จะสนับสนุนและส่งเสริมโครงการเศรษฐกิจอิสลาม ที่มีประโยชน์ทุกโครงการ จะใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของประเทศฉัน ของพี่น้องร่วมมาตุภูมิของฉัน ก่อนของผู้อื่น ฉันจะไม่นำตัวของฉันไปสู่ความยุ่งยากในสิ่งของเครื่องใช้ ที่เกินความจำเป็น ที่เกินกว่ากำลังของฉัน

วิธีการปฏิบัติ

1. หัวข้อนี้หรือคุณลักษณะนี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่นกับหัวข้อที่ห้ากล่าวคือคนที่จะสามารถแสวงหาอาชีพหรือประกอบอาชีพได้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

2. การทำงานเลี้ยงชีพกับการทำงานดะอุวะฮฺนั้น ต้องมีความสมดุลย์กันหรืออีกนัยหนึ่งก็คือคุนยาและอาคิเราะฮฺนั้นต้องสมดุลย์กัน

3. ต้องศึกษาเฉพาะทางและให้เกิดความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพที่หลากหลาย

4. ต้องทำงานอย่างประณีต และทำให้ดีที่สุด นั่นคือการทำอย่างจริงจังและไม่ทุจริต

5. ต้องพยายามก้าวไปให้ถึงการศึกษาขั้นสูงสุดของแต่ละสาขาอาชีพ

6. แต่ละคนต้องมีอาชีพ

7. หารายได้มาในทางที่สุจริต และใช้จ่ายไปในทางที่สุจริตเช่นเดียวกัน

8. พยายามหางานอิสระทำ และพยายามทำธุรกิจขนาดเล็กสักหนึ่งอย่าง อาจด้วยวิธีการลงทุนร่วมกับเพื่อน ๆ (อิควะฮฺ)

9. ท่านต้องทวงสิทธิ์ของท่านอย่างมีคุณธรรม ต้องมอบสิทธิ์ต่าง ๆ ให้กับเพื่อนมนุษย์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมิต้องรอให้พวกเขาร้องขอหรือทวงสิทธิ์เหล่านั้น และโดยมิต้องมีการหน่วงเหนี่ยวหรือผัดผ่อนแต่ประการใด

11. คิดแก้ปัญหาคนตกงาน โดยเฉพาะนักศึกษาที่เพิ่งสำเร็จการศึกษามาใหม่ ๆ

12. ต้องสอนและอบรมมิให้มีการเลือกงานมากจนเกินไป

13. ในช่วงปิดเทอมควรจัดให้มีการเรียนการสอนหรือจัดอบรมด้านอาชีพ เช่น การเย็บปักถักร้อย ไฟฟ้า ช่างไม้ ช่างเชื่อมหรือช่างเหล็ก เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

14. เรียนรู้และฝึกปฏิบัติงานง่าย ๆ เช่น เดินสายไฟ ซ่อมเครื่องใช้ภายในบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ และอื่น ๆ

15. ฝึกปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้น จะด้วยจากแพทย์คนใดคนหนึ่ง หรือจากการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี หมายถึง มีอาชีพการงานที่ดี มั่นคง สุจริต และมีความสามารถ ทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพการงานของตนเองเป็นอย่างดี มีการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ในสาขาอาชีพของตนเองอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งที่จะเรียนรู้ พยายามหาโอกาสต่อยอดในอาชีพการงานอยู่เสมอ

7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น

1. ท่านต้องเป็นผู้ที่กระตือรือร้น เอาการเอางาน ฝึกฝนตนเองในการรับใช้สังคม ต้องดีใจและมีความสุขเมื่อได้มีโอกาสรับใช้ผู้อื่น ต้องเยี่ยมเยียนผู้ป่วย ช่วยเหลือผู้ขัดสนและอ่อนแอ ต้องปลอบขวัญแก่ผู้ที่ประสบเคราะห์กรรม ถึงแม้จะเป็นเพียงคำพูดที่แสดงความเห็นใจ และท่านต้องรีบที่จะกระทำคุณงามความดีอยู่เสมอ

2. ต้องทำความรู้จักเพื่อน ๆ ของท่านเป็นรายบุคคลอย่างละเอียดถี่ถ้วนและต้องแนะนำตัวท่านให้พวกเขารู้จักอย่างละเอียดถี่ถ้วนเช่นเดียวกัน ต้องมอบสิทธิต่าง ๆ ให้กับเพื่อน ๆ ของท่านอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ นั่นคือการให้ความรักและให้เกียรติ ให้การช่วยเหลือและเป็นห่วงเป็นใยเขา ท่านต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่ประทับใจแก่เพื่อน ๆ ของท่านอยู่ตลอดเวลา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. ภารกิจของมุสลิมในโลกใบนี้นั้นอัลลอฮฺได้ตรัสไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งรวมอยู่ในอายะฮฺเดียวของซูเราะฮฺอัลฮัจญ์ ส่วนในซูเราะฮฺอื่น ๆ ยังมีนัยยะของอายะฮฺนี้ กล่าวอีกหลายครั้ง อายะฮฺดังกล่าวก็คือ

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย พวกเจ้าจงรุกั๊วะ จงสุญูดและจงเคารพภักดีต่อพระเจ้าของพวกเจ้าเถิด และจงประกอบความดี เพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับชัยชนะ และจงต่อสู้เพื่ออัลลอฮฺ ซึ่งเป็นการต่อสู้ที่แท้จริงเพื่อพระองค์ พระองค์ทรงคัดเลือกพวกเจ้า และพระองค์มิได้ทรงทำให้เป็นการลำบากแก่พวกเจ้าในเรื่องศาสนา (ที่ไม่ลำบาก) คือศาสนาของอิบรอฮีม บรรพบุรุษของพวกเจ้า พระองค์ทรงเรียกชื่อพวกเจ้าว่ามุสลิมีน ในคัมภีร์ก่อน ๆ และในอัลกุรอาน เพื่อรอซูลจะได้เป็นพยานต่อพวกเจ้า และพวกเจ้าจะได้เป็นพยานต่อมนุษย์ทั่วไป ดังนั้น พวกเจ้าจงดำรงละหมาดและบริจาคซะกาต และจงยึดมั่นต่ออัลลอฮฺ

พระองค์เป็นผู้คุ้มครองพวกเจ้า เพราะพระองค์คือผู้คุ้มครองที่ดีเลิศและผู้ทรงช่วยเหลือที่ดีเยี่ยม”

(อัลฮัจญ์ : 77-78)

คำตรัสของอัลลอฮฺดังกล่าวนี้ชัดแจ้งไม่มีอะไรเคลือบแคลงสงสัยใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นคำพูดที่ลึกซึ้งและจับใจ มีความชัดเจนและสว่างไสวประหนึ่งรัศมี เข้าโสตประสาท และลงสู่หัวใจทันที โอ้มุสลิมทั้งหลาย พวกเจ้ามิได้ยินคำพูดของอัลลอฮฺที่ตรัสมานี้ดอกหรือ ? หรือได้ยิน แต่หัวใจของพวกเขาถูกปิดกั้นมิให้รับรู้และใคร่ครวญ อัลกุรอาน? อัลลอฮฺใช้มุสลิมให้รุวะ ให้สุญดและให้ดำรงละหมาด ซึ่งสิ่งนี้คือหัวใจของอิบาดะฮฺ คือเสาหลักของอัลอิสลาม และเป็นภาพลักษณ์ที่ฉายความเป็นมุสลิม ได้ชัดที่สุด อัลลอฮฺใช้ให้อิบาดะฮฺต่อพระองค์ โดยมิให้นำสิ่งใดมาเป็นภาคีกับพระองค์ และพระองค์ยังใช้ให้ทำความดี สร้างบุญสร้างกุศลตามกำลังความสามารถ ในขณะที่ใช้ให้สร้างคุณงามความดีนั้น พระองค์ก็ใช้ให้ละทิ้งความไม่ดีงามทั้งหลายทั้งปวงด้วยเช่นกัน และความดีอันแรกที่ต้องทำก็คือการไม่ทำความชั่ว และจะมีคำพูดใด อีกเล่าที่สมบูรณ์และกินใจเช่นนี้ ! หลังจากนั้นพระองค์ยังบอกอีกว่า การปฏิบัติตามสิ่งที่กล่าวมาจะนำความสำเร็จ ชัยชนะและความผาสุกมาสู่ผู้นั้น และทั้งหมดนั้นคือ ภารกิจของมุสลิมแต่ละคนที่จำต้องปฏิบัติ ทั้งขณะที่อยู่คนเดียวและขณะอยู่ร่วมกับสังคม (จากหนังสืออิลาอัยยิชัยอินนุดอุนนาส)

4. อิมามหะซัน อัลบันนา ได้บอกต่อผู้คนถึงความรู้สึกของท่านและความ รู้สึกของเหล่าเยาวชนมุสลิม ที่ทำงานเพื่ออิสลามร่วมกับท่าน โดยกล่าวว่า

“เราชอบที่จะแถลงให้กลุ่มชนของเรารู้สึกว่า เรานั้นรักพวกท่านมากกว่าตัวพวกเราเองเสียอีก พวกท่านคือคนรักของพวกเรา ถ้าหากว่าต้องเสียเลือดเสียเนื้อเพื่อ เปกปักรักษาเกียรติศักดิ์ศรี ชื่อเสียงศาสนา ความรุ่งโรจน์และความหวังของพวกท่าน เราก็จะทำ ที่เราทำและยืนหยัดอยู่ตรงนี้ก็เพราะความรัก ความรู้สึกที่ดี ความเมตตา สงสารของพวกเราที่มีต่อพวกท่าน บ่อยครั้งที่น้ำตาต้องไหลพรากออกมาด้วยความรู้สึกนี้พวกเราต้องอดหลับอดนอนก็เพราะความผูกพันและความห่วงใยที่มีต่อพวกท่าน พวกเราเศร้าและปวดร้าวมากเมื่อเราเห็นกลุ่มชนของเราจำนนต่อความต่ำต้อยการอยู่อย่างไร้เกียรติ พอใจกับความเสื่อมโทรมและความถดถอย และหมดหวังที่จะต่อสู้เพื่ออยู่อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี พวกเราทำเพื่อเพื่อน มนุษย์โดยยึดแนวทางของอัลลอฮฺมากกว่าทำเพื่อตัวพวกเราเอง โอ้พี่น้องที่รักทั้งหลาย พวกเราทำคุณประโยชน์ให้กับพวกท่าน มิได้ทำให้ใครอื่น และพวกเราจะไม่มีวันสร้างความเดือดร้อน หรือไม่เป็นภัยต่อพวกท่านอย่างแน่นอน” (จากสาส์นดะอุวะตุนา)

5. ท่านหญิงคอดียะฮฺ กล่าวกับท่านนบีว่า “ขอยืนยัน อัลลอฮฺจักไม่ทำให้ท่านตกต่ำอย่างแน่นอน เพราะท่านนั้นเป็นผู้สานสัมพันธ์ทางเครือญาติ เป็นผู้บุกเบิก ผู้สร้างสรรจรรโลงเป็นผู้รับภาระต่อผู้อ่อนแอ ผู้ด้อยโอกาสและเป็น ผู้กอบกู้วิกฤตหรือความหายนะที่เกิดขึ้นกับสัจธรรมแห่งอัลลอฮฺ”

6. ท่านรอซูล กล่าวว่า “ผู้ใดช่วยเหลือผู้ศรัทธาให้รอดพ้นจากความทุกข์ ความโศกหนึ่งในดุนยานี้ และผู้ใดอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มาขอความช่วยเหลือ อัลลอฮฺจักให้ความช่วยเหลือบ่าวของพระองค์ที่ให้การช่วยเหลือผู้อื่น (ตลอดไป) ตราบใดที่บ่าวผู้นั้นยังให้การช่วยเหลือพี่น้อง (ร่วมโลก) ของเขา”

7. อิบนุอับบาส กำลังเอี้ยะติกาฟอยู่ในมัสญิดของท่านรอซูล และได้มีผู้หนึ่งมาขอความช่วยเหลือจากท่าน ท่านก็ละทิ้งการเลี้ยะติกาฟทันที เพื่อเป็นธุระให้กับชายผู้นั้น ชายผู้นั้นแปลกใจอย่างมากต่อการกระทำนี้ของอิบนุอับบาส อิบนุ อับบาส จึงกล่าวกับชายผู้นั้นว่า : ฉันได้ยินท่านรอซูลุลลอฮฺกล่าวว่า “บุคคลใดออกไป เพื่อเป็นธุระให้กับพี่น้องของเขา (ธุระนั้น) จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตาม (การกระทำดังกล่าวนั้น) ดีกว่าการเอี้ยะติกาฟหนึ่งเดือนในมัสญิดของฉันนี้“

วิธีการปฏิบัติ

1. ร่วมกันจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการรับใช้สังคม เช่น โครงการรณรงค์ ต่อต้านการไม่รู้หนังสือ โครงการติวเข้ม โครงการสร้างโพลีคลินิกหรือโรงพยาบาลเพื่อชุมชน และหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ โครงการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนและสร้างโรงเรียนอิสลามและโครงการเดินทางไปทำฮัจญ์ร่วมกัน

2. ร่วมกันทำโครงการต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจ เพื่อบริการประชาชน เช่น การผลิตอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตั้งปั้มน้ำมัน ปั้มแก๊ส โครงการบ่อเลี้ยงปลาและบ่อเพาะเลี้ยงลูกปลา แล้วนำออกขายในราคาถูก โครงการคุ้มครองผู้บริโภค

3. จัดทำโครงการต่าง ๆ ด้านการกุศล เช่น โครงการจัดเก็บและรวบรวมซะกาต เพื่อแจกจ่ายให้กับบุคคลที่มีสิทธิ์รับอย่างแท้จริง โครงการรอมฎอน คนรวยช่วยคนจน โครงการอุดฮียะฮฺและแจกจ่ายให้กับคนจน ๆ

4. จัดทำตารางและรายการประจำสัปดาห์ แล้วฝึกปฏิบัติ เช่น การไปเยี่ยมคนป่วย ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่น ฯลฯ

5. ฝึกฝนนักศึกษา หรือเยาวชนให้มีลักษณะการเป็นผู้นำ เพื่อเตรียมตัวกลับไปรับใช้สังคม

6. รับใช้ และบริการผู้คนในขณะทำงาน งานที่ทำนั้นจะเป็นงานอิสระหรือไม่ใช่งานอิสระก็ตาม

7. เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กร สมาคม ชมรม หรือสถานที่ชุมนุมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้คน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายถึง มีความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่ลำบากมากกว่าตนเอง ด้วยความบริสุทธิ์ใจและสุดความสามารถ ร่วมมือกับผู้อื่นในการช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างสุดความสามารถ

8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

1. ท่านต้องเป็นผู้กล้าหาญ และต้องเตรียมพร้อมเสมอที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ยากลำบาก ความกล้าหาญที่ประเสริฐสุดก็คือ การพูดอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา ในเรื่องของสัจธรรม การรักษาข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย การยอมรับความผิดพลาด การมีใจเป็นกลางและสามารถระงับจิตใจและอารมณ์ได้ขณะโกรธ

2. ท่านต้องต่อสู้เอาชนะจิตใจของท่าน จนกระทั่งสามารถควบคุมมันได้ ต้องลดสายตาของท่านลงต่ำ ต้องควบคุมอารมณ์ ต้องต่อต้านหรือยับยั้งอารมณ์ไม่ดี

3. การมีอีหม่านอย่างแท้จริง การทำอิบาดะฮฺที่ถูกต้อง และการบากบั่นพากเพียรในหนทางของอัลลอฮฺ (การมุญาหะดะฮฺ) นั้นจะทำให้เกิดรัศมีและความซาบซึ้งในจิตใจ ซึ่งอัลลอฮฺจะประทานสิ่งนี้ให้กับบ่าวที่พระองค์ทรงประสงค์

4. ท่านอิมามหะซัน อัลบันนา ได้พูดไว้ในสาส์น อิลาอัยยิชัยอินนัดอุนนาส ภายใต้หัวข้อ เราจะเริ่มจากจุดไหน ? ว่า “การสร้างประชาชาติให้มีคุณภาพ การสั่งสอน อบรมประชาราษฎร์ให้มีประสิทธิภาพการทำความหวังให้เป็นจริงและการช่วยเหลือ อุดมการณ์ให้มีชัยนั้น ต้องการจากประชาชาติหรือจากกลุ่มคนที่จะทำงานนี้นั้น อย่างน้อย ๆ ต้องมีพลังทางจิตใจที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งแยกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

(1) ต้องมีเจตนาที่แน่วแน่และเข้มแข็ง ความอ่อนแอใด ๆ ไม่สามารถ เปลี่ยนแปลงความตั้งใจนี้ได้

(2) ต้องสัตย์จริง ไม่มีสิ่งใดมาหลอกลวงหรือทำให้เขาโลเลได้

(3) ต้องเสียสละอย่างแท้จริง โดยไม่มีสิ่งใดมาทำให้เขาไม่อยากเสียสละ และทำให้เขาโลภ

(4) เข้าใจ ศรัทธาและเทิดทูนอุดมการณ์โดยปกปักรักษาให้พ้นจากความ ผิดพลาด พ้นจากการบิดเบือน พ้นจากการถูกหลอกหรือถูกทำให้ไขว้เขวและให้พ้นจากการต่อรองหรือไปเป็นเครื่องมือหาประโยชน์

ด้วยลักษณะพิเศษของจิตใจทั้งสี่ข้อนี้และด้วยพลังแห่งจิตวิญญาณที่แรงกล้านี้ จะเป็นรากฐานสำคัญที่จะสร้างให้อุดมการณ์เติบโต เป็นพื้นฐานในการสั่งสอนอบรมให้เกิดประชาชาติที่เป็นนักพัฒนาเป็นพื้นฐานที่ทำให้ก่อเกิดประชาราษฎร์ ที่เข้มแข็งและทำให้มีชีวิตชีวาใหม่อีกครั้งหนึ่งในหมู่คน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ที่หมดหวังกับชีวิตมาเป็นเวลานานแล้ว ประชาชาติใดขาดคุณลักษณะสี่ข้อนี้ หรือคุณลักษณะเหล่านี้ไม่มีอยู่ที่บรรดาผู้นำและบรรดานักปฏิรูปทั้งหลายแล้ว ประชาชาตินั้นก็เป็นประชาชาติที่ไร้เป้าหมายและน่าสมเพชจะไม่มีโอกาสก้าวไปสู่ความดีงามและไม่สามารถทำความหวังให้เป็นจริงได้ ใช้ชีวิตแต่ละวันท่ามกลางความฝันและความคาดเดาและความเพ้อฝัน “แท้จริงการนึกคิดมิอาจทดแทนความเป็นจริงได้แต่อย่างใด” (ยนุส : 36) และนี่คือกฎและแบบแผนของอัลลอฮฺ ตะบารอกะวะตะอาลา ในสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างมา และจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเด็ดขาด “แท้จริงอัลลอฮจะไม่ทรงเปลี่ยนแปลง สิ่งที่มีอยู่ที่กลุ่มชนหนึ่ง จนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสิ่งนั้นด้วยตัวของพวกเขาเอง” (อัรเราะอดุ : 11) และท่านร่อซูล กล่าวไว้อีกว่า “ประชาชาติต่าง ๆ รวมตัวกันทำลายล้างพวกเจ้า เสมือนกับบรรดาผู้ที่หิวอาหารรวมตัวกัน มายังสำรับอาหาร (เพื่อรับประทานอาหาร) มีผู้หนึ่งกล่าวถามขึ้นว่าเหตุเพราะพวกเรามีน้อยกระนั้นหรือ ในวันนั้น ? ท่านรอซูล กล่าวว่า : ไม่ใช่ ในวันนั้นพวกท่านมีจำนวนมาก แต่พวกท่านเป็นเสมือนสวะหรือฟองน้ำที่ไหลไปตามกระแสน้ำ (ไม่มีคุณค่า) และอัลลอฮฺจะถอดความน่าเกรงขามของพวกท่านออกไปจากหัวใจของเหล่าศัตรู และอัลลอฮฺจะใส่ “อัลวะน” ลงสู่หัวใจของพวกเจ้า มีผู้หนึ่งกล่าวถามขึ้นว่า โอ้ท่านรอซูลุลลอฮฺ อัลวะนนั้นคืออะไร ? ท่านตอบว่า : คือการลุ่มหลงดุนยาและการเกลียดกลัวความตาย” (โดย อูดาวูด)

ในหะดีษนี้ท่านรอซูล ได้บอกให้ทราบว่า สาเหตุที่ทำให้ประชาชาติมุสลิม อ่อนแอและตกต่ำนั้น เป็นผลมาจากความอ่อนแอของจิตใจ เป็นเพราะจิตใจของผู้คนในประชาชาตินั้นว่างเปล่า ขาดศีลธรรม ขาดคุณธรรมขาดคุณลักษณะของความเป็นลูกผู้ชายที่แท้จริง ถึงแม้จะมีจำนวนมากมีความดีอื่น ๆ อีกมากมายก็ตาม

เมื่อประชาชาติหนึ่งเพลิดเพลินอยู่กับความสุขสบาย มักคุ้นอยู่กับความฟุ่มเฟือย จมปลักอยู่กับวัตถุ ลุ่มหลงอยู่กับความสวยงามของดุนยา ลืมไปว่าจะต้องไปเผชิญกับสิ่งที่ยากลำบากและสิ่งท้าทายต่าง ๆ ต้องต่อสู้และยืนหยัดในแนวทางแห่งสัจธรรม เมื่อเป็นเช่นนี้ จงบอกกับประชาชาตินั้นเถิดว่าเกียรติยศและศักดิ์ศรี ตลอดจนความหวังต่าง ๆ นั้น ได้จบสิ้นลงแล้ว ดังนั้นการขัดเกลาและสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับหัวใจนั้น คือกุญแจดอกสำคัญที่จะนำพาไปสู่ความสำเร็จ ดังที่ อัลลอฮฺทรงตรัสว่า “แน่นอน ผู้ขัดเกลาชีวิตย่อมได้รับความสำเร็จ และแน่นอนผู้หมกมุ่นมัน (ด้วยการทำชั่ว) ย่อมล้มเหลว” (อัชชมส : 9) และพระองค์ทรงตรัส อีกว่า “แน่นอนผู้ที่ขัดเกลาตนเอง ย่อมบรรลุความสำเร็จ และเขารำลึกถึงพระนามแห่งพระเจ้าของเขา แล้วเขาทำละหมาด” (อัลอะอฺลา : 14-15) และพระองค์ทรงตรัส อีกว่า “และส่วนผู้ที่หวาดหวั่นต่อการยืนเบื้องหน้าพระเจ้าของเขาและได้หน่วงเหนี่ยว จิตใจจากกิเลสต่ำ ดังนั้นสวนสวรรค์ก็จะเป็นที่พำนักของเขา” (อันนาซิอ๊าต 41-42)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สี่ขั้นตอนแห่งการขัดเกลาชีวิต

1. ตั้งเงื่อนไขในภารกิจต่าง ๆ ที่จำต้องปฏิบัติในแต่ละวันในช่วงเช้า

2. จับจ้องหรือตรวจตราดูว่า ได้ปฏิบัติภารกิจนั้น ๆ หรือไม่ในช่วงกลางวัน

3. นำภารกิจนั้น ๆ มาตรวจสอบว่าบกพร่องหรือตรงตามเงื่อนไขที่ตั้งไว้หรือไม่ในช่วงเย็น

4. ทำการตำหนิและลงโทษให้เป็นไปตามชนิดของความบกพร่อง

วิธีการปฏิบัติ

1. หมั่นศึกษาและทบทวนตำราที่เกี่ยวกับการฝึกความอดทน

2. งานทุกงานที่ทำต้องมีเจตนาที่ดีเสมอ

3. งานทุกงานต้องทำให้ดีที่สุด

4. เรื่องของฟัรฎต่าง ๆ ต้องทำให้ดีที่สุด เช่น การละหมาด การถือศีลอด การออกซะกาต และอื่น ๆ

5. ต้องหมั่นปฏิบัติสิ่งที่เป็นสุนัตต่าง ๆ ให้มาก เช่น การละหมาดกิยามัลลัยล ละหมาดดุฮา สุนัตต่างๆทั้งก่อนและหลังละหมาดฟัรฎ และสุนัตอื่น ๆ การถือศีลอด สุนัต เช่น การถือศีลอดทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี และอย่างน้อย ๆ สามวันต่อ เดือน และการถือศีลอดสุนัตต่าง ๆ ที่รอซูล : ส่งเสริมและการทำเศาะดาเกาะฮฺมาก ๆ

6. การไปมัสญิดก่อนอะซาน ไปโดยมีเจตนาเพื่อไปเอียะติกาฟ

7. อ่านอัลกุรอานเป็นประจำทุกวัน ศึกษาอายะฮฺต่าง ๆ ของอัลกุรอาน และพยายามใช้ชีวิตให้เป็นไปตามนัยของอัลกุรอาน

8. รำลึกถึงอัลลอฮฺ (ซิกร) และขอดุอาอในทุกสภาพการณ์

9. ตรวจสอบการใช้ชีวิตในแต่ละวันทุกวันก่อนนอน และละหมาดสองรอกาอัตเพื่อเป็นการเตาบะฮฺต่ออัลลอฮฺ

10. ไม่หลงใหลและยึดติดอยู่กับดุนยาและสิ่งที่มีอยู่ที่มนุษย์

11. อย่าให้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยรองในการดำเนินชีวิตต้องทำให้เราทุกข์ยาก เช่น อาหารที่เลิศหรู เครื่องดื่มอย่างดี เสื้อผ้าอาภรณ์ที่มีราคาแพง ที่อยู่อาศัยชั้นดี และอื่น ๆ

12. อดทนต่อสิ่งต่าง ๆ ที่จิตใจไม่พึงปรารถนา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง หมายถึง การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ด้วยการระงับ ละทิ้ง และออกห่างจากการทำความชั่วและสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์ความคิดในจิตใจ

9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา

1. ต้องทำการเตาบะฮฺ (กลับตัวกลับใจ) และขอลุแก่โทษจากอัลลอฮฺอยู่เสมอ ๆ ต้องระวังจากการตกไปกระทำบาปเล็ก ๆ นอกเหนือไปจากบาปใหญ่ที่ต้องระมัดระวังและหลีกห่างอย่างที่สุด ต้องมีเวลาประมาณ 1 ชั่วโมงก่อนนอน ไว้เพื่อตรวจสอบสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีที่ได้กระทำไปตลอดทั้งวัน ต้องรู้คุณค่าหรือระวังรักษาเวลาให้ดี เพราะมันคือชีวิตดังนั้นอย่าใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของเวลาไปในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และต้องระมัดระวังมิให้ถลำไปในสิ่งที่คลุมเครือ (ซุบุฮาต) เพื่อท่านจะได้ไม่ตกไปในสิ่งที่หะรอม

2. จงอ่าน จงเรียน จงสดับฟังอัลกุรอาน จงระลึกถึงอัลลอฮฺ และท่านอย่าได้ใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของเวลาที่ท่านมีอยู่ ในสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์

3. ภาระหน้าที่นั้นมีมากกว่าเวลาที่ท่านมีอยู่ ดังนั้นจงช่วยให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์จากเวลาของเขา และถ้าหากท่านมีภาระสำคัญที่ต้องกระทำ ก็จงรีบทำมัน โดยใช้เวลาที่รวบรัดที่สุด

4. อิมามหะซัน อัลบันนา ได้กล่าวถึงสภาพของบรรดาผู้ที่เอาจริงเอาจังกับการปฏิรูปสังคมและสภาพของคนอื่น ๆ ไว้ในสาส์นการประชุมใหญ่ครั้งที่ห้าว่า พวกเรารู้สึกแปลกใจมาก ทุกครั้งที่เรามองดูตัวเรา ที่กำลังคลุกอยู่กับการแก้ไขปัญหาสังคม กับเพื่อนฝูงที่ไม่รู้ร้อนรู้หนาวกับปัญหาสังคมที่กำลังลุกลามอยู่ในขณะนี้ เอาแต่นั่งตามร้านชากาแฟ สรวลเสเฮฮากันอยู่ตามสโมสรและแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ เมื่อท่านถามพวกเขาว่าทำไมถึงมานั่งอยู่ตามสถานที่เช่นนี้ ? พวกเขาจะตอบว่า เพื่อฆ่าเวลา ! อะไรหนอจะทำให้กลุ่มคนที่น่าสมเพชเหล่านี้รู้ว่า ผู้ที่ฆ่าเวลานั้น แท้จริงแล้วเขากำลังฆ่าตัวเอง เพราะเวลาคือชีวิต รอซูลกล่าวว่า “ความดี (เนี้ยะมัต) 2 ประการด้วยกันถูกทอดทิ้งจากผู้คนส่วนมาก นั่นก็คือ การมีสุขภาพพลานามัยที่ดี และการมีเวลาว่าง” (โดย : อัลบุคอรีย อัตติรมีซียและอิบนุมะญะฮฺ) และมีผู้หนึ่ง กล่าวไว้ว่า “เวลาเปรียบเสมือนคมดาบ หากท่านไม่ใช้มันให้เป็นประโยชน์ มันก็จะเป็นโทษกับตัวท่าน” และรอซูล ยังกล่าวอีกว่า “จงรีบใช้ประโยชน์จากห้าสิ่งนี้ก่อนที่ห้าสิ่งอื่นจะตามมา ความว่างของท่านก่อนที่ท่านจะไม่ว่าง ความหนุ่มแน่นของท่านก่อนที่ความแก่ชราจะมาเยือน ความแข็งแรงของท่านก่อนที่ความเจ็บป่วยจะมาเยือน การมีชีวิตของท่านก่อนที่ความตายจะมาถึง และความร่ำรวยของท่านก่อนที่ความยากจนจะมาประสบ” (โดย : อะฮฺหมัดและอัลฮากิม ในอัลมุศตัดรอก)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิธีการปฏิบัติ

1. ต้องให้ความสำคัญกับเวลาของพี่น้อง หรือเวลาที่มีการนัดหมายกัน ต้องสำนึกเสมอว่าการไปล่าช้ากว่ากำหนดเวลาที่นัดหมายกันนั้น เป็นการไม่ให้ความสำคัญหรือเป็นการไม่ให้เกียรติพี่น้องของเขา

2. ต้องตรงต่อเวลา

3. กำหนดโปรแกรมต่าง ๆ ให้กับตัวเอง ทั้งรายวันรายสัปดาห์และรายเดือน ฯลฯ

4. กำหนดตารางเวลาประจำวันเป็นรายชั่วโมง

5. เรียงลำดับก่อนหลังตามความสำคัญของแต่ละงาน

6. จัดเวลาของแต่ละงานให้เกิดความเหมาะสม เพื่อจะได้ไม่กินเวลางานอื่น ๆ

7. ในเวลาเดียวกันนั้นควรมีมากกว่าหนึ่งเจตนา

8. ในเวลาเดียวกันนั้น ควรใช้ประโยชน์ให้ได้มากกว่าหนึ่งงาน เช่น ในขณะเดินทางก็สามารถอ่านหนังสือ ท่องจำอัลกุรอาน

9. บริหารเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ให้เวลาเกิดการสูญเปล่า

10. ตรวจสอบการงานที่ได้ปฏิบัติมาในรอบวันก่อนนอน

11. เชิญชวนผู้คนสู่อิสลามขณะทำงาน

12. ต้องให้ความสำคัญต่อการละหมาดฟัรฎูตามเวลาที่ถูกกำหนดไว้ และจัดเวลาไว้สำหรับมัน

13. ขอดุอาอุต่ออัลลอฮฺ ให้ทรงประทานความศิริมงคล หรือความเพิ่มพูน ต่อเวลาของเรา

14. พยายามใช้ประโยชน์จากช่วงเวลาที่มีบะรอกะฮฺ เช่น ขอดุอาอในช่วงท้ายของเวลากลางคืน

15. กำหนดช่วงเวลาหนึ่งในแต่ละวันไว้เพื่อครอบครัว

16. กำหนดเวลาที่เหมาะสมให้กับงานแต่ละงาน

17. ต้องตระหนักเสมอว่า เวลานั้นมีความสำคัญ เพราะเวลาคือชีวิต

18. ต้องตระหนักเสมอว่าความตายนั้นใกล้เข้ามาแล้ว และจะต้องถูกสอบถามถึงเวลาที่ใช้ไปในโลกดุนยา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา หมายถึง ตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับคืนมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ศาสนกิจต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา

10. รักษาระเบียบวินัย

1. ต้องให้ความสำคัญต่อเรื่องความสะอาดในทุก ๆ สิ่ง ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม ห้องครัวหรือห้องอาหาร ร่างกาย สถานที่ทำงาน เพราะศาสนานั้นตั้งอยู่บนความสะอาดบริสุทธิ์

2. ต้องฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีของอัลอิสลาม และออกห่างจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่มิใช่อิสลาม ที่แพร่หลายอยู่ในภาพลักษณ์ของชีวิต เท่าที่สามารถทำได้ อาทิเช่น การทักทาย ภาษา วันที่หรือปฏิทิน เครื่องแต่งกาย เครื่องตกแต่งประดับประดาบ้าน เวลาทำงานและเวลาพักผ่อน อาหารและเครื่องดื่ม การมาและการไป การแสดงออกซึ่งความดีใจและเสียใจ ฯลฯ และท่านต้องนำเอาแบบฉบับของท่านรอซูล อันบริสุทธิ์มาถือปฏิบัติในทุกเรื่องที่กล่าวมา

3. ต้องเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือเกิดเรื่องที่ไม่คาดฝัน ถึงแม้จะเป็นการเก็บเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ตาม และต้องไม่ฟุ่มเฟือยในสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นอย่างเด็ดขาด

วิธีการปฏิบัติ

1. จัดสรรเวลาให้กับภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่ต้องทำ โดยคำนึงถึงสิ่งที่จำเป็นต้องทำในเวลานั้น

2. จัดลำดับความสำคัญของงานโดยจัดงานที่สำคัญ ๆ ไว้ก่อน

3. จัดแบ่งเวลาให้เหมาะสม ระหว่างงานดะอฺวะฮฺกับงานด้านอาชีพ

4. จัดสถานที่ทำงาน ที่นอน ที่รับประทานอาหาร เครื่องมือทำมาหากิน และสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัวเราให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. จัดสรรเวลาในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ และแต่ละเดือน

6. เข้า-ออกที่ทำงานหรือสถานที่ๆมีการนัดหมายให้ตรงตามเวลาที่ถูก กำหนดไว้โดยมิให้คลาดเคลื่อน

7. ต้องไม่ทุ่มเท หรือจมปลักอยู่กับงานใดงานหนึ่ง จนทำให้งานอื่น ๆ ต้องเสียไป

8. ต้องเตรียมความพร้อมก่อนไปพบปะกัน หรือก่อนไปเข้าร่วมกิจกรรม

9. เตรียมตัวแทน หรือตัวสำรอง เพื่อว่าผู้ที่รับผิดชอบงานนั้นไม่สามารถมาทำหน้าที่ได้

10. หลังเลิกประชุม หรือหลังการพบปะ ควรจัดสถานที่นั้นให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

11. กำหนดเวลาที่แน่นอนไว้สำหรับลูก ๆ และครอบครัว

12. ควรจัดวาง ความสามารถของแต่ละคนให้เหมาะสมกับงาน เหมาะสมกับสถานที่ เพื่อให้ความสามารถของแต่ละคนนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด

13. อย่าผลัดวันประกันพรุ่ง

14. เมื่อท่านมีงานมากจงเริ่มงานที่ง่ายและงานที่ท่านชอบก่อน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รักษาระเบียบวินัย หมายถึง ให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของร่างกาย เสื้อผ้า ที่พักอาศัย และสถานที่ต่าง ๆ มีการจัดสรรเวลาในภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นอย่างดี เตรียมพร้อมก่อนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการวางแผนการใช้ชีวิตและจัดลำดับความสำคัญที่ดี

ภาพที่ 3 คุณลักษณะมุสลิมที่ดี 10 ประการ

ที่มา : Bangkok Assalam Student

และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาแนวคิกคุณลักษณะมุสลิมที่ดี คือ ห้าคุณลักษณะที่ดีและสวยงามของมุสลิม ของ (Khawlah bint Yahya, 2013) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มีความสัตย์จริง

อัลเลาะห์บอกเราในอายะห์อัลกุรอานว่า “รางวัลอันงดงามกำลังรอเราอยู่สำหรับมารยาทที่ดีของเรา”

การรู้สึกได้ : การพูดความจริงไม่ใช่เรื่องง่ายเสมอไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคุณมีปัญหา แต่ลองคิดดูสิว่าคุณจะรู้สึกดีขึ้นมากหลังจากที่คุณได้บอกความจริงแม้ว่าผลลัพธ์นั้นจะเป็นการตำหนิหรือการลงโทษก็ตาม เพราะคุณทำบางอย่างเพื่อเห็นแก่อัลลอฮ

การกระตุ้นตัวเอง : ศาสดากล่าวว่า “ความจริงนำไปสู่ความชอบธรรมและความชอบธรรมนำไปสู่สวรรค์ และชายคนหนึ่งยังคงพูดความจริงต่อไปจนกว่าเขาจะกลายเป็นคนสัตย์จริง ความเท็จนำไปสู่อัล - ฟูญูร [ความชั่วร้ายการทำชั่ว] และอัล – ฟูญูรนำไปสู่ไฟนรกและผู้ชายคนหนึ่งอาจพูดโกหกต่อไปจนกว่าเขาจะถูกเขียนต่อหน้าอัลลอฮ์ว่าเป็นผู้โกหก” [อัล - บุคอรี]

2. รักษาสัญญา

“คุณถูกกำหนดโดยการกระทำของคุณไม่ใช่คำพูดของคุณ”

การรู้สึกได้: เราไม่ได้ตั้งใจที่จะผิดคำสัญญา แต่หลาย ๆ สิ่งที่เราสัญญาไว้ก็ไม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนที่คุณรักเรามักจะพูดแต่สิ่งต่าง ๆ และไม่เคยทำเพราะ ‘พวกเขาเป็นครอบครัวอยู่แล้ว’ เช่น สัญญาว่าจะช่วยน้องสาวของคุณทำการบ้าน สิ่งเล็กน้อยเหล่านี้ล้วนมีค่าในสายพระเนตรของอัลลอฮ์ ดังนั้นจงถามตัวเองว่า : ฉันพยายามอย่างหนักพอที่จะรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับใครหรือไม่ ?

การกระตุ้นตัวเอง: อัลลอฮ์ตรัสว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธา ! ทำไมคุณถึงพูดในสิ่งที่คุณไม่ได้ทำ ? สิ่งที่น่าเกลียดที่สุดคือในสายพระเนตรของอัลลอฮ์ คือเมื่อคุณกล่าวในสิ่งที่คุณไม่ได้ทำ” [กุรอาน, 61: 2-3]

3. มีความน่าเชื่อถือ

สถานการณ์ : เพื่อนของคุณบอกคุณเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและขอให้คุณอย่าบอกใคร คุณพบกับเพื่อนอีกคนและทุกอย่างก็ออกมา

การรู้สึกได้: คุณถือว่าน่าเชื่อถือหรือไม่? เมื่อเรากล่าวว่าอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงไว้วางใจที่สุดเราตระหนักดีว่าพระองค์จะไม่มีวันทำให้เราผิดหวังจะไม่ละทิ้งเรา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การกระตุ้นตัวเอง: บรรดาศาสดาของอัลลอฮ์ล้วนแต่เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและอัลลอฮ์ได้ประกาศความน่าเชื่อถือของผู้ที่มีคนสงสัย เรียนรู้จากศาสดาและฝึกฝนทุกวันเพื่อพัฒนานิสัยของการเป็นคนน่าเชื่อถือไม่ใช่แค่ในบางสถานการณ์ ยอมรับความรับผิดชอบและปฏิบัติตามนั้น เมื่อคนอื่นเชื่อใจคุณอย่าทรยศต่อความไว้วางใจของพวกเขา

4. เป็นที่ปรึกษาที่จริงใจ

คุณรู้หรือไม่ว่าคุณสามารถได้รับสวรรค์โดยความเมตตาของอัลลอฮ์โดยการช่วยคนสองคนแก้ไขความขัดแย้งของพวกเขา ?

การรู้สึกได้: เป็นเรื่องง่ายมากที่จะทะเลาะกันระหว่างคนสองคนโดยการเข้าร่วมและพูดในสิ่งที่ไม่ดีเกี่ยวกับอีกฝ่าย มารยาทที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งคือการแนะนำผู้คนอย่างจริงใจและช่วยให้พวกเขากลับมาอยู่ด้วยกัน

การกระตุ้นตัวเอง: อัลลอกล่าวว่า “บรรดาผู้ศรัทธาเป็นเพียงภราดรภาพ ดังนั้นพวกเจ้าจงคืนดีระหว่างพี่น้องของเจ้าและจงมีตั๊กวาของอัลลอฮ์เพื่อเจ้าจะได้รับความเมตตา” [กุรอาน 49:10]

5. ให้ด้วยใจที่บริสุทธิ์

วันหนึ่งคุณกำลังเดินอยู่บนถนนและคุณถูกคนจรจัดแวะมาขอเงินค่าอาหารจากคุณ คุณไม่สนใจเขาหรือเธอโดยสิ้นเชิงและคิดว่าคน ๆ นี้ไม่ใช่ "ของจริง" หรือว่าพวกเขาจะไม่ซื้ออาหารจริงๆ คุณอาจสงสัยว่าทำไมคน ๆ นี้ถึงไม่มีงานทำเหมือนพวกเราที่เหลือด้วยซ้ำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การรู้สึกได้ : การคิดแบบนี้ทำให้คุณรู้สึกดีขึ้นหรือไม่ ? จะไม่รู้สึกดีไปกว่าหรือที่จะให้บางสิ่งบางอย่างเพื่อเห็นแก่อัลลอฮ์และอาจขอให้เขาซื้ออาหารด้วย หรือซื้อของกินแล้วให้แค่นี้ ?

การกระตุ้นตัวเอง : บทเรียนอยู่ที่นี่เพื่อไม่ให้คนที่ขอความช่วยเหลือจากคุณ นี่คือลักษณะของศาสดาที่รักของเรา !

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่าได้มีการแบ่งหัวข้อและรายละเอียดที่มีความเหมือนและแตกต่างกันของนักวิชาการแต่ละท่าน ผู้วิจัยจึงเสนอการสังเคราะห์คุณลักษณะมุสลิมที่ดีที่ได้จาก การศึกษาแนวคิดและเอกสารไว้ดังนี้

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของ ฮาซัน อัล บันนา ซึ่งมีความครอบคลุมมากกว่า จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะมุสลิมที่ดี หมายถึง คุณลักษณะที่พึงมีหรือรูปแบบในการดำเนินชีวิตสำหรับบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามคำสอนของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและอัซซุนนะห์ ที่ผ่านการนำเสนอของเชค ฮาซัน อัลบันนา ซึ่งประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) 3) มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4) ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ 5) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6) สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7) สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8) เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9) รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และ10) รักษาระเบียบวินัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

ความหมายของการบริหารโรงเรียน

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน เป็นลักษณะการบริหารที่โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและมีอิสระตัดสินใจในการบริหารจัดการทั้งด้านหลักสูตร การงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ด้วยระบบการมีส่วนร่วมในรูป คณะกรรมการโรงเรียน เพื่อให้การบริหารสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

สุรพล พุฒคำ (2544) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการจัดหาวิธีการที่จะทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบ โดยมีตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า เป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารไม่ดีก็จะทำให้กระทบต่องานส่วนอื่นๆ นักบริหารที่ดีจึงต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะทำให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานจึงต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานคนอื่นๆ จนประสบความสำเร็จ

ศิรินทิพย์ ธิติพงศ์วณิช (2559) การบริหารโรงเรียน หมายถึง การร่วมกันทำงานภายใต้ภารกิจหลักของผู้บริหาร โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เทคนิควิธี ด้วยกระบวนการบริหารที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขอบข่ายการบริหารโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารโรงเรียนในด้าน 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) ได้จำแนกขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนออกเป็น 1) งานด้านหลักสูตรและการสอน 2) งานบริหารบุคลากรทางการสอน 3) งานบริหารนักเรียน 4) งานด้านอาคารสถานที่ 5) งานด้านงบประมาณและธุรการ และ 6) งานสัมพันธ์กับชุมชน

Kimbrough (1976) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารโรงเรียนในด้าน 1) การจัด โครงสร้างองค์การ 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน 3) การเงินทางการศึกษา 4) การบริหารสนับสนุนด้านธุรการ 5) การ

บริหารบุคคล 6) การบริหารกิจการนักเรียน 7) การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก 8) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 9) ความรับผิดชอบต่อสังคม

Sergiovanni (1992) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารโรงเรียนดังนี้ 1) งานวิชาการ 2) งานกิจการนักเรียน 3) งานโรงเรียนกับชุมชน 4) งานบุคลากร 5) งานอาคารสถานที่ 6) งานบริหารรับส่งนักเรียน 7) งานโครงสร้างหน่วยงาน และ 8) งานบริหารธุรการและการเงิน

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารโรงเรียนนั้นสามารถจำแนกแบ่งส่วนงานได้ในหลายวิธีหรือหลายด้านซึ่งในแต่ละองค์กรหรือหน่วยงานอาจจัดรูปแบบแตกต่างกันไปตามสภาพและเหตุผลต่าง ๆ ขององค์กร

อย่างไรก็ตาม การศึกษาจะสามารถพัฒนาได้ดีก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กล่าวว่า การศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับเปรื่อง กิจรัตน์ภร (2554) ที่อธิบายว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง และธราญา จิตรชญาวณิช (2560) ที่กล่าวว่าการศึกษาคือการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีที่พึงประสงค์ สามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ประเทศจึงให้ความสำคัญกับการศึกษา เพราะเชื่อว่าหากประชาชนในชาติได้รับ การศึกษาที่ดีย่อมส่งผลให้ประเทศมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” ภารกิจของครูจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญ โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) พบว่าคุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษานั่นก็คือการ สร้าง “ครูที่มีคุณภาพ” หนึ่งในปัจจัยที่ต้องรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาการศึกษาไทยคือ “ครู” ซึ่ง เป็นบุคลากรสำคัญในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิรูปคุณภาพการศึกษาจะ เป็นไปไม่ได้เลยหากปราศจากการยกระดับคุณภาพครูซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ในระบบการศึกษา การไม่ให้ความสำคัญกับครู จึงมีผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศโดยรวม

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2546) ได้ศึกษาภาวะวิกฤตของการศึกษาและสังคมไทย และ วิเคราะห์เจตนารมณ์ตามบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่ามีความ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและพันธกิจครู ให้มีบทบาทเชิงรุกในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุด ต่อการพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และพัฒนาสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพยั่งยืน โดยมีข้อเสนอนโยบาย 2 ประการ คือ 1) ยกระดับคุณภาพการผลิตคุณภาพครูรุ่นใหม่ให้มี คุณภาพสูงในการสร้างสรรค์การเรียนรู้แนวใหม่ตามบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และให้มีปริมาณบัณฑิตครูรุ่นใหม่ทั้งระบบที่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการของการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และทุกสาขาวิชา 2) ยกระดับคุณภาพการพัฒนาครูประจำการให้มีคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง และมีความสามารถในการพัฒนาการสร้างสรรค์การเรียนรู้ใหม่ตามบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยจัดให้มีการพัฒนาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามข้อเสนอนโยบายและจุดมุ่งหมาย

ด้วยความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าวข้างต้น และความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามและแนวคิดการพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีกับนักเรียนและบุคลากรผู้วิจัยจึงเลือกศึกษางานในการบริหารโรงเรียนเพียง 2 ด้าน คือ 1) การบริหารบุคลากรด้านการพัฒนาครู และ 2) การบริหารวิชาการ ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารโรงเรียน ในงานวิจัยนี้หมายถึง การบริหารวิชาการและการบริหารบุคลากร ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร

3.1.1 ความหมายของการบริหารบุคลากร

ธงชัย สันติวงศ์ (2540) ให้ความหมายของการบริหารบุคลากรว่า การบริหารงาน บุคคล หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารทุกคน และของผู้ชำนาญการด้านบุคลากรโดยเฉพาะ ที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร

วิชัย โถสุวรรณจินดา (2549) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ดำเนินการสรรหา คัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมให้ปฏิบัติงานในองค์การ พร้อมทั้งสนใจการพัฒนา การบำรุงรักษาให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์การสามารถ

เพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อการทุ่มเทการทำงานให้กับองค์การและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

Castetter & William B. I. Phillip Yoyng (2000) การบริหารบุคลากร หมายถึง กิจกรรมเกี่ยวกับ บุคคล อันรวมถึงความสำเร็จส่วนบุคคล กลุ่ม และจุดมุ่งหมายขององค์การโดยใช้ระบบทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) กล่าวว่า การบริหารบุคลากรทางการศึกษา เป็นกระบวนการในการวางแผนบุคลากร การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การบริหารผลตอบแทนทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่ใช่ตัวเงิน การประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร และการธำรงรักษาบุคลากร

ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์ (2557) กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาเป็น การบริหารที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของราชการหรือโรงเรียนเป็นอันดับแรก และให้ครูหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นเครื่องมือทำให้บรรลุสู่เป้าหมาย โดยการกำหนดการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาเป็นบทบัญญัติทางกฎหมายตั้งแต่กระบวนการสรรหาคน พัฒนาคน จนกระทั่งออกจากหน่วยงานหรือเกษียณราชการไป

เดชา เดชะวัฒนไพศาล (2559) กล่าวว่า การบริหารบุคลากร หมายถึง การใช้คนและ/หรือกลุ่มบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่องค์กรมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการสรรหา คัดเลือก และมอบหมายบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้เข้าปฏิบัติงานในองค์กร ดำเนินการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีทักษะความรู้ ความสามารถ และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานหรือนโยบายขององค์กร มีความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพและมีศักยภาพที่จะเติบโตไปพร้อมกับองค์กร พร้อมทั้งดูแลบุคลากรให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ธำรงรักษาให้บุคลากรที่มีความสามารถอยู่ทำงานกับองค์กรให้นานให้มีแรงจูงใจและหลักประกันที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2562) กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา หมายถึง รูปแบบ แนวทางและกระบวนการในการ บริหาร “คน” ภายในสถานศึกษา ซึ่งรวมถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรสนับสนุนทางการศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายทางการศึกษาที่ต้องการ ซึ่งได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน (Academic Achievement) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) และมีความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) โดยกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ประกอบไปด้วย การวางแผน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา (Human Resources Planning) การออกแบบโครงสร้างองค์กรและงานทางการศึกษา (Organization and Job Design) การสรรหาและคัดเลือก (Recruitment and Selection) การพัฒนาบุคลากร (Human Resources Development) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appriasa) การบริหารค่าตอบแทน (Reward) การบริหารเส้นทางสายอาชีพและการทดแทนตำแหน่ง (Career and Succession Management) และงานบุคลากรสัมพันธ์และงานวินัย (Human Relations and Dicipline)

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารบุคลากร หมายถึง กระบวนการบริหารคนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การสรรหาและคัดเลือก การฝึกอบรมและพัฒนา การบริหารผลตอบแทน การประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายทางการศึกษา แต่ในงานวิจัยนี้จะมีขอบเขตเฉพาะหมายถึง การพัฒนาครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

3.1.2 ความสำคัญของการบริหารบุคลากร

พยอม วงศ์สารศรี (2537) กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญ

1.ช่วยพัฒนาให้องค์การเจริญเติบโต เพราะการบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นสื่อกลางในการประสานงานกับแผนกต่างๆ เพื่อแสวงหาวิธีการให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมเข้ามาทำงาน เมื่อองค์การได้บุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ย่อมทำให้องค์การเจริญเติบโตและพัฒนายิ่งขึ้น

2. ช่วยให้บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเกิดความจงรักภักดีต่อองค์การที่ตนปฏิบัติงาน

3. ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงแก่สังคมประเทศชาติ ถ้าการบริหารทรัพยากรบุคคลดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างองค์การและผู้ปฏิบัติงานทำให้สภาพสังคมโดยรวมมีความสุข ความเข้าใจที่ดีต่อกัน

ธัญญา ผลอนันต์ (2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่นอกเหนือจากด้านองค์กรแล้ว ยังมีผลต่อด้านบุคลากรตลอดจนสังคมส่วนรวมด้วย ซึ่งได้อธิบายถึงสำคัญไว้ในแต่ละ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. ด้านบุคลากร ช่วยให้พนักงานในองค์การได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง และได้พัฒนาตนเองให้มีความสามารถเชิงสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ มีความผาสุกและความพึงพอใจ ในงาน เกิดความก้าวหน้า สามารถทำงานที่ให้ผลการดำเนินการที่ดีมีประสิทธิผล

2. ด้านองค์กร ช่วยพัฒนาองค์กร พนักงานที่มีคุณภาพก็จะดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามแนวทางที่ผู้นำระดับสูงวางไว้อย่างมีประสิทธิผลทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศทั้งด้าน บริการและการผลิตสินค้า องค์กรก็ย่อมจะเจริญก้าวหน้า มีความมั่นคงและขยายงานออกไปได้ด้วยดี

3. ด้านสังคม ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สังคมและประเทศชาติ เมื่อองค์กรซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมเจริญก้าวหน้าและมั่นคงดี ก็ส่งผลไปถึงสังคมโดยรวมด้วยเมื่อพนักงานได้พัฒนาตนจน มีความสามารถหารายได้มาช่วยให้ครอบครัวมั่นคงก็ส่งผลดีต่อชุมชน

สุพจน์ เจียมใจ (2547) อ้างถึงใน ณัฐนิช ศรีลาคำ (2558) กล่าวว่า การบริหารบุคลากร ทางการศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญ มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจ ของสถานศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิลาวรรณ รพีไพศาล (2549) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ช่วยสร้างความเจริญเติบโตและมั่นคงให้แก่องค์การ เพราะทำให้ได้บุคลากรที่มี ความรู้ ความสามารถ และมีความพร้อมเข้ามาเชื่อมโยงภารกิจต่างๆ ของแต่ละหน่วยงานในองค์การ

2. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เมื่อบุคลากรได้ปฏิบัติงานที่ตนเองมีความรู้ ความสามารถ และยังจะส่งผลทำให้เกิดการทุ่มเท เสียสละ จงรักภักดีต่อองค์การมากขึ้น

3. ช่วยกระตุ้นให้บุคลากรตื่นตัวที่จะเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของตนเอง โดยอาศัยความรู้ ความสามารถแบบหลากหลาย

4. ช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดี ย่อมจะช่วยเสริมให้บุคลากรที่มีคุณภาพมีงานทำ สร้างผลผลิตให้แก่องค์การ และเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศชาติได้อีกทางหนึ่ง

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารบุคลากรทางการศึกษาว่า คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์การโดยเฉพาะสถานศึกษาที่มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ แก่ผู้เรียนและบุคลากร แนวคิดและกระบวนการบริหารบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักเพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2562) กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เป็นหนึ่งในหน้าที่ทางการ บริหารมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ ต้องมีผู้ใต้บังคับบัญชาที่ต้องดูแลรับผิดชอบ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาเป็นการ บริหารงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภายในสถานศึกษาทั้งหมด รวมถึง “ครู” ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ สำคัญที่สุดที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ครูที่ดีสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ขณะที่อยู่ในชั้นเรียน แต่มากกว่านั้นคือการส่งผลต่อเนื่องไปสู่การเรียนรู้นอกห้องเรียนและ ต่อเนื่องในอนาคต จากงานวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้เรียนจากครูที่ดีในชั้น ป.3 จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่สูงขึ้นต่อเนื่องต่อไปในระดับชั้น ป.4 และ ป.5 และนักเรียนที่มีครูที่ดี 3 คนติดต่อกันต่อเนื่อง สามารถทำคะแนนการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนกับครูที่อยู่ในระดับ ปานกลาง 3 คนต่อเนื่อง (Seyfarth, 2008) ประเด็นสำคัญสำหรับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา การทำอย่างไรให้มี “ครูที่ดี” ได้มากขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญ ทั้งด้านบุคคล ด้านองค์กร และ ด้านสังคม ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนและการศึกษาของไทย เพราะคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและพัฒนาตนเองได้

3.1.3 ขอบข่ายของการบริหารบุคลากร

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดขอบข่ายการบริหารบุคลากรทางการศึกษาของไทย ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ถูกกำหนดออกเป็น 7 งานหลัก ประกอบด้วย

1) งานธุรการ
2) งานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
3) งานสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4) งานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ
5) งานพัฒนาบุคลากร
6) งานวินัยและนิติการ
7) งานเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559) แบ่งการบริหารบุคลากรออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

1) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management: HRM) ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและคัดเลือก การบริหารค่าตอบแทน และการประเมินผล

2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development: HRD) ประกอบด้วย การอบรมและพัฒนา การจัดการความรู้ การพัฒนาองค์การ และองค์การแห่งการเรียนรู้

3) การบริหารสภาพแวดล้อม (Human Resource Environment: HRE) ประกอบด้วยการพัฒนาค่านิยมและวัฒนธรรมองค์การ การพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน การพัฒนาจิตสำนึกรับผิดชอบต่อการทำงาน และการพัฒนาจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม (จิตอาสา)

สรุปภาพรวมขอบข่ายการบริหารบุคลากร ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ การบริหารจัดการบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการบริหารสภาพแวดล้อม ซึ่งในงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะการบริหารบุคลากรทางการศึกษาในด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อตอบปัญหาวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ดังนั้นในงานวิจัยนี้ การบริหารบุคลากร (Human Resource Management) หมายถึง การพัฒนาครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

3.1.4 การพัฒนาบุคลากร

ความหมายของการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527) อ้างถึงใน จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความชำนาญของบุคลากรในหน่วยงานให้มีสมรรถภาพในการทำงานให้ดีขึ้น บุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งครู ซึ่งทำหน้าที่สอน ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียน เมื่อทำงานไปเป็นเวลานาน ๆ ควรได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ให้มีมากขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อการทำงานของครู

พสิน แตงจวง (2554) นิยามว่า การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา คือ การสร้างให้แต่ละบุคคลมีความตระหนักรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ มีทักษะที่จะพัฒนางานในหน้าที่เพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เป็นกระบวนการสร้างเสริมบุคลากรให้สามารถนำศักยภาพที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การมากที่สุด เป็นการเพิ่มพูนความรู้

ความสามารถความชำนาญ ตลอดจนทัศนคติของบุคลากรที่มีผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมสำหรับรองรับการเปลี่ยนแปลงขององค์การได้ โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาครู อาจารย์

สีมาลา ลียงวา (2557) นิยามว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสร้างเสริมศักยภาพของบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ก้าวไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

เดชา เดชะวัฒนไพศาล (2559) กล่าวว่า การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Training and Development) หมายถึง กรรมวิธีในการเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงานของบุคลากร ทั้งในด้านความคิด ความรู้ ความ สามารถ ทักษะ ความชำนาญและพฤติกรรม รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีอุปนิสัย เจตสำนึกรับผิดชอบและมีขวัญกำลังใจที่ดีต่อการทำงาน อันจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นช่องทางที่ทำให้บุคลากรได้รับความรู้ใหม่ ๆ มีโอกาสสั่งสมความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพิ่มระดับทักษะในการแก้ปัญหา มีศักยภาพที่พร้อมรองรับการปฏิบัติงานในอนาคต และมีทัศนคติที่จะปรับปรุงงานให้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามแนวทางที่องค์กรกำหนด ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรกับองค์กร และช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีระบบ

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563) กล่าวว่า การฝึกอบรมและพัฒนาเป็นกระบวนการเพื่อพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม สมรรถนะและทักษะ ที่เหมาะสมตามความต้องการของงานในแต่ละตำแหน่งหรือความต้องการขององค์กร ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเองและเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพการงานของตน ดังนั้น จึงควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร (Human Resource Development) หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดไว้ในหมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52-57 สรุปได้ว่า ให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้มีความพร้อม ความเข้มแข็งในการ เตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

ชนิตา รักษ์พลเมืองและคณะ (2547) อ้างถึงใน พสิน แตงจวง (2554) กล่าวว่า การพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนา หากปราศจากครูดีมีคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนรุ่นต่อไปให้มีศักยภาพย่อมไม่เกิดผล และย่อมกระทบถึงความมั่นคง และการพึ่งตนเองในภาพรวม ครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ

การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริหารงานบุคคลที่ดี ซึ่ง Casteter (1996) อ้างถึงใน สีมาลา ลียงวา (2557) ระบุว่า การพัฒนาครูจะช่วยแก้ไขในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. แก้ไขข้อบกพร่องของครู อาจารย์ ช่วยเหลือผู้ไม่มีประสบการณ์เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาควบคู่กันไปกับด้านสังคม เพื่อกระตุ้นความเจริญด้านวิชาชีพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาในการบริหารการศึกษา

2. มีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมายที่เอื้อต่อการพัฒนาบุคลากร เช่น การผลิตของสถาบัน ครู การประชุมปฏิบัติการ การศึกษาทางไปรษณีย์ และการประชุมต่างๆ

3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาและสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและวิทยาการได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา หรือองค์กรต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กร โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียน จึงต้องเห็นคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนาครู ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

สรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และนำไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและสังคม ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพและ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

มาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยเฉพาะครูซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนรุ่นต่อไปให้มีคุณภาพ

ประโยชน์ของการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรมีประโยชน์ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ประโยชน์ขององค์กร และประโยชน์ ของบุคลากร (ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์, 2545, เสนาะ ติเยาว์, 2545) อ้างถึงใน เดชา เดชะวัฒนไพศาล (2559) ดังนี้

1. ด้านองค์กร

1.1 ช่วยพัฒนาความรู้ในการทำงาน ช่วยพัฒนาทักษะ ฝีมือ และประสบการณ์ในการทำงาน รู้และเข้าใจวิธีการทำงานที่ถูกต้อง

1.2 ช่วยเพิ่มผลิตภาพ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของการทำงาน

1.3 ช่วยประหยัดหรือลดต้นทุนค่าใช้จ่าย ลดความสิ้นเปลือง และป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

1.4 ช่วยสร้างสรรค์งาน วิธีการ หรือผลผลิตใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น

1.5. ส่งเสริมทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกันภายในองค์กร ลดความขัดแย้ง

1.6 ช่วยแก้หรือลดปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน ซึ่งอาจมาจากสาเหตุของความไม่รู้หรือไม่เข้าใจในวิธีการทำงาน

1.7 ช่วยประหยัดเวลาที่จะใช้ควบคุมดูแล ในกรณีที่บุคลากรรู้และเข้าใจวิธีการทำงานที่ถูกต้องหรือเหมาะสม โดยผู้บริหารองค์กรสามารถจัดสรรเวลาไปใช้ในการวางแผนและบริหารงานได้มากขึ้น

1.8 ช่วยในการจัดวางระบบงานหรือมาตรฐานในการทำงานร่วมกันทั้งหน่วยงาน เดียวกันและระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร

1.9 ช่วยเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรในด้านต่างๆ กรณีองค์กรขยายงานหรือมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกรณีมีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ หรือมีการปรับเปลี่ยน กระบวนการทำงาน

2. ด้านบุคลากร

2.1 มีความรู้ในการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และสามารถพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่องต่อไป

2.2 มีทัศนคติที่ดีและสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.3 ก่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

2.4 รู้ถึงมาตรฐาน กระบวนการทำงาน ตลอดจนนโยบายในการทำงานต่าง ๆ ของหน่วยงานหรือองค์กร

2.5 มีอนาคตในเส้นทางอาชีพสำหรับแต่ละตำแหน่งงาน เป็นการเตรียมความพร้อม เพิ่มพูนศักยภาพ

2.6 เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ตลอดจนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.8 ทำให้บุคลากรทำงานร่วมกันได้อย่างมีมาตรฐานและส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการพัฒนาบุคลากร แบ่งได้เป็น 1) ประโยชน์ด้านองค์กร กล่าวคือ ช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ ฝีมือ ประสบการณ์ และวิธีการทำงาน เพิ่มผลิตภาพ ประสิทธิภาพ และคุณภาพการทำงาน 2) ประโยชน์ด้านบุคลากร มีความรู้ ความมั่นใจ ในการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดี และสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง ได้พัฒนาตนเองและมีอนาคตในเส้นทางอาชีพ

รูปแบบการพัฒนาบุคลากร

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาและอธิบายรูปแบบการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2562) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร คือการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรม ทักษะและสมรรถนะของบุคลากรสำหรับการปฏิบัติงานในปัจจุบันหรือการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาศักยภาพสำหรับการเติบโตบนเส้นทางสายอาชีพในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รูปแบบการพัฒนาบุคลากร ในปัจจุบันนั้นมีความแตกต่างกับในอดีตค่อนข้างมาก ในปัจจุบันการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรจะมุ่งเน้นไปยังผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม และพัฒนาเพื่อให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายที่องค์กรต้องการ หรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้รับการฝึกอบรมซึ่งส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานทั้งของตนเอง ทีมงาน และบุคคลรอบข้าง รูปแบบการพัฒนาบุคลากรสามารถจำแนกได้หลายวิธีตามมิติและเหตุผลที่ต้องการนำมาใช้ในปัจจุบันรูปแบบที่จำแนกตามเวลาในการปฏิบัติงาน ถูกแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ

การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (On-The-Job Development) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่มีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมายเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ เทคนิค เครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ รวมถึงทำให้ผู้ได้รับ

การพัฒนาได้เห็นสภาพและปัญหาจริงในการปฏิบัติงาน การพัฒนาในรูปแบบนี้ได้แก่ การฝึกการใช้เครื่องมือในการทำงาน (Job Instruction Training) การปฏิบัติงานตามโครงการที่รับมอบหมาย (Project Assignment) การหมุนเวียนงาน (Job Rotation) การฝึกปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหารหรือเงาการทำงาน (Apprenticeship or Worsk Shadowing) การได้รับการโค้ช (Coaching) การได้รับการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เป็นต้น

การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่มีลักษณะไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะเข้ารับการพัฒนาได้ การพัฒนานั้นอาจไม่ได้อยู่ในสถานที่ทำงานและต้องใช้เวลาส่วนใหญ่หรือทั้งหมดในการทุ่มเทเพื่อพัฒนา การพัฒนาในรูปแบบนี้ ได้แก่ การจัดอบรม/ สัมมนา (Training/ Seminar) การอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การพัฒนาผ่านออนไลน์หรืออีเลิร์นนิ่ง (Online/ E-Learning) การพัฒนาผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation) การเรียนรู้ผ่านห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) การเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self-Study) การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาและการเขียนบรรยาย (Case Study and Written Exam) เป็นต้น

การพัฒนาบุคลากรในลักษณะการเรียนรู้ผสมผสาน (Blended-Learning Development) หมายถึง เป็นการพัฒนาบุคลากรโดยใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์ของการพัฒนาและสมรรถนะที่ต้องการ ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นการผสมผสานวิธีระหว่างการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (On-The-Job Development) และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development) เข้าด้วยกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของผู้เรียน การพัฒนาในลักษณะนี้เป็นรูปแบบการพัฒนาที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคธุรกิจ ทั้งนี้ การผสมผสานวิธีในแบบ 70:20:10 (Kajewski and Madsen, 2014) เป็นวิธีการที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน 70% การเรียนรู้ผ่านผู้อื่นแต่เกี่ยวข้องกับการทำงาน 20% และส่วนที่เหลือ 10% คือการเรียนรู้ผ่านโครงสร้างหลักสูตรหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (Teacher and Educational Staff Development Model) หมายถึง การดำเนินการเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประกอบด้วย วิธีการและแนวทางการพัฒนาที่แตกต่างกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถเชิงสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อผู้เรียน รูปแบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา แบ่งได้ตามมิติและวิธีพัฒนาได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

มิติด้านเวลาที่ใช้ในการพัฒนา รูปแบบอาจถูกแบ่งออกเป็น

1. รูปแบบการพัฒนาระหว่างเวลาการปฏิบัติงาน (On-the-Job Training)

2. รูปแบบการพัฒนานอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-the-Job Training)

3. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)

มิติด้านเวลาที่เชื่อมโยงกับการเข้าสู่ตำแหน่ง รูปแบบอาจถูกจำแนกออกเป็น

1. การอบรมก่อนประจำการ (Pre-service Training)

2. การพัฒนาเมื่อเริ่มต้นปฏิบัติงาน

3. รูปแบบการอบรมระหว่างประจำการ (In-service Training)

มิติด้านวิธีการ อาจแบ่งรูปแบบการพัฒนาออกเป็น

1. รูปแบบที่เป็นทางการ: การอบรมในชั้นเรียน, การสัมมนา, การประชุม, การศึกษาดูงาน

2. รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ การศึกษาด้วยตนเอง, การเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์, การเรียนรู้ผ่านผู้มีประสบการณ์ เป็นต้น

มิติด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีผ่านดิจิทัล รูปแบบอาจถูกจำแนกออกเป็น

1. การพัฒนาแบบออนไลน์ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาทิ การใช้ Online learning ที่เชื่อมต่อกับ Server ของสถาบันต่าง ๆ หรือการพัฒนาด้วยการศึกษาด้วยตนเองจาก Google Youtube และอื่น ๆ

2. การพัฒนาแบบออฟไลน์ คือ รูปแบบการพัฒนาที่ไม่ใช้สื่อดิจิทัลหรือการพัฒนาที่ไม่เกี่ยวข้องกับระบบเครือข่ายใด ๆ อาทิ การเข้าอบรมสัมมนา การอ่านหนังสือ เงาการทำงาน การทดลองสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มิติด้านการพัฒนาแบบผสมผสานวิธี (Blended Development) หมายถึง การพัฒนาด้วยวิธีการแบบผสมผสานมากกว่าหนึ่งรูปแบบซึ่งอาจจำแนกออกเป็น

1. การผสมผสานแบบใช้และไม่ใช้เทคโนโลยีร่วมกัน

2. การผสมผสานระหว่างการอบรมแบบเป็นทางการ การเรียนรู้จากบุคคลอื่น และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ทำงานจริงหรือผ่านการลงมือปฏิบัติ

นอกจากนี้ ในงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ในเรื่องรูปแบบการ พัฒนาครูที่สอดคล้องกับการพัฒนาครูในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ ได้แบ่งรูปแบบออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้ สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2561)

1. รูปแบบการพัฒนาครูระหว่างเวลาการปฏิบัติงานโดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ (Offline-on-the-Job Training) หมายถึง การพัฒนาครูในระหว่างการปฏิบัติงานหรือการพัฒนานั้น เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย โดยการพัฒนาดังกล่าวไม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะการเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบเครือข่ายเทคโนโลยีประเภทอื่นๆ ซึ่งการพัฒนาในรูปแบบนี้ประกอบด้วยวิธีการ คือ การเรียนรู้ตามความสามารถและความเร็วในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Self-paced Learning) เงาการทำงานหรือการเรียนรู้ด้วยการติดตามจากผู้มีประสบการณ์ (Work Shadowing/understudy) วิธีการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายความร่วมมือ (Network) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community-PLC) การเรียนรู้โดยการโค้ชหรือชี้แนะ (Coaching) วิธีการเรียนรู้ผ่านพี่เลี้ยง การลงมือปฏิบัติจริง (Action-based Learning) และการมอบหมายโครงการ

2. รูปแบบการพัฒนาครูนอกเวลาการปฏิบัติงานแบบออฟไลน์ (Offline-Off-the-Job Training) หมายถึง การพัฒนานอกเวลาการปฏิบัติงานหรือการพัฒนานั้นมิได้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะการเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบเครือข่ายเทคโนโลยีประเภทอื่น ๆ ซึ่งการพัฒนาในรูปแบบนี้ประกอบด้วยวิธีการ คือ การจัดอบรม/สัมมนา ทั้งในแบบนอกสถานที่ (Off-Site Training and Seminar) และโรงเรียนเป็นฐาน (School-based Training and Seminar) การเรียนรู้ผ่านการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ (Learning through Excellent Model School) การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาและบทบาทสมมติ (Case Study and Role Play)

3. รูปแบบการพัฒนาครูระหว่างเวลาการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ (Online-On-the-Job Training) หมายถึง การพัฒนาในระหว่างเวลาการปฏิบัติงานหรือการพัฒนานั้นเป็นส่วนหนึ่งของงาน ที่ได้รับมอบหมาย โดยเป็นการพัฒนาผ่านช่องทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะการเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบเครือข่ายเทคโนโลยีประเภทอื่น ๆ เพื่อทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งการพัฒนาในรูปแบบนี้ประกอบด้วยวิธีการคือ การพัฒนาครูผ่านเครือข่ายออนไลน์ตามงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา (Online Job Assignment Learning) การพัฒนาครูผ่านเครือข่ายออนไลน์ตามความต้องการของตนเอง (Online Self-paced Learning) เพื่อหาคำตอบและสร้างความเข้าใจในการทำงานโดยผู้บังคับบัญชามิได้เป็นผู้มอบหมาย

4. รูปแบบการพัฒนาครูนอกเวลาการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ (Online-Off-the-Job Training) หมายถึง การพัฒนานอกเวลาการปฏิบัติงานหรือการพัฒนานั้นมิได้ส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย โดยเป็นการพัฒนาผ่านช่องทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะการเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบเครือข่ายเทคโนโลยีประเภทอื่น ๆ เพื่อทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หลากหลายรูปแบบ ซึ่งการพัฒนาในรูปแบบนี้ประกอบด้วยวิธีการดังนี้ การพัฒนาผ่านเครือข่ายออนไลน์ในรูปแบบอีเลินนิ่งที่กำหนดจากสถาบันหรือหน่วยงาน (Institutional Online Course: E-Learning) หรือการเรียนรู้ผ่านออนไลน์คอร์ส (Online-Course) ตามความสนใจของผู้เรียน ที่เปิดให้เรียนรู้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น Khan Academy , Chula Mooc, Oxford Free Online Course เป็นต้น

5. การพัฒนาครูในรูปแบบผสมผสาน (Blended Learning: 70:20:10) หมายถึง การพัฒนาด้วยการผสมผสานวิธีการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยสัดส่วนการพัฒนาดังนี้ 70% ของการเรียนรู้เกิดจากการพัฒนาผ่านการทำงานที่ท้าทายหรือโครงการที่ได้รับมอบหมาย (Challenging Assignment) 20% ของการเรียนรู้เกิดจากการพัฒนาผ่านบุคคลอื่น (Developmental Relationships) และ 10% ของ การเรียนรู้เกิดจากการอบรมพัฒนาในรูปแบบอบรมและสัมมนาทั่วไป (Coursework and Training) (Rabin, 2014) อ้างถึงใน สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2561)

Dessler G (2012) กล่าวถึงรูปแบบในการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร คือ การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน (On-the-Job Training - OUT) การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงานมีหลายประเภท ที่นิยมมากที่สุดคือการสอนงาน (Coaching) โดยพนักงานที่มีประสบการณ์หนึ่งคนหรือหัวหน้าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเป็นผู้ฝึกอบรมให้พนักงานในขณะปฏิบัติงาน การหมุนเวียนงาน (Job Rotation) ของพนักงาน เป็นการโยกย้ายจากงานหนึ่งไปสู่อีกงานหนึ่งตามแผนที่ได้วางไว้ นับว่าเป็นเทคนิคการฝึกอบรมขณะปฏิบัติงานอีกประเภทหนึ่ง การมอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments) เป็นวิธีที่ทำให้ผู้บริหารระดับต้นหรือระดับแผนกที่มีประสบการณ์ในการทำงานได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาบุคลากรมีหลากหลายตามความต้องการของบุคลากรและองค์การ โดยสามารถแบ่งตามลักษณะของกิจกรรม คือ 1) กิจกรรมที่ครูสามารถทำได้เอง 2) กิจกรรมที่เป็นหมู่คณะ หรือแบ่งตามเวลาในการปฏิบัติงาน 2 รูปแบบ คือ 1) การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (On-The-Job Development) และ 2) การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development) หรือการพัฒนาตนเอง (Self Development) หรือการพัฒนาแบบผสมผสาน (Blended-Learning Development) ในงานวิจัยนี้จะเลือกศึกษาการพัฒนาบุคลากรโดยจำแนกตามเวลาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม คือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ดังนั้น การพัฒนาบุคลากร (Human Resource Development) ในงานวิจัยนี้หมายถึงกระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการ ปฏิบัติของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน

วิธีการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรมีหลายวิธี จึงควรเลือกให้เหมาะกับลักษณะของแต่ละบุคคล และความต้องการในการฝึกอบรมและพัฒนาที่สอดคล้องกับสมรรถนะและวัฒนธรรมองค์กร มีนักวิชาการหลายท่านศึกษาและอธิบายวิธีการพัฒนาบุคลากร ดังต่อไปนี้

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพฐ (2553 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ไข่เกตุ, 2560) เสนอว่า การพัฒนาตนเองของครู ประกอบด้วย

1. การอบรม (Training)
2. การใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System)
3. การชี้แนะ (Coaching)
4. การนิเทศ (Supervision)
5. การมีชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community)

สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดขององค์การไว้ดังนี้

1. ทำความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาผลิตแรงงานตามความต้องการขององค์การ

2. ฝึกทักษะทรัพยากรมนุษย์ในสถานประกอบการเพื่อลดข้อจำกัดด้านทักษะการ ทำงาน (เติมเต็มส่วนที่ขาด) เป็นรายบุคคล โดยประเมินสมรรถนะของตำแหน่งงานแต่ละตำแหน่งว่า พนักงานคนใดขาดทักษะอะไร ก็ส่งเสริมพัฒนาทักษะที่จำเป็น โดยเชิญวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มาฝึกอบรมอย่างเข้มข้น

3. การพัฒนาทักษะการทำงานโดยการใช้ระบบพี่เลี้ยง คือการจัดให้พนักงานใน หน่วยงานเดียวกันที่มีทักษะ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าเป็นพี่เลี้ยง ดูและและให้คำแนะนำใน การปฏิบัติงาน การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์การ และการใช้ชีวิตในองค์การอย่างมีความสุข

4. การสอนงานโดยผู้ประกอบการและการสอนงานจากหัวหน้างาน คือการฝึกสอน โดยผู้ประกอบการเอง เพื่อให้พนักงานมีทักษะตามที่องค์กรคาดหวัง เหมาะกับองค์การขนาดเล็กที่ผู้บริหารและผู้ฝึกสอนมีความใกล้ชิดกับพนักงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. การหมุนเวียนงาน คือ การให้พนักงานหนึ่งคนทำงานได้หลายงาน เปิดโอกาสให้พนักงานทุกคนเรียนรู้งานในฝ่ายต่าง ๆ เพิ่มเติม เป็นการตัดสินใจร่วมกันของผู้บริหารและพนักงาน เพื่อพิจารณาความชอบความสนใจ และความสามารถของพนักงานเป็นหลัก ทำให้บุคลากรมีหลายทักษะ ช่วยลดความเสี่ยงในกรณีที่พนักงานลางาน พนักงานคนอื่นสามารถทำงานแทนได้ตามสมควร กรณีเร่งด่วน

6. การส่งเสริมการศึกษา คือ การให้โอกาสพนักงานได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นใน ระยะเวลาที่ยาวนานกว่าการฝึกอบรม เป็นการพัฒนาคุณวุฒิการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในงานได้สอดคล้องกับภาระงานและตำแหน่งงาน

7. การอบรมและพัฒนาที่ต่อเนื่องในหลักสูตรที่เหมาะสม คือ การให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาเป็นระยะสั้นๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถที่ นอกเหนือจากการศึกษา

อรรถพล อนันตวรสกุล (2560) กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรครู โดยเฉพาะครูใหม่มีส่วน สำคัญในการช่วยครูใหม่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง และเสริมสร้างสมรรถนะในการทำงาน โดยมีจุดเน้นสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ระบบพัฒนาหน้างาน (On-Job Training) เน้นการมอบหมายภาระงานที่เหมาะสม ทั้งปริมาณงานและประเภทงาน กับการปรับตัวในการทำงาน และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ จากการปฏิบัติงานจริง ผ่านระบบดูแลโดยมีพี่เลี้ยง (Mentor) และผู้สอนงาน (Coach) ในภาระงานด้านต่าง ๆ และมีการประเมินติดตามพัฒนาการอย่างต่อเนื่องที่สะท้อนความก้าวหน้ามากกว่าการ ตัดสินประเมินผล รวมถึงการกำหนดประเด็นในการพัฒนาที่สอดคล้องกับจุดอ่อน จุดแข็ง ศักยภาพ และภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. การมีชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตนเอง ระหว่างครูใหม่และระหว่างครูใหม่กับครูผู้เชี่ยวชาญ (Master Teacher) ครูที่มีประสบการณ์ (Experienced Teacher) ให้คำแนะนำดูแลทั้งภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน และระหว่างเครือข่ายร่วมกับสถาบันครุศึกษา

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้ ดังนี้

1) อบรมสัมมนา (Training and Workshop)

2) การพัฒนาผ่านออนไลน์ (Online Learning)

3) อบรมผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation)

4) การเรียนรู้ผ่านห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom)

5) การเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self-Study)

6) กรณีศึกษาและการเขียนบรรยาย (Case Study and Written Exam)

7) โปรแกรมพี่เลี้ยง (Mentoring Program)

8) โปรแกรมโค้ช (Coaching Program)

9) เงาการทำงาน (Work Shadowing)

10) เครือข่ายสังคม/ชุมชนออนไลน์ (Online Social Learning)

11) การสร้างเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Networking or Professional Learning Community)

12) การเรียนรู้ผ่านโครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย (Project Based Learning)

13) การทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research)

14) การศึกษาดูงาน (Field Trip)

15. การเรียนรู้ผ่านการประชุม (Conference based Learning)

16. การหมุนเวียนงาน (Job Rotation)

17. การเรียนรู้ผ่านการทำงานกลุ่ม (Group Work/Peer Team)

18. การเรียนรู้โดยการทำวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัย (Co-Research with University)

Cassette and Young (2000) อ้างถึงใน จันทนี ตันสกุล (2558) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาบุคลากรในขณะปฏิบัติงานในสถานปฏิบัติงาน มี 5 วิธี ได้แก่

1. การสอนงาน (Coaching)

2. การมอบหมายงาน (Understudy of “assistant to”)

3. การหมุนเวียนงาน (Job Rotation)

4. การผสมผสานระหว่างการสอนงานและการหมุนเวียนปฏิบัติงาน (Management Apprenticeship)

5. การพัฒนาหลากหลาย (Multiple Management)

Dessler G (2012) กล่าวถึงวิธีการฝึกอบรมที่หลากหลายตามความต้องการและวัตถุประสงค์ของการอบรม ดังนี้

1. การสอนงาน (Coaching) โดยหัวหน้าหรือพนักงานที่มีประสบการณ์

2. การหมุนเวียนงาน (Job Rotation) โยกย้ายงานหนึ่งไปอีกงานหนึ่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. การมอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments) ทำให้ผู้บริหารระดับต้นที่มีประสบการณ์ในการทำงานได้แก้ปัญหากับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

4. โปรแกรมการอบรมประเภทฝึกหัด (Apprenticeship Training) เป็นการฝึกอบรมที่มีโครงสร้างให้เป็นคนงานที่มีทักษะ โดยผสมผสานการสอนในห้องเรียนและการฝึกอบรม ขณะปฏิบัติงาน

5. การฝึกอบรมแบบจำลอง (Vestibule Training) เป็นการฝึกอบรมขณะปฏิบัติงานโดยไม่ต้องเข้าไปปฏิบัติงานจริง ให้ผู้เรียนเรียนกับอุปกรณ์จำลองหรืออุปกรณ์จริง เมื่องาน มีอันตรายหรือมีความเสี่ยง เช่น การฝึกอบรมนักบิน

6. การใช้โสตทัศนูปกรณ์และการฝึกอบรมทางไกล (Audiovisual and Traditional Distance Learning Techniques) เป็นการใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม เช่น การประชุมทางไกลผ่านวีดีทัศน์ (VideoConference Distance Learning)

7. การฝึกอบรมผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer-Based Training : CBT) ผู้เรียนใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพด้านความรู้หรือทักษะ

8. การฝึกอบรมประเภทเลียนแบบสถานการณ์จริง (Simulated Learning) เช่น เกมเสมือนจริง บทบาทสมมติ เป็นต้น

9. การฝึกอบรมผ่านอินเทอร์เน็ต (Training via the Internet) คือการอบรมออนไลน์

10. การฝึกอบรมในห้องเรียนเสมือนจริง (The Virtual Classroom) เป็นการอภิปรายสดทั้งภาพและเสียงผ่านเว็บไซด์

11. การฝึกอบรมด้วยการปฏิบัติจริง (Action Learning) เช่น ปฏิบัติโครงการบางอย่าง เพื่อวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

12. การฝึกอบรมแบบกรณีศึกษา (The Case Study Method) ผู้รับการอบรม วิเคราะห์กรณีศึกษาของปัญหาในองค์กร และอภิปรายร่วมกัน

13. การสัมมนานอกสถานที่ (Outside Seminars) หลักสูตรอบรมสัมมนาต่าง ๆ

14. แบบอย่างพฤติกรรม (Behavior Modeling) เช่น บุคคลตัวอย่าง (Modeling) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-playing)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาบุคลากร พบว่ามีนักวิชาการได้เสนอวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงเสนอการสังเคราะห์วิธีการพัฒนาบุคลากรที่ได้จากการศึกษาเอกสารไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 สังเคราะห์วิธีการพัฒนาบุคลากร

วิธีการพัฒนาบุคลากร	สิบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563)	อรรถพล อนันตวรสกุล (2560)	สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559)	กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพฐ (2553 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ไข่เกตุ, 2560)	Dessler (2012)	Castetter and Young (2000 อ้างถึงใน จันทนี ต้นสกุล, 2558)	ความถี่	สังเคราะห์วิธีการพัฒนาบุคลากร
การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (On-The-Job Development)								
1. การใช้ระบบพี่เลี้ยง	✓	✓	✓	✓			4	**1. การใช้ระบบพี่เลี้ยง**
2. เงาการทำงาน	✓						1	
3. การนิเทศ				✓			1	
4. การชี้แนะ การสอนงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	**2. การชี้แนะ การสอนงาน**
5. การฝึกอบรมแบบจำลอง	✓				✓		2	
6. การมอบหมายงานพิเศษ	✓				✓	✓	3	**3. การมอบหมายงานพิเศษ**
7. การฝึกอบรมด้วยการปฏิบัติจริง					✓		1	
8. โปรแกรมการฝึกอบรมประเภทฝึกหัด					✓		1	
9. การหมุนเวียนงาน	✓		✓		✓	✓	4	
10. การเรียนรู้ผ่านการทำงานกลุ่ม	✓						1	
11. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	✓	✓		✓			3	**4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ**
12. การเรียนรู้ผ่านการประชุม	✓						1	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

วิธีการพัฒนาบุคลากร	สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563)	อรรถพล อนันตวรสกุล (2560)	สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559)	กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพฐ (2553 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ไข่เกตุ, 2560)	Dessler (2012)	Castetter and Young (2000 อ้างถึงใน จันทนี ต้นสกุล, 2558)	ความถี่	สังเคราะห์วิธีการพัฒนาบุคลากร
การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development)								
1. การอบรม	✓		✓	✓	✓		**4**	**1. การอบรมและสัมมนา**
2. การฝึกอบรมแบบกรณีศึกษา					✓		1	
3. การฝึกอบรมในห้องเรียนเสมือนจริง	✓				✓		1	
4. วิจัยในชั้นเรียน	✓						1	
5. กิจกรรมแนะนำเป็นรายบุคคล			✓				1	
6. การสัมมนา	✓		✓	✓	✓		**4**	
7. การศึกษาดูงาน	✓			✓			2	**2. การศึกษาดูงาน**
8. การเรียนรู้โดยการทำวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัย	✓						1	**3. การเรียนรู้ด้วยตนเอง**
9. การเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ	✓						1	
10. การใช้โสตทัศนูปกรณ์และการฝึกอบรมทางไกล					✓		1	
11. การฝึกอบรมผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์					✓		1	
12. การฝึกอบรมประเภทเลียนแบบสถานการณ์จริง					✓		1	
13. การฝึกอบรมผ่านอินเตอร์เน็ต/เรียนรู้ออนไลน์	✓						1	
14. การศึกษาต่อในระดับปริญญา			✓				1	
15. แบบอย่างพฤติกรรม					✓		1	

จากตารางที่ 2.1 สังเคราะห์วิธีการพัฒนาบุคลากรจากนักวิชาการจำนวน 6 ท่าน ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิธีการที่นักวิชาการหลายคนระบุถึงมากที่สุด มีความถี่ตั้งแต่ 3 คนเป็นต้นไป และรวมถึงวิธีการที่ผู้วิจัยเห็นสมควรและมีความเหมาะสมกับงานวิจัยนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้เพิ่มเติมวิธีการพัฒนาบุคลากรที่นักวิชาการไม่ได้ระบุถึง คือ วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ เนื่องจาก โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามเป็นโรงเรียนสอนสามัญควบคู่วิชาศาสนาอิสลาม ดังนั้น จึงมีรูปแบบและวิธีการพัฒนาบุคลากรที่เป็นรูปแบบและวิธีการเฉพาะ ซึ่งอาจแตกต่างจากรูปแบบและวิธีการพัฒนาบุคลากรจากพื้นที่อื่น ๆ โดยเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่เน้นความร่วมมือกัน มาใช้ในการศึกษาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (On-The-Job Development)

1.1 การใช้ระบบพี่เลี้ยง

1.2 การชี้แนะ การสอนงาน

1.3 การมอบหมายงานพิเศษ

1.4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

1.5 วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ

2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development)

2.1 การอบรม

2.2 การสัมมนา

2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาบุคลากรและการสังเคราะห์วิธีการพัฒนาบุคลากรข้างต้น สรุปได้ว่า

การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (On-The-Job Development) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติ ประกอบด้วย การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การมอบหมายงานพิเศษ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และวิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะ

เข้ารับการพัฒนาได้ ประกอบด้วย การอบรม การสัมมนา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (On-The-Job Development)

1.1 การใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System)

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544) นิยามว่า ระบบพี่เลี้ยง เป็นการที่ผู้ที่มีอาวุโสมากกว่า มีประสบการณ์มากกว่าช่วยเหลือพนักงานที่มีอาวุโสน้อยกว่า ให้มีความก้าวหน้า โดยการให้คำแนะนำ การช่วยเหลือ และการกระตุ้นต่างๆ

อึ้ง ปาค ที (2548) กล่าวว่า พี่เลี้ยงหรือผู้ชี้แนะ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนา และเป็นต้นแบบสำหรับผู้เรียน มักใช้ระยะเวลาปานกลางจนถึงระยะยาว

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) นิยามว่า พี่เลี้ยง คือ ผู้ทำหน้าที่ดูแล ให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558) กล่าวว่า ผู้แนะนำช่วยเหลือหรือพี่เลี้ยง คือ ผู้ให้ คำปรึกษาหรือพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ จัดกระบวนการแนะนำวิธีการ ปฏิบัติงานด้วยจิตใจยินดีช่วยเหลือผู้รับการแนะนำอย่างจริงใจ มุ่งผลสำเร็จของงาน จัดกระบวนการ เสริมพลัง สร้างกำลังใจให้บุคคลเห็นแนวทาง กล้าฝึกฝนตนเองให้เข้มแข็ง ช่วยให้สามารถปฏิบัติงาน หรือช่วยแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองต่อไป สรุปบทบาทของผู้ที่เป็นพี่เลี้ยง คือ การชี้แนะแนวทางการ ปฏิบัติงานด้วยวิธีการเป็นกัลยาณมิตร มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ทำให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็งและมี บรรยากาศที่ดีในการทำงาน

ชวนคิด มะเสนะ (2559) ให้ทัศนะว่า ระบบพี่เลี้ยง หมายถึง การจัดให้ผู้ที่มีประสบการณ์ใน การทำงานหรือรุ่นพี่ คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือบุคลากรที่เข้ามาใหม่เพื่อให้มีทักษะในการ ทำงานตลอดจนเรียนรู้วัฒนธรรมองค์การ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เดชา เดชะวัฒนไพศาล (2559) กล่าวว่า ระบบพี่เลี้ยงสำหรับบุคลากรใหม่ เป็นกลไกสำคัญ ในการดูแล ถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติงาน แนะนำวิธีการทำงานในรูปแบบขององค์กรใหม่ ตลอดจน การช่วยค้นหาสไตล์การทำงานที่เหมาะสม เพื่อที่จะสามารถธำรงรักษาบุคลากรใหม่ที่ผ่าน กระบวนการสรรหาและคัดเลือกให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทุกคนในองค์กรได้ด้วยความเข้าใจ มี ความสุข โดยปรับตัวเข้ากับองค์กร เพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่แตกต่างจาก สถาบันการศึกษา หรือองค์กรหรือสังคมเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563) อธิบายว่า การพัฒนาครูผ่านพี่เลี้ยง ผู้มีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับไว้วางใจ ผ่านปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ จนสามารถให้คำแนะนำผู้อื่นได้ พี่เลี้ยงจึงมีหน้าที่

หลักในการสอน ให้คำแนะนำ พัฒนาทักษะและดึงศักยภาพในตัวผู้อื่นออกมา ไม่ว่าจะเป็นทักษะในการทำงานหรือทักษะในการสอน พี่เลี้ยงจะแบ่งปันประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นและปัญหาของครู โดยครูจะนำตัวอย่างประสบการณ์และคำแนะนำของพี่เลี้ยงเพื่อประยุกต์ใช้กับประเด็น และปัญหาของตนเองผ่านการใช้วิจารณญาณของตัวครูเอง

สรุปได้ว่า การใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) หมายถึง การจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ที่เข้ามาใหม่ ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.2 การชี้แนะ การสอนงาน (Coaching)

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544) กล่าวว่า การสอนงานโดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์และมีความรู้ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทางช่วยเหลือด้านอารมณ์ต่าง ๆ

อิ้ง ปาค ที (2548) การฝึก (Coaching) ผู้ฝึกมักเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อการปฏิบัติงาน และผู้เรียนเรียนรู้ไปกับผู้ฝึก กรอบเวลาที่ใช้มักเป็นระยะสั้นจนถึงปานกลาง ผู้ฝึกมีบทบาทในการเตือนให้ผู้เรียนระลึกถึงเป้าหมายของตนและเน้นให้ผู้เรียนมุ่งกระทำสิ่งที่เขาเห็นว่ามีความสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเน้นความสนใจไปยังสิ่งที่เขาต้องการในชีวิต ผู้ฝึกควรช่วยให้ผู้เรียนประเมินตนเองครั้งแล้วครั้งเล่า ช่วยให้ผู้เรียนทบทวนความคิดเกี่ยวกับปัญหาเพื่ออาจจะเห็นมุมมองและแนวทางแก้ไขใหม่ๆ ผู้ฝึกจึงเป็นบุคคลที่คล้ายคลึงกับผู้ฝึกสอนกีฬาในสนามซึ่งวิ่งเคียงข้างไปกับนักวิ่ง คือต้องวิ่งเคียงข้างไปกับผู้เรียนคอยช่วยเหลือ และกระตุ้นให้เขาบรรลุความฝันที่เขาฝันถึงเสมอมา

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558) นิยามว่า การชี้แนะ การฝึก หมายถึง การที่ผู้ที่มีประสบการณ์และความชำนาญ ทำหน้าที่ฝึกอบรม ชี้แนะ และวางแผนให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนบรรลุความสำเร็จ ผู้ฝึกสร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้แก่ผู้รับการฝึก เสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้ผู้รับการฝึกพัฒนาตนเองไปทีละขั้นตอนอย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมาย

ชวนคิด มะเสนะ (2559) นิยามว่า การสอนงาน หมายถึง กระบวนการในการสร้างองค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความเชี่ยวชาญชำนาญงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดขึ้น ภายใต้บรรยากาศความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่เหมาะสมและเชื่อมต่อการเรียนรู้ และการฝึกฝน ความชำนาญเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ โดยผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยชี้แนะในการกำหนดเป้าหมาย และระดับขีดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนว่าเมื่อสอนงานไปแล้วจะทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานอะไรบ้าง อย่างไร และจะใช้เวลานานเท่าใด โดยเปรียบเทียบจากพื้นฐานเดิมที่ผู้เรียนมีอยู่เกี่ยวกับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขีดความสามารถในการปฏิบัติงานนั้นๆ ซึ่งโดยปกติมักเป็นการสอนแนะกันแบบตัวต่อตัวหรืออาจเป็นการสอนกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์และคณะ (2560) อ้างถึงใน สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2561) การชี้แนะ (Coaching) หมายถึง การพัฒนาครูผ่านกระบวนการที่ผู้เป็นโค้ชและครูร่วมมือกันเพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดและมุมมองที่ยกระดับศักยภาพหรือความสามารถของครูไปสู่เป้าหมายที่ต้องการทั้งในการทำงานหรือส่วนตัว เป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่ครู ในการพัฒนาตนเอง

สรุปได้ว่า การชี้แนะ การสอนงาน (Coaching) หมายถึง การที่ผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.3 การมอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments)

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544) กล่าวว่า การมอบหมายงาน เป็นการแบ่งงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำเพื่อให้มีความรับผิดชอบเกิดขึ้น ตลอดจนให้อำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นในการปฏิบัติงานทำให้งานของผู้ใต้บังคับบัญชามีความน่าสนใจมากขึ้น ท้าทายมากขึ้น และดึงดูดความสนใจมากขึ้น ช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

(สมิต สัชฌกร, 2552) นิยามว่า การมอบหมายงานพิเศษ หมายถึง การมอบภารกิจเพิ่มพิเศษที่ไม่ใช่งานประจำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบ ควรเป็นงานที่ท้าทายความสามารถให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาฝึกคิดริเริ่มด้วยตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Dessler G (2012) กล่าวว่า การมอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments) ทำให้ผู้บริหารระดับต้นที่มีประสบการณ์ในการทำงานได้แก้ปัญหากับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

สรุปได้ว่า การมอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments) หมายถึง การมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม รับผิดชอบ เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community)

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558) นิยามว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มกันของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในลักษณะของชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะเฉพาะ คือ การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ การมีวัฒนธรรมรวมพลัง

การปรับปรุงและพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การสนับสนุนและการแบ่งปันภาวะผู้นำ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การปฏิบัติส่วนบุคคล

ชารินี ตรีวรัญญู (2560) ให้ความหมายว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ คือ การรวมกลุ่มทำงานแบบร่วมมือรวมพลังของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การถอดบทเรียน การสืบสอบเพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งค่านิยม วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และประสบการณ์การปฏิบัติส่วนบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ชวลิต ชูกำแพง (2560) นิยามว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นการรวมตัวของครูผู้มีเป้าหมายเดียวกันต่อการเรียนรู้ของศิษย์ เพื่อเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนของตนเอง อาศัยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคนิคที่สำคัญ เช่น การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยทักษะที่สำคัญคือการฟัง การสื่อสารที่ดี การรักษาสัมพันธภาพในชุมชนของตน ผลดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ลดความโดดเดี่ยวในการทำงานของครู และเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

อรรถพล อนันตวรสกุล (2560) การมีชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตนเอง ระหว่างครูใหม่ และระหว่างครูใหม่กับครูผู้เชี่ยวชาญ (Master Teacher) ครูที่มีประสบการณ์ (Experienced Teacher) ให้คำแนะนำดูแล ทั้งภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน และระหว่างเครือข่าย ร่วมกับสถาบันครุศึกษา

จากทัศนะของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) หมายถึง การรวมกลุ่มของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขั้นตอนการทำชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

Learn Education (2563) มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างทีม 2) กำหนดปัญหา 3) วางแผนและออกแบบกระบวนการ 4) ลงมือปฏิบัติตามแผน 5) สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติ จากนั้นกลับไปสู่ขั้นตอนที่ 3 ทำซ้ำตามขั้นตอน โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. สร้างทีม ครูจับกลุ่มเพื่อสร้างทีม มี 4 รูปแบบ ได้แก่

แบบที่ 1 กลุ่มสาระเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน อยู่โรงเรียนเดียวกัน

แบบที่ 2 ต่างกลุ่มสาระ สอนระดับชั้นเดียวกัน อยู่โรงเรียนเดียวกัน

แบบที่ 3 กลุ่มสาระเดียวกัน อยู่ต่างโรงเรียน

แบบที่ 4 ต่างกลุ่มสาระ สอนระดับชั้นเดียวกัน อยู่ต่างโรงเรียน

2. กำหนดปัญหา ครูเลือกปัญหาที่พบ โดยเริ่มจากปัญหาเล็ก ๆ ใกล้ตัว เชื่อมโยงกับสมรรถนะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักเรียน

3. วางแผนและออกแบบกระบวนการ ครูและทีมวางแผนกิจกรรมที่จะทำ ออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา แบ่งหน้าที่การทำงาน เช่น ผู้ดำเนินการประชุม ผู้จับเวลา ผู้บันทึกคำถามคำตอบ ผู้เก็บภาพพฤติกรรมนักเรียน ผู้สังเกตการณ์ และมีการบันทึกการประชุม วางแผนด้วย

4. ลงมือปฏิบัติตามแผน มีการเยี่ยมชั้นเรียนโดยสมาชิกในทีมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตกลงกันไว้ สังเกตการปฏิบัติจริง

5. สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติ สมาชิกในทีมตั้งคำถามสะท้อนคิด ถึงการพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ บทเรียนที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน และสรุปผลการจัดการเรียนรู้ โดยครูที่เป็นเจ้าภาพจัดการเรียนรู้บันทึกผลสรุปรวบรวมเก็บไว้ จากนั้นสมาชิกในทีมย้อนกลับไปสู่ขั้นตอนที่ 3 ร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ในรอบใหม่

1.5 วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญและโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม มีรูปแบบการจัดการเรียนเรียนการสอน การบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร ที่แตกต่างไปจากรูปแบบของโรงเรียนทั่ว ๆ ไป เนื่องจากมีการนำหลักการคำสอนทางศาสนาอิสลามมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญและโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม จึงมีรูปแบบและวิธีการพัฒนาบุคลากรในบางส่วนที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่ว ๆ ไป เช่น ใช้วิธีการกลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ ในการพัฒนาบุคลากร

กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ

กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญใช้ในการพัฒนาบุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ความหมายฮาลากอฮฺ

Ahmad Warson Munawwir (2002) กล่าวว่า ความหมายหะละเกาะฮฺทางด้านภาษา หมายถึง เป็นวงกลม สายเชือก และ การ ผูกซึ่งมาจากรากศัพท์คำนามในภาษาอาหรับ - (ฮะละกอ) และ - (หะละเกาะฮ) และยังมี ความหมายว่า ความผูกพันและการเชื่อมโยงกันและกัน และความหมาย หะละเกาะฮฺ ทางด้านวิชาการ หมายถึง การจัดการกลุ่มศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มาจากการ รวมตัวของหลายๆคน จากบุคคลที่มีศรัทธามั่น เพื่อศึกษาเนื้อหาทางวิชาการและนำสู่การปฏิบัติที่ ถูกต้องตามแบบฉบับครรลองของอิสลาม เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเข้าใจอิสลามมากขึ้น โดยยึดหลักการขัดเกลาตัวเองพร้อมด้วยการเชิญชวนผู้อื่นสู่ความดี เป็นกลุ่มศึกษาที่พัฒนาศักยภาพใน ด้านความคิด ความเข้าใจ Amad Habib Syafei (2012)

Satria Hadi Lubis (2006) กล่าวว่า หะละเกาะฮฺ หมายถึง เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความ เกี่ยวข้องกับการอบรม บ่มเพาะ และการสอนอิสลาม (ตัวบียะฮ์อิสลามียะฮ์) ในเชิงวิชาการจึงมีความหมายว่า หะละเกาะฮฺ คือ การนั่งเป็นวงกลม ซึ่งโดยปกติจะเรียกว่า กลุ่มศึกษาที่มีการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์แลกเปลี่ยนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม

Ruswandi and Adeyasa (2007) ได้ให้ความหมาย คำว่า หะละเกาะฮฺ หมายถึง วิธีการพัฒนาอบรมรมสู่ความเข้าใจอิสลาม โดยมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมปรึกษาหารือในกลุ่มสมาชิกเองเพื่อสร้างสมาชิกแต่บุคคลสู่วิถีแห่งอิสลาม หะละเกาะฮฺยังเป็นกิจกรรม ที่เข้มข้นในการปฏิบัติกระบวนการตัรกียะฮ ซึ่งในแต่ละครั้งในการปฏิบัตินั้นใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง

อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา (2557) ได้ให้ความหมายหะละเกาะฮฺอัลกุรอาน หมายถึง การรวมกลุ่มกันของคนเพื่อศึกษาอัลกุรอาน โดยครอบคลุมเนื้อหา คือ ด้านจิตวิญญาณและ ชีวิต เป็นแสงสว่างและการมองเห็นที่ชัดเจน เป็นการรำลึก(ซิกร์)วิทยปัญญา(หิกมะฮฺ) เป็นความเมตตาและความจำเจริญ เป็นทางนำและการตักเตือน เป็นบทเรียนและข้อเตือนสติ เป็นการเยียวยาและการช่วยเหลือไถ่โทษ เป็นสัจธรรมและความยุติธรรม เป็นการกำชับสั่งเสียกันให้ดำรงอยู่บนสัจธรรมและ ขันติธรรม เป็นการศรัทธาและอาหารทางจิตวิญญาณและสติปัญญา เป็นสายเชือกแห่งอัลลอฮฺ เป็น และการยึดมั่น

จากความหมายนักวิชาการได้นิยามข้างต้น สรุปได้ว่า หะละเกาะฮฺ หมายถึง การพัฒนาปัจเจกชนมุสลิมทางด้านจิตวิญญาณ สติปัญญาและทักษะต่างๆ โดยมีจำนวนสมาชิกกลุ่ม ศึกษา 3-12 ใช้เวลา 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำไปสู่การสร้างความเป็นพี่น้องในอิสลาม ตักเตือนกันและกัน และสามารถที่ใช้ชีวิตร่วมทุกข์สุขกันได้ พร้อมที่จะทำงานญะมาอะฮฺ แบกภาระ เสียสละและ สนับสนุนเพื่ออิสลาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หลักการดำเนินการกิจกรรมหะละเกาะฮฺ

งานพัฒนานักศึกษา (2553) ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันอัสสาลาม (2563) ระบุว่า การดำเนินการกิจกรรมหะละเกาะฮฺเป็นเครื่องมือ กิจกรรมหลักที่สำคัญที่สุดใน การตัรบียะฮฺและพัฒนาด้านจิตวิญญาณ (อีหม่าน) และวิทยปัญญาของสมาชิกเพื่อชี้นำแนวทางการ ดำเนินชีวิตของเขาตามวิถีแห่งอัลกุรอาน และอัลสุนนะฮฺ ดังนี้

1. สมาชิกและความถี่

1.1 การแบ่งจำนวนสมาชิกให้อยู่ระหว่าง 5 ถึง 10 คน

1.2 การพบปะควรเป็นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (แต่ละครั้งระหว่าง 2 - 4 ชั่วโมง)

1.3 สำหรับกลุ่มศึกษามุสลีมะฮฺทางที่ดีให้ใช้เวลากลางวัน

2. วิธีการดำเนินกลุ่มศึกษา

2.1 ให้สมาชิกทุกคนเตรียมข้อมูลที่จะนำเสนอ

2.2 ดำเนินการนำเสนอให้เป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนด

2.3 สมาชิกควรเตรียมเนื้อหาล่วงหน้าก่อนดำเนินกิจกรรมและท่องจำ หลักฐาน / คู่มือ / ข้อมูลที่นำเสนอ

2.4 เตรียมคำถามสำหรับสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรม

2.5 กำหนดภาระหน้าที่รับผิดชอบแก่สมาชิกในการดำเนินกิจกรรมพบปะ ครั้งต่อไป

2.6 ติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าในการท่องจำและความก้าวหน้าของ สมาชิก

3. ข้อควรปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหะละเกาะฮฺ

3.1 สร้างความพร้อมในด้านจิตวิญญาณ สติปัญญา และ ร่างกาย

3.2 จริงจังจริงใจในทุกภารกิจ/หน้าที่โดยไม่กระทบต่อความเป็นพี่น้องกัน

3.3 รับผิดชอบต่อความสำเร็จของกลุ่มศึกษาอัลกุรอาน

3.4 เตรียมข้อมูลเนื้อหาที่จะนำเสนอในกลุ่มศึกษาอัลกุรอาน

3.5 ให้ความสำคัญทุกระเบียบวาระ ทุกกิจกรรมของกลุ่มศึกษาอัลกุรอาน

3.6 เปิดโอกาสนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.7 รักษาระเบียบทุกกิจกรรมกลุ่มศึกษาให้อยู่ในระบบ

3.8 สร้างบรรยากาศให้มีชีวิตชีวาในการนำเสนอ

3.9 หลีกเลี่ยงการยึดติดกับความนึกคิดของตนเอง

3.10 ติชมด้วยความระมัดระวังและใช้สติปัญญาที่สร้างสรรค์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.11 ไม่เสียเวลาไปกับสิ่งที่ไร้สาระ

3.12 มีมารยาท ให้สลาม และขออนุญาตเมื่อต้องการพูด/นำเสนอ

4. รูปแบบกิจกรรมกลุ่มศึกษา

4.1 อ่านและฟังหรือท่องจำอัลกุรอาน 15 นาที

4.2 คำนำปฐมบท / ตักเตือน 5 นาที

4.3 นำเสนอวิชาแรก(พร้อมเปิดโอกาสทุกคนเสนอเพิ่มเติม) 30 นาที

4.4 นำเสนอวิชาที่สอง(พร้อมเปิดโอกาสทุกคนเสนอเพิ่มเติม) 30 นาที

4.5 นำเสนอวิชาที่สาม(พร้อมเปิดโอกาสทุกคนเสนอเพิ่มเติม) 30 นาที

4.6 ข่าวสาร โลกอิสลาม 10 นาที

4.7 ปรึกษาหารือและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มศึกษา / บุคคลในกลุ่ม 15 นาที

4.8 ติดตามอามัล ประเมิน 5 นาที

4.9 รวบรวมทุนกิจกรรมกลุ่มศึกษา 5 นาที

4.10 แบ่งภาระรับผิดชอบครั้งต่อไป 5 นาที

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ หมายถึง วิธีการพัฒนาครูแบบเฉพาะที่ใช้อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development)

2.1 การอบรมและสัมมนา (Training / Seminar / Workshop)

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) ให้ความหมายว่า การฝึกอบรม เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจ มีทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการสร้างประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อแก้ไขปัญหาหรือเพื่อพัฒนาองค์การ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558) ให้ความหมายการอบรม คือ แนะนำพร่ำสอนให้ซึมซาบ เข้าไปจนติดเป็นนิสัย แนะนำชี้แจงให้เข้าใจในเรื่องที่ต้องการ

สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559) กล่าวว่า การอบรมและพัฒนาที่ต่อเนื่องในหลักสูตรที่เหมาะสม คือ การให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาเป็นระยะสั้นๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถที่นอกเหนือจากการศึกษา

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) นิยามว่า การสัมมนา หมายถึง การประชุมที่สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเป็นผู้มีความรู้ ความสนใจในเรื่องเดียวกันมาร่วมกันปรึกษาหารือ ร่วมกันคิด ช่วยกันแก้ปัญหา เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ มีการรับฟังแนวคิดประสบการณ์จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้รู้ แล้วสมาชิกผู้ร่วมประชุมร่วมกันให้ข้อมูล เสนอปัญหา ร่วมกันคิดวิเคราะห์ตัดสินใจหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหา

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558) ให้ความหมายว่า การสัมมนา หมายถึง การประชุมรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และหาข้อสรุปหรือข้อเสนอแนะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผลสรุปที่ได้ถือว่าเป็นเพียงข้อเสนอแนะ ผู้เกี่ยวข้องจะนำไปปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้

สรุปได้ว่า การอบรมและสัมมนา (Training / Seminar / Workshop) หมายถึง วิธีการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2.2 การศึกษาดูงาน (Field Trip)

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563) กล่าวว่า การศึกษาดูงาน (Field Trip) หมายถึง การพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำ บุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ การศึกษาดูงานหรือการไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้เห็นประสบการณ์ ใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการทำงานที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อให้ ผู้รับการพัฒนาได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ที่ดีจากองค์กรภายนอก ซึ่งความคาดหวังของ การศึกษาดูงานคือ ต้องการให้นำแนวคิด วิธีการที่ได้สังเกตเห็นมาประยุกต์ใช้เพื่อ ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ได้ รับรู้มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น

เดชา เดชะวัฒนไพศาล (2559) กล่าวว่า การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip) หมายถึง วิธีการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษายังสถานที่อื่นนอกสถานที่ฝึกอบรม หรือนอกองค์กร เพื่อให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมอง โลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง ซึ่งผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องเตรียมการ และการประสานงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ข้อดี - เพิ่มความรู้ความเข้าใจจากได้เห็นการปฏิบัติงานจริงหรือได้รับประสบการณ์จริง
- สร้างความสนใจและความกระตือรือร้น
- สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อจำกัด - ต้องใช้เวลาและเสียค่าใช้จ่ายมาก

- ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะเจ้าของสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงาน

สรุปได้ว่า การศึกษาดูงาน (Field Trip) หมายถึง การพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self study)

ทิศนา แขมมณี (2552) ได้นิยามว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การให้โอกาสผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครอบคลุมการวินิจฉัย ความต้องการในการเรียนรู้ของตน การตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ของการเรียนรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการประเมินตนเอง โดยผู้สอนอยู่ใน ฐานะกัลยาณมิตรทำหน้าที่กระตุ้นและให้คำปรึกษาผู้เรียนในการ วินิจฉัยความต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบแผนการเรียน และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ แหล่งข้อมูล รวมทั้งร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียน และติดตามประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

กรมที่ดิน (2559) ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ตามความต้องการของตน โดยวิธีที่ตนเองถนัด ทำให้ความรู้ที่ได้มีความหมาย เป็นความรู้ที่คงทน เพราะเกิดจากการได้ลงมือ ปฏิบัติและคิดวางแผนในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบด้วยตัวของผู้เรียนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาสติปัญญา ความมีเหตุผล ความคิดที่ เป็นระบบระเบียบ ไม่ยอมรับหรือเชื่อสิ่งใดง่าย ๆ หากยังไม่ได้พิสูจน์หรือ คิดหาเหตุผลประกอบ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดอย่างมีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้ จนถึงการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง โดยจะดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือช่วยเหลือกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา (2563) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาตั้งประเด็นการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจหรือเป็นประเด็นปัญหาที่ตนเองต้องการหาคำตอบ เมื่อได้ประเด็นการเรียนรู้หรือปัญหาแล้ว ผู้ศึกษาจะทำค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ตนเองสนใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Knowles (1975) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบที่เป็นขั้นตอนสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง ในลักษณะแบบมี ส่วนร่วมจะเริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนแต่ละคนบอกความต้องการและ ความสนใจพิเศษของตนเองในการเรียน ให้เพื่อนอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และเพื่อนอีกคนหนึ่งทำหน้าจดบันทึก กระทำเช่นนี้หมุนเวียนไปจนครบทั้ง 3 คน ได้แสดงบทบาทครบ 3 ด้าน คือผู้เสนอความต้องการ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้คอยจดบันทึก สังเกตการณ์การเรียนรู้บทบาทดังกล่าวให้ประโยชน์อย่างยิ่งในการ เรียนรู้ร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุก ๆ ด้าน

2. กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน โดยเริ่มต้นจากบทบาท ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

2.1 ผู้เรียนควรศึกษาจุดมุ่งหมายของวิชา แล้วจึงเริ่มเขียน จุดมุ่งหมายในการเรียน

2.2 ผู้เรียนควรเขียนจุดมุ่งหมายให้แจ่มชัด เข้าใจได้ ไม่ คลุมเครือ คนอื่นอ่านแล้วเข้าใจ

2.3 ผู้เรียนควรเน้นถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนคาดหวัง

2.4 ผู้เรียนควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่สามารถวัดได้

2.5 การกำหนดจุดมุ่งหมายของผู้เรียนในแต่ละระดับควรมี ความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

3. การวางแผนการเรียน โดยผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ของ วิชา ผู้เรียนควรวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนตามลำดับ ดังนี้

3.1 ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดเกี่ยวกับการวางแผนการ เรียนของตนเอง

3.2 การวางแผนการเรียนของผู้เรียน ควรเริ่มต้นจากผู้เรียน กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3 ผู้เรียนเป็นผู้จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพความ ต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3.4 ผู้เรียนเป็นผู้ระบุวิธีการเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับ ตนเองมากที่สุด

4. การแสวงหาแหล่งวิทยาการ เป็นกระบวนการศึกษา ค้นคว้าที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ดังนี้

4.1 ประสบการณ์การเรียนแต่ละด้านที่จัดให้ผู้เรียนสามารถ แสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมาย ความหมายและความสำเร็จของ ประสบการณ์นั้น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.2 แหล่งวิทยาการ เช่น จาก internet วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ห้องสมุด และสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนจาก มหาวิทยาลัยเปิด สามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

4.3 เลือกแหล่งวิทยาการให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน

4.4 มีการจัดสรรอย่างดี เหมาะสม กิจกรรมบางส่วนผู้เรียน จะเป็นผู้จัดการเองตามลำพัง เช่น การเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดขึ้นเอง เป็นการเรียนรู้ที่ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกจุดมุ่งหมายของการ เรียนรู้ด้วยตนเอง ทดสอบเอง มีอิสระในการเลือกจุดมุ่งหมายใดก็ได้และ บางส่วนเป็นกิจกรรมที่จัดร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน เช่น ศึกษาด้วยการคุมตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าจากสื่อการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผู้สอนช่วยแนะนำและจัดหา เอกสาร วัสดุ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้

5. การประเมินผล เป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง เป็นอย่างดี การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ทั้งนี้จะ เกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทัศนคติ และค่านิยม ซึ่งขั้นตอนในการประเมินผลมีดังนี้

5.1 กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้แน่ชัด

5.2 ดำเนินการทุกอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ขั้นตอนนี้สำคัญในการใช้ประเมินผลการเรียนการสอน

5.3 รวบรวมหลักฐาน การตัดสินใจจากการประเมินผลจะต้อง อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5.4 รวบรวมข้อมูลก่อนเรียน เพื่อเปรียบเทียบหลังเรียนว่า ผู้เรียนก้าวหน้าไปเพียงใด

5.5 แหล่งของข้อมูลจะหาข้อมูลจากครู และผู้เรียนเป็นหลักใน การประเมิน

ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วีระ ไทยพานิช (2529) กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนมีอิสระมากกว่าการเรียน การสอนแบบปกติ เป็นการจูงใจผู้เรียนให้ชอบบรรยากาศในการเรียน มากขึ้น

Knowles (1975) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง สรุปได้ ดังนี้

1. บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่า มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูงกว่า สามารถนำ ประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าคนที่เรียนโดยเป็น เพียงผู้รับ หรือรอการถ่ายทอดจากผู้สอนเท่านั้น

2. การเรียนรู้ด้วยตนเองส่วนใหญ่มีลักษณะที่เป็นไปโดย ธรรมชาติ ตามพัฒนาการทางจิตวิทยา ทำให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเอง ให้มีวุฒิภาวะขึ้น เช่น จากความต้องการการพึ่งพาผู้อื่นไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง จากความสามารถต่ำไปสู่ความสามารถที่สูงขึ้น และจากการมี ความรับผิดชอบต่ำไปสู่การมีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น จนถึงความสามารถ ในการนำตนเอง

3. การเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็น ลักษณะที่สอดคล้องกับการพัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา เช่น หลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ โครงการการศึกษา อิสระ มหาวิทยาลัยเปิดและอื่น ๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ ด้วยตนเอง

4. การเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตนเองให้อยู่รอด และทันต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดอย่างรวดเร็วในโลก การเรียนรู้ ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นมีประโยชน์ต่อผู้เรียนผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถ ตอบสนองต่อความแตกต่างทางด้านความถนัดและความสามารถทางการเรียนของแต่ละบุคคล มีอิสระในการเลือกเวลาและสถานที่ใน การเรียน ช่วยให้เกิดการออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริม ประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self study) หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

3.2.1 ความหมายของการบริหารวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2544) กล่าวว่า การบริหารวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

หวน พินธุพันธ์ (2549) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ต้องมีการควบคุมดูแลการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดแบบเรียน การจัดคู่มือครู เผยแพร่งานวิชาการ ตลอดถึงการนิเทศ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นกระบวนการ หรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กุลชญา เที่ยงตรง (2550) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้นด้วยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย นับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สุชาดา วาระดี (2551) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการได้รับการศึกษา อันเป็นเป้าหมายของการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การบริหารงาน วิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่นเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัตร (Academic Afairs Dynarmic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2552) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญ มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร เป็นหัวใจและงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมทุกชนิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดี รวมทั้งการวัดและ

ประเมินผลด้วยซึ่งความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดประสบการณ์ทุกชนิดภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า บริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

นภาดา ผูกสุวรรณ์ (2553) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ให้ได้ผลดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ยุพา เวียงกมล (2554) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนา (2555) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน

ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง “การดำเนินงานกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อาจารี สุวัฒนพงษ์ (2558) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเป้าหมายหลักในการพัฒนาหรือคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ตลอดจนการพัฒนาทางวิชาชีพของครูเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิผลมากขึ้น

จารุกิตติ์ สิทธิยานนท์ (2559) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

จันทิรา ฐานิพานิชสกุล (2559) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา (2559) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

เพ็ญวรา ชูประวัติ (2562) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาทุกระดับที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดไว้ การบริหารวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตรซึ่งเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ ที่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำในการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ในแต่ละสถานศึกษา การจัดโปรแกรมการศึกษาขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย ดังนั้น การบริหารวิชาการ จึงหมายถึง กระบวนการดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งการดำเนินงานของงานวิชาการควรมีการดำเนินงานประสานกันกับทุกฝ่ายในสถานศึกษา เช่น ฝ่ายบุคลากร เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาสามารถดำเนินงานด้านวิชาการทั้งด้านการจัดเรียนการสอน การสนับสนุนการเรียนการสอน และกิจกรรมทางวิชาการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การดำเนินงานด้านวิชาการมีเป้าหมายหลักคือ การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน จากที่ได้กล่าวมานั้น จะขอหมายรวมการบริหารวิชาการว่าคือ การบริหารวิชาการ หลักสูตรและการเรียนการสอนไปในคราวเดียวกัน เนื่องจากเป็นงานที่ต้องบริหารจัดการให้ร่วมกันภายใต้ขอบข่ายของงานวิชาการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

3.2.2 ความสำคัญของการบริหารวิชาการ

อำภา บุญช่วย (2537) กล่าวว่า ไม่มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนใดไม่จัดให้มีงานด้านวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญหรือเรียกได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาหรือโรงเรียน

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารวิชาการประสบผลสำเร็จ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การวางแผนวิชาการเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์ต่อสถานศึกษามาก ช่วยให้มองเห็นปัญหาต่าง ๆ และแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้น การวางแผนวิชาการมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนา (2555) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อม ก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

1. ทำให้ผู้บริหารตระหนักเห็นความสำคัญของงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา เพราะความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2. ทำให้ผู้บริหารและครูวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. ทำให้สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

4. ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนในการพัฒนาการเรียนการสอนตามความต้องการ

สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557) กล่าวว่า การบริหารวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นหน้าที่ของโรงเรียนทุกแห่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำทางวิชาการต้องทำงานร่วมกันกับครู เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนรวมถึงผู้บริหารและครูจะต้องมีความเข้าใจภารกิจของการบริหารวิชาการ เพื่อจะได้ปฏิบัติและบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา (2559) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารวิชาการรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมถึงงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรและที่สถานศึกษากำหนด

จารุกิตติ์ สิทธิยานนท์ (2559) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นการดำเนินงานที่พัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีมาตราฐานตามคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาต้องบริหารและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ

จันทิรา ฐานิพานิชสกุล (2559) กล่าวว่า การวางแผนวิชาการเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา ช่วยให้สถานศึกษามองเห็นถึงปัญหาต่าง ๆ และการวางแผนวิชาการมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

เพ็ญวรา ชูประวัติ (2562) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของงานต่าง ๆ ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาก็คงจะไม่มีใครปฏิเสธ ในส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้นจะเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันการศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่นเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งคือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า การบริหารวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่เป็นหัวใจของสถานศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจหลักของสถานศึกษาคือการให้บริการทางวิชาการ อันได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน งานด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน งานด้านวัดผลและประเมินผล การบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษานั้น ๆ และยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ โดยเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เป็นตัวกำหนดนโยบายในการบริหารงานโรงเรียน การจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน และเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน

3.2.3 จุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการ

ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการ

1. การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ในกระบวนการเรียนรู้ต้อง"มุ่งปลูกฝังจิตสานึกที่ถูกต้อง" ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3. เป้าหมายของการจัดการศึกษา อยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข มีคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ได้แก่ การมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี ได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเองสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ รู้ทันโลก รวมทั้งมีความสามารถในการใช้แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองได้ สามารถปรับตัวได้ มีมนุษย์สัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เข้าใจและเคารพในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบ เข้าใจ ยอมรับ และตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถแก้ปัญหาได้โดยสันติวิธี ดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของคนไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทยรักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย มีจิตอาสา

3.2.4 ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดตามหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) ได้กำหนดให้งานด้านการบริหารงานวิชาการมีภาระหน้าที่ ขอบข่ายงาน 17 อย่าง กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้แก่

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

และมีนักวิชาการบางท่านได้อธิบายขอบข่ายงานวิชาการไว้ดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2530) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

1. งานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัดงานบุคลากร งานพัฒนาบุคลากร และงานบำรุงขวัญบุคลากร

2. งานที่เกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานทำแผนการสอน งานจัดตารางสอน งานเลือกหนังสือและแบบเรียน และงานพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชน

3. งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานเตรียมการสอน งานพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนการสอน และงานนิเทศการเรียนการสอน

4. งานที่เกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่งานระเบียบนักเรียน งานห้องสมุด งาน บริหารสื่อการสอน และงานแนะแนวการศึกษา

5. งานที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ งานข้อสอบ งานมาตรฐานและคลังข้อสอบ งานวัดและประเมินผลการเรียน และงานประเมินโครงการ

6. งานที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนและงานบริการวิชาการแก่ชุมชน

กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ได้แบ่งขอบข่ายวิชาการออกเป็น 6 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ

2. หลักสูตรและการสอน ได้แก่หลักสูตร โครงการสอน และประมวลการสอน

3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเขาสอนการจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือ

4. สื่อการสอน

5. การปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่การนิเทศการสอน การฝึกอบรม

6. วัดประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กมล ภูประเสริฐ (2544) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร

2. การบริหารการเรียนการสอน

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6. การบริหารวิจัยและพัฒนา

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553) ได้เสนอขอบข่ายงานบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สมาน อัศวภูมิ (2542) ได้เสนอขอบเขตของการบริหารวิชาการว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้พันธกิจการบริหารงานด้านวิชาการโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและการ เรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้สรุป ขอบเขตของงานพอสรุปได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. การวางแผนวิชาการ
2. การพัฒนาหลักสูตร
3.การจัดการเรียนการสอน
4. การนิเทศและพัฒนาการเรียนการสอน
5. การประเมินผลวิชาการ

ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557) กล่าวว่า ขอบเขตของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. การวางแผนด้านวิชาการ
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

5. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตราฐานการศึกษา

7. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้

9. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

10. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

11. การนิเทศการศึกษา

12. การแนะแนว

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และ สถาบันที่จัดการศึกษาอื่น ๆ

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

เพ็ญวรา ชูประวัติ (2562) กล่าวว่า การบริหารวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญยิ่งของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุกหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ จะเห็นได้ว่างานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน ผู้วิจัยจึงเสนอการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่ได้จากการศึกษาเอกสารไว้ดังนี้

ตารางที่ 2 สังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ

ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ	เพ็ญวรา ชูประวัติ (2562)	ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557)	สมาน อัศวภูมิ (2551)	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550)	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	กมล ภู่ประเสริฐ (2544)	กิติมา ปรีดีดิลก (2532)	สงัด อุทรานันท์ (2530)	ความถี่	สังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น					✓				1	**1. การพัฒนาหลักสูตร**
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓	✓	✓		✓		✓		5	
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	
4. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา		✓			✓				2	
5. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา					✓				1	
6. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	**2. การจัดการเรียนการสอน**
7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้		✓			✓				2	
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้		✓		✓	✓				3	
9. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ		✓		✓	✓			✓	4	
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น		✓		✓	✓				3	
11. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ						✓		✓	2	
12. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	✓	✓		✓	✓		✓	✓	6	
13. งานห้องสมุด	✓						✓	✓	3	
14. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ						✓			1	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ	เพ็ญวรา ชูประวัติ (2562)	ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557)	สมาน อัศวภูมิ (2551)	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550)	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	กมล ภู่ประเสริฐ (2544)	กิติมา ปรีดีดิลก (2532)	สงัด อุทรานันท์ (2530)	ความถี่	สังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ
15. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	**3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้**
16. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา		✓		✓	✓				3	
17. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา		✓		✓	✓				3	
18. การนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	**4. การนิเทศการศึกษา**
19. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ						✓		✓	2	
20. งานประชุมอบรมทางวิชาการ	✓								1	
21. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา		✓		✓	✓	✓			4	
22. การแนะแนว		✓		✓	✓			✓	4	

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และเลือกกลุ่มงานการบริหารวิชาการโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและจำเป็นในการบริหารวิชาการมาใช้ในการศึกษาการบริหารวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การพัฒนาสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า ในงานวิจัยนี้ การบริหารวิชาการ (Academic Management) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1. การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตร ถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม การจัดการศึกษาที่ดีจึงควรมีความสอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและอนาคตอยู่เสมอ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรเป็นการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องคำนึงถึงสังคม ปรัชญาการศึกษา และผู้เรียน ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ บุคคลที่ทำหน้าที่วางแผนพัฒนาหลักสูตรจะต้องประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน นับตั้งแต่นักการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักพัฒนาหลักสูตร เพื่อที่จะให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปจนบรรลุผลสูงสุด ดังนั้น คุณสมบัติที่สำคัญของหลักสูตรคือ หลักสูตรต้องมีการปรับเปลี่ยนตามความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจที่สำคัญและกว้างขวางในแวดวงวิชาการ จึงมีนักวิชาการที่ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่มีความหมายหลากหลาย ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย และรวมถึงการผลิตออกเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

ฆนัท ธาตุทอง (2550) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

สุรศักดิ์ ศิริ (2550) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร มีความหมายสองลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการนำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วมาปรับใหม่โดยใช้กรอบของหลักสูตรแกนกลาง ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และลักษณะที่สอง คือ การนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นแล้วไปใช้และมีการตรวจสอบการใช้หลักสูตรตามระยะเวลา แล้วปรับปรุงหลักสูตรโดยพิจารณาถึงความสอดคล้อง

กับวัตถุประสงค์ จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางและสภาพท้องถิ่นชุมชน ซึ่งเป็นภาระ หลักในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

Taba (1962) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง หลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัด และการประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งจุดมุ่งหมายและวิธีการและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบทางด้านความคิดและความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวความคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

Good (1973) ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้ เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอนรวมทั้งการ ประเมินผล ส่วนคำว่าการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่

Saylor (1974) ให้คำจำกัดความว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตรอาจหมายรวมถึงการสร้างเอกสารอื่นสำหรับนักเรียนด้วย

โดยขอบข่ายงานการพัฒนาหลักสูตร มีดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดหลักการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก

2. สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับ ความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเครือข่ายสถานศึกษา

และกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีดังนี้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554) กำหนดกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การกำหนดความมุ่งหมายจะต้องชัดเจนว่าต้องให้ผู้เรียนในระดับนั้น ๆ มีคุณสมบัติอย่างไร เมื่อกำหนดความมุ่งหมายแล้วจะได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่อไป

2. การวางแผนกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร และการเลือกเนื้อหาวิชาในหลักสูตรจะต้องกำหนดโครงสร้างอะไรบ้าง เช่น จะต้องใช้เวลาศึกษานานเท่าไร จะต้องเรียนทั้งหมดกี่หน่วยกิตการเรียนจึงจะจบหลักสูตรได้ จะต้องเข้าเรียนกี่คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน มีการวัดและประเมินผลอย่างไร ระบบการให้คะแนนเป็นอย่างไร มีวิชาใดบ้างที่จะต้องเรียน บังคับเท่าไร และเลือกเท่าไร และวิชาเหล่านั้นประกอบไปด้วยเนื้อหาอะไร มีประสบการณ์อะไรบ้าง

3. การทดลองใช้หลักสูตรหรือกระบวนการเรียนการสอนหรือวิธีการ และการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องจัดหาและปรับปรุงกระบวนการสอน การจัดชั้นเรียน การใช้อุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมทางวิชาการ ตลอดจนการสอนซ่อมเสริมให้การนำหลักสูตรไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณภาพเป็นอย่างไร เป็นกระบวนการที่ใช้พิจารณาว่าความมุ่งหมายเป็นอย่างไร เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ตรงกับความมุ่งหมายหรือไม่ การเรียนการสอนมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และการประเมินผลอย่างไร

Taba (1962) ได้ให้ขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพไว้ 7 ขั้นตอน คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. การวิเคราะห์ความต้องการ

2. ตั้งวัตถุประสงค์

3. เลือกเนื้อหาวิชา

4. รวบรวมเนื้อหาให้เป็นระบบ

5. เลือกประสบการณ์การเรียนรู้

6. จัดระบบประสบการณ์ในการเรียนรู้

7. ตั้งเกณฑ์การประเมินผล จะประเมินอะไรและวิธีใด

Wheeler (1978) กำหนดกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. กำหนดจุดหมายและจุดประสงค์ (Determination of Aims and Objectives) จุดประสงค์บอกทิศทางการพัฒนาให้กับผู้วางแผน และให้พื้นฐานสำหรับการจำแนกระหว่างการเรียนรู้ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมของชั้นเรียน และการเรียนรู้ที่เกิดจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากชั้นเรียน

2. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) ซึ่ง Wheeler สนใจในตัวผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ด้วยและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การคัดเลือกเนื้อหา (Selection of Content) สิ่งดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการเตรียมเนื้อหาวิชาที่จะสอน และหัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4. การประเมิน (Evaluation) ในรูปแบบดังกล่าว การประเมินถูกมองว่าเป็นมโนทัศน์กว้าง ๆ ไม่ใช่รูปของแบบทดสอบข้อเขียน มันเป็นบางสิ่งบางอย่างที่สามารถเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ๆ ของกระบวนการหลักสูตร ด้วยผลลัพธ์ที่ใช้อีกครั้งหนึ่งในฐานะปัจจัยป้อนเข้าสู่การพัฒนาขั้นตอนต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (The Curriculum Development) หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

สงัด อุทรานันท์ (2532) อธิบายว่า การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลด้านความต้องการ ความจำเป็น และปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิมเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

มารุต พัฒผล (2562) กล่าวว่า ก่อนการร่างหลักสูตร ต้องวิเคราะห์สิ่งกำหนดหลักสูตร นั่นคือ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นจากเอกสาร ตำรา ผลการวิจัย เพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร เป็นขั้นแรกของการพัฒนาหลักสูตร คือ วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นของสังคม ผู้เรียน และบริบทโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม จากเอกสาร ตำรา ผลการวิจัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อพิจารณาสิ่งที่ควรพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน โดยกำหนดทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะแต่ละรายวิชา เน้นการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยที่ดีงาม โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ระบุคุณสมบัติของผู้จบหลักสูตร ควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543) กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตร ประกอบด้วย กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหา กำหนดกิจกรรม กำหนดคาบเวลา และกำหนดการวัดและประเมินผล

จรณี เก้าเอี้ยน (2557) กล่าวถึงการร่างหลักสูตร ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระ การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สรุปได้ว่า การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร เป็นขั้นตอนในการร่างหลักสูตร โดยนำข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแล้ว มากำหนดเป้าหมายของหลักสูตร เนื้อหามาตรฐานการเรียนรู้ กิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ และตัวชี้วัดสำหรับการวัดและประเมินผลผู้เรียน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การประเมินผลหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2530) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นการสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ว่าเมื่อนำหลักสูตรไปใช้แล้ว ผู้ที่จบหลักสูตรนั้นมีคุณสมบัติ มีความรู้ ความสามารถ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ โดยประเมินจากเอกสารหลักสูตร ประเมินการใช้หลักสูตร ประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรจากความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษา และประเมินระบบหลักสูตรกับระบบอื่นที่เกี่ยวข้อง

มารุต พัฒผล (2562) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตร รวมทั้งประสิทธิผลของหลักสูตร โดยมีการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งนำไปสู่การตัดสินคุณค่าและการปรับปรุงหลักสูตรบนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีการรายงานผลการประเมินต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบประสิทธิภาพการนำหลักสูตร ไปใช้และประสิทธิผลของหลักสูตรคือผู้ที่จบหลักสูตรตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2. การจัดการเรียนการสอน

ทิศนา แขมมณี (2545) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นกระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีสอน และการประเมินผล รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน

ธวัช เติมญวณ (2548) ได้สรุปความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการในการจัดให้มีการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัด และประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งผู้เรียนและผู้สอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรความรู้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ และผู้เรียน

2. การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

3. การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4. การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

5. การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากากรเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

6. การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียน นักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้นเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

จรุณี เก้าเอี้ยน (2557) กล่าวว่า ครูฝ่ายวิชาการควรมีการจัดครูเข้าสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความถนัดของครูเป็นสำคัญ ควรมีการจัดให้มีการปรึกษาหารือและประชุมร่วมกันในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อาจารี สุวัฒนพงษ์ (2558) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอน คือ การจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเกิดความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการในชีวิตประจำวัน

ภูสุดา ภู่เงิน (2560) นิยามว่า การจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การเพิ่มพูนความรู้ให้ครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

โดยขอบข่ายงานการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กำหนดขอบข่ายงานการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. การจัดประมวลการสอน หลักสูตรได้กำหนดรายวิชาไว้ จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์ ในการจัดทำประมวลการสอนเป็นรายวิชา ซึ่งในบางสถานศึกษาจะเรียกประมวลการสอนว่า โครงการสอน การจัดทำประมวลการสอน หรือโครงการสอนนี้จะวางเป็นภาคการศึกษา โดยเฉพาะวิชาที่มีหน่วยกิตและสามารถเรียนจบในแต่ละภาคการศึกษา ด้วยเหตุนี้ประมวลการสอนจึงเริ่มจากการวางแผนระยะยาวเป็นภาคการศึกษา แล้วจึงเป็นการวางแผนระยะสั้น เช่น รายสัปดาห์ เป็นต้น สถานศึกษาสามารถที่จะจัดตามความเหมาะสม แต่เมื่อรวมแล้วก็จะได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด

2. การจัดแผนการเรียน สถานศึกษาต้องจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมี โอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ตามความสนใจ และความสามารถ แผนการเรียนเป็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การกำหนด รายวิชาให้เรียนวิชาบังคับ วิชาเลือก และวิชาเลือกเสรีอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหน้าที่ของฝ่ายวิชาการที่จะต้องศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้เข้าใจโดยละเอียด

3. การจัดตารางสอน ตารางสอนเป็นการกำหนดวิชาและเวลาเรียนที่จะเรียนประจำวันตลอดสัปดาห์ โดยละเอียด สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดตารางสอน คือ เค้าโครงของหลักสูตร การแบ่งหมวดวิชา แต่ละวิชาต้องใช้ห้องเรียนและอุปกรณ์เครื่องมือในลักษณะใดบ้าง จำนวนผู้เรียนในแต่ละวิชา ระยะเวลาหรือคาบชั่วโมง จำนวนครูที่รับผิดชอบในแต่ละวิชา ภาระงานของครูแต่ละคน

4. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนควรคำนึงถึงการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถของนักเรียน จัดตามวิชาที่เป็นความสามารถพิเศษที่ผู้เรียนลงทะเบียนเรียน และจัดแบบผสมผสาน เป็นต้น

5. การจัดครูอาจารย์เข้าสอน การจัดครูอาจารย์เข้าสอนเป็นงานของฝ่ายวิชาการในการพิจารณาความเหมาะสมของครูอาจารย์เพื่อเข้าสอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยสิ่งที่ควรคำนึงในการจัดครูอาจารย์เข้าสอน ได้แก่ การสำรวจในด้านต่าง ๆ คือ ความพร้อมของครูอาจารย์ ภาระงาน คุณสมบัติ ความถนัดและความต้องการในการสอน เป็นต้น นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการต้องเตรียมพร้อมสำหรับปัญหาการขาดครูอาจารย์ รวมถึงการจัดครูเข้าสอนแทนเมื่อครูอาจารย์ไม่มาสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) กำหนดขอบข่ายงานและภารกิจการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ระบุว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสามารถจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1. การสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการสอนที่ผู้สอนรายวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของ รายวิชาอื่นเข้าไปในรายวิชาของตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. การสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel Instruction) เป็นการสอนที่มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไป วางแผน การสอนร่วมกันแต่สอนต่างวิชากัน มีการกำหนดหัวเรื่อง การสอนร่วมกันแล้วนำสู่ความคิดรวบยอดร่วมกัน

3. การสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) เป็นการบูรณาการการสอน แบบคู่ขนานแต่มีการมอบหมายงานหรือโครงงานร่วมกัน

4. การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชา หรือการสอน เป็นคณะ (Transdisciplinary Instruction) เป็นการสอน ที่ผู้สอนวิชาต่างๆ มาร่วมกันสอนเป็นคณะ มีการวางแผน การสอน กำหนดหัวเรื่องและความคิดรวบยอดการสอน ร่วมกัน แล้วร่วมกันสอน โดยมีผู้เรียนเป็นกลุ่มเดียวกัน

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างยิ่งขึ้น เป็นกิจกรรมที่เจตนาแยกจากกิจกรรมการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรยังเสริมสร้างให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนมีส่วนช่วยในการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาสังคมด้วย โดยกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีลักษณะเด่นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ไม่นับรวมเข้ากับการศึกษาในหลักสูตร ไม่มีหน่วยกิตหรือคะแนนให้

2. เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจทั้งผู้ร่วมกิจกรรม ผู้จัดผู้รับผิดชอบ โดยมีเสรีภาพในการเลือกกิจกรรมที่ตนจะเข้าร่วม

3. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยได้รับความเห็นชอบตามอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

4. เป็นกิจกรรมที่ให้ความเสมอภาค ยุติธรรม เหมาะสมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และกำลังทางเศรษฐกิจ

5. เป็นกิจกรรมที่อาจได้รับการสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกสนับสนุนโดยได้รับความเห็นชอบของสถาบัน

6. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักเรียน และเพื่อนักเรียนเอง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ

2. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยให้มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี มีระเบียบวินัยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ภิญโญ สาธร (2516) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ว่ามีคุณประโยชน์หลายประการดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และเพลิดเพลิน

2. สนับสนุนการศึกษาที่นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. ช่วยให้การบริหารโรงเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยเพราะนักเรียนมีโอกาสปกครองกันเองมีหนทางระบายความคิดเห็นโดยผ่านกิจกรรมบางอย่าง

4. ช่วยเหลือชุมชนให้มีโอกาสได้รับความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินกับกิจกรรมบางอย่างของนักเรียน

5. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการกระทำ

6. ช่วยให้นักเรียนมีความมั่นคงทางจิตใจเพราะมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

7. ส่งเสริมค่านิยมทางสังคมโดยอาศัยกิจกรรมบางอย่างฝึกจรรยามารยาทและการวางตนในสังคม

8. ฝึกสร้างบุคลิกภาพนักเรียนให้มีลักษณะของความเป็นผู้นำ

9. ช่วยฝึกความเป็นพลเมืองดีรู้จักรับผิดชอบรู้แพ้รู้ชนะ

10. เพิ่มเติมความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ โดยอาศัยชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน (The Instructional Management) หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนานักเรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

3. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล เป็นตัวบ่งชี้ที่ทำให้ทราบถึงคุณภาพมาตรฐานของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้ดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ มีนักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ดังนี้

ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า “การวัด” คือกระบวนการกำหนดค่า/ตีค่าคุณสมบัติ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือของบุคคลเป็นตัวเลข โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัดส่วน “การประเมินผล คือ กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของวัตถุ คน สิ่งของ หรือการดำเนินงาน/กิจกรรมว่าบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด หรือมีดีหรือเลวเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวัดเป็นหลัก

กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์ (2540) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินหรือลงความเห็นใดๆ จากผลของการวัด วิเคราะห์ผลที่วัดได้หรือหลักฐานอื่นๆ ประกอบการลงความเห็น

วารินทร์ สายโอบเอื้อ (2542) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ทำให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือจำนวน เพื่อแทนปริมาณหรือคุณภาพของสิ่งที่วัดอาจจะเป็นสิ่งของ ผลงาน หรือคุณลักษณะบางอย่างในตัวบุคคล วิธีการได้มาซึ่งตัวเลขในการวัดนั้นจะต้องเป็นมาตรฐานที่ยอมรับกันทั่วไป

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545) ให้ความหมายการประเมินผล คือ การตัดสินคุณค่า หรือการตีราคาข้อมูลที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และกล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลข หรือ สัญลักษณ์ ให้กับบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณ หรือ คุณภาพของคุณลักษณะที่จะวัด ส่วนการประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าหรือการตีราคาข้อมูลที่ได้จากการวัดโดยการเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

นภา หลิมรัตน์ (2544) กล่าวว่า ควรเข้าใจเกี่ยวกับคำ (Term) ในเรื่องการวัดผล การประเมินผล 2 คำ ดังนี้คือ การวัดผลหรือการวัด หรือ Measurement หรือ Assessment มีความหมายว่า การจัดหาข้อมูล หรือจัดหาคะแนนจากหลากหลายวิธี หลายรูปแบบ ส่วนการ ประเมินผล คือ การนำผลที่วัดได้มาตัดสินว่ามีคุณค่าอย่างไร

ปัญญา แก้วกรียูร และสุภัทร พันธ์พัฒนกุล (2545) ได้กล่าวว่า การวัดผลประเมินผล หมายถึง การกำหนดเกณฑ์และกระบวนการที่ครูใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

หรรษา นิลวิเชียร (2547) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการศึกษา ได้แก่ การประเมิน การปฏิบัติและประเมินตามสภาพจริง ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ของการประเมินผลการเรียนรู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2551) ระบุว่า การวัด หมายถึง การหาข้อมูลค่าคะแนนที่เชื่อถือได้ ซึ่งคำว่าเชื่อถือได้ หมายถึง มีความตรง มีความเที่ยง และมีความเป็นปรนัย ส่วนการประเมินผล หมายถึง การตัดสินหรือการตัดสินใจโดยเทียบกับ เกณฑ์การตัดสินหรือการตัดสินใจนี้ใช้ข้อมูลจากการวัดผลมาเทียบกับเกณฑ์ก่อนสรุปผล ตัดสินผล

อนุวัติ คุณแก้ว (2558) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง การนำเครื่องมือไปทดสอบกับผู้สอบแล้วกำหนดตัวเลข หรือสัญลักษณ์แทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัด และการประเมินผล หมายถึง การตัดสินหรือลงสรุปผลข้อมูล จากการวัดผลที่เป็นทั้งปริมาณหรือคุณภาพว่าสิ่งนั้นดีมากน้อยเพียงใด มีคุณค่าอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ไวยวุฒิ ธนบัตร (2560) กล่าวว่า การวัด เป็นการกำหนดค่าเป็นตัวเลขหนึ่งให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งที่ต้องการวัด โดยใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ค่าที่เป็น ตัวเลขนั้นมีความหมายในเชิงปริมาณเพื่อแทนคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด และนิยามว่า การประเมิน เป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตาม วัตถุประสงค์ กระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสมและนำมาวิเคราะห์ตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำผลการวัดมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน

ภูสุดา ภู่เงิน (2560) ให้ความหมายว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบในการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลดำเนินการประเมินผลการเรียนตามตัวชี้วัด การนำผลไปพัฒนาผู้เรียน และการเผยแพร่ข้อมูลจากการวัดและประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล (The Measurement and Evaluation) หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียนของผู้เรียนควรมีความหลากหลาย เพราะการวัดผลการเรียนของผู้เรียนบางด้าน เช่น ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ควรใช้เครื่องมือวัดผลหลายแบบประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินผลการเรียน และควรคำนึงถึงภาษาและเวลาให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับชั้นเรียนของผู้เรียนด้วย บางกรณีอาจใช้วิธีการ

สัมภาษณ์ บางสถานการณ์อาจใช้วิธีการสอบปากเปล่า หรือการใช้แบบทดสอบ ซึ่งเครื่องมือในการวัดและประเมินผลควรมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมและทันสมัยยิ่งขึ้น

สมชาย รัตนทองคำ (2554) กล่าวว่า เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การศึกษาและแนวทางจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. แบบทดสอบ คือ แบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความถนัดหรือทักษะ และแบบวัดความสัมพันธ์ของบุคคล

2. แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3. แบบสำรวจรายการ

4. แบบวัดเชิงสถานการณ์

5. แบบสังเกต

ในส่วนของจิตพิสัยที่เป็นเรื่องจิตใจ อารมณ์และคุณธรรม จึงมีการใช้สถานการณ์จำลองให้ผู้ถูกวัดแสดงความคิดเห็นหรือพฤติกรรม และมักใช้ข้อมูลจากหลายฝ่ายคือประเมินตนเอง หรือประเมินโดยผู้อื่น และต้องมีการวัดหลายครั้ง โดยเครื่องมือที่ใช้มักเป็น มาตราส่วนประมาณค่าแบบสำรวจรายการ แบบวัดเชิงสถานการณ์ และแบบสังเกต

ซูไฮลา มูหนะ (ม.ป.ท.) กล่าวถึงเครื่องมือวัดและประเมินผล 7 แบบ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิด คือ แบบตรวจสอบรายการ มาตราส่วนประมาณค่า แบบจัดอันดับ แบบเติมคำสั้นๆ ในช่องว่าง การจัดอันดับ การประเมินผลจากสภาพจริง การวัดผลภาคปฏิบัติ และการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

สรุปได้ว่า เครื่องมือในการวัดและประเมินผลมีหลายลักษณะ ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การศึกษาและแนวทางจัดการเรียนรู้ วุฒิภาวะ และระดับชั้นของผู้เรียน โดยควรมีการวัดหลายครั้งและใช้ข้อมูลจากหลายฝ่ายประกอบการประเมิน ซึ่งเครื่องมือในการวัดและประเมินผลต้อง มีการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมและทันสมัย

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน มีหลักการดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กระทรวงศึกษาธิการ (2553) กำหนดหลักในการวัดและประเมินผล ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 ไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การ

ร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550) อธิบายหลักการวัดและประเมินผลไว้ว่า ครูควรเตรียมหรือสร้างเครื่องมือวัดผลและตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชา และหลักสูตรที่กำหนดไว้ และควรดำเนินการด้วยจำนวนบ่อยครั้ง อาจจะดำเนินการทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และภายหลังการเรียนเสร็จสิ้นแล้ว โดยครูต้องนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้นด้วย

4. การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยพัฒนา แนะนำ ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ร่วมดำเนินการควบคุมการดำเนินการ นิเทศสนับสนุนภาคปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

อัญชลี โพธิ์ทอง (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งของการบริหาร การนิเทศไม่ใช่ที่จะคอยจับผิดในการสอนของครูอาจารย์และหากเป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันในทุกฝ่ายในการดำเนินการสร้างการแนะนำปรับปรุง คุณภาพการสอนให้มีประสิทธิภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ขอบข่ายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีดำเนินการสอนการนิเทศเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารจะใช้ในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความมั่นใจได้ว่าปฏิบัติได้ถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและครูเอง

2. การจัดนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่อง เป็นระบบและกระบวนการ

3. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา

Harris (1975) อ้างถึงใน ชุมพร จำปา (2548) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางโปรแกรมงาน

2. ขั้นการจัดโครงการ (Organizing) ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละขั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจ ตามหน้าที่โครงสร้างขององค์การ และการพัฒนานโยบาย

3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading) ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าจูงใจให้มี กำลังใจคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และให้คำแนะนำการ สื่อสาร การกระตุ้นส่งเสริม กำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน

4. ขั้นการควบคุม (Controlling) ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาส การตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

ชนัตตา ปุยงาม (2558) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 หมวด โดย สภาพการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 หมวด โดยหมวด 1 การนำองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (x= 4.39 , SD = 0.73) รองลงมา คือ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร (x= 4.35, SD = 0.69) หมวด 7 ผลลัพธ์ (x= 4.34 , SD = 0.80) หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (x= 4.34 , SD = 0.77) หมวด 3 การมุ่งเน้นนักเรียน (x= 4.28, SD = 0.77) ตามลำดับ และหมวดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากัน 2 หมวด คือ หมวด 6 การมุ่งเน้นการดำเนินการ (x= 4.27 , SD = 0.72) และหมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (x = 4.27, SD = 0.75) ปัญหาในภาพรวมทั้ง 6 หมวด อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร (x= 1.90 , SD = 1.25) รองลงมา คือ หมวด 6 การมุ่งเน้นการดำเนินการ (x= 1.82 , SD = 1.08) และหมวดที่มีปัญหาค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หมวด 1 การนำองค์กร (x= 1.71 , SD = 1.02) และแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารและปัญหาการบริหาร มีทั้งหมด 19 แนวทาง โดยเรียงลำดับหมวดที่ต้องมีการแก้ไขโดยใช้ร่างแนวทางตามลำดับ ดังนี้ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร จำนวน 4 ข้อ หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 3 ข้อ หมวด 6 การมุ่งเน้นการดำเนินการ 4 ข้อ หมวด 3 การมุ่งเน้นนักเรียน 5 ข้อ หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3 ข้อ

สุนีย์ บันโนะ (2559) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน พบว่า 1. องค์ประกอบจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 เชิดชูศักดิ์ศรีของชีวิต องค์ประกอบที่ 2 เคารพความเป็นเอกัตภาพ องค์ประกอบที่ 3 ถักทอมิตรภาพที่ยั่งยืน องค์ประกอบที่ 4 คัดค้านการใช้ความรุนแรง และองค์ประกอบที่ 5 นำชีวิตด้วยความรู้และปัญญา 2. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมี 2 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 2 เคารพความเป็นเอกัตภาพ และองค์ประกอบที่ 3 ถักทอมิตรภาพที่ยั่งยืน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คัดค้านการใช้ความรุนแรง สำหรับสภาพพึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 2 เคารพความเป็นเอกัตภาพ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 1 เชิดชูศักดิ์ศรีของชีวิต สำหรับสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดลำดับเดียวกันดังนี้คือ การพิจารณาขอบเขตที่ต้องการพัฒนา การกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และการมีกระบวนการบริหารที่ชัดเจน ตามลำดับ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียนที่เหมาะสมและเป็นไปได้สำหรับโรงเรียนไทย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน การประเมินผลตามแผนงาน และการปรับเปลี่ยนค่านิยมหลักของโรงเรียน และขั้นตอนที่ 3 การติดตามแผนงานอย่างต่อเนื่องและการกำหนดเป้าประสงค์ใหม่ โดยมีเอกสารประกอบแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน จำนวน 7 ฉบับ เงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียนมีอยู่ 3 ประการ คือ ค้นหาสิ่งที่ต้องพัฒนาใน 3 ขอบเขตของโรงเรียน อาศัยความร่วมมือร่วมใจอย่างกระตือรือร้นของทุกภาคส่วน และมีกระบวนการบริหารที่ชัดเจน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร

จิดาภา เบญจธัชพร (2553) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาปฐมวัยของรัฐ สรุปได้ว่า 1)สภาพปัจจุบันของระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาปฐมวัยของรัฐ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านตามลำดับ คือด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านตามลำดับ คือ ด้านการ ด้านการประเมินผล และด้านการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย สภาพปัจจุบันที่มีค่าระดับมาก มี 2 ด้านคือด้านความสัมพันธ์ของบุคลากรในสถานศึกษา และการวางแผนงานอาชีพ สภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าระดับมากที่สุดมี 8 ด้าน ค่าที่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านความสัมพันธ์ของบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการพัฒนา และด้านการวางแผนอัตรากำลัง 2) ระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาปฐมวัยของรัฐที่พัฒนาขึ้น คือ “ระบบการ บริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาปฐมวัยของรัฐที่มุ่งเน้น

เครือข่ายและการมีส่วนร่วม"กล่าวคือ ด้านการ วางแผน มีการวางแผนตำแหน่งงานให้มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการดำเนินงานมีการสรรหาที่ร่วมมือ กับสถาบันอุดมศึกษา ด้านการพัฒนามีการสร้างเครือข่ายพัฒนาครูในประเทศ และการสร้างเครือข่ายพัฒนาครูกับ องค์กรด้านปฐมวัยในต่างประเทศ และด้านความสัมพันธ์ของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมปรึกษาหารือ เพื่อให้ทราบความคาดหวัง ระบบนี้มีผลการตรวจสอบความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ สรุปได้ว่า 1) ควรปรับปรุงกฎระเบียบของการวางแผนอัตรากำลัง 2) ควรพัฒนาครูที่มีวุฒิไม่ตรงสาขาการศึกษาปฐมวัย 3) ควรตั้งองค์คณะบุคคลหรือคณะกรรมการการจัดบุคลากร ด้านปฐมวัยของสถานศึกษา 4) ควรสร้างเครือข่ายพัฒนาครูและองค์กรวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัย 5) ควรปรับปรุง ระบบการคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่สายวิชาชีพครูปฐมวัย 6) ควรจัดระบบการนิเทศภายในโดยใช้ครูอาวุโสที่มีความเชี่ยวชาญสูง

จันทนี ตันสกุล (2558) ได้ทำการศึกษา การนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า 1) กรอบแนวคิดการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประถมศึกษา ประกอบด้วย (1) การพัฒนาครู 4 วิธี คือการยึดองค์กรเป็นฐาน การยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐาน การยึด บทบาทของนักการศึกษาเป็นฐาน การยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน (2) การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตาม รูปแบบ PRIME คือการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรก การสร้างสัมพันธภาพ การสร้าง แรงจูงใจภายใน การเป็นตัวแบบของความดี การเสริมพลังอำนาจนักเรียน (3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนมี 4 ด้านคือ สำนึกความเป็นพลเมืองดี คุณธรรมจริยธรรม สมรรถนะคุณธรรม จิตสาธารณะ 2) สภาพ ปัจจุบันของการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันใน ทุกด้าน จุดแข็ง ได้แก่ การพัฒนาครูโดยการยึดองค์กรเป็นฐาน และการพัฒนาครูโดยการยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐาน จุดอ่อน ได้แก่ การพัฒนาครูโดยการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน และการพัฒนาครูโดยการยึดบทบาทของนัก การศึกษาเป็นฐานโอกาส ได้แก่ สภาพสังคมและเทคโนโลยี ภาวะคุกคาม ได้แก่ การเมืองและนโยบายของรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ 3) กลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลักคือ (1) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยมุ่งเน้นผู้ให้การอบรมเป็นสำคัญ (2) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยมุ่งเน้น บทบาทครูเป็นสำคัญ (3) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยมุ่งเน้นองค์กรเป็น สำคัญ (4) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยมุ่งเน้นปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ

ธารารัตน์ มาลัยเถาว์ (2558) ได้ทำการศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน พบว่า 1) กรอบแนวคิดการพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาครู ได้แก่ การอบรม การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะ การนิเทศ และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ การแสวงหาแหล่ง/สื่อ/เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของตนเอง การวางแผนและกำหนดวิธีการเรียนรู้ของตนเอง การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ด้วยตนเอง การเลือกสรรและประเมินข้อความรู้ด้วยตนเอง 2) สภาพปัจจุบัน สภาพพึงที่ประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนในภาพรวมสภาพปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การนิเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยง สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การนิเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยง ส่วนความต้องการจำเป็นการพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนลำดับที่ 1 คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยง และลำดับสุดท้าย คือ การนิเทศ 3) กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน มี 4 กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การส่งเสริมการใช้ระบบพี่เลี้ยงไปสู่การเป็นครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 2) กลยุทธ์การเสริมสร้างการชี้แนะครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 3) กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 4) กลยุทธ์การส่งเสริมการนิเทศครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

รัตติพร พิทยะภัทร์ (2558) ได้ทำการศึกษา การศึกษาการบริหารบุคลากรครูของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานค พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารบุคลากรครูของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ใน ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก เป็น 1) การกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการ 2) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) การวางแผน บุคลากร 4) การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 5) การให้ข้อมูลข่าวสาร 6) การ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

พัฒนาบุคลากร 7) การ คัดเลือกบุคลากร 8) การให้ความมั่นคงในการปฏิบัติงานและการเจรจาต่อรอง 9) การนำเข้าสู่ หน่วยงาน และ 10) การสรรหาบุคลากร

กมลพร อ่วมเพ็ง (2560) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมากที่สุดตามลำดับ 2) ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูที่สูงสุดคือ การประเมินผลการพัฒนาครู 3) แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 แนวทางดังนี้ 1) พัฒนาครูเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาของผู้เรียน 2) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูในกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยเน้นการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 3) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยเน้นการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียนเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 4) ปรับปรุงการประเมินผลการพัฒนาครูโดยเน้นการประเมินผล 3 ลักษณะ 5) ปรับปรุงการนำแผนพัฒนาครูไปปฏิบัติโดยเน้นการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มอย่างหลากหลายร่วมมือรวมพลังเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

ภานุพงศ์ ใจเยือกเย็น (2560) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาครูไทยที่สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการพัฒนาครูไทยที่สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ 1. การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ควรจัดสิ่งแวดล้อมระหว่างครูไทยกับครูต่างชาติให้นั่งทำงานอยู่ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันรวมถึงการจัดให้ทำกิจกรรมต่างๆ ให้ครูพัฒนาตนเองในการฝึกทักษะภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ควรกำหนดนโยบายให้ครูไทยที่สอนในโครงการ English Program สอบวัดทักษะภาษาอังกฤษทุกๆ 3 ปีและจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้ครูไทยไปอบรมความรู้ด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้งในและต่างประเทศ 2. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ควรจัด English Program Boot Camp ให้ครูไทยที่สอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สุขศึกษา ก่อนที่จะเข้าสอนในโครงการ English Program ครูไทยควรวางแผนร่วมกับครู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ต่างชาติในการจัดทำแผนจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นภาษาอังกฤษในรายวิชาโดยให้ครูต่างชาติเป็นผู้ตรวจสอบด้านภาษา ควรจัดสรรงบประมาณจากเงินอุดหนุนช่วยเหลือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้กับครูไทยที่สามารถจัดการเรียนการสอนในโครงการ English Program จัดการนิเทศการสอนให้ครูไทยโดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบคลินิค Mini Observation จัดการนิเทศ Lesson Study ให้ครูไทยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูต่างชาติ 3. การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ให้ครูไทยจัดทำเอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษโดยมีครูต่างชาติเป็นผู้ตรวจสอบด้านภาษา จัด English teacher Camp เพื่อสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาอังกฤษ ให้ครูเลือกใช้สื่อออนไลน์ Google Classroom, Google App โดยเลือกให้สอดคล้องกับบทเรียน รายวิชา 4. การพัฒนาการวัดและประเมินผล สนับสนุนให้ครูไทยในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนประชุมและวางแผนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ให้ครูไทยและครูต่างชาติร่วมกันออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผล 5. การพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้ครูไทยไปร่วมทำกิจกรรม ฝึกทำกิจกรรม ศึกษาความรู้ในการทำกิจกรรมทั้งในและต่างประเทศ สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในลักษณะเครือข่ายโรงเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันทักษะ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สังคมศึกษาฯ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการแข่งขัน

4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

ภูสุดา ภู่เงิน (2560) ได้ทำการศึกษา แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดสานพลังประชารัฐในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดสานพลังประชารัฐในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ โดยเรียงลำดับค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุดถึงต่ำที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงการสอน การประสานความร่วมมือกับชุมชน การใช้เทคโนโลยีการศึกษาและการนิเทศการศึกษา 2) แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดสานพลังประชารัฐในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมี 6 แนวทางและ 34 วิธีดำเนินการ

พงศกร อดุลพิทยาภรณ์ (2560) ได้ทำการศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและมาก โดยด้านที่มีลำดับความ

ต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร และด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุดคือ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีทั้งหมด 5 แนวทาง 17 แนวทางย่อย และ 41 วิธีดำเนินการโดยเรียงลำดับขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นตามลำดับ ดังนี้ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 1 แนวทาง 3 แนวทางย่อย 10 วิธีดำเนินการ การพัฒนาหลักสูตร 1 แนวทาง 2 แนวทางย่อย 4 วิธีดำเนินการ การวัดผล ประเมินผล 1 แนวทาง 2 แนวทางย่อย 5 วิธีดำเนินการ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 1 แนวทาง 2 แนวทางย่อย 5 วิธีดำเนินการ และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ 1 แนวทาง 8 แนวทางย่อย 17 วิธีดำเนินการ

พันธวิชญ์ เลี้ยงชีพชอบ (2561) ได้ทำการศึกษา กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 พบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) การพัฒนาหลักสูตร (2) การจัดการเรียนรู้ (3) การวัดผลประเมินผล (4) การพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา กรอบแนวคิดคนไทย 4.0 มี 9 คุณลักษณะ ได้แก่ (1) พฤติกรรมเชิงรุก (2) ความคิดสร้างสรรค์ (3) ความคิดวิจารณญาณ (4) จิตสาธารณะ (5) ความร่วมมือร่วมใจ (6) พฤติกรรม สร้างสรรค์นวัตกรรม (7) ความฉลาดทางอารมณ์ (8) พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ (9) ความเป็นผู้ประกอบการติจิทัล 2) สภาพปัจจุบันของการ บริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา 3) จุดแข็ง คือ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จุดอ่อน คือ การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา และการวัดผลประเมินผล โอกาส คือ สภาพสังคม ภาวะคุกคาม คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี 4) กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ (1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทย 4.0 ด้านพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล (2) พัฒนาการจัดการ เรียนรู้มุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทย 4.0 ด้านพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล (3) เพิ่มการวัดผลประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

คุณลักษณะคนไทย 4.0 ด้านพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล (4) เร่งรัดพัฒนา จัดหาและใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทย 4.0 ด้านพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล

อมรรัตน์ ศรีพอ (2561) ได้ทำการศึกษา กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1) การพัฒนาหลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การวัดผลและประเมินผล กรอบแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม 9 ทักษะ ในขณะที่กรอบแนวคิดทักษะ การคิดเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 5 กลุ่ม 10 ทักษะ 2) สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอน 3) จุดแข็ง คือ การพัฒนาหลักสูตร จุดอ่อน คือ การจัดการเรียนการสอน โอกาส คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ภาวะคุกคาม คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม 4) กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตาม แนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก คือ (1) พัฒนาหลักสูตรที่มุ่งลดจุดอ่อน ผู้เรียนด้านทักษะความคิดยืดหยุ่นคล่องตัวและหลักแหลมและทักษะการคิดแนวขวาง (2) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งลดจุดอ่อนด้าน ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเสริมจุดแข็งด้านทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (3) ปรับระบบการวัดผลและประเมินผลที่มุ่งลดจุดอ่อนผู้เรียน ด้านทักษะความคิดริเริ่มสิ่งใหม่และทักษะการคิดแก้ไขและเข้าใจตัวบุคคล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.4 งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ชาร์รีฟท์ สือนิ (2554) ได้ทำการศึกษา การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมากตามลำดับคือ ระดับมัธยมศึกษา ระดับขยายโอกาส และระดับประถมศึกษา สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับมีค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ระดับขยายโอกาส ยกเว้นระดับประถมศึกษา และระดับ

มัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดับมาก และยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรมี 4 ยุทธศาสตร์หลัก (PIEI) คือ 1. ยุทธศาสตร์ปรับกระบวนทัศน์การวางแผน (P) 2. ยุทธศาสตร์บูรณาการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะชีวิตและการปฏิบัติศาสนกิจ (I) 3. ยุทธศาสตร์ประเมินผลตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (E) และ 4. ยุทธศาสตร์ปรับปรุงการบริหารหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (I) และ 11 ยุทธศาสตร์รอง (3Ss, 3Ts, 2Os และ SME) คือ 1.วางแผนยุทธศาสตร์ (S1) 2. ร่วมจัดทำแผนงานอย่างมีส่วนร่วม (S2) 3. เพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนทุกระดับ (S3) 4. พัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (T1) 5. สนับสนุนสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย (T2) 6. พัฒนาครูและบูรณาการหลักสูตร (T3) 7. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (O1) 8. ประเมินเพื่อสร้างความเป็นธรรมและสร้างกำลังใจ (O2) 9. เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดหลักสูตร (S) 10. นิเทศอย่างหลากหลาย (M) และ 11. พัฒนาระบบบริหารจัดการ (E)

มนัส บุญชม (2555) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ พบว่า 1. สภาพปัจจุบันของระบบบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญตามเกณฑ์เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศด้านการศึกษาของ Malcolm Baldrige ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการนำองค์การ สภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการนำองค์การเช่นกัน โรงเรียนกลุ่มภาคใต้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการสูงสุด คือ ด้านการวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการเป็นลำดับที่สองคือ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือด้านการมุ่งเน้นลูกค้า โรงเรียนกลุ่มภาคกลางด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการมุ่งเน้น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นเป็นลำดับที่สองคือ ด้านการวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญที่พัฒนาขึ้น มี 2 ระบบคือ 1) ระบบบริหารโรงเรียนในภาคใต้ คือ ระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญมุ่งเน้นการวัดผล การวิเคราะห์ การจัดการความรู้และการปฏิบัติงาน 2) ระบบบริหารโรงเรียนในภาคกลาง คือ ระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานและการวัดผล การวิเคราะห์ การจัดการความรู้

ยุทธนา เกื้อกูล (2560) ได้ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในแต่ ละด้านและภาพรวมทั้ง 12 ด้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อยู่ในระดับมาก มีปัญหาหลักที่สำคัญ คือ โรงเรียนยังขาดการ บริหารจัดการที่ดีด้านหลักสูตรอิสลามศึกษา เทคนิคการสอน สื่อการสอนอิสลามศึกษา และแหล่งการ เรียนรู้ยังขาดความหลากหลาย การนิเทศและแนะแนวขาดความต่อเนื่อง ขาดความรู้ด้านการวิจัยที่ ถูกต้องและการวัดผลประเมินผลไม่ได้เป็นไปตามสภาพจริง การส่งเสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการยัง ขาดความหลากหลายและไม่ครอบคลุมองค์กรต่าง ๆ และมีแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้น การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษา เทคนิคการสอน สื่อการสอนอิสลาม ศึกษา แหล่งการเรียนรู้ การนิเทศและการแนะแนว การวิจัยและการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการที่ครอบคลุมองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ และ โรงเรียนควรมีการกำหนดแผนงานระยะสั้นและระยะยาว แต่งตั้งคณะทำงาน มีการประเมินและ ติดตามการบริหารงานวิชาการครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง และมีรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ที่เหมาะสมในการสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) โครงสร้างและสาระสำคัญ และ 3) การนำไปสู่การปฏิบัติและ เงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบดังกล่าวนี้ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหารงานแบบ PDCA ในมิติงานวิชาการ 5 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับ การจัดทำหลักสูตรที่ปฏิบัติได้จริงตามวิถีชีวิตของมุสลิม มุ่งเน้นความรู้ควบคู่คุณธรรม สอดคล้องกับ ความถนัดของผู้เรียนและบริบทเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองและรู้ทันการเปลี่ยนแปลงของ สังคม 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความ เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงทั้งโลกดุนยา (โลกปัจจุบัน) และอาคิเราะฮฺ (โลกหน้า) สามารถปฏิบัติได้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวัน การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ส่งผลอันดีงามต่อผู้เรียนในด้านจิตใจและจิตวิญญาณสอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนา 3) การ วิจัยและการวัดและประเมินผลทางการศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการ จัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมของผู้เรียน การวัดและประเมินผลที่หลากหลายครอบคลุมด้าน ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและตามสภาพจริง 4) การนิเทศและการแนะแนว การศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับการนิเทศการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การแนะแนวด้านการศึกษา ต่อ ทักษะชีวิต และอาชีพ และ 5) การส่งเสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการ มีความเกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้วิชาการแก่ชุมชน การ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การสร้าง เครือข่ายการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 2) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.1 (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เรื่อง การบริหารโรงเรียน และคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.1.2 สร้าง (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยกำหนดทั้งหมด 2 กรอบแนวคิด ได้แก่ 1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน 2) กรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.1.3 สังเคราะห์ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา

1.2 ประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการวิจัย และนำผลการประเมินไปปรับปรุง

นำเสนอ (ร่าง) กรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิด วิเคราะห์ผลการประเมินกรอบแนวคิดโดยใช้ความถี่ และร้อยละ กำหนดเกณฑ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การยอมรับผลการประเมินกรอบแนวคิดไว้ที่ ≥ ร้อยละ 80 และปรับปรุงข้อที่น้อยกว่าร้อยละ 80 ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงนำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยต่อไป

1.2.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการวิจัย ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารบุคลากร การบริหารวิชาการ และแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีจำนวน 3 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยรายชื่ออยู่ในภาคผนวก

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้วิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework sheet) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยสร้างแบบประเมินตามขั้นตอนดังนี้

1.2.2.1 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่ประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการวิจัยการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี แบบตรวจสอบรายการ มีเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้อง 3 ระดับ คือ เหมาะสม ไม่แน่ใจ และไม่เหมาะสม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ (ร่าง) กรอบแนวคิดการวิจัย

1.2.2.2 ตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาของแบบประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.3.1 ประสานความร่วมมือกับผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.2.3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยใช้ความถี่ และร้อยละ การสรุปเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา ซึ่งกำหนดเกณฑ์การยอมรับผลการประเมินกรอบแนวคิดไว้ที่ ≥ ร้อยละ 80 และปรับปรุงข้อที่น้อยกว่าร้อยละ 80 ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3 ปรับปรุงและนำเสนอกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ปรับปรุง (ร่าง) กรอบแนวคิดตามผลการประเมินความเหมาะสมจากแบบประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิด และนำเสนอกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีที่มีความเหมาะสม พร้อมนำไปสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 41 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา และตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 37 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่มีระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence Interval) โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (E) ±5%

จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการเลือกตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 37 โรงเรียน และใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงในการเลือกผู้ให้ข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ 37 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 37 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร 37 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ 37 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา 37 คน และตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย 74 คน รวมทั้งหมด 259 คน

เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียน คือ โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เปิดทำการสอนระดับชั้นมัธยมปลาย โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ ตัวแทนนักเรียนระดับมัธยมปลาย คือ ประธานนักและรองประธานนักเรียน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และเกณฑ์การคัดออก คือ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการตอบแบบสอบถามแล้วแต่ไม่สามารถตอบคำถามได้ครบทุกข้อ และผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย โดยผู้วิจัยจะทำการติดต่อโทรติดต่อไปยังโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนทำการส่งแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยจะไม่มีผลกระทบทางลบใดๆ ต่อผู้เข้าร่วมแต่อย่างใด

2.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี (ฉบับสำหรับคณะผู้บริหาร และครู) แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับมาก

3 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับน้อย

1 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบันและวิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ

5 หมายถึง มีวิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน/วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูตามข้อรายการนั้นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีวิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน/วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูตามข้อรายการนั้นในระดับมาก

3 หมายถึง มีวิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน/วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูตามข้อรายการนั้นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีวิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน/วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูตามข้อรายการนั้นในระดับน้อย

1 หมายถึง มีวิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน/วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูตามข้อรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 4 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ

5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็นตามข้อรายการนั้นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็นตามข้อรายการนั้น ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็นตามข้อรายการนั้นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็น
ตามข้อรายการนั้นในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็น
ตามข้อรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-end)

2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี (ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ

5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็น
ตามข้อรายการนั้นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็น
ตามข้อรายการนั้น ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็น
ตามข้อรายการนั้นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็น
ตามข้อรายการนั้นในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็น
ตามข้อรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของคุณครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-end)

2.2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน คลอบคลุม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.2.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดการวิจัย จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดนิยามของตัวแปร

2.2.2.3 ร่างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างข้อคำถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ดังภาพที่ 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

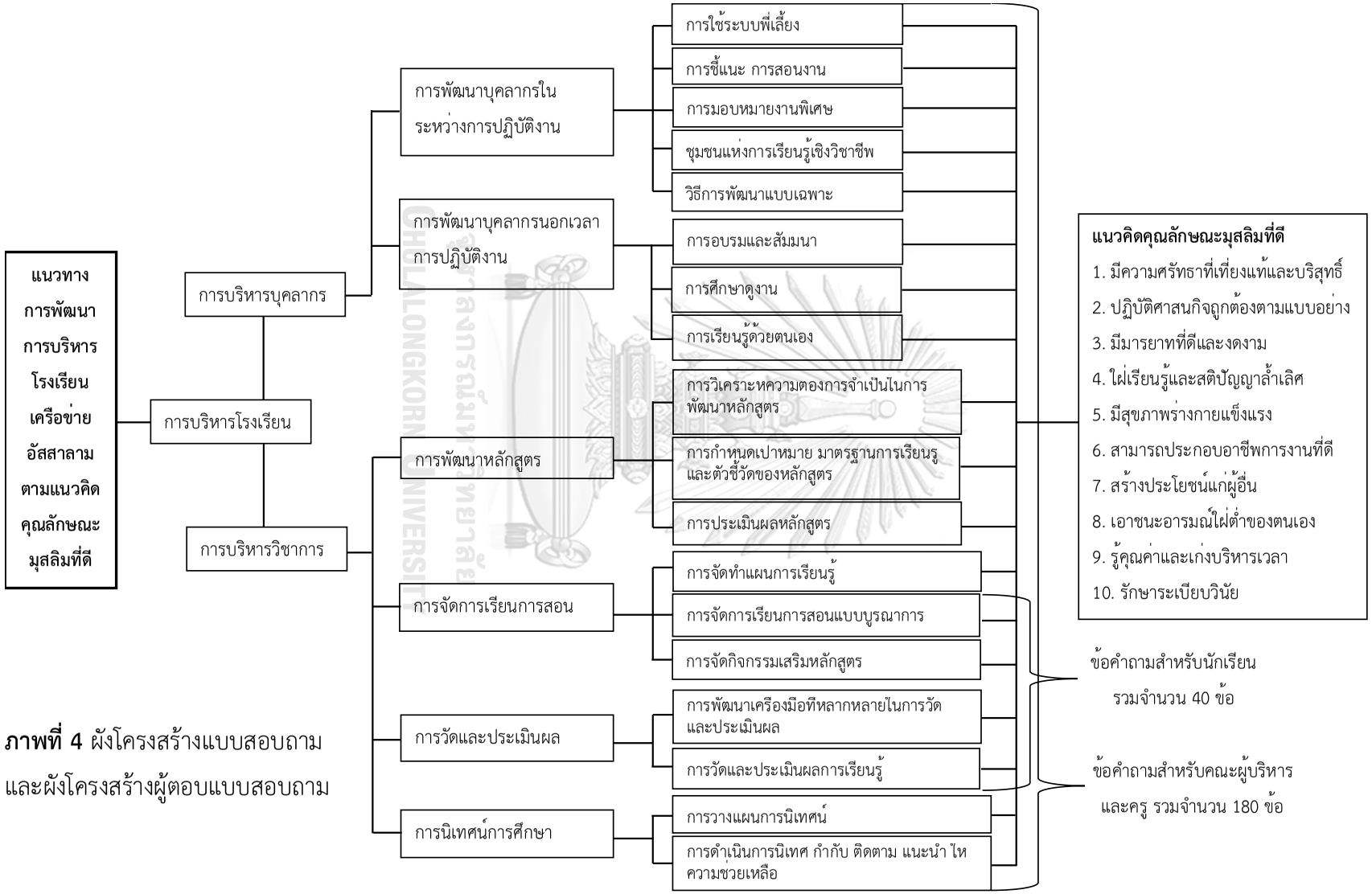

ภาพที่ 4 ผังโครงสร้างแบบสอบถาม และผังโครงสร้างผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2.2.4 ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถามฯ กำหนดความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ มีเกณฑ์การประเมินดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง เห็นด้วยที่จะให้นำข้อคำถามนี้มาใช้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจที่จะให้นำข้อคำถามนี้มาใช้

-1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยที่จะให้นำข้อคำถามนี้มาใช้

2.2.2.5 นำแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา แนบกับแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข

2.2.2.6 นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขแนบกับแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Item Objective Congruence: IOC) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ซึ่งการคัดเลือกข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกที่เหมาะสมและมีความตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ คือ ค่าดัชนี IOC รายข้อต้องมีค่ามากกว่า 0.50 แต่มีข้อคำถามบางข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ จึงถือได้ว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ (รายละเอียดตามภาคผนวก)

2.2.2.7 ปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ ด้วยการพิจารณาค่า IOC ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.2.8 นำเสนอแบบสอบถามที่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2.2.2.9 นำแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ ไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.3.1 การดำเนินการติดต่อขอหนังสือนำ

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอหนังสือนำจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ ได้แก่ 1) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ และ 2) การเก็บข้อมูลวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.3.2 การส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการโทรติดต่อประสานงานไปยังโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจ้งถึงการส่งแบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ไปยังโรงเรียน โดยผู้วิจัยส่งเอกสารด้วยวิธีการส่งไปรษณีย์ถึงโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ทำการสอนระดับมัธยมปลาย จำนวน 37 แห่ง พร้อมแนบหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และซองเปล่าติดดวงตราไปรษณียากรจ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยเพื่อส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

2.2.3.3 การรับแบบสอบถามคืน

โรงเรียนทำการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์คืนกลับมายังผู้วิจัยและในโรงเรียนที่ผู้วิจัยยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยทำการโทรติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้กลับคืนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งด้วยตนเอง

2.2.3.4 วิธีการพิทักษ์สิทธิป้องกันความเสี่ยงและรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยจะไม่มีผลกระทบทางลบใดๆ ต่อผู้เข้าร่วมแต่อย่างใด

2.2.3.5 ผู้วิจัยติดตามการตอบและเก็บรวบรวมแบบสอบถามฯ คืนทั้งหมด และนำไปวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลต่อไป

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยจากแบบสอบถามฯ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

2.2.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามฯ เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา นำมาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากผู้ตอบแบบสอบถามไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สามารถตอบคำถามได้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนมาทำการวิเคราะห์และไม่หากลุ่มตัวอย่างมาทดแทน โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for PC (Statistical Package for Social Science) ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครู วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบันและวิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครู และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีข้อมูลลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ โดยกำหนดค่าเฉลี่ยเป็นช่วง ดังนี้

“สภาพสภาพปัจจุบัน”

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แปลว่า สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แปลว่า สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แปลว่า สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แปลว่า สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แปลว่า สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

“สภาพที่พึงประสงค์”

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แปลว่า สภาพที่ควรจะเป็นในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แปลว่า สภาพที่ควรจะเป็นในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แปลว่า สภาพที่ควรจะเป็นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แปลว่า สภาพที่ควรจะเป็นในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แปลว่า สภาพที่ควรจะเป็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นคำถามปลายเปิด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2.4.2 วิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modifes}$) และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี แล้วเรียงลำดับค่าเฉลี่ย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียงพร้อมคำบรรยายประกอบ ซึ่งมีสูตรการคำนวณหาค่าดัชนี $PNI_{modifies}$ สุวิมล ว่องวาณิช (2558) ดังนี้

$$PNI_{modifies} = \frac{I-D}{D}$$

เมื่อ I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

2.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการหาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modifies}$) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

2.2.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จากขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ มาตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 โดยดำเนินการดังนี้

3.1 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

สร้าง (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น โดยพิจารณาจากลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดสองอันดับแรกของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ ในประเด็นหลักและรายด้านย่อย และจัดตามลำดับความต้องการจำเป็นสองอันดับแรกในด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี แล้วนำมาร่างเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1) กำหนดแนวทางหลักจากลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ และคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2) กำหนดแนวทางย่อยจากองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ และเรียงลำดับค่าความต้องการจำเป็นสองอันดับแรกจากมากไปหาน้อย

3) กำหนดวิธีการดำเนินการจากข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะที่ได้รับจากแบบสอบถาม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการยึดหลักวงจรบริหาร PIE MODEL (Planning Implementation, Evaluation) ในการออกแบบวิธีการดำเนินการของแนวทาง

จากนั้นนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.2 ประเมิน (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การสอบถามความคิดเห็นโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ออกแบบวิจัยไว้ดังนี้

3.2.1 แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ที่ปรึกษาและผู้ประสานงานฝ่ายการศึกษาสถาบันอัสสาลามแห่งประเทศไทย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสมและมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

3.2.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็น/เสนอแนะเพิ่มเติม

3.2.2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิธีการสร้างแบบประเมินฯ

2) ออกแบบและกำหนดแบบประเมินฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตอบสนองคู่ (Duel-response format) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมานค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็น/เสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิดแบบให้เขียนตอบแสดงความคิดเห็น (Open ended question)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3) ดำเนินการสร้างข้อคำถามที่ใช้ในการสอบถามให้มีความชัดเจนและครอบคลุม

4) กำหนดแบบประเมินฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมานค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายของเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับมาก

3 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับน้อย

1 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

5) นำแบบประเมินฯ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบประเมินฯ ฉบับสมบูรณ์

6) นำแบบประเมินฯ ฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอหนังสือนำจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณีมหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยเอกสารแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ส่งให้กับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ด้วยตนเอง

3.2.3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี คืนจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

3.2.3.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินฯ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยจากแบบประเมินฯ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่ถูกต้องและมีความสมบูรณ์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ด้วยฐานนิยม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลเขียนบรรยายเชิงพรรณนาเป็นความเรียง

3.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ฐานนิยม (Mode)

2.2.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.3 นำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สำหรับนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา

จากระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยแสดงดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 3 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย					ผลลัทธิ์ที่ได้
	ขั้นตอนการวิจัย	แหล่งข้อมูล / ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	
1. เพื่อการศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	1.1 (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เรื่อง การบริหารโรงเรียน และคุณลักษณะมุสลิมที่ดี			สังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยจากการทบทวนเอกสารการวิจัย ที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)	(ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
	1.2 ประเมิน (ร่าง) กรอบแนวคิดการวิจัย และนำผลการประเมินไปปรับปรุง	ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง	แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework sheet)	1. ประสานความร่วมมือกับผู้ทรงคุณวุฒิ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบฯ	ความถี่ และร้อยละ การสรุปเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา	ความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการวิจัย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย					ผลลัทธิ์ที่ได้
	ขั้นตอนการวิจัย	แหล่งข้อมูล / ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	
1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	1.3 ปรับปรุงและนำเสนอกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการวิจัย			ปรับปรุง (ร่าง) กรอบแนวคิดตามผลการประเมินความเหมาะสมจากแบบประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดฯ	กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีที่มีความเหมาะสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 4 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย					ผลลัทธิ์ที่ได้
	ขั้นตอนการวิจัย	แหล่งข้อมูล / ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	2.1 ศึกษาสถาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**ประชากร** : โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ **ผู้ให้ข้อมูล** : ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา และตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย รวมทั้งหมด 259 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรการคำนวณของ (Taro Yamane, 1973)	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 2 ชุด คือ 1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (ฉบับสำหรับคณะผู้บริหาร และครู) แบ่งออกเป็น 5 ตอน 2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย) แบ่งออกเป็น 3 ตอน	1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอหนังสือนำจากสาขาวิชา เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ 2. นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลและแบบสอบถามฯ ส่งไปยังโรงเรียนผู้ให้ข้อมูล 3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลของ	ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตารางที่ 4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย					ผลลัทธิ์ที่ได้
	ขั้นตอนการวิจัย	แหล่งข้อมูล / ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	2.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สถาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี			วิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modifes}$) และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น	ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 5 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย					ผลลัทธิ์ที่ได้
	ขั้นตอนการวิจัย	แหล่งข้อมูล / ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.1 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาฯ	1. ลำดับความต้องการจำเป็นลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 2. แนวคิด หลักการของการพัฒนาการบริหารโรงเรียน				(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตารางที่ 5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีการดำเนินการวิจัย					ผลลัทธิ์ที่ได้
	ขั้นตอนการวิจัย	แหล่งข้อมูล / ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.2 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาฯ	ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง	แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาฯ	1. ติดต่อขอหนังสือนำจากสาขาวิชาเพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ 2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ความถี่ ฐานนิยม และการวิเคราะห์เนื้อหา	ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาฯ
	3.3 นำเสนอแนวทางการพัฒนาฯ	ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาฯ				แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 10 ตอน ดังนี้

4.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

4.4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

4.5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

4.6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

4.7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากแบบสอบถาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.8 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย

4.9 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

4.10 แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

4.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในงานวิจัยนี้มี 2 กรอบ ประกอบไปด้วย กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ซึ่งได้จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดงานวิจัย

จากนั้นได้ทำการประเมินกรอบแนวคิดข้างต้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ผลการประเมินกรอบแนวคิดในงานวิจัยแสดงเป็นลำดับ ได้ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการประเมินกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน

กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่าร้อยละ	แปลผล
	1	2	3			
1. การบริหารบุคลากร	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.1 การพัฒนาบุคลากร**ในระหว่างการปฏิบัติงาน**	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.1.1 การใช้ระบบพี่เลี้ยง	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.1.2 การชี้แนะ การสอนงาน	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.1.3 การหมุนเวียนงาน	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.1.4 การมอบหมายงานพิเศษ	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.1.5 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.2 การพัฒนาบุคลากร**นอกเวลาการปฏิบัติงาน**	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.2.1 การอบรมและสัมมนา	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.2.2 การศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
1.2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
2. การบริหารวิชาการ	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
2.1 การพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
2.2 การจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
2.3 การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
2.4 การนิเทศการศึกษา	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางที่ 6 พบว่า องค์ประกอบของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมีความเหมาะสมถึงร้อยละ 100 และสามารถนำไปใช้พัฒนาเครื่องมือวิจัยในการศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีต่อไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมวิธีการพัฒนาบุคลากร โดยให้เพิ่มเพิ่มการพัฒนาบุคลากรในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาด้วย เช่น ระบบกลุ่มศึกษา หรือฮาลาเกาะห์ ซึ่งอาจแตกต่างจากชุมชนเรียนรู้ครูมืออาชีพ ซึ่งประเด็นนี้อาจนำไปสู่การตั้งข้อคำถามเฉพาะได้

หลังจากได้ทำการปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว สรุปได้ว่า กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน มีองค์ประกอบดังนี้

1. การบริหารบุคลากร

1.1 การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน มี 5 วิธี ได้แก่

1.1.1 การใช้ระบบพี่เลี้ยง หมายถึง การจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแลให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.1.2 การชี้แนะหรือการสอนงาน หมายถึง การที่ผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.1.3 การมอบหมายงานพิเศษ หมายถึง การมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม รับผิดชอบ เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.1.4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.1.5 วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ หมายถึง วิธีการพัฒนาครูแบบเฉพาะที่ใช้อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.2 การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน มี 3 ได้แก่

1.2.1 การอบรมและสัมมนา หมายถึง วิธีการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.2.2 การศึกษาดูงาน หมายถึง การพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1.2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่บุคลากรสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2. การบริหารวิชาการ

2.1 การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2.3 การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2.4 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตารางที่ 7 ผลการประเมินกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

กรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่าร้อยละ	แปลผล
	1	2	3			
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม
10. รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม

จากตารางที่ 7 พบว่า องค์ประกอบของกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมีความเหมาะสมถึงร้อยละ 100 และสามารถนำไปใช้พัฒนาเครื่องมือวิจัยในการศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีต่อไปได้

หลังจากได้ทำการปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบของกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว สรุปได้ว่า กรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีองค์ประกอบดังนี้

1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) หมายถึง การศรัทธาต่อพระเจ้าองค์เดียว (อัลลอฮฺ) ศรัทธาต่อศาสนทูตของพระองค์ (รอซูล) ศรัทธาต่อบรรดาเทวทูตของพระองค์ (มะลาอิกัต) ศรัทธาต่อคำภีร์อัลกุรอ่าน ศรัทธาต่อวันปรโลก (อาคีรัต) และศรัทธาต่อการกำหนดสภาวการณ์ของพระองค์ (ตักฎีร) โดยออกห่างจากการตั้งภาคี และไม่กราบไหว้บูชาสิ่งอื่นใดนอกจากพระองค์

2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจ (อีบาดะห์) ทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ (วาญิบ) เช่น การละหมาด การถือศีลอด การประกอบพิธีฮัจญ์ และการบริจาคทาน (ซากาต) และสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ (ซุนนะห์) เช่น การขอพร (ดุอาอฺ) การอ่านคำภีร์อัลกุรอาน และอื่น ๆ ด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์และทำตามแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.)

รวมถึงวิถีในการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งหมด เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน และอื่น ๆ

3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม หมายถึง มีความน้อบน้อมถ่อมตน ใจกว้าง ให้อภัยผู้อื่น อดทน ไม่โกรธง่าย เมตตาผู้น้อยให้เกียรติผู้ใหญ่ ยุติธรรมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัตย์จริง รักษาสัญญา ไม่โกหก ไม่พูดจาว่าร้ายและนินทาผู้อื่น มีระเบียบวินัย ตามแบบอย่างการปฏิบัติของท่านศาสนฑูตมูฮำหมัด (ซล.)

4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ หมายถึง มีความพยายาม ตั้งใจ จริงจัง แน่วแน่ ในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี มีความรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจเป็นอย่างดีในศาสตร์ความรู้ของศาสนาอิสลามและศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะศาสตร์ในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพของตนเอง

5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง หมายถึง มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาดของร่างกาย อาหาร เสื้อผ้า และที่พักอาศัยเป็นอย่างดี หมั่นเอาใจใส่ ดูแล ป้องกัน และรักษาสุขภาพเป็นอย่างดี พักผ่อนให้เพียงพอและห่างไกลจากอาหารการกินที่ไม่ดีทั้งหลาย รวมถึงปฏิบัติตามศาสนบัญญัติในเรื่องของการรักษาสุขภาพและรักษาความสะอาดต่าง ๆ

6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี หมายถึง มีอาชีพการงานที่ดี มั่นคง สุจริต และมีความสามารถ ทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพการงานของตนเองเป็นอย่างดี มีการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ในสาขาอาชีพของตนเองอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งที่จะเรียนรู้ พยายามหาโอกาสต่อยอดในอาชีพการงานอยู่เสมอ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายถึง มีความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่ลำบากมากกว่าตนเอง และเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ผู้อื่น ด้วยความบริสุทธิ์ใจและสุดความสามารถ ร่วมมือกับผู้อื่นในการช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างสุดความสามารถ

8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง หมายถึง การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ด้วยการระงับ ละทิ้ง และออกห่างจากการทำความชั่วและสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์ความคิดในจิตใจ

9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา หมายถึง ตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับคืนมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบศาสนกิจ

ต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา

10. รักษาระเบียบวินัย หมายถึง ให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของร่างกาย เสื้อผ้า ที่พักอาศัย และสถานที่ต่าง ๆ มีการจัดสรรเวลาในภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นอย่างดี เตรียมพร้อมก่อนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการวางแผนการใช้ชีวิตและจัดลำดับความสำคัญที่ดี

ภาพที่ 5 สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

4.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม จำนวน 41 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 287 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มผู้บริหารและครู จำนวน 205 คน 2. กลุ่มตัวแทนนักเรียนระดับมัธยมปลาย จำนวน 82 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 8 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้อำนวยการ/รักษาการ		รอง ผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายวิชาการ		รอง ผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายบุคลากร		ครูรายวิชาสามัญ		ครูรายวิชาศาสนา		นักเรียนชั้นมัธยมปลาย		รวมทั้งหมด	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ															
	ชาย	23	57.5	14	34.1	8	25	6	13.6	29	60.4	24	29.3	104	36.2
	หญิง	17	42.5	27	65.9	24	75	38	86.4	19	39.6	58	70.7	183	63.8
	รวม	40	100	41	100	32	100	44	100	48	100	82	100	287	100
2. อายุ															
	16 ปี											12	14.6	12	14.6
	17 ปี											29	35.4	29	35.4
	18 ปี											34	41.5	34	41.5
	มากกว่า 18 ปี											7	8.5	7	8.5
	รวม											82	100	82	100
	ต่ำกว่า 30 ปี	4	10	5	12.2	8	25.0	10	22.7	10	20.8			37	18.0
	30 - 39 ปี	10	25	19	46.3	15	46.9	30	68.2	21	43.8			95	46.3
	40 - 49 ปี	8	20	13	31.7	5	15.6	4	9.1	9	18.8			39	19.0
	50 - 59 ปี	12	30	4	9.8	2	6.3	0	0.0	4	8.3			22	10.7
	60 ปีขึ้นไป	6	15	0	0.0	2	6.3	0	0.0	4	8.3			12	5.9
	รวม	40	100	41	100	32	100	44	100	48	100			205	100

ข้อ	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้อำนวยการ/รักษาการ		รอง ผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายวิชาการ		รอง ผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายบุคลากร		ครูรายวิชาสามัญ		ครูรายวิชาศาสนา		นักเรียนชั้นมัธยมปลาย		รวมทั้งหมด	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา															
	มัธยมศึกษา ปีที่ 4											12	14.6	12	14.6
	มัธยมศึกษา ปีที่ 5											22	26.8	22	26.8
	มัธยมศึกษา ปีที่ 6											46	56.1	46	56.1
	อื่น ๆ											2	2.4	2	2.4
	รวม											82	100	82	100
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	2.5	3	7.3	3	9.4	3	6.8	8	16.7			18	8.8
	ปริญญาตรี	24	60	28	68.3	26	81.3	38	86.4	35	72.9			151	73.7
	ปริญญาโท	15	37.5	10	24.4	3	9.4	3	6.8	5	10.4			36	17.6
	ปริญญาเอก	0	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0			0	0.0
	รวม	40	100	41	100	32	100	44	100	48	100			205	100
4. ตำแหน่ง															
	ประธานนักเรียน											5	6.1	5	6.1
	รองประธานนักเรียน											4	4.9	4	4.9
	สภานักเรียน											46	56.1	46	56.1
	อื่น ๆ											27	32.9	27	32.9
	รวม											82	100	82	100

ข้อ	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้อำนวยการ/รักษาการ		รองผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายวิชาการ		รองผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายบุคลากร		ครูรายวิชาสามัญ		ครูรายวิชาศาสนา		นักเรียนชั้นมัธยมปลาย		รวมทั้งหมด	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
	ผู้อำนวยการโรงเรียน / รักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน	40	100											40	19.5
	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ / ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ			41	100									41	20.0
	รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากร / ครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร					32	100							32	15.6
	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ							44	100					44	21.5
	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา									48	100			48	23.4
	รวม	40	100	41	100	32	100	44	100	48	100			205	100
5. ประสบการณ์การทำงาน															
	ต่ำกว่า 1 ปี	2	5	2	4.9	2	6.3	0	0.0	0	0.0			6	2.9
	1 - 5 ปี	3	7.5	7	17.1	7	21.9	10	22.7	10	20.8			37	18.0
	6 - 10 ปี	11	27.5	10	24.4	11	34.4	24	54.5	22	45.8			78	38.0

ข้อ	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้อำนวยการ/รักษาการ		รองผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายวิชาการ		รองผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายบุคลากร		ครูรายวิชาสามัญ		ครูรายวิชาศาสนา		นักเรียนชั้นมัธยมปลาย		รวมทั้งหมด	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
	11 – 15 ปี	10	25	7	17.1	6	18.8	7	15.9	7	14.6			37	18.0
	16 - 20 ปี	2	5	11	26.8	1	3.1	2	4.5	5	10.4			21	10.2
	มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	12	30	4	9.8	5	15.6	1	2.3	4	8.3			26	12.7
	รวม	40	100	41	100	32	100	44	100	48	100			205	100

CHULALONGKORN UNIVERSITY จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 8 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 287 คน พบว่า เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.94 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.15 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 15.33 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 16.72 และตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพศหญิง จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 63.8 เพศชาย จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 และเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 กลุ่มรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 และเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 กลุ่มรองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 และเพศชาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 กลุ่มครูรายวิชาสามัญ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 86.4 และเพศชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 กลุ่มครูรายวิชาศาสนา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 และเพศหญิง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 และกลุ่มตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยาปลาย เช่นเดียวกันส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 และเพศชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมา ได้แก่ อายุ 17 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 อายุ 16 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 และอายุมากกว่า 18 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับ กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ ส่วนใหญ่มีอายุ 50-59 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา อายุ 30-39 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุ 40-49 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ กลุ่มรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมา อายุ 40-49 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน

5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 และอายุ 50-59 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ กลุ่มรองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมา อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุ 40-49 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 และอายุ 50-59 ปีและ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากัน คือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ กลุ่มครูรายวิชาสามัญ ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 68.2 รองลงมา อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 และอายุ 40-49 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 ตามลำดับ และกลุ่มครูรายวิชาศาสนา ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 อายุ 40-49 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และอายุ 50-59 ปีและ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากัน คือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยาปีที่ 6 จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมา ชั้นมัธยาปีที่ 5 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 ชั้นมัธยาปีที่ 4 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 และอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และมีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ กลุ่มรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 และมีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ กลุ่มรองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 81.3 รองลงมามีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาโท มีจำนวนเท่ากัน คือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 กลุ่มครูรายวิชาสามัญ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 85.4 รองลงมามีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาโท มีจำนวนเท่ากัน คือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และกลุ่มครูรายวิชาศาสนา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9 รองลงมามีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และมีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย คือ สภานักเรียน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 อื่นๆ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 ประธานนักเรียน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 และรองประธานนักเรียน จำนวน 4 คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ โดยในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารและครู ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คือ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา จำนวน 48 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ จำนวน 44 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 41 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการผู้อำนวยการ จำนวน 40 คน และรองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร จำนวน 32 คน ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมามีประสบการณ์ทำงานเท่ากัน คือ 1-5 ปีและ 11-15 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 11-15 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ประสบการณ์ทำงานใน ตำแหน่งปัจจุบัน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 ประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 และประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมามีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 1 ปีและ 16-20 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ กลุ่มรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมามีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 ประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปีและ 11-15 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 และประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ กลุ่มรองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมามีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 ประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ตามลำดับ กลุ่มครูรายวิชาสามัญส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมามีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 ประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มครูรายวิชาศาสนา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมามีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.3 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้บริหารและครู จำนวน 205 คน ดังนี้

ตารางที่ 9 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี				
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.580	0.569	มากที่สุด	1
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.478	0.623	มาก	2
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.317	0.596	มาก	4
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.059	0.654	มาก	7
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.210	0.618	มาก	6
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.346	0.673	มาก	3
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.283	0.592	มาก	5
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.990	0.602	มาก	8
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.878	0.679	มาก	10
10. รักษาระเบียบวินัย	3.922	0.723	มาก	9
รวม	**4.206**	**0.633**	**มาก**	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางที่ 9 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า คุณลักษณะมุสลิมที่ดี การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.580 , S.D. = 0.569) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\bar{X}$ = 4.478 , S.D. = 0.623) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.878 , S.D. = 0.679)

4.4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 287 คน ดังนี้

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
การพัฒนาบุคลากร	**4.063**	**0.509**	**มาก**	**4.245**	**0.683**	**มาก**	**0.045**	**2**
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน	**4.117**	**0.482**	**มาก**	**4.269**	**0.688**	**มาก**	**0.037**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.301	0.541	มาก	4.322	0.747	มาก	0.005	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.251	0.491	มาก	4.306	0.760	มาก	0.013	(8)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.184	0.518	มาก	4.271	0.752	มาก	0.021	(7)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.052	0.575	มาก	4.258	0.739	มาก	0.051	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.119	0.536	มาก	4.239	0.772	มาก	0.029	(6)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.074	0.612	มาก	4.240	0.772	มาก	0.041	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.142	0.544	มาก	4.263	0.715	มาก	0.029	(6)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.999	0.512	มาก	4.211	0.695	มาก	0.053	(3)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.996	0.637	มาก	4.289	0.672	มาก	0.073	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.055	0.611	มาก	4.292	0.666	มาก	0.058	(2)
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน	**4.009**	**0.574**	**มาก**	**4.221**	**0.703**	**มาก**	**0.053**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.181	0.621	มาก	4.273	0.771	มาก	0.022	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.124	0.616	มาก	4.260	0.766	มาก	0.033	(9)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.070	0.649	มาก	4.215	0.754	มาก	0.036	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.937	0.691	มาก	4.195	0.787	มาก	0.066	(3)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.977	0.658	มาก	4.187	0.807	มาก	0.053	(7)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.963	0.675	มาก	4.187	0.783	มาก	0.057	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.008	0.627	มาก	4.228	0.761	มาก	0.055	(6)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.948	0.580	มาก	4.187	0.711	มาก	0.061	(4)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.929	0.676	มาก	4.229	0.698	มาก	0.077	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.958	0.696	มาก	4.252	0.687	มาก	0.074	(2)
การบริหารวิชาการ	**3.992**	**0.722**	**มาก**	**4.348**	**0.767**	**มาก**	**0.089**	**1**
1. การพัฒนาหลักสูตร	**4.031**	**0.614**	**มาก**	**4.333**	**0.714**	**มาก**	**0.075**	**(4)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.229	0.680	มาก	4.368	0.793	มาก	0.033	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.194	0.635	มาก	4.379	0.778	มาก	0.044	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.085	0.639	มาก	4.338	0.741	มาก	0.062	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.943	0.695	มาก	4.315	0.766	มาก	0.094	(3)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.007	0.766	มาก	4.320	0.810	มาก	0.078	(6)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.972	0.725	มาก	4.304	0.755	มาก	0.084	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.059	0.652	มาก	4.315	0.732	มาก	0.063	(7)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.948	0.670	มาก	4.293	0.723	มาก	0.087	(4)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.943	0.701	มาก	4.333	0.739	มาก	0.099	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.929	0.723	มาก	4.364	0.731	มาก	0.111	(1)
2. การจัดการเรียนการสอน	**4.001**	**0.564**	**มาก**	**4.394**	**0.611**	**มาก**	**0.098**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.187	0.626	มาก	4.454	0.637	มาก	0.064	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.122	0.636	มาก	4.430	0.640	มาก	0.075	(8)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.034	0.632	มาก	4.396	0.653	มาก	0.090	(6)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.936	0.615	มาก	4.367	0.685	มาก	0.110	(3)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.976	0.646	มาก	4.380	0.701	มาก	0.102	(4)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.958	0.665	มาก	4.326	0.710	มาก	0.093	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.043	0.631	มาก	4.402	0.629	มาก	0.089	(7)

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.871	0.650	มาก	4.340	0.676	มาก	0.121	(2)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.913	0.636	มาก	4.396	0.643	มาก	0.123	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.972	0.661	มาก	4.452	0.627	มาก	0.121	(2)
3. การวัดและประเมินผล	**3.958**	**0.664**	**มาก**	**4.363**	**0.666**	**มาก**	**0.103**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.131	0.748	มาก	4.460	0.655	มาก	0.080	(8)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.094	0.722	มาก	4.439	0.664	มาก	0.084	(7)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	3.960	0.722	มาก	4.392	0.701	มาก	0.109	(5)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.902	0.728	มาก	4.333	0.718	มาก	0.110	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.000	0.764	มาก	4.317	0.731	มาก	0.079	(9)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.896	0.781	มาก	4.319	0.724	มาก	0.109	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.970	0.763	มาก	4.359	0.732	มาก	0.098	(6)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.821	0.754	มาก	4.289	0.768	มาก	0.123	(1)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.896	0.755	มาก	4.355	0.764	มาก	0.118	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.915	0.753	มาก	4.366	0.753	มาก	0.115	(3)
4. การนิเทศการศึกษา	**3.978**	**0.663**	**มาก**	**4.302**	**0.741**	**มาก**	**0.081**	**(3)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.124	0.721	มาก	4.368	0.778	มาก	0.059	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.061	0.731	มาก	4.332	0.778	มาก	0.067	(8)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.032	0.697	มาก	4.342	0.749	มาก	0.077	(7)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.956	0.726	มาก	4.261	0.813	มาก	0.077	(7)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.983	0.725	มาก	4.293	0.779	มาก	0.078	(6)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.924	0.746	มาก	4.271	0.801	มาก	0.088	(4)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.939	0.709	มาก	4.288	0.780	มาก	0.089	(3)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.851	0.753	มาก	4.256	0.811	มาก	0.105	(1)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.942	0.745	มาก	4.320	0.734	มาก	0.096	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.968	0.773	มาก	4.315	0.768	มาก	0.087	(5)
รวม	**4.028**	**0.639**	**มาก**	**4.297**	**0.723**	**มาก**	**0.067**	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 10 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.028 , S.D. = 0.639) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.063 , S.D. = 0.509) รองลงมา คือ การบริหารวิชาการ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.992 , S.D. = 0.722) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.117 , S.D. = 0.482) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.009 , S.D. = 0.574) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.031 , S.D. = 0.614) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.001 , S.D. = 0.564) การนิเทศการศึกษา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.978 , S.D. = 0.639) และการวัดและประเมินผล ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.958 , S.D. = 0.664) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.297 , S.D. = 0.723) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.348 , S.D. = 0.767) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.245 , S.D. = 0.683) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.269 , S.D. = 0.688) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.221 , S.D. = 0.703) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.394 , S.D. = 0.611) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.363 , S.D. = 0.666) การพัฒนาหลักสูตร ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.333 , S.D. = 0.714) และ การนิเทศการศึกษา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.302 , S.D. = 0.741) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การบริหารวิชาการ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.089) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($PNI_{modified}$ = 0.045) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.053) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ($PNI_{modified}$ = 0.037) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.103) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.098) การนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified}$ = 0.081) และ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.075) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาภาพรวมแต่ละด้านย่อยของแต่ละประเด็นหลัก พบว่า

การพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.301 , S.D. = 0.541) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.251 , S.D. = 0.491) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.996 , S.D. = 0.637)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.322 , S.D. = 0.747) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.306 , S.D. = 0.760) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.211 , S.D. = 0.695)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.073) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.058) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.005)

ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.181 , S.D. = 0.621) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.124 , S.D. = 0.616) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.929 , S.D. = 0.676)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.273 , S.D. = 0.771) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.260 , S.D. = 0.766) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.187 , S.D. = 0.711)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.077) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.074) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.022)

การบริหารวิชาการ

ด้านการพัฒนาหลักสูตร

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.229 , S.D. = 0.680) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.194 , S.D. = 0.635) และรักษาระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.929 , S.D. = 0.723)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.379 , S.D. = 0.778) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.368 , S.D. = 0.793) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.293 , S.D. = 0.723)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาหลักสูตร เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.111) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.099) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.033)

ด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.187 , S.D. = 0.626) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.122 , S.D. = 0.636) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.913 , S.D. = 0.636)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.454 , S.D. = 0.637) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($\overline{X}$ = 4.452 , S.D. = 0.627) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.326 , S.D. = 0.710)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.123) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัยและเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.121) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.064)

ด้านการวัดและประเมินผล

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.131 , S.D. = 0.748) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.094 , S.D. = 0.722) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.821 , S.D. = 0.754)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.460 , S.D. = 0.655) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.439 , S.D. = 0.664) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.289 , S.D. = 0.768)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.123) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.118) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ($PNI_{modified}$ = 0.079)

ด้านการนิเทศการศึกษา

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.124 , S.D. = 0.721) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.061 , S.D. = 0.731) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.851 , S.D. = 0.753)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.368 , S.D. = 0.778) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.332 , S.D. = 0.778) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.256 , S.D. = 0.811)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.105) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.096) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.059)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 11 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
การพัฒนาบุคลากร	**4.063**	**0.509**	**มาก**	**4.245**	**0.683**	**มาก**	**0.045**	**2**
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน	**4.117**	**0.482**	**มาก**	**4.269**	**0.688**	**มาก**	**0.037**	**(2)**
1.1 โรงเรียน**ใช้ระบบพี่เลี้ยง** โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.127	0.463	มาก	4.295	0.764	มาก	0.041	(2)
1.2 โรงเรียนจัดให้มี**การชี้แนะ การสอนงาน** โดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูเกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.122	0.736	มาก	4.286	0.745	มาก	0.040	(4)
1.3 โรงเรียน**มอบหมายงานพิเศษ** โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.078	0.608	มาก	4.262	0.718	มาก	0.045	(1)
1.4 โรงเรียนมี**ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ** ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของครู โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่าง	4.062	0.643	มาก	4.218	0.742	มาก	0.038	(3)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี								
1.5 โรงเรียนมี**<u>วิธีการพัฒนาแบบฉพาะ</u>** ที่ใช้ในการพัฒนาครู เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.200	0.663	มาก	4.285	0.762	มาก	0.020	(5)
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน	**4.009**	**0.574**	**มาก**	**4.221**	**0.703**	**มาก**	**0.053**	**(1)**
2.1 โรงเรียนจัด**<u>อบรมและสัมมนา</u>** โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.128	0.636	มาก	4.271	0.753	มาก	0.035	(3)
2.2 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การศึกษาดูงาน</u>** โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริง เพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิด	3.959	0.632	มาก	4.181	0.787	มาก	0.056	(2)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
การพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี								
2.3 โรงเรียนจัดให้มี**การเรียนรู้ด้วยตนเอง** โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.942	0.699	มาก	4.213	0.733	มาก	0.069	(1)
การบริหารวิชาการ	**3.992**	**0.722**	**มาก**	**4.348**	**0.767**	**มาก**	**0.089**	**1**
1. การพัฒนาหลักสูตร	**4.031**	**0.614**	**มาก**	**4.333**	**0.714**	**มาก**	**0.075**	**(4)**
1.1 โรงเรียน**วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.969	0.685	มาก	4.241	0.780	มาก	0.069	(2)
1.2 โรงเรียน**กำหนดเป้าหมายมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.115	0.617	มาก	4.356	0.760	มาก	0.059	(3)
1.3 โรงเรียน**ประเมินผลการใช้หลักสูตร** เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.008	0.712	มาก	4.403	0.750	มาก	0.099	(1)
2. การจัดการเรียนการสอน	**4.001**	**0.564**	**มาก**	**4.394**	**0.611**	**มาก**	**0.098**	**(2)**
2.1 ครู**จัดทำแผนการเรียนรู้** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.041	0.698	มาก	4.368	0.739	มาก	0.080	(3)
2.2 ครู**จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.953	0.637	มาก	4.400	0.649	มาก	0.114	(1)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2.3 ครู**จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร**เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.010	0.632	มาก	4.415	0.667	มาก	0.102	(2)
3. การวัดและประเมินผล	**3.958**	**0.664**	**มาก**	**4.363**	**0.666**	**มาก**	**0.103**	**(1)**
3.1 ครู**พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.916	0.688	มาก	4.358	0.681	มาก	0.113	(1)
3.2 ครู**วัดและประเมินผลการเรียนรู้** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.001	0.692	มาก	4.368	0.683	มาก	0.092	(2)
4. การนิเทศการศึกษา	**3.978**	**0.663**	**มาก**	**4.302**	**0.741**	**มาก**	**0.081**	**(3)**
4.1 โรงเรียน**วางแผนการนิเทศ** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.952	0.675	มาก	4.304	0.740	มาก	0.089	(1)
4.2 โรงเรียน**ดำเนินการนิเทศ** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.004	0.706	มาก	4.300	0.776	มาก	0.074	(2)
รวม	**4.028**	**0.639**	**มาก**	**4.297**	**0.723**	**มาก**	**0.067**	

จากตารางที่ 11 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารโรงเรียน พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.028 , S.D. = 0.639) เมื่อพิจารณา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายประเด็น พบว่า การพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.063 , S.D. = 0.509) รองลงมา คือ การบริหารวิชาการ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.992 , S.D. = 0.722) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.117 , S.D. = 0.482) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.009 , S.D. = 0.574) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.031 , S.D. = 0.614) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.001 , S.D. = 0.564) การนิเทศการศึกษา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.978 , S.D. = 0.639) และการวัดและประเมินผล ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.958 , S.D. = 0.664) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.297 , S.D. = 0.723) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.348 , S.D. = 0.767) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.245 , S.D. = 0.683) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.269 , S.D. = 0.688) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.221 , S.D. = 0.703) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.394 , S.D. = 0.611) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.363 , S.D. = 0.666) การพัฒนาหลักสูตร ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.333 , S.D. = 0.714) และ การนิเทศการศึกษา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.302 , S.D. = 0.741) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การบริหารวิชาการ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.089) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($PNI_{modified}$ = 0.045) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.053) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ($PNI_{modified}$ = 0.037) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.103) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.098) การนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified}$ = 0.081) และ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.075) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.218	0.560	มาก	4.350	0.685	มาก	0.031	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.174	0.529	มาก	4.340	0.679	มาก	0.040	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.105	0.535	มาก	4.308	0.669	มาก	0.049	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.977	0.558	มาก	4.277	0.696	มาก	0.075	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.062	0.637	มาก	4.271	0.718	มาก	0.051	(7)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.995	0.594	มาก	4.260	0.711	มาก	0.066	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.075	0.534	มาก	4.294	0.654	มาก	0.054	(6)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.952	0.522	มาก	4.254	0.655	มาก	0.076	(3)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.963	0.579	มาก	4.308	0.644	มาก	0.087	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.989	0.590	มาก	4.328	0.646	มาก	0.085	(2)
รวม	**4.028**	**0.639**	**มาก**	**4.297**	**0.723**	**มาก**	**0.067**	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางที่ 12 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.028 , S.D. = 0.639) เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.218 , S.D. = 0.560) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\bar{X}$ = 4.174 , S.D. = 0.529) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.952 , S.D. = 0.522)

สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.297 , S.D. = 0.723) เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.350 , S.D. = 0.685) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\bar{X}$ = 4.340 , S.D. = 0.679) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.254 , S.D. = 0.655)

ลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.087) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.085) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.031)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้บริหารและครู ทั้งหมด 205 คน ดังนี้

ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากร

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**สภาพปัจจุบัน**			**สภาพที่พึงประสงค์**			$PNI_{modifies}$	**ลำดับความต้องการจำเป็น**
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
การพัฒนาบุคลากร								
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน	**4.117**	**0.482**	**มาก**	**4.269**	**0.688**	**มาก**	**0.037**	**(2)**
1.1 โรงเรียน**<u>ใช้ระบบพี่เลี้ยง</u>** โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.127	0.463	มาก	4.295	0.764	มาก	0.041	(2)
1.2 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การชี้แนะ การสอนงาน</u>** โดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูเกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.122	0.736	มาก	4.286	0.745	มาก	0.040	(4)
1.3 โรงเรียน**<u>มอบหมายงานพิเศษ</u>** โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.078	0.608	มาก	4.262	0.718	มาก	0.045	(1)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.4 โรงเรียนมี**ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ** ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของครู โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.062	0.643	มาก	4.218	0.742	มาก	0.038	(3)
1.5 โรงเรียนมี**วิธีการพัฒนาแบบฉพาะ** ที่ใช้ในการพัฒนาครู เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.200	0.663	มาก	4.285	0.762	มาก	0.020	(5)
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน	**4.009**	**0.574**	**มาก**	**4.221**	**0.703**	**มาก**	**0.053**	**(1)**
2.1 โรงเรียนจัด**อบรมและสัมมนา** โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.128	0.636	มาก	4.271	0.753	มาก	0.035	(3)
2.2 โรงเรียนจัดให้มี**การศึกษาดูงาน** โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ใน	3.959	0.632	มาก	4.181	0.787	มาก	0.056	(2)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
สถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริง เพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี								
2.3 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การเรียนรู้ด้วยตนเอง</u>** โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.942	0.699	มาก	4.213	0.733	มาก	0.069	(1)
รวม	**4.063**	**0.509**	**มาก**	**4.245**	**0.683**	**มาก**	**0.045**	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางที่ 13 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.063 , S.D. = 0.509) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.117 , S.D. = 0.482) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.009 , S.D. = 0.574) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.245 , S.D. = 0.683) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.269 , S.D. = 0.688) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.221 , S.D. = 0.703) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.053) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ($PNI_{modified}$ = 0.037) ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 14 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน								
1.1 โรงเรียน**ใช้ระบบพี่เลี้ยง** โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.127**	**0.463**	**มาก**	**4.295**	**0.764**	**มาก**	**0.041**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.366	0.648	มาก	4.332	0.948	มาก	-0.008	(8)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.415	0.609	มาก	4.312	0.975	มาก	-0.023	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.224	0.656	มาก	4.302	0.937	มาก	0.018	(7)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.049	0.640	มาก	4.273	0.904	มาก	0.055	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.161	0.609	มาก	4.259	0.889	มาก	0.024	(6)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.112	0.666	มาก	4.293	0.870	มาก	0.044	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.117	0.669	มาก	4.298	0.795	มาก	0.044	(5)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.951	0.616	มาก	4.220	0.855	มาก	0.068	(3)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.888	0.709	มาก	4.327	0.777	มาก	0.113	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.990	0.664	มาก	4.337	0.760	มาก	0.087	(2)
1.2 โรงเรียนจัดให้มี**การชี้แนะ การสอนงาน** โดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูเกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.122**	**0.736**	**มาก**	**4.286**	**0.745**	**มาก**	**0.040**	**(4)**

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.298	0.667	มาก	4.341	0.841	มาก	0.010	(7)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.234	0.629	มาก	4.332	0.856	มาก	0.023	(6)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.244	0.633	มาก	4.273	0.888	มาก	0.007	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.107	0.699	มาก	4.288	0.852	มาก	0.044	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.117	0.683	มาก	4.302	0.832	มาก	0.045	(3)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.127	0.710	มาก	4.293	0.847	มาก	0.040	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.112	0.636	มาก	4.293	0.830	มาก	0.044	(4)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	4.015	0.653	มาก	4.176	0.851	มาก	0.040	(5)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.956	0.775	มาก	4.307	0.753	มาก	0.089	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.015	0.710	มาก	4.254	0.782	มาก	0.060	(2)
1.3 โรงเรียน**<u>มอบหมายงานพิเศษ</u>**โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.078**	**0.608**	**มาก**	**4.262**	**0.718**	**มาก**	**0.045**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.254	0.737	มาก	4.312	0.858	มาก	0.014	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.205	0.726	มาก	4.312	0.891	มาก	0.025	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.083	0.759	มาก	4.229	0.864	มาก	0.036	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.000	0.738	มาก	4.244	0.840	มาก	0.061	(3)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.063	0.708	มาก	4.22	0.911	มาก	0.039	(6)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.024	0.837	มาก	4.215	0.876	มาก	0.047	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.141	0.757	มาก	4.293	0.806	มาก	0.037	(7)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.980	0.747	มาก	4.239	0.771	มาก	0.065	(2)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.971	0.851	มาก	4.263	0.773	มาก	0.074	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.059	0.796	มาก	4.293	0.742	มาก	0.058	(4)
1.4 โรงเรียนมี**<u>ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ</u>** ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของครู โดยใช้กระบวนการ	**4.062**	**0.643**	**มาก**	**4.218**	**0.742**	**มาก**	**0.038**	**(3)**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
เรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี								
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.229	0.748	มาก	4.327	0.796	มาก	0.023	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.107	0.746	มาก	4.263	0.845	มาก	0.038	(6)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.078	0.769	มาก	4.283	0.803	มาก	0.050	(3)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.020	0.786	มาก	4.210	0.840	มาก	0.047	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.049	0.719	มาก	4.156	0.888	มาก	0.026	(8)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.034	0.795	มาก	4.156	0.899	มาก	0.030	(7)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.083	0.719	มาก	4.166	0.847	มาก	0.020	(10)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.927	0.773	มาก	4.146	0.809	มาก	0.056	(1)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	4.024	0.776	มาก	4.229	0.768	มาก	0.051	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.068	0.795	มาก	4.239	0.790	มาก	0.042	(5)
1.5 โรงเรียนมี**<u>วิธีการพัฒนาแบบฉพาะ</u>** ที่ใช้ในการพัฒนาครู เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.200**	**0.663**	**มาก**	**4.285**	**0.762**	**มาก**	**0.020**	**(5)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.356	0.717	มาก	4.298	0.825	มาก	-0.013	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.293	0.702	มาก	4.312	0.880	มาก	0.004	(6)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.293	0.680	มาก	4.268	0.847	มาก	-0.006	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.122	0.822	มาก	4.273	0.860	มาก	0.037	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.205	0.809	มาก	4.259	0.832	มาก	0.013	(5)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.073	0.822	มาก	4.244	0.863	มาก	0.042	(3)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.254	0.744	มาก	4.268	0.841	มาก	0.003	(7)

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	4.122	0.792	มาก	4.273	0.756	มาก	0.037	(4)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	4.141	0.807	มาก	4.317	0.749	มาก	0.043	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.141	0.854	มาก	4.337	0.791	มาก	0.047	(1)
รวม	**4.117**	**0.482**	**มาก**	**4.269**	**0.688**	**มาก**	**0.037**	

จากตารางที่ 14 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน พบว่า

สภาพปัจจุบันในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.117 , S.D. = 0.482) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า โรงเรียนมีวิธีการพัฒนาแบบฉพาะ ที่ใช้ในการพัฒนาครู เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.200 , S.D. = 0.663) รองลงมา คือ โรงเรียนใช้ระบบพี่เลี้ยง โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 4.127 , S.D. = 0.463) และโรงเรียนมีชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของครู โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 4.062 , S.D. = 0.643)

สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.269 , S.D. = 0.688) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย โรงเรียนใช้ระบบพี่เลี้ยง โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.295 , S.D. = 0.764) รองลงมา คือ โรงเรียนจัดให้มีการชี้แนะ การสอนงาน โดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูเกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 4.286 , S.D. = 0.745) และโรงเรียนมีชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง

วิชาชีพ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของครู โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.218 , S.D. = 0.742)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน พบว่า โรงเรียนมอบหมายงานพิเศษ โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.045) รองลงมา คือ โรงเรียนใช้ระบบพี่เลี้ยง โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.041) และโรงเรียนมีวิธีการพัฒนาแบบฉพาะ ที่ใช้ในการพัฒนาครู เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.020)

และเมื่อพิจารณาด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงานที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนมอบหมายงานพิเศษ โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.254 , S.D. = 0.737) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.205 , S.D. = 0.726) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.971 , S.D. = 0.851)

สภาพที่พึงประสงค์ โรงเรียนมอบหมายงานพิเศษ โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.312 , S.D. = 0.858) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.312 , S.D. = 0.891) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.215 , S.D. = 0.876)

ลำดับความต้องการจำเป็น โรงเรียนมอบหมายงานพิเศษ โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.074) รองลงมา คือ เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.065) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.014)

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนใช้ระบบพี่เลี้ยง โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแลให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.415 , S.D. = 0.609) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.366 , S.D. = 0.648) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.888 , S.D. = 0.709)

สภาพที่พึงประสงค์ โรงเรียนใช้ระบบพี่เลี้ยง โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.337 , S.D. = 0.760) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.332 , S.D. = 0.948) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.220 , S.D. = 0.855)

ลำดับความต้องการจำเป็น โรงเรียนใช้ระบบพี่เลี้ยง โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.113) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.087) และปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = -0.023)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน								
2.1 โรงเรียนจัด**อบรมและสัมมนา** โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.128**	**0.636**	**มาก**	**4.271**	**0.753**	**มาก**	**0.035**	**(3)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.327	0.758	มาก	4.371	0.766	มาก	0.010	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.244	0.713	มาก	4.317	0.864	มาก	0.017	(8)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.200	0.788	มาก	4.298	0.848	มาก	0.023	(7)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.020	0.822	มาก	4.229	0.875	มาก	0.052	(1)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.059	0.698	มาก	4.195	0.929	มาก	0.034	(5)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.059	0.777	มาก	4.215	0.876	มาก	0.038	(3)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.093	0.745	มาก	4.244	0.816	มาก	0.037	(4)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	4.088	0.755	มาก	4.224	0.857	มาก	0.033	(6)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	4.088	0.781	มาก	4.298	0.750	มาก	0.051	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.102	0.801	มาก	4.317	0.762	มาก	0.052	(1)
2.2 โรงเรียนจัดให้มี**การศึกษาดูงาน** โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อ	**3.959**	**0.632**	**มาก**	**4.181**	**0.787**	**มาก**	**0.056**	**(2)**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริง เพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี								
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.122	0.747	มาก	4.195	0.919	มาก	0.018	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.054	0.749	มาก	4.176	0.933	มาก	0.030	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	3.99	0.773	มาก	4.151	0.875	มาก	0.040	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.859	0.825	มาก	4.171	0.860	มาก	0.081	(2)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.922	0.763	มาก	4.141	0.888	มาก	0.056	(6)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.922	0.769	มาก	4.190	0.890	มาก	0.068	(4)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.980	0.727	มาก	4.176	0.933	มาก	0.049	(7)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.893	0.692	มาก	4.146	0.833	มาก	0.065	(5)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.927	0.727	มาก	4.215	0.830	มาก	0.073	(3)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.917	0.759	มาก	4.244	0.810	มาก	0.083	(1)
2.3 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การเรียนรู้ด้วยตนเอง</u>** โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.942**	**0.699**	**มาก**	**4.213**	**0.733**	**มาก**	**0.069**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.093	0.777	มาก	4.254	0.866	มาก	0.039	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตาม	4.073	0.754	มาก	4.288	0.767	มาก	0.053	(7)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
แบบอย่าง								
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.020	0.754	มาก	4.195	0.805	มาก	0.044	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.932	0.820	มาก	4.185	0.872	มาก	0.064	(6)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.951	0.868	มาก	4.224	0.896	มาก	0.069	(5)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.907	0.826	มาก	4.156	0.855	มาก	0.064	(6)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.951	0.827	มาก	4.263	0.828	มาก	0.079	(4)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.863	0.768	มาก	4.190	0.753	มาก	0.085	(3)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.771	0.886	มาก	4.176	0.766	มาก	0.107	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.854	0.873	มาก	4.195	0.742	มาก	0.088	(2)
รวม	**4.009**	**0.574**	**มาก**	**4.221**	**0.703**	**มาก**	**0.053**	

จากตารางที่ 15 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า

สภาพปัจจุบันในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.009 , S.D. = 0.574) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า โรงเรียนจัดอบรมและสัมมนา โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.128 , S.D. = 0.636) รองลงมา คือ โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงาน โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 3.959 , S.D. = 0.632) และโรงเรียนจัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเอง

ถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.942 , S.D. = 0.699)

สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.221 , S.D. = 0.703) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย โรงเรียนจัดอบรมและสัมมนา โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.271 , S.D. = 0.753) รองลงมา คือ โรงเรียนจัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.213 , S.D. = 0.733) และโรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงาน โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.181 , S.D. = 0.787)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า โรงเรียนจัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.069) รองลงมา คือ โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงาน โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.056) และโรงเรียนจัดอบรมและสัมมนา โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.035)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

และเมื่อพิจารณาด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงานที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนจัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.093 , S.D. = 0.777) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.073 , S.D. = 0.754) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.771 , S.D. = 0.886)

สภาพที่พึงประสงค์ โรงเรียนจัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.288 , S.D. = 0.767) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.254 , S.D. = 0.866) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.156 , S.D. = 0.855)

ลำดับความต้องการจำเป็น โรงเรียนจัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.107) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.088) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.039)

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงาน โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.112 , S.D. = 0.747) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.054 , S.D. = 0.749) และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.859 , S.D. = 0.825)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สภาพที่พึงประสงค์ โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงาน โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.244 , S.D. = 0.810) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.215 , S.D. = 0.830) และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.141 , S.D. = 0.888)

ลำดับความต้องการจำเป็น โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาดูงาน โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.083) รองลงมา คือ ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ($PNI_{modified}$ = 0.081) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = - 0.018)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 287 คน ดังนี้

ตารางที่ 16 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
การบริหารวิชาการ								
1. การพัฒนาหลักสูตร	**4.031**	**0.614**	**มาก**	**4.333**	**0.714**	**มาก**	**0.075**	**(4)**
1.1 โรงเรียน**วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.969	0.685	มาก	4.241	0.780	มาก	0.069	(2)
1.2 โรงเรียน**กำหนดเป้าหมายมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.115	0.617	มาก	4.356	0.760	มาก	0.059	(3)
1.3 โรงเรียน**ประเมินผลการใช้หลักสูตร** เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.008	0.712	มาก	4.403	0.750	มาก	0.099	(1)
2. การจัดการเรียนการสอน	**4.001**	**0.564**	**มาก**	**4.394**	**0.611**	**มาก**	**0.098**	**(2)**
2.1 ครู**จัดทำแผนการเรียนรู้** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.041	0.698	มาก	4.368	0.739	มาก	0.080	(3)
2.2 ครู**จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.953	0.637	มาก	4.400	0.649	มาก	0.114	(1)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2.3 ครู**จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร**เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.010	0.632	มาก	4.415	0.667	มาก	0.102	(2)
3. การวัดและประเมินผล	**3.958**	**0.664**	**มาก**	**4.363**	**0.666**	**มาก**	**0.103**	**(1)**
3.1 ครู**พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.916	0.688	มาก	4.358	0.681	มาก	0.113	(1)
3.2 ครู**วัดและประเมินผลการเรียนรู้** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.001	0.692	มาก	4.368	0.683	มาก	0.092	(2)
4. การนิเทศการศึกษา	**3.978**	**0.663**	**มาก**	**4.302**	**0.741**	**มาก**	**0.081**	**(3)**
4.1 โรงเรียน**วางแผนการนิเทศ** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	3.952	0.675	มาก	4.304	0.740	มาก	0.089	(1)
4.2 โรงเรียน**ดำเนินการนิเทศ** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	4.004	0.706	มาก	4.300	0.776	มาก	0.074	(2)
รวม	**3.992**	**0.722**	**มาก**	**4.348**	**0.767**	**มาก**	**0.089**	

จากตารางที่ 16 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.992 , S.D. = 0.722) เมื่อพิจารณาราย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ด้านย่อย พบว่า การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.031 , S.D. = 0.614) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.001 , S.D. = 0.564) การนิเทศการศึกษา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.978 , S.D. = 0.663) และการวัดและประเมินผล ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.958 , S.D. = 0.664) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.348 , S.D. = 0.767) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.394 , S.D. = 0.611) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.363 , S.D. = 0.666) การพัฒนาหลักสูตร ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.333 , S.D. = 0.714) และการนิเทศการศึกษา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.302 , S.D. = 0.741) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.103) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.098) การนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified}$ = 0.081) และการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.075) ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 17 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การพัฒนาหลักสูตร								
1.1 โรงเรียน**<u>วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร</u>** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.969**	**0.685**	**มาก**	**4.241**	**0.780**	**มาก**	**0.069**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.259	0.777	มาก	4.273	0.920	มาก	0.003	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.171	0.770	มาก	4.283	0.928	มาก	0.027	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.049	0.784	มาก	4.234	0.910	มาก	0.046	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.839	0.828	มาก	4.224	0.851	มาก	0.100	(3)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.907	0.911	มาก	4.254	0.941	มาก	0.089	(4)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.849	0.887	มาก	4.244	0.891	มาก	0.103	(2)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.961	0.816	มาก	4.195	0.841	มาก	0.059	(7)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.898	0.819	มาก	4.171	0.855	มาก	0.070	(6)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.917	0.862	มาก	4.244	0.840	มาก	0.083	(5)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.839	0.862	มาก	4.283	0.791	มาก	0.116	(1)
1.2 โรงเรียน**<u>กำหนดเป้าหมายมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร</u>** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.115**	**0.617**	**มาก**	**4.356**	**0.760**	**มาก**	**0.059**	**(3)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.278	0.738	มาก	4.371	0.923	มาก	0.022	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.239	0.705	มาก	4.356	0.899	มาก	0.028	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.132	0.719	มาก	4.317	0.864	มาก	0.045	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.039	0.766	มาก	4.361	0.826	มาก	0.080	(3)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.132	0.752	มาก	4.356	0.843	มาก	0.054	(5)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.122	0.773	มาก	4.332	0.879	มาก	0.051	(6)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.161	0.706	มาก	4.361	0.832	มาก	0.048	(7)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	4.034	0.703	มาก	4.351	0.819	มาก	0.079	(4)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.995	0.783	มาก	4.366	0.803	มาก	0.093	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.020	0.792	มาก	4.385	0.824	มาก	0.091	(2)
1.3 โรงเรียน<u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u> เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.008**	**0.712**	**มาก**	**4.403**	**0.750**	**มาก**	**0.099**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.151	0.793	มาก	4.459	0.807	มาก	0.074	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.171	0.801	มาก	4.498	0.796	มาก	0.078	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.073	0.798	มาก	4.463	0.776	มาก	0.096	(6)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.951	0.856	มาก	4.361	0.873	มาก	0.104	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.980	0.874	มาก	4.351	0.877	มาก	0.093	(7)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.946	0.806	มาก	4.337	0.766	มาก	0.099	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.054	0.736	มาก	4.390	0.831	มาก	0.083	(8)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.912	0.793	มาก	4.356	0.814	มาก	0.113	(3)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.917	0.821	มาก	4.390	0.807	มาก	0.121	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.927	0.869	มาก	4.424	0.786	มาก	0.127	(1)
รวม	**4.031**	**0.614**	**มาก**	**4.333**	**0.714**	**มาก**	**0.075**	

จากตารางที่ 17 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.031 , S.D. = 0.614) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า โรงเรียนกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.115 , S.D. = 0.617) รองลงมา คือ โรงเรียนประเมินผลการใช้หลักสูตร เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 4.008 , S.D. =

0.712) และโรงเรียนวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{X}$ = 3.969 , S.D. = 0.685)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.333 , S.D. = 0.714) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย โรงเรียนประเมินผลการใช้หลักสูตร เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.403 , S.D. = 0.750) รองลงมา คือ โรงเรียนกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\overline{X}$ = 4.356 , S.D. = 0.760) และโรงเรียนวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{X}$ = 4.241 , S.D. = 0.780)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า โรงเรียนประเมินผลการใช้หลักสูตร เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.099) รองลงมา คือ โรงเรียนวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.069) และโรงเรียนกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.059)

และเมื่อพิจารณาด้านการพัฒนาหลักสูตรที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนประเมินผลการใช้หลักสูตร เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.171 , S.D. = 0.801) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.151 , S.D. = 0.793) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.912 , S.D. = 0.793)

สภาพที่พึงประสงค์ โรงเรียนประเมินผลการใช้หลักสูตร เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.498 , S.D. = 0.796) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.459 , S.D. = 0.807) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.337 , S.D. = 0.766)

ลำดับความต้องการจำเป็น โรงเรียนประเมินผลการใช้หลักสูตร เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.127) รองลงมา คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.121) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.074)

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.259 , S.D. = 0.777) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.171 , S.D. = 0.770) และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.839 , S.D. = 0.828)

สภาพที่พึงประสงค์ โรงเรียนวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.283 , S.D. = 0.791) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.273 , S.D. = 0.920) และมีเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.171 , S.D. = 0.855)

ลำดับความต้องการจำเป็น โรงเรียนวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.116) รองลงมา คือ สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.103) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.003)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 18 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2. การจัดการเรียนการสอน								
2.1 ครู**จัดทำแผนการเรียนรู้** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.041**	**0.698**	**มาก**	**4.368**	**0.739**	**มาก**	**0.080**	**(3)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.185	0.818	มาก	4.408	0.746	มาก	0.053	(7)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.125	0.788	มาก	4.366	0.781	มาก	0.058	(6)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.045	0.799	มาก	4.366	0.790	มาก	0.079	(5)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.934	0.810	มาก	4.380	0.840	มาก	0.113	(1)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.969	0.795	มาก	4.338	0.870	มาก	0.093	(3)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.993	0.840	มาก	4.310	0.843	มาก	0.079	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.063	0.782	มาก	4.383	0.775	มาก	0.079	(5)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	4.007	0.811	มาก	4.321	0.898	มาก	0.078	(4)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	4.031	0.799	มาก	4.345	0.821	มาก	0.078	(4)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.056	0.778	มาก	4.460	0.774	มาก	0.100	(2)
2.2 ครู**จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.953**	**0.637**	**มาก**	**4.400**	**0.649**	**มาก**	**0.114**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.15	0.749	มาก	4.453	0.769	มาก	0.073	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.038	0.803	มาก	4.474	0.752	มาก	0.108	(6)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	3.993	0.798	มาก	4.411	0.792	มาก	0.105	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.913	0.768	มาก	4.328	0.787	มาก	0.106	(7)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.941	0.869	มาก	4.394	0.794	มาก	0.115	(4)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.906	0.820	มาก	4.341	0.799	มาก	0.111	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.098	0.746	มาก	4.429	0.710	มาก	0.081	(9)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.791	0.843	มาก	4.324	0.717	มาก	0.141	(2)

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.801	0.793	มาก	4.404	0.741	มาก	0.159	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.899	0.873	มาก	4.443	0.731	มาก	0.140	(3)
2.3 ครู<u>จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u> เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.010**	**0.632**	**มาก**	**4.415**	**0.667**	**มาก**	**0.102**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.226	0.758	มาก	4.502	0.709	มากที่สุด	0.065	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.202	0.753	มาก	4.449	0.732	มาก	0.059	(10)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.063	0.764	มาก	4.411	0.770	มาก	0.086	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.962	0.749	มาก	4.394	0.794	มาก	0.109	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.017	0.787	มาก	4.408	0.792	มาก	0.097	(6)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.976	0.825	มาก	4.328	0.822	มาก	0.089	(7)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.969	0.791	มาก	4.394	0.758	มาก	0.107	(5)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.815	0.800	มาก	4.376	0.788	มาก	0.147	(1)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.906	0.790	มาก	4.439	0.726	มาก	0.136	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.962	0.812	มาก	4.453	0.751	มาก	0.124	(3)
รวม	**4.001**	**0.564**	**มาก**	**4.394**	**0.611**	**มาก**	**0.098**	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 18 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.001 , S.D. = 0.564) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.041 , S.D. = 0.698) รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 4.010 , S.D. = 0.632) และครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 3.953 , S.D. = 0.637)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.394 , S.D. = 0.611) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.415 , S.D. = 0.667) รองลงมา คือ ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\overline{X}$ = 4.400 , S.D. = 0.649) และครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{X}$ = 4.368 , S.D. = 0.739)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.114) รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.102) และครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.080)

และเมื่อพิจารณาด้านการการจัดการเรียนการสอนที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.150 , S.D. = 0.749) รองลงมา คือ สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น ($\overline{X}$ = 4.098 , S.D. = 0.746) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.791 , S.D. = 0.843)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.474 , S.D. = 0.752) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.453 , S.D. = 0.769) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.324 , S.D. = 0.717)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.159) รองลงมา คือ เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.141) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.073)

สภาพปัจจุบัน ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.226 , S.D. = 0.758) รองลงมา

คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.202 , S.D. = 0.753) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.906 , S.D. = 0.790)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.502 , S.D. = 0.810) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($\overline{X}$ = 4.453 , S.D. = 0.751) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.328 , S.D. = 0.822)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.147) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.136) และปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.059)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 19 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2. การจัดการเรียนการสอน								
2.1 ครู**<u>จัดทำแผนการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.048**	**0.701**	**มาก**	**4.373**	**0.742**	**มาก**	**0.080**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.195	0.823	มาก	4.410	0.766	มาก	0.051	(7)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.141	0.776	มาก	4.366	0.797	มาก	0.054	(6)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.049	0.803	มาก	4.366	0.803	มาก	0.078	(5)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.941	0.826	มาก	4.380	0.841	มาก	0.111	(1)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.976	0.782	มาก	4.346	0.859	มาก	0.093	(3)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.005	0.837	มาก	4.317	0.841	มาก	0.078	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.073	0.786	มาก	4.390	0.776	มาก	0.078	(5)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	4.005	0.807	มาก	4.327	0.889	มาก	0.080	(4)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	4.034	0.801	มาก	4.356	0.820	มาก	0.080	(4)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.059	0.784	มาก	4.473	0.764	มาก	0.102	(2)
2.2 ครู**<u>จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.034**	**0.612**	**มาก**	**4.364**	**0.709**	**มาก**	**0.082**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.195	0.701	มาก	4.376	0.835	มาก	0.043	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.107	0.759	มาก	4.429	0.817	มาก	0.078	(7)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.132	0.726	มาก	4.376	0.840	มาก	0.059	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.995	0.697	มาก	4.322	0.819	มาก	0.082	(6)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.951	0.815	มาก	4.327	0.849	มาก	0.095	(4)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.937	0.805	มาก	4.317	0.859	มาก	0.097	(3)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.146	0.726	มาก	4.380	0.715	มาก	0.056	(9)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.976	0.703	มาก	4.332	0.712	มาก	0.090	(5)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.922	0.723	มาก	4.371	0.747	มาก	0.114	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.976	0.789	มาก	4.415	0.734	มาก	0.110	(2)
2.3 ครู<u>จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u> เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.063**	**0.616**	**มาก**	**4.382**	**0.722**	**มาก**	**0.079**	**(3)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.21	0.734	มาก	4.444	0.736	มาก	0.056	(8)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.244	0.720	มาก	4.420	0.760	มาก	0.041	(10)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.156	0.724	มาก	4.376	0.792	มาก	0.053	(9)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.029	0.727	มาก	4.337	0.845	มาก	0.076	(5)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.068	0.744	มาก	4.337	0.863	มาก	0.066	(7)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.005	0.777	มาก	4.298	0.866	มาก	0.073	(6)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.034	0.723	มาก	4.380	0.774	มาก	0.086	(4)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.907	0.732	มาก	4.385	0.788	มาก	0.122	(1)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.985	0.724	มาก	4.41	0.740	มาก	0.107	(3)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.995	0.789	มาก	4.429	0.774	มาก	0.109	(2)
รวม	**4.048**	**0.596**	**มาก**	**4.373**	**0.685**	**มาก**	**0.081**	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางที่ 19 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.048 , S.D. = 0.596) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.063 , S.D. = 0.616) รองลงมา คือ ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

($\overline{X}$ = 4.048 , S.D. = 0.701) และครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{X}$ = 4.034 , S.D. = 0.612)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.373 , S.D. = 0.685) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.382 , S.D. = 0.722) รองลงมา คือ ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\overline{X}$ = 4.373 , S.D. = 0.742) และครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{X}$ = 4.364 , S.D. = 0.709)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.082) รองลงมา คือ ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.080) และครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.079)

และเมื่อพิจารณาด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.195 , S.D. = 0.701) รองลงมา คือ สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น ($\overline{X}$ = 4.146 , S.D. = 0.726) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.922 , S.D. = 0.723)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.429 , S.D. = 0.817) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($\overline{X}$ = 4.415 , S.D. = 0.734) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.317 , S.D. = 0.859)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ =

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

0.114) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.110) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.043)

สภาพปัจจุบัน ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.195 , S.D. = 0.823) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.141 , S.D. = 0.776) และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.941 , S.D. = 0.826)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.473 , S.D. = 0.764) รองลงมา คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.410 , S.D. = 0.766) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.317 , S.D. = 0.841)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.111) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.102) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.051)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2. การจัดการเรียนการสอน								
2.1 ครู**จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.751**	**0.656**	**มาก**	**4.489**	**0.458**	**มาก**	**0.197**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.037	0.853	มาก	4.646	0.530	มากที่สุด	0.151	(8)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	3.866	0.886	มาก	4.585	0.543	มากที่สุด	0.186	(5)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	3.646	0.866	มาก	4.500	0.653	มากที่สุด	0.234	(3)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.707	0.896	มาก	4.341	0.707	มาก	0.171	(6)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.915	0.996	มาก	4.561	0.611	มากที่สุด	0.165	(7)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.829	0.858	มาก	4.402	0.626	มาก	0.150	(9)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.976	0.785	มาก	4.549	0.688	มากที่สุด	0.144	(10)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.329	0.982	ปานกลาง	4.305	0.732	มาก	0.293	(1)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.500	0.878	มาก	4.488	0.724	มาก	0.282	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.707	1.036	มาก	4.512	0.724	มากที่สุด	0.217	(4)
2.2 ครู**จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.876**	**0.655**	**มาก**	**4.500**	**0.496**	**มากที่สุด**	**0.161**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.268	0.817	มาก	4.646	0.616	มากที่สุด	0.089	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.098	0.826	มาก	4.524	0.652	มากที่สุด	0.104	(8)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	3.829	0.814	มาก	4.500	0.707	มากที่สุด	0.175	(5)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.793	0.782	มาก	4.537	0.632	มากที่สุด	0.196	(3)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.890	0.875	มาก	4.585	0.543	มากที่สุด	0.179	(4)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.902	0.938	มาก	4.402	0.700	มาก	0.128	(7)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.805	0.922	มาก	4.427	0.721	มาก	0.163	(6)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.585	0.916	มาก	4.354	0.792	มาก	0.215	(2)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.707	0.909	มาก	4.512	0.689	มากที่สุด	0.217	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.878	0.866	มาก	4.512	0.689	มากที่สุด	0.163	(6)
รวม	**3.813**	**0.605**	**มาก**	**4.494**	**0.462**	**มาก**	**0.181**	

จากตารางที่ 20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.813 , S.D. = 0.605) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.876 , S.D. = 0.655) รองลงมา คือ ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 3.751 , S.D. = 0.616)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.494 , S.D. = 0.462) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.500 , S.D. =

0.496) รองลงมา คือ ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\overline{X}$ = 4.489 , S.D. = 0.458)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย พบว่า ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.197) รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.161)

และเมื่อพิจารณาด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.037 , S.D. = 0.853) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 3.866 , S.D. = 0.886) และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.500 , S.D. = 0.878)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.646 , S.D. = 0.530) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.585 , S.D. = 0.543) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.305 , S.D. = 0.732)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.293) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.282) และสร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.144)

สภาพปัจจุบัน ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.268 , S.D. = 0.817) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.098 , S.D. = 0.826) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.585 , S.D. = 0.916)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.646 , S.D. = 0.616)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รองลงมา คือ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ($\bar{X}$ = 4.585 , S.D. = 0.543) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.354 , S.D. = 0.792)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.217) รองลงมา คือ เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.215) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.089)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3. การวัดและประเมินผล								
3.1 ครู**<u>พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.916**	**0.688**	**มาก**	**4.358**	**0.681**	**มาก**	**0.113**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.118	0.789	มาก	4.481	0.663	มาก	0.088	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.052	0.781	มาก	4.449	0.697	มาก	0.098	(7)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	3.913	0.804	มาก	4.394	0.745	มาก	0.123	(4)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.805	0.826	มาก	4.310	0.774	มาก	0.133	(2)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.958	0.856	มาก	4.324	0.817	มาก	0.092	(8)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.878	0.875	มาก	4.314	0.775	มาก	0.112	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.951	0.847	มาก	4.345	0.791	มาก	0.100	(6)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.774	0.841	มาก	4.240	0.807	มาก	0.123	(4)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.843	0.840	มาก	4.359	0.811	มาก	0.134	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.868	0.821	มาก	4.362	0.820	มาก	0.128	(3)
3.2 ครู**<u>วัดและประเมินผลการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.001**	**0.692**	**มาก**	**4.368**	**0.683**	**มาก**	**0.092**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.143	0.813	มาก	4.439	0.731	มาก	0.071	(7)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.136	0.797	มาก	4.429	0.725	มาก	0.071	(7)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.007	0.811	มาก	4.390	0.758	มาก	0.096	(5)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.000	0.780	มาก	4.355	0.757	มาก	0.089	(6)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.042	0.844	มาก	4.310	0.770	มาก	0.066	(8)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.913	0.825	มาก	4.324	0.791	มาก	0.105	(2)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.990	0.830	มาก	4.373	0.778	มาก	0.096	(5)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.868	0.826	มาก	4.338	0.824	มาก	0.122	(1)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.948	0.820	มาก	4.352	0.822	มาก	0.102	(4)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.962	0.858	มาก	4.369	0.800	มาก	0.103	(3)
รวม	**3.958**	**0.664**	**มาก**	**4.363**	**0.666**	**มาก**	**0.103**	

จากตารางที่ 21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.958 , S.D. = 0.664) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.001 , S.D. = 0.692) รองลงมา คือ ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 3.916 , S.D. = 0.688)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.363 , S.D. = 0.666) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.368 , S.D. = 0.683) รองลงมา คือ ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 4.358 , S.D. = 0.681)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.113) รองลงมา คือ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.092)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

และเมื่อพิจารณาด้านการวัดและประเมินผลที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.118 , S.D. = 0.789) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.052 , S.D. = 0.781) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.774 , S.D. = 0.841)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.481 , S.D. = 0.663) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.449 , S.D. = 0.697) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.240 , S.D. = 0.807)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.134) รองลงมา คือ ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ($PNI_{modified}$ = 0.133) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.088)

สภาพปัจจุบัน ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.143 , S.D. = 0.813) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.136 , S.D. = 0.797) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.868 , S.D. = 0.826)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.439 , S.D. = 0.731) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.429 , S.D. = 0.725) และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.310 , S.D. = 0.770)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.122) รองลงมา คือ สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.105) และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.066)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3. การวัดและประเมินผล								
3.1 ครู**<u>พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.979**	**0.689**	**มาก**	**4.308**	**0.731**	**มาก**	**0.083**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.151	0.755	มาก	4.395	0.690	มาก	0.059	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.127	0.763	มาก	4.395	0.724	มาก	0.065	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.024	0.770	มาก	4.317	0.787	มาก	0.073	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.873	0.794	มาก	4.273	0.807	มาก	0.103	(2)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.990	0.852	มาก	4.293	0.841	มาก	0.076	(7)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.927	0.863	มาก	4.263	0.798	มาก	0.086	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.990	0.822	มาก	4.302	0.826	มาก	0.078	(6)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.873	0.788	มาก	4.229	0.817	มาก	0.092	(4)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.927	0.804	มาก	4.307	0.845	มาก	0.097	(3)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.902	0.817	มาก	4.307	0.857	มาก	0.104	(1)
3.2 ครู**<u>วัดและประเมินผลการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.067**	**0.654**	**มาก**	**4.329**	**0.735**	**มาก**	**0.064**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.185	0.697	มาก	4.400	0.777	มาก	0.051	(7)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.180	0.729	มาก	4.395	0.757	มาก	0.051	(7)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.078	0.782	มาก	4.356	0.783	มาก	0.068	(5)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	4.068	0.718	มาก	4.327	0.771	มาก	0.064	(6)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.146	0.759	มาก	4.278	0.802	มาก	0.032	(8)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	4.010	0.767	มาก	4.268	0.841	มาก	0.064	(6)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.029	0.792	มาก	4.317	0.830	มาก	0.071	(4)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.985	0.776	มาก	4.288	0.840	มาก	0.076	(3)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.990	0.773	มาก	4.322	0.842	มาก	0.083	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	4.000	0.792	มาก	4.337	0.834	มาก	0.084	(1)
รวม	**4.023**	**0.645**	**มาก**	**4.318**	**0.716**	**มาก**	**0.074**	

จากตารางที่ 22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.023 , S.D. = 0.645) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.067 , S.D. = 0.654) รองลงมา คือ ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 3.979 , S.D. = 0.689)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.318 , S.D. = 0.716) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.329 , S.D. = 0.735) รองลงมา คือ ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 4.308 , S.D. = 0.731)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.083) รองลงมา คือ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.064)

และเมื่อพิจารณาด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.151 , S.D. = 0.755) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.127 , S.D. = 0.763) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.873 , S.D. = 0.788)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.395 , S.D. = 0.690) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.385 , S.D. = 0.724) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.229 , S.D. = 0.817)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.104) รองลงมา คือ ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ($PNI_{modified}$ = 0.103) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.059)

สภาพปัจจุบัน ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.185 , S.D. = 0.697) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.180 , S.D. = 0.729) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.985 , S.D. = 0.776)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.400 , S.D. = 0.777) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.395 , S.D. = 0.757) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.268 , S.D. = 0.841)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า รักษาระเบียบวินัย มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.084) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.083) และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.032)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3. การวัดและประเมินผล								
3.1 ครู**<u>พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.760**	**0.665**	**มาก**	**4.482**	**0.521**	**มาก**	**0.192**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.037	0.867	มาก	4.695	0.537	มากที่สุด	0.163	(7)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	3.866	0.798	มาก	4.585	0.608	มากที่สุด	0.186	(5)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	3.634	0.824	มาก	4.585	0.587	มากที่สุด	0.262	(1)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.634	0.882	มาก	4.402	0.682	มาก	0.211	(3)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.878	0.866	มาก	4.402	0.751	มาก	0.135	(9)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.756	0.897	มาก	4.439	0.704	มาก	0.182	(6)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.854	0.904	มาก	4.451	0.688	มาก	0.155	(8)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.524	0.919	มาก	4.268	0.786	มาก	0.211	(3)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.634	0.896	มาก	4.488	0.707	มาก	0.235	(2)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.780	0.832	มาก	4.500	0.707	มากที่สุด	0.190	(4)
3.2 ครู**<u>วัดและประเมินผลการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.834**	**0.756**	**มาก**	**4.466**	**0.524**	**มาก**	**0.165**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.037	1.048	มาก	4.537	0.592	มากที่สุด	0.124	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.024	0.943	มาก	4.512	0.633	มากที่สุด	0.121	(10)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	3.829	0.858	มาก	4.476	0.689	มาก	0.169	(3)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.829	0.900	มาก	4.427	0.721	มาก	0.156	(6)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.780	0.982	มาก	4.390	0.681	มาก	0.161	(4)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.671	0.917	มาก	4.463	0.632	มาก	0.216	(2)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.890	0.916	มาก	4.512	0.614	มากที่สุด	0.160	(5)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.573	0.875	มาก	4.463	0.773	มาก	0.249	(1)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.841	0.923	มาก	4.427	0.770	มาก	0.153	(7)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.866	1.003	มาก	4.451	0.705	มาก	0.151	(8)
รวม	**3.797**	**0.689**	**มาก**	**4.474**	**0.509**	**มาก**	**0.179**	

จากตารางที่ 23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.797 , S.D. = 0.689) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.834 , S.D. = 0.756) รองลงมา คือ ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 3.760 , S.D. = 0.665)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.474 , S.D. = 0.509) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.482 , S.D. = 0.521) รองลงมา คือ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 4.466 , S.D. = 0.524)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย พบว่า ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.192) รองลงมา คือ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.165)

และเมื่อพิจารณาด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมปลาย ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.037 , S.D. = 0.867) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 3.866 , S.D. = 0.798) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.524 , S.D. = 0.919)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.695 , S.D. = 0.537) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.585 , S.D. = 0.608) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.268 , S.D. = 0.786)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีมารยาทที่ดีและงดงาม มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.262) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.235) และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.135)

สภาพปัจจุบัน ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.037 , S.D. = 1.048) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.024 , S.D. = 0.943) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.573 , S.D. = 0.875)

สภาพที่พึงประสงค์ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.537 , S.D. = 0.592) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{X}$ = 4.512 , S.D. = 0.633) และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.427 , S.D. = 0.721)

ลำดับความต้องการจำเป็น ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.249) รองลงมา คือ สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.216) และปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.121)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 24 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการนิเทศการศึกษา

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
4. การนิเทศการศึกษา								
4.1 โรงเรียน**<u>วางแผนการนิเทศ</u>** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**3.952**	**0.675**	**มาก**	**4.304**	**0.740**	**มาก**	**0.089**	**(1)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.127	0.737	มาก	4.356	0.820	มาก	0.055	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.063	0.774	มาก	4.327	0.843	มาก	0.065	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.005	0.764	มาก	4.320	0.771	มาก	0.079	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.941	0.808	มาก	4.263	0.798	มาก	0.082	(7)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	3.922	0.807	มาก	4.327	0.771	มาก	0.103	(3)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.898	0.819	มาก	4.249	0.811	มาก	0.090	(6)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.898	0.763	มาก	4.293	0.800	มาก	0.101	(4)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.810	0.785	มาก	4.254	0.837	มาก	0.117	(2)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.893	0.833	มาก	4.351	0.723	มาก	0.118	(1)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.961	0.810	มาก	4.341	0.786	มาก	0.096	(5)
4.2 โรงเรียน**<u>ดำเนินการนิเทศ</u>** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	**4.004**	**0.706**	**มาก**	**4.300**	**0.776**	**มาก**	**0.074**	**(2)**
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.122	0.760	มาก	4.380	0.799	มาก	0.063	(9)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.059	0.777	มาก	4.337	0.810	มาก	0.068	(8)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.059	0.739	มาก	4.361	0.814	มาก	0.074	(6)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.971	0.785	มาก	4.259	0.884	มาก	0.073	(7)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.044	0.788	มาก	4.259	0.844	มาก	0.053	(10)
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	3.951	0.821	มาก	4.293	0.847	มาก	0.087	(2)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.980	0.792	มาก	4.283	0.839	มาก	0.076	(4)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.893	0.845	มาก	4.259	0.856	มาก	0.094	(1)

การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	3.990	0.792	มาก	4.288	0.811	มาก	0.075	(5)
10. รักษาระเบียบวินัย	3.976	0.860	มาก	4.288	0.829	มาก	0.078	(3)
รวม	**3.978**	**0.664**	**มาก**	**4.302**	**0.741**	**มาก**	**0.081**	

จากตารางที่ 24 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.978 , S.D. = 0.664) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า โรงเรียนดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.004 , S.D. = 0.706) รองลงมา คือ โรงเรียนวางแผนการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 3.952 , S.D. = 0.675)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.302 , S.D. = 0.741) เมื่อพิจารณารายด้านย่อย โรงเรียนวางแผนการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.304 , S.D. = 0.740) รองลงมา คือ โรงเรียนดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($\bar{X}$ = 4.300 , S.D. = 0.776)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โรงเรียนวางแผนการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.089) รองลงมา คือ โรงเรียนดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.074)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

และเมื่อพิจารณาด้านการนิเทศการศึกษาที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสองลำดับแรก แยกรายข้อตามคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนวางแผนการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.127 , S.D. = 0.737) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.063 , S.D. = 0.774) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.810 , S.D. = 0.785)

สภาพที่พึงประสงค์ โรงเรียนวางแผนการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.356 , S.D. = 0.820) รองลงมา คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.351 , S.D. = 0.723) และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.249 , S.D. = 0.811)

ลำดับความต้องการจำเป็น โรงเรียนวางแผนการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.118) รองลงมา คือ เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.117) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.055)

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.122 , S.D. = 0.760) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.059 , S.D. = 0.777) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.893 , S.D. = 0.845)

สภาพที่พึงประสงค์ โรงเรียนดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.380 , S.D. = 0.799) รองลงมา คือ มีมารยาทที่ดีและงดงาม ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.361 , S.D. = 0.814) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.259 , S.D. = 0.856)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ลำดับความต้องการจำเป็น โรงเรียนดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีลำดับความจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.094) รองลงมา คือ สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.087) และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified}$ = 0.053)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากแบบสอบถาม

จากการรวบรวมข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะในตอนที่ 5 ของแบบสอบถาม รายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากแบบสอบถาม

ข้อ	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีจากแบบสอบถาม
1.	ด้านการพัฒนาบุคลากร	1.1 คัดสรรครูผู้สอนที่มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีอย่างแท้จริง 1.2 ผู้บริหารเป็นต้นแบบและให้คำตักเตือนที่ดีแก่ครูอยู่เสมอ 1.3 พัฒนาบุคลากรผ่านกิจกรรมฮาลากอฮ(กลุ่มศึกษา) เพื่อพัฒนาครูในด้านต่างๆ อย่างจริงจัง 1.4 พัฒนาผ่านกระบวนการค่าย กียาม และอื่นๆ 1.5 จัดโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร 1.6 พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 1.7 จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมและวิชาเอกของบุคลากร 1.8 มีการจัดการกับบุคลากรที่ทำผิดอย่างเหมาะสม 1.9 นำบุคลากรไปเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น โรงเรียนต้นแบบ 1.10 ปรับทัศนคติและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 1.11 สร้างขวัญและกำลังใจหรือรางวัลตอบแทน เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร 1.12 ให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง 1.13 เน้นพัฒนาบุคลากรด้านจิตวิญญาณความเป็นครู 1.14 มีการอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ 1.15 มีการกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจน ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 1.16 มีการกำหนดนโยบายและระบบการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 1.17 ให้มีกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรระดับเครือข่ายอัสสาลาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีจากแบบสอบถาม
2.	ด้านพัฒนาหลักสูตร	2.1 ให้หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชน 2.2 เน้นการให้ความรู้เรื่องหลักสูตรของโรงเรียน 2.3 บูรณาการหลักสูตรกับศาสนาอิสลามและคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 2.4 เน้นการปฏิบัติได้จริง 2.5 เน้นหลักสูตรสมรรถนะ ตามตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับศาสนาอิสลาม 2.6 การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย กับยุคปัจจุบัน 2.7 ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 2.8 นำหลักสูตรที่สถาบันอัสสาลามพัฒนามาปรับใช้อย่างจริงจัง 2.9 กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน 2.10 ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร ทั้งบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน 2.11 เน้นอัลกุรอ่าน 2.12 นำรูปแบบฮาลากอฮฺ(กลุ่มศึกษา) มาเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตร 2.13 เน้นที่ผลของหลักสูตรให้เกิดและปฏิบัติได้จริง 2.14 เพิ่มรายวิชาเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับความรู้ในด้านศาสนาอิสลาม 2.15 หลักสูตรที่เน้นความรู้คู่คุณธรรม 2.16 ใช้ระบบ PDCA ในการพัฒนาหลักสูตร
3.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.1 สอดแทรกคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรมมเสริมหลักสูตร 3.2 จัดแบบบูรณาการแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 3.3 ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย 3.4 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3.5 การสอนแบบ Active Learning 3.6 คำนึงและสนับสนุนความต้องการของนักเรียน 3.7 จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนอย่างจริงจัง 3.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง 3.9 ให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน 3.10 เน้นกิจกรรมฮาลากอฮฺ(กลุ่มศึกษา) 3.11 ใช้ภาษาที่เหมาะในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชา 3.12 เน้นการเรียนการสอนที่สามารถนำความรู้มาใช้ได้จริง 3.13 ให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีจากแบบสอบถาม
		3.14 เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอน 3.15 ให้ครูเป็นโค้ช 3.16 มีการสร้างเสริมกำลังใจกับนักเรียน 3.17 เน้นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม 3.18 ครูจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 3.19 มีกิจกรรมที่กระตุ้นความคิด สนุกสนาน และหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน 3.20 ใช้สื่อที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน 3.21 มีการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่บ้าง 3.22 เน้นการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น ลดเวลาเรียนให้น้อยลง 3.23 เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยี 3.24 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้
4.	ด้านการวัดและประเมินผล	4.1 เน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี 4.2 วัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน 4.3 ประเมินตามความเป็นจริง 4.4 ประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียน 4.5 มีรูปแบบและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย 4.6 วัดและประเมินผลทุกครั้งหลังการเรียนการสอน 4.7 วัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 4.8 มีการวัดและประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล 4.9 ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล 4.10 ตั้งเกณฑ์การประเมินที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 4.11 ประเมินผลด้วยการสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน 4.12 ให้ครูประจำฮาลากอฮ์(กลุ่มศึกษา) เป็นผู้ประเมินนักเรียน 4.13 ทดสอบนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 4.14 มีความสมเหตุสมผลและยุติธรรมในการประเมิน 4.15 ประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน 4.16 ไม่ควรตัดสินความสามารถของนักเรียนด้วยผลการเรียนเพียงอย่างเดียว 4.17 ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน 4.18 จัดให้มีการประเมินรายวัน รายสัปดาห์ รายเทอม และรายปี 4.19 ใช้ระบบ PDCA ในการวัดและประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีจากแบบสอบถาม
5.	ด้านการนิเทศการศึกษา	5.1 กำหนดปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน 5.2 ให้คุณครูทราบและเข้าใจกระบวนการนิเทศ 5.3 นิเทศอย่างกัลป์ยาณิมิตร 5.4 รายงานผลการนิเทศให้ครูได้ทราบ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเอง 5.5 ใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน Lesson Study 5.6 ใช้วงจรคุณภาพ PDCA 5.7 นิเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 5.8 การนิเทศเพื่อพัฒนามิใช่เพื่อจับผิด 5.9 นิเทศเป็นรายบุคคล 5.10 มีการชี้แนะ แนะนำครูเพื่อพัฒนา 5.11 มีการนิเทศแบบสร้างสรรค์ ไม่กดดันจนเกินไป เข้าใจซึ่งกันและกัน 5.12 นิเทศจากสิ่งที่เห็นจริงไม่ใช่แค่ในกระดาษ 5.13 ออกแบบการนิเทศที่เหมาะสมและเป็นแบบเฉพาะของอัสสาลาม 5.14 แต่งตั้งคณะนิเทศและให้คำปรึกษา 5.15 มีแบบประเมินการนิเทศที่ชัดเจนและเหมาะสม 5.16 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการนิเทศ 5.17 ผู้นิเทศต้องมีความเข้าใจคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 25 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากแบบสอบถาม สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาบุคลากร มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ คัดสรรครูผู้สอนที่มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีอย่างแท้จริง ผู้บริหารเป็นต้นแบบและให้คำตักเตือนที่ดีแก่ครูอยู่เสมอ พัฒนาบุคลากรผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ(กลุ่มศึกษา) ค่าย กียาม อบรมคุณธรรมจริยธรรมและวิชาเอกของบุคลากร ไปเรียนรู้นอกสถานที่ และอื่นๆ พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการกับบุคลากรที่ทำผิดอย่างเหมาะสม ปรับทัศนคติและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี สร้างขวัญและกำลังใจหรือรางวัลตอบแทน เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร เน้นพัฒนาบุคลากรด้านจิตวิญญาณความเป็นครู มีการกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจน ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี และให้มีกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรระดับเครือข่ายอัสสาลาม

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ให้หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชน บูรณาการหลักสูตรกับศาสนาอิสลามและคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เน้นการปฏิบัติได้จริง กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เน้นหลักสูตรสมรรถนะ เน้นอัลกุรอ่าน ตามตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับศาสนาอิสลาม การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน นำหลักสูตรที่สถาบันอัสสาลามพัฒนามาปรับใช้อย่างจริงจัง ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร ทั้งบุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน นำรูปแบบฮาลากอฮฺ(กลุ่มศึกษา) มาเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตร และใช้ระบบ PDCA ในการพัฒนาหลักสูตร

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ สอดแทรกคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรมมเสริมหลักสูตร แบบบูรณาการแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงและสนับสนุนความต้องการของนักเรียน สอนแบบ Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง เน้นกิจกรรมฮาลากอฮฺ(กลุ่มศึกษา) เน้นการเรียนการสอนที่สามารถนำความรู้มาใช้ได้จริง ให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีการสร้างเสริมกำลังใจกับนักเรียน เน้นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม ครูจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีกิจกรรมที่กระตุ้นความคิด สนุกสนาน และหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ใช้สื่อที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่บ้าง และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้

4. ด้านการวัดและประเมินผล ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ เน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี วัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน ประเมินตามความเป็นจริง ประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียน มีรูปแบบและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย วัดและประเมินผลทุกครั้งหลังการเรียนการสอน วัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการวัดและประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล ตั้งเกณฑ์การประเมินที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประเมินผลด้วยการสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน ให้ครูประจำฮาลากอฮฺ(กลุ่มศึกษา) เป็นผู้ประเมินนักเรียน ทดสอบนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสมเหตุสมผลและยุติธรรมในการประเมิน ประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ไม่ควรตัดสินความสามารถของนักเรียน ด้วยผลการเรียนเพียงอย่างเดียว ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน จัดให้มีการประเมินรายวัน รายสัปดาห์ รายเทอม และรายปี และใช้ระบบ PDCA ในการวัดและประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5. ด้านการนิเทศการศึกษา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ กำหนดปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน ให้คุณครูทราบและเข้าใจกระบวนการนิเทศ นิเทศอย่างกัลป์ยาณิมิตร รายงานผลการนิเทศให้ครูได้ทราบ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน Lesson Study ใช้วงจรคุณภาพ PDCA นิเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การนิเทศเพื่อพัฒนามิใช่เพื่อจับผิด นิเทศเป็นรายบุคคล มีการชี้แนะ แนะนำครูเพื่อพัฒนา มีการนิเทศแบบสร้างสรรค์ ไม่กดดันจนเกินไป เข้าใจซึ่งกันและกัน นิเทศจากสิ่งที่เห็นจริงไม่ใช่แค่ในกระดาษ ออกแบบการนิเทศที่เหมาะสมและเป็นแบบเฉพาะของอัสสาลาม แต่งตั้งคณะนิเทศและให้คำปรึกษา มีแบบประเมินการนิเทศที่ชัดเจนและเหมาะสม ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการนิเทศ และผู้นิเทศต้องมีความเข้าใจคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.8 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พิจารณาตามองค์ประกอบของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ได้ดังนี้

ตารางที่ 26 ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พิจารณาตามองค์ประกอบของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารโรงเรียน	ประเด็น	องค์ประกอบของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี										เฉลี่ยรวม
		1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	10. รักษาระเบียบวินัย	
การพัฒนาบุคลากร												
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน	สภาพปัจจุบัน	4.301	4.251	4.184	4.052	4.119	4.074	4.142	3.999	3.996	4.055	4.117
	สภาพที่พึงประสงค์	4.322	4.306	4.271	4.258	4.239	4.240	4.263	4.211	4.289	4.292	4.269
	$PNI_{modifies}$	0.005	0.013	0.021	0.051	0.029	0.041	0.029	0.053	0.073	0.058	**0.037 (2)**
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน	สภาพปัจจุบัน	4.181	4.124	4.07	3.937	3.977	3.963	4.008	3.948	3.929	3.958	4.009
	สภาพที่พึงประสงค์	4.273	4.260	4.215	4.195	4.187	4.187	4.228	4.187	4.229	4.252	4.221
	$PNI_{modifies}$	0.022	0.033	0.036	0.066	0.053	0.057	0.055	0.061	0.077	0.074	**0.053 (1)**
เฉลี่ยรวม	สภาพปัจจุบัน	4.241	4.188	4.127	3.995	4.048	4.019	4.075	3.974	3.963	4.007	4.064
	สภาพที่พึงประสงค์	4.298	4.283	4.243	4.227	4.213	4.214	4.246	4.199	4.259	4.272	4.245
	$PNI_{modifies}$	0.013	0.023	0.028	0.058	0.041	0.049	0.042	0.057	0.075	0.066	**0.045 (2)**
ลำดับความต้องการจำเป็น		10	9	8	3	7	5	6	4	1	2	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

การบริหารวิชาการ												
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน	4.229	4.194	4.085	3.943	4.007	3.972	4.059	3.948	3.943	3.929	4.031
	สภาพที่พึงประสงค์	4.368	4.379	4.338	4.315	4.32	4.304	4.315	4.293	4.333	4.364	4.333
	$PNI_{modifies}$	0.033	0.044	0.062	0.094	0.078	0.084	0.063	0.087	0.099	0.111	**0.075 (4)**
2. การจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน	4.187	4.122	4.034	3.936	3.976	3.958	4.043	3.871	3.913	3.972	4.001
	สภาพที่พึงประสงค์	4.454	4.430	4.396	4.367	4.38	4.326	4.402	4.34	4.396	4.452	4.394
	$PNI_{modifies}$	0.064	0.075	0.090	0.110	0.102	0.093	0.089	0.121	0.123	0.121	**0.098 (2)**
3. การวัดและประเมินผล	สภาพปัจจุบัน	4.131	4.094	3.96	3.902	4.000	3.896	3.97	3.821	3.896	3.915	3.958
	สภาพที่พึงประสงค์	4.460	4.439	4.392	4.333	4.317	4.319	4.359	4.289	4.355	4.366	4.363
	$PNI_{modifies}$	0.080	0.084	0.109	0.110	0.079	0.109	0.098	0.123	0.118	0.115	**0.102 (1)**
4. การนิเทศการศึกษา	สภาพปัจจุบัน	4.124	4.061	4.032	3.956	3.983	3.924	3.939	3.851	3.942	3.968	3.978
	สภาพที่พึงประสงค์	4.368	4.332	4.342	4.261	4.293	4.271	4.288	4.256	4.32	4.315	4.302
	$PNI_{modifies}$	0.059	0.067	0.077	0.077	0.078	0.088	0.089	0.105	0.096	0.087	**0.081 (3)**
เฉลี่ยรวม	สภาพปัจจุบัน	4.168	4.118	4.028	3.934	3.992	3.938	4.003	3.873	3.924	3.946	3.992
	สภาพที่พึงประสงค์	4.413	4.395	4.367	4.319	4.328	4.305	4.341	4.295	4.351	4.374	4.349
	$PNI_{modifies}$	0.059	0.067	0.084	0.098	0.085	0.093	0.084	0.109	0.110	0.108	**0.089 (1)**
ลำดับความต้องการจำเป็น		9	8	7	4	6	5	7	2	1	3	

จากตารางที่ 26 ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พิจารณาตามองค์ประกอบของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร ในภาพรวมขององค์ประกอบของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ 0.075) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ 0.066) และลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์

($PNI_{modified}$ 0.013) ตามลำดับ และในประเด็นการบริหารวิชาการ ในภาพรวมขององค์ประกอบของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ 0.110) รองลงมา คือ เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ 0.109) และลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ($PNI_{modified}$ 0.059) ตามลำดับ

จากนั้นผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นโดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดการวิจัยทั้ง 2 กรอบแนวคิด ได้แก่ การบริหารโรงเรียน และคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 27

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 27 สรุปลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารโรงเรียน	วิธีการพัฒนาบุคลากรและขอบข่ายงานวิชาการ	องค์ประกอบของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี										เฉลี่ยรวม
		1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาลำเลิศ	5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	10. รักษาระเบียบวินัย	
การพัฒนาบุคลากร												
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน	การใช้ระบบพี่เลี้ยง	-0.008 (8)	-0.023 (9)	0.018 (7)	0.055 (4)	0.024 (6)	0.044 (5)	0.044 (5)	0.068 (3)	0.113 (1)	0.087 (2)	0.041 (2)
	การชี้แนะการสอนงาน	0.010 (7)	0.023 (6)	0.007 (8)	0.044 (4)	0.045 (3)	0.040 (5)	0.044 (4)	0.040 (5)	0.089 (1)	0.060 (2)	0.040 (3)
	การมอบหมายงานพิเศษ	0.014 (10)	0.025 (9)	0.036 (8)	0.061 (3)	0.039 (6)	0.047 (5)	0.037 (7)	0.065 (2)	0.074 (1)	0.058 (4)	0.045 (1)
	ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	0.023 (9)	0.038 (6)	0.050 (3)	0.047 (4)	0.026 (8)	0.030 (7)	0.020 (10)	0.056 (1)	0.051 (2)	0.042 (5)	0.038 (4)
	วิธีการพัฒนาแบบฉพาะ	-0.013 (9)	0.004 (6)	-0.006 (8)	0.037 (4)	0.013 (5)	0.042 (3)	0.003 (7)	0.037 (4)	0.043 (2)	0.047 (1)	0.020 (5)
	เฉลี่ยรวม	0.005 (9)	0.013 (8)	0.021 (7)	0.051 (4)	0.029 (6)	0.041 (5)	0.029 (6)	0.053 (3)	0.073 (1)	0.058 (2)	**0.037 (2)**
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน	การอบรมและสัมมนา	0.010 (9)	0.017 (8)	0.023 (7)	0.052 (1)	0.034 (5)	0.038 (3)	0.037 (4)	0.033 (6)	0.051 (2)	0.052 (1)	0.035 (3)
	การศึกษาดูงาน	0.018 (10)	0.030 (9)	0.040 (8)	0.081 (2)	0.056 (6)	0.068 (4)	0.049 (7)	0.065 (5)	0.073 (3)	0.083 (1)	0.056 (2)
	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	0.039 (9)	0.053 (7)	0.044 (8)	0.064 (6)	0.069 (5)	0.064 (6)	0.079 (4)	0.085 (3)	0.107 (1)	0.088 (2)	0.069 (1)
	เฉลี่ยรวม	0.022 (10)	0.033 (9)	0.036 (8)	0.066 (3)	0.053 (7)	0.057 (5)	0.055 (6)	0.061 (4)	0.077 (1)	0.074 (2)	**0.053 (1)**
เฉลี่ยรวม		0.013	0.023	0.028	0.058	0.041	0.049	0.042	0.057	0.075	0.066	**0.045 (2)**
ลำดับความต้องการจำเป็น		10	9	8	3	7	5	6	4	1	2	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การบริหารวิชาการ												
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น	0.003 (10)	0.027 (9)	0.046 (8)	0.100 (3)	0.089 (4)	0.103 (2)	0.059 (7)	0.070 (6)	0.083 (5)	0.116 (1)	0.069 (2)
	การกำหนดเป้าหมายมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร	0.022 (10)	0.028 (9)	0.045 (8)	0.080 (3)	0.054 (5)	0.051 (6)	0.048 (7)	0.079 (4)	0.093 (1)	0.091 (2)	0.059 (3)
	การประเมินผลการใช้หลักสูตร	0.074 (10)	0.078 (9)	0.096 (6)	0.104 (4)	0.093 (7)	0.099 (5)	0.083 (8)	0.113 (3)	0.121 (2)	0.127 (1)	0.099 (1)
	เฉลี่ยรวม	0.033 (10)	0.044 (9)	0.062 (8)	0.094 (3)	0.078 (6)	0.084 (5)	0.063 (7)	0.087 (4)	0.099 (2)	0.111 (1)	**0.075 (4)**
2. การจัดการเรียนการสอน	การจัดทำแผนการเรียนรู้	0.053 (7)	0.058 (6)	0.079 (5)	0.113 (1)	0.093 (3)	0.079 (5)	0.079 (5)	0.078 (4)	0.078 (4)	0.100 (2)	0.080 (3)
	การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	0.073 (10)	0.108 (6)	0.105 (8)	0.106 (7)	0.115 (4)	0.111 (5)	0.081 (9)	0.141 (2)	0.159 (1)	0.140 (3)	0.114 (1)
	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	0.065 (9)	0.059 (10)	0.086 (8)	0.109 (4)	0.097 (6)	0.089 (7)	0.107 (5)	0.147 (1)	0.136 (2)	0.124 (3)	0.102 (2)
	เฉลี่ยรวม	0.064 (9)	0.075 (8)	0.090 (6)	0.110 (3)	0.102 (4)	0.093 (5)	0.089 (7)	0.121 (2)	0.123 (1)	0.121 (2)	**0.098 (2)**
3. การวัดและประเมินผล	การพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล	0.088 (9)	0.098 (7)	0.123 (4)	0.133 (2)	0.092 (8)	0.112 (5)	0.100 (6)	0.123 (4)	0.134 (1)	0.128 (3)	0.113 (1)
	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	0.071 (7)	0.071 (7)	0.096 (5)	0.089 (6)	0.066 (8)	0.105 (2)	0.096 (5)	0.122 (1)	0.102 (4)	0.103 (3)	0.092 (2)
	เฉลี่ยรวม	0.080 (8)	0.084 (7)	0.109 (5)	0.110 (4)	0.079 (9)	0.109 (5)	0.098 (6)	0.123 (1)	0.118 (2)	0.115 (3)	**0.102 (1)**
4. การนิเทศการศึกษา	การวางแผนการนิเทศ	0.055 (10)	0.065 (9)	0.079 (8)	0.082 (7)	0.103 (3)	0.090 (6)	0.101 (4)	0.117 (2)	0.118 (1)	0.096 (5)	0.089 (1)
	การดำเนินการนิเทศ	0.063 (9)	0.068 (8)	0.074 (6)	0.073 (7)	0.053 (10)	0.087 (2)	0.076 (4)	0.094 (1)	0.075 (5)	0.078 (3)	0.074 (2)
	เฉลี่ยรวม	0.059 (9)	0.067 (8)	0.077 (7)	0.077 (7)	0.078 (6)	0.088 (4)	0.089 (3)	0.105 (1)	0.096 (2)	0.087 (5)	**0.081 (3)**
เฉลี่ยรวม		0.059	0.067	0.084	0.098	0.085	0.093	0.084	0.109	0.110	0.108	**0.089 (1)**
ลำดับความต้องการจำเป็น		9	8	7	4	6	5	7	2	1	3	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 27 สรุปลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.053) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ($PNI_{modified}$ = 0.037) เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน พบว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.069) รองลงมา คือ การศึกษาดูงาน ($PNI_{modified}$ = 0.056) และรายด้านย่อยของการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน พบว่า การมอบหมายงานพิเศษ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.045) รองลงมา คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยง ($PNI_{modified}$ = 0.041)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.102) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.098) เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของการวัดและประเมินผล พบว่า การพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.113) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.092) และรายด้านย่อยของการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.114) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.102)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น โดยพิจารณาจากลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดสองอันดับแรกของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ ในประเด็นหลักและรายด้านย่อย และจัดตามลำดับความต้องการจำเป็นสองอันดับแรกในด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี แล้วนำมาร่างเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1) กำหนดแนวทางหลักจากลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ และคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2) กำหนดแนวทางย่อยจากองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ และเรียงลำดับค่าความต้องการจำเป็นสองอันดับแรกจากมากไปหาน้อย

3) กำหนดวิธีการดำเนินการจากข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะที่ได้รับจากแบบสอบถามและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการยึดหลักวงจรบริหาร PIE MODEL (Planning Implementation, Evaluation) ในการออกแบบวิธีการดำเนินการของแนวทาง ได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 28 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยผู้วิจัย

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การพัฒนาบุคลากร		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
1	1. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน ($PNI_{modified}$ = 0.053)	1.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.069)	1.1.1 รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.107) 1.1.2 รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.088)	1. พัฒนาบุคลากรผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ (กลุ่มศึกษา) 2. พัฒนาผ่านกระบวนการค่าย กียาม และอื่นๆ 3. พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 4. จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมและวิชาเอกของบุคลากร 5. ให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง 6. มีการอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ	1. (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดอย่างมีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้ จนถึงการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง โดยจะดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือช่วยเหลือกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ 2. (Ruswandi and Adeyasa, 2007) ได้ให้ความหมาย คำว่า หะละเกาะฮฺ หมายถึง วิธีการพัฒนา อบรม	**แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย** **แนวทางย่อยที่ 1.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การพัฒนาบุคลากร		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
					รมสู่ความเข้าใจอิสลาม โดยมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมปรึกษาหารือในกลุ่มสมาชิกเองเพื่อสร้างสมาชิกแต่บุคคลสู่วิถีแห่งอิสลาม หะละเกาะฮฺยังเป็นกิจกรรมที่เข้มข้นในการปฏิบัติกระบวนการตัรกียะฮฺ ซึ่งในแต่ละครั้งในการปฏิบัตินั้นใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง 3. สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559) กล่าวว่า การอบรมและพัฒนาที่ต่อเนื่องในหลักสูตรที่เหมาะสม คือ การให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาเป็นระยะสั้นๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถที่นอกเหนือจากการศึกษา	**วิธดำเนินการ** **1.1.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหาร วางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วยของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ **1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรมฮาลากอฮฺ กียาม อบรมและสัมมนาให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การพัฒนาบุคลากร		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
						1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรผ่านการสังเกต และผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
		1.2 การศึกษาดูงาน ($PNI_{modified}$ = 0.056)	1.2.1 รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.083) 1.2.2 ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ($PNI_{modified}$ = 0.081)	1. นำบุคลากรไปเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น โรงเรียนต้นแบบ 2. ให้มีกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรระดับเครือข่ายอัสสาลาม 3. จัดโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร	1. (สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2563) กล่าวว่า การศึกษาดูงาน (Field Trip) หมายถึง การพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ การศึกษาดูงานหรือการไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้เห็นประสบการณ์ ใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการทำงานที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อให้ ผู้รับการพัฒนาได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ที่ดี	**แนวทางย่อยที่ 1.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่ายอัสสาลามจัดขึ้น **วิธดำเนินการ** **1.2.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การพัฒนาบุคลากร		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
					จากองค์กรภายนอก ซึ่งความคาดหวังของ การศึกษาดูงานคือต้องการให้นำแนวคิด วิธีการที่ได้สังเกตเห็นมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ได้ รับรู้มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น	**1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป **1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การพัฒนาบุคลากร		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
2	2. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ($PNI_{modified}$ = 0.037)	2.1 การมอบหมายงานพิเศษ ($PNI_{modified}$ = 0.045)	2.1.1 รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.074) 2.1.2 เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.065)	1. พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 2. จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมและวิชาเอกของบุคลากร 3. สร้างขวัญและกำลังใจหรือรางวัลตอบแทน เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร 4. เน้นพัฒนาบุคลากรด้านจิตวิญญาณความเป็นครู 5. มีการกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจน ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 6. มีการกำหนดนโยบายและระบบการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2562) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่มีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ เทคนิค เครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ รวมถึงทำให้ผู้ได้รับการพัฒนาได้เห็นสภาพและปัญหาจริงในการปฏิบัติงาน การพัฒนาในรูปแบบนี้ได้แก่ การฝึกการใช้เครื่องมือในการทำงาน (Job Instruction Training) การปฏิบัติงานตามโครงการที่รับมอบหมาย (Project Assignment) การหมุนเวียนงาน (Job Rotation) การฝึกปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหารหรือเงาการทำงาน	**แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และมีระเบียบวินัย** **แนวทางย่อยที่ 2.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การพัฒนาบุคลากร		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
					(Apprenticeship or Worsk Shadowing) การได้รับการโค้ช (Coaching) การได้รับการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เป็นต้น 2. การมอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments) (Dessler, 2012) เป็นวิธีที่ทำให้ผู้บริหารระดับต้นหรือระดับแผนกที่มีประสบการณ์ในการทำงานได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง 3. ระบบพัฒนาหน้างาน (On-Job Training) (อรรถพล อนันตวรสกุล, 2560) เน้นการมอบหมายภาระงานที่เหมาะสม ทั้งปริมาณงานและประเภทงาน กับการปรับตัวในการทำงาน และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง 4. Dessler G (2012) กล่าวว่า การ	**วิธดำเนินการ** **2.1.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น **2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ผู้บริหาร มอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน **2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหาร ประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การพัฒนาบุคลากร		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
					มอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments) ทำให้ผู้บริหาร ระดับต้นที่มีประสบการณ์ในการทำงานได้แก้ปัญหากับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง	ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่
		2.2 การใช้ระบบพี่เลี้ยง ($PNI_{modified}$ = 0.041)	2.2.1 รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.113)	1. คัดสรรครูผู้สอนที่มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีอย่างแท้จริง 2. ผู้บริหารเป็นต้นแบบและให้คำตักเตือนที่ดีแก่ครูอยู่เสมอ 3. ปรับทัศนคติและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 4. มีการจัดการกับบุคลากรที่ทำผิดอย่างเหมาะสม	1. Dessler G (2012) กล่าวว่า การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงานมีหลายประเภท ที่นิยมมากที่สุดคือการสอนงาน (Coaching) โดยพนักงานที่มีประสบการณ์หนึ่งคนหรือหัวหน้าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเป็นผู้ฝึกอบรมให้พนักงานในขณะปฏิบัติงาน 2. เดชา เดชะวัฒนไพศาล (2559) กล่าวว่า ระบบพี่เลี้ยงสำหรับบุคลากรใหม่ เป็นกลไกสำคัญ ในการดูแล ถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติงาน แนะนำวิธีการทำงานในรูปแบบขององค์กรใหม่ ตลอดจนการช่วยค้นหาสไตล์การทำงานที่	**แนวทางย่อยที่ 2.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำ และการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร **วิธีดำเนินการ** **2.2.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลา
			2.2.2 รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.087)			

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การพัฒนาบุคลากร		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
					เหมาะสม 3. อิ้ง ปาค ที (2548) กล่าวว่า พี่เลี้ยงหรือผู้ชี้แนะ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนา และเป็น ต้นแบบสำหรับผู้เรียน มักใช้ระยะเวลาปานกลางจนถึงระยะยาว	ในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ **2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา **2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)** บุคลากรพี่เลี้ยง ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่ามีเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางที่ 28 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการการพัฒนาบุคลากร โดยผู้วิจัย พบว่า

(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการการพัฒนาบุคลากร ในประเด็นการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัย มีดังนี้

แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย

แนวทางย่อยที่ 1.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

วิธดำเนินการ

1.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร วางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วยของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรมฮาลากอฮฺ กียาม อบรมและสัมมนา ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ผ่านการสังเกต และผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

แนวทางย่อยที่ 1.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่ายอัสสาลามจัดขึ้น

วิธดำเนินการ

1.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป

1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการการพัฒนาบุคลากร ในประเด็นการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัย มีดังนี้

แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และมีระเบียบวินัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แนวทางย่อยที่ 2.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

วิธดำเนินการ

2.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลาและภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น

2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ผู้บริหาร มอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน

2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหาร ประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่

แนวทางย่อยที่ 2.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำ และการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

วิธดำเนินการ

2.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลา ในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ

2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา

2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

บุคลากรพี่เลี้ยง ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่ามีเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 29 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการการบริหารวิชาการ โดยผู้วิจัย

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
1	1. การวัดและประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.102)	1.1 การพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.113)	1.1.1 รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.134) 1.1.2 ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ($PNI_{modified}$ = 0.133)	1. มีรูปแบบและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย 2. วัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 3. มีการวัดและประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล 4. ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล 5. ประเมินผลด้วยการสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน 6. ให้ครูประจำฮาลากอฮฺ (กลุ่มศึกษา)	1. ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียนของผู้เรียนควรมีความหลากหลาย เพราะการวัดผลการเรียนของผู้เรียนบางด้าน เช่น ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ควรใช้เครื่องมือวัดผลหลายแบบประกอบกัน ซึ่งเครื่องมือในการวัดและประเมินผลควรมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมและทันสมัยยิ่งขึ้น 2. สมชาย รัตนทองคำ (2554) กล่าวว่า เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การศึกษาและแนวทางจัดการเรียนรู้ ในส่วนของจิตพิสัยที่เป็น	**แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี** **แนวทางย่อยที่ 1.1** พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
				เป็นผู้ประเมินนักเรียน 7. ประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน 8. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน 9. จัดให้มีการประเมินรายวัน รายสัปดาห์ รายเทอม และรายปี 10. ใช้ระบบ PDCA ในการวัดและประเมินผล	เรื่องจิตใจ อารมณ์และคุณธรรม จึงมีการใช้สถานการณ์ จำลองให้ผู้ถูกวัดแสดงความคิดเห็นหรือพฤติกรรม และมักใช้ข้อมูลจากหลายฝ่ายคือประเมินตนเอง หรือประเมินโดยผู้อื่น และต้องมีการวัดหลายครั้ง โดยเครื่องมือที่ใช้มักเป็น มาตราส่วนประมาณค่าแบบสำรวจรายการ แบบวัดเชิงสถานการณ์ และแบบสังเกต	**วิธดำเนินการ** **1.1.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความความหลากหลายและสามารถประเมินเพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง **1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ครูผู้สอน วัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ **1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของ

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
						เครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่
		1.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.092)	1.2.1 เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.122)	1. เน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี 2. วัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน 3. ประเมินตามความเป็นจริง 4. ประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียน 5. ตั้งเกณฑ์การประเมินที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 6. ไม่ควรตัดสินความสามารถของนักเรียนด้วยผลการเรียนเพียง	1. ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550) อธิบายหลักการวัดและประเมินผลไว้ว่า ครูควรเตรียมหรือสร้างเครื่องมือวัดผลและตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชา และหลักสูตรที่กำหนดไว้ และควรดำเนินการด้วยจำนวนบ่อยครั้ง อาจจะดำเนินการทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และภายหลังการเรียนเสร็จสิ้นแล้ว โดยครูต้องนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น	**แนวทางย่อยที่ 1.2** พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม **วิธีดำเนินการ** **1.2.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ
			1.2.2 สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.105)			

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
				อย่างเดียว 7. ทดสอบนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 8. มีความสมเหตุสมผลและยุติธรรมในการประเมิน 9. วัดและประเมินผลทุกครั้งหลังการเรียนการสอน	ด้วย 2. กระทรวงศึกษาธิการ (2553)พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดหลักในการวัดและประเมินผล ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 ไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา	**1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ครูผู้สอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผนด้วยเครื่องมือที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี **1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริง สมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
2	2. การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.098)	2.1 การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ($PNI_{modified}$ = 0.114)	2.1.1 รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.159) 2.1.2 เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.141)	1. สอดแทรกคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน 2. จัดแบบบูรณาการแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 3. ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย 4. การสอนแบบ Active Learning 5. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนอย่างจริงจัง 6. ให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน 7. ใช้ภาษาที่เหมาะในการจัดการเรียนการสอนในแต่	1. อาจารี สุวัฒนพงษ์ (2558) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอน คือ การจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเกิดความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการในชีวิตประจำวัน 2. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสามารถจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการสอนที่ผู้สอนรายวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของ รายวิชาอื่นเข้าไปในรายวิชาของตนเอง (2) การสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน	**แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง** **แนวทางย่อยที่ 2.1** เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน **วิธีดำเนินการ** **2.1.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและบุคลากรของทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดย

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
				ละวิชา 8. เน้นการเรียนการสอนที่สามารถนำความรู้มาใช้ได้จริง 9. ให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน 10. เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 11. ให้ครูเป็นโค้ช 12. มีการสร้างเสริมกำลังใจกับนักเรียน 13. ครูจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 14. ใช้สื่อที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน 15. เน้นการเรียนรู้ด้วย	(Parallel Instruction) เป็นการสอนที่มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปวางแผน การสอนร่วมกันแต่สอนต่างวิชากัน มีการกำหนดหัวเรื่องการสอนร่วมกันแล้วนำสู่ความคิดรวบยอดร่วมกัน (3) การสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) เป็นการบูรณาการการสอน แบบคู่ขนานแต่มีการมอบหมายงานหรือโครงงานร่วมกัน (4) การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชา หรือการสอน เป็นคณะ (Transdisciplinary Instruction) เป็นการสอน ที่ผู้สอนวิชาต่างๆ มาร่วมกันสอนเป็นคณะ มีการวางแผน การสอน กำหนดหัวเรื่อง	ให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในทุกๆรายวิชา และตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน **2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน **2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวัง

CHULALONGKORN UNIVERSITY จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
				ตนเองผ่านเทคโนโลยี 16. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้	และความคิดรวบยอดการสอนร่วมกัน แล้วร่วมกันสอน โดยมีผู้เรียนเป็นกลุ่มเดียวกัน	หรือไม่
		2.2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.102)	2.2.1 เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.147)	1. สอดแทรกคำสอนของศาสนาอิสลามใน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมมเสริมหลักสูตร 2. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. มีการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่บ้าง 4. เน้นการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น ลดเวลาเรียนให้น้อยลง 5. มีกิจกรรมที่กระตุ้นความคิด สนุกสนาน และหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน	1. พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างยิ่งขึ้น เป็นกิจกรรมที่เจตนาแยกจากกิจกรรมการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรยังเสริมสร้างให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนมีส่วนช่วยในการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาสังคมด้วย 2. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533) ได้	**แนวทางย่อยที่ 2.2** เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรมฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน **วิธีดำเนินการ** **2.2.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบ เป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง
			2.2.2 รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{modified}$ = 0.136)			

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
				6. เน้นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม 7. คำนึงและสนับสนุนความต้องการของนักเรียน 8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง 9. เน้นกิจกรรมฮาลากอฮฺ (กลุ่มศึกษา)	กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ เพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยให้มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคีมีระเบียบวินัยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน 3. Satria Hadi Lubis (2006) กล่าวว่า หะละเกาะฮฺ หมายถึง เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความ เกี่ยวข้องกับการอบรม บ่มเพาะ และการสอนอิสลาม (ตัวบียะฮ์อิสลามียะฮ์) ในเชิงวิชาการจึงมีความหมายว่า	และสนองความต้องการของนักเรียน **2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และหลากหลาย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ **2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

ลำดับความต้องการจำเป็น	การบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ				เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร
	ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม			ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม		
	การบริหารวิชาการ		คุณลักษณะมุสลิมที่ดี			
					หะละเกาะฮฺ คือ การนั่งเป็นวงกลม ซึ่งโดยปกติจะเรียกว่า กลุ่มศึกษาที่มีการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 29 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการการบริหารวิชาการ โดยผู้วิจัย พบว่า

(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการการบริหารวิชาการ ในประเด็นการวัดและการประเมินผล โดยผู้วิจัย มีดังนี้

แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี

แนวทางย่อยที่ 1.1 พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง

วิธดำเนินการ

1.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความความหลากหลายและสามารถประเมินเพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง

1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอน วัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่

แนวทางย่อยที่ 1.2 พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม

วิธีดำเนินการ

1.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผนด้วยเครื่องมือที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริง สมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีและวิธีการดำเนินการ ด้านการการบริหารวิชาการ ในประเด็นการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัย มีดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

แนวทางย่อยที่ 2.1 เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน

วิธีดำเนินการ

2.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรของทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการ

สอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในทุกๆรายวิชา และตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน

2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

แนวทางย่อยที่ 2.2 เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรมฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน

วิธดำเนินการ

2.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบเป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และหลากหลาย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ

2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

4.9 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งหมด 5 ท่าน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 30 สรุปความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
การพัฒนาบุคลากร						
การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน						
1	**แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย**	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- ควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีกลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เฉพาะของตัวเอง
1.1	**แนวทางย่อยที่ 1.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	วิธีดำเนินการ					
	1.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร วางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วนของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง เต็มประสิทธิภาพ	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- “ผู้บริหารวางแผน...” ไม่ควรเว้นวรรค และในข้ออื่นๆด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
	1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม อบรมและสัมมนา ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ผ่านการสังเกต และผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- อาจเพิ่มการใช้แบบสอบถามประเมินตนเอง การสัมภาษณ์
1.2	**แนวทางย่อยที่ 1.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่าย อัสสาลามจัดขึ้น	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	วิธีดำเนินการ					
	1.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- เพิ่มคำว่า “ศึกษาดูงาน”
	1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงาน	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
	โรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป					
	1.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- ควรระบุรูปแบบและวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนด้วย
การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน						
2	**แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และมีระเบียบวินัย**	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำ น่าจะระบุคุณลักษณะเด่นที่ประสบ อาทิ ขี้เกียจ โอ้อวด เยอหยิ่ง
2.1	**แนวทางย่อยที่ 2.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเองผ่านการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
	วิธีดำเนินการ					
	2.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ผู้บริหาร มอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	2.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหาร ประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- ควรเพิ่มรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อนร่วมงาน
2.2	**แนวทางย่อยที่ 2.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำ และการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
	วิธีดำเนินการ					
	2.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลา ในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ	5	มากที่สุด	4	มาก	
	2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา	5	มากที่สุด	4	มาก	
	2.2.3 การประเมินผล (Evaluation) บุคลากรพี่เลี้ยง ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่าเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่	5	มากที่สุด	4	มาก	- เพิ่มรูปแบบหรือการประเมิน จากเพื่อนร่วมงาน จากนักเรียนในกรณีการสอน
การบริหารวิชาการ						
การวัดและประเมินผล						
1	**แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี**	5	มากที่สุด	4	มาก	
1.1	**แนวทางย่อยที่ 1.1** พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหาร	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
	เวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง					
	วิธีดำเนินการ					
	1.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองร่วมกันประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความหลากหลายและสามารถประเมิน เพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- ควรจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย ในรูปของตัวแทนก็ได้ จะได้เห็นความคิดของนักเรียน
	1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน วัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
1.2	**แนวทางย่อยที่ 1.2** พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
	วิธีดำเนินการ					
	1.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- เพิ่มคำว่า “ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย สามารถประเมินตามสภาพจริง ....”
	1.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริง สมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
การจัดการเรียนการสอน						
2	**แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง**	5	มากที่สุด	4	มาก	- ควรให้ชัดเจนบูรณาการอะไร บูรณาการคำสอนอิสลามหรือความรู้ร่วมสมัยใช่หรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
2.1	**แนวทางย่อยที่ 2.1** เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- การบูรณาการคำสอนศาสนา (สำหรับรายวิชาทั่วไป การบูรณาการความรู้ร่วมสมัยสำหรับอิสลามศึกษา ดังนั้นเพิ่มคำว่า “ ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนศาสนาหรือความรู้ร่วมสมัย ...”จะได้เท่าทันโลกทันเหตุการณ์พาตัวรอด
	วิธีดำเนินการ					
	2.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากรของทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญ ร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในทุกๆรายวิชา และตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- เน้นการบูรณาการร่วมสมัยในรายวิชาอิสลามศึกษา - ตัดคำว่า “ของ” หลังบุคลากรออก
	2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	5	มากที่สุด	4	มาก	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
	2.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- ให้เพิ่มคำว่า “โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินในรูปแบบที่หลากหลาย”
2.2	**แนวทางย่อยที่ 2.2** เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรม ฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	วิธีดำเนินการ					
	2.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบเป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	
	2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และหลากหลายผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	- เพิ่มคำว่า “มีความ” หน้าคำว่าหลากหลาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ข้อเสนอแนะ
		ฐานนิยม	ระดับ	ฐานนิยม	ระดับ	
	2.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด	

จากตารางที่ 30 สรุปความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

การพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน

ผลการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด (ฐานนิยม คือ 5)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด (ฐานนิยม คือ 5)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน

ผลการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด (ฐานนิยม คือ 5)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด (ฐานนิยม คือ 5) ยกเว้นวิธีดำเนินการที่ 2.2.1 , 2.2.2 และ2.2.3 อยู่ในระดับมากทุกข้อ (ฐานนิยม คือ 4)

การบริหารวิชาการ

ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด (ฐานนิยม คือ 5)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด (ฐานนิยม คือ 5) ยกเว้นแนวทางหลักที่ 1 อยู่ในระดับมาก (ฐานนิยม คือ 4)

ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผลการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด (ฐานนิยม คือ 5)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด (ฐานนิยม คือ 5) ยกเว้นแนวทางหลักที่ 2 อยู่ในระดับมาก (ฐานนิยม คือ 4) และวิธีดำเนินการที่ 2.1.1 อยู่ในระดับมาก (ฐานนิยม คือ 4)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 31 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี		**แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี**
การพัฒนาบุคลากร			
1	**แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย**	- ควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีกลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เฉพาะของตัวเอง	**แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน และกลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย**
1.1	**แนวทางย่อยที่ 1.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น		**แนวทางย่อยที่ 1.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
	วิธีดำเนินการ		
	1.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารวางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วนของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และ	- “ผู้บริหาร วางแผน...” ไม่ควรเว้นวรรค และในข้ออื่นๆด้วย	**1.1.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารวางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วนของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	อื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง เต็มประสิทธิภาพ		เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ
	1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม อบรมและสัมมนา ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น		**1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม อบรมและสัมมนา ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น
	1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ผ่านการสังเกต และผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	- อาจเพิ่มการใช้แบบสอบถามประเมินตนเองการสัมภาษณ์	**1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ผ่านการสังเกต ผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และใช้แบบประเมินตนเอง รวมถึงการสัมภาษณ์ ในการประเมินผล
1.2	**แนวทางย่อยที่ 1.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่าย อัสสาลามจัดขึ้น		**แนวทางย่อยที่ 1.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่าย อัสสาลามจัดขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	วิธีดำเนินการ		
	1.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	- เพิ่มคำว่า “ศึกษาดูงาน”	**1.2.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
	1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป		**1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป
	1.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	- ควรระบุรูปแบบและวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนด้วย	**1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ และKM ในการประเมิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
2	**แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และมีระเบียบวินัย**	- สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำน่าจะระบุคุณลักษณะเด่นที่ประสบ อาทิ ขี้เกียจ โอ้อวด เยอหยิ่ง	**แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีระเบียบวินัย และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง เช่น ความขี้เกียจ โอ้อวด เย่อหยิ่ง เป็นต้น**
2.1	**แนวทางย่อยที่ 2.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการ ปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร		**แนวทางย่อยที่ 2.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการ ปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร
	วิธีดำเนินการ		
	2.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น		**2.1.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ผู้บริหาร มอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน		**2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ผู้บริหารมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน
	2.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหาร ประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่	- ควรเพิ่มรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อนร่วมงาน	**2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่ รวมถึงการสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อนร่วมงาน
2.2	**แนวทางย่อยที่ 2.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำและการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร		**แนวทางย่อยที่ 2.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำและการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	วิธีดำเนินการ		
	2.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลา ในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ		**2.2.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลา ในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ
	2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา		**2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา
	2.2.3 การประเมินผล (Evaluation) บุคลากรพี่เลี้ยง ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่าเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่	- เพิ่มรูปแบบหรือการประเมิน จากเพื่อนร่วมงาน	**2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)** บุคลากรพี่เลี้ยงและเพื่อนร่วมงาน ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่าเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่
การบริหารวิชาการ			
1	**แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ**		**แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของ**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี		**ตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี**
1.1	**แนวทางย่อยที่ 1.1** พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง		**แนวทางย่อยที่ 1.1** พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง
	วิธีดำเนินการ		
	1.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ร่วมกันประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความหลากหลายและสามารถประเมิน เพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง	- ควรจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย ในรูปของตัวแทนก็ได้ จะได้เห็นความคิดของนักเรียน	**1.1.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และตัวแทนนักเรียนร่วมกันประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความหลากหลายและสามารถประเมิน เพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง
	1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน วัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะที่ต้องการ		**1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ครูผู้สอนวัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะที่ต้องการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่		**1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่
1.2	**แนวทางย่อยที่ 1.2** พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม		**แนวทางย่อยที่ 1.2** พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม
	วิธีดำเนินการ		
	1.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ		**1.2.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี	- เพิ่มคำว่า “ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย สามารถประเมินตามสภาพจริง....”	**1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี
	1.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริงสมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่		**1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริงสมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่
2	**แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง**	- ควรให้ชัดเจนบูรณการอะไร บูรณาการคำสอนอิสลามหรือความรู้ร่วมสมัยใช่หรือไม่	**แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการคำสอนอิสลามในรายวิชาสามัญและบูรณาการความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา และในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
2.1	**แนวทางย่อยที่ 2.1** เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน	- การบูรณาการคำสอนศาสนา (สำหรับรายวิชาทั่วไป การบูรณาการความรู้ร่วมสมัยสำหรับอิสลามศึกษา ดังนั้นเพิ่มคำว่า “ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนศาสนาหรือความรู้ร่วมสมัย...”จะได้เท่าทันโลกทันเหตุการณ์	**แนวทางย่อยที่ 2.1** เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามหรือความรู้ร่วมสมัยในการจัดการเรียนการสอน ในสื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน
	วิธีดำเนินการ		
	2.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากรของทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญ ร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในทุกๆรายวิชา และตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน	- เน้นการบูรณาการร่วมสมัยในรายวิชาอิสลามศึกษา - ตัดคำว่า “ของ” หลังบุคลากรออก	**2.1.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหารและบุคลากรทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญ ร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในรายวิชาสามัญและความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา ตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน
	2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มี		**2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	วิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน		เรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
	2.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	- ให้เพิ่มคำว่า “โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินในรูปแบบที่หลากหลาย”	**2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินในรูปแบบที่หลากหลาย
2.2	**แนวทางย่อยที่ 2.2** เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรม ฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน		**แนวทางย่อยที่ 2.2** เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรม ฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน
	วิธีดำเนินการ		
	2.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบ เป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติ		**2.2.1 การวางแผน (Planning)** ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบเป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย	คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
	ได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน		
	2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และหลากหลาย ผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ	- เพิ่มคำว่า “มีความ” หน้าคำว่าหลากหลาย	**2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)** ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และมีความหลากหลาย ผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ
	2.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรม และกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวัง		**2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)** ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

จากตารางที่ 31 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี มีดังนี้

การพัฒนาบุคลากร

แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน และกลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แนวทางย่อยที่ 1.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

วิธีดำเนินการ

1.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารวางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วนของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม อบรมและสัมมนา ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น

1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรผ่านการสังเกต ผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และใช้แบบประเมินตนเอง รวมถึงการสัมภาษณ์ ในการประเมินผล

แนวทางย่อยที่ 1.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่าย อัสสาลามจัดขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิธีดำเนินการ

1.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป

1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ และKM ในการประเมิน

แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีระเบียบวินัย และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง เช่น ความขี้เกียจ โอ้อวด เย่อหยิ่ง เป็นต้น

แนวทางย่อยที่ 2.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการ ปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

วิธีดำเนินการ

2.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น

2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ผู้บริหารมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน

2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่ รวมถึงการสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อนร่วมงาน

แนวทางย่อยที่ 2.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำ และการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิธีดำเนินการ

2.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลาในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ

2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา

2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

บุคลากรพี่เลี้ยงและเพื่อนร่วมงาน ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่าเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่

การบริหารวิชาการ

แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี

แนวทางย่อยที่ 1.1 พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิธีดำเนินการ

1.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และตัวแทนนักเรียนร่วมกันประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความหลากหลายและสามารถประเมิน เพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง

1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนวัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะที่ต้องการ

1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่

แนวทางย่อยที่ 1.2 พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม

วิธีดำเนินการ

1.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริงสมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการคำสอนอิสลามในรายวิชาสามัญและบูรณาการความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา และในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

แนวทางย่อยที่ 2.1 เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของ

ศาสนาอิสลามหรือความรู้ร่วมสมัยในการจัดการเรียนการสอน ในสื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน

วิธีดำเนินการ

2.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในรายวิชาสามัญและความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา ตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน

2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินในรูป แบบที่หลากหลาย

แนวทางย่อยที่ 2.2 เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรม ฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิธีดำเนินการ

2.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบเป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน

2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และมีความหลากหลาย ผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ

2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.10 แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี สามารถอธิบายโดยแยกเป็นสองประเด็น ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการบริหารวิชาการ มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร และวิธีการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มี 2 แนวทางหลัก 4 แนวทางย่อย และ 12 วิธีดำเนินการ โดยแต่ละแนวทางมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน

แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน และกลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย

แนวทางย่อยที่ 1.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิธีดำเนินการ

1.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารวางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วนของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม อบรมและสัมมนา ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น

1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ผ่านการสังเกต ผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และใช้แบบประเมินตนเอง รวมถึงการสัมภาษณ์ ในการประเมินผล

แนวทางย่อยที่ 1.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่าย อัสสาลามจัดขึ้น

วิธีดำเนินการ

1.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป

1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ และKM ในการประเมิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน

แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีระเบียบวินัย และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง เช่น ความขี้เกียจ โอ้อวด เย่อหยิ่ง เป็นต้น

แนวทางย่อยที่ 2.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการ ปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

วิธีดำเนินการ

2.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น

2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ผู้บริหารมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน

2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่ รวมถึงการสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อนร่วมงาน

แนวทางย่อยที่ 2.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำ และการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

วิธีดำเนินการ

2.2.1 การวางแผน (Planning)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลาในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ

2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา

2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

บุคลากรพี่เลี้ยงและเพื่อนร่วมงาน ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่าเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ และวิธีการที่มีความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มี 2 แนวทางหลัก 4 แนวทางย่อย และ 12 วิธีดำเนินการ โดยแต่ละแนวทางมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการวัดและประเมินผล

แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี

แนวทางย่อยที่ 1.1 พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการ

1.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และตัวแทนนักเรียนร่วมกันประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความหลากหลายและสามารถประเมิน เพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง

1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนวัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะที่ต้องการ

1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แนวทางย่อยที่ 1.2 พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม

วิธีดำเนินการ

1.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริงสมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ด้านการจัดการเรียนการสอน

แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการคำสอนอิสลามในรายวิชาสามัญและบูรณาการความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา และในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

แนวทางย่อยที่ 2.1 เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามหรือความรู้ร่วมสมัยในการจัดการเรียนการสอน ในสื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน

วิธีดำเนินการ

2.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในรายวิชาสามัญและความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา ตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน

2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินในรูป แบบที่หลากหลาย

แนวทางย่อยที่ 2.2 เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรม ฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิธีดำเนินการ

2.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบเป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน

2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และมีความหลากหลาย ผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ

2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี และ 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 41 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 37 โรงเรียน ซึ่งได้จาการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น (Confidence interval) 95% ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ 37 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 37 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร 37 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ 37 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา 37 คน และตัวแทนนักเรียนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย 74 คน รวมทั้งหมด 259 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ดัชนี ลำดับความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ฐานนิยม (Mode) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน และ 2. กรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย

1. การบริหารบุคลากร สามารถจำแนกเป็น 2 รูปแบบ คือ
   1.1 การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน มี 5 วิธี ได้แก่
      1.1.1 การใช้ระบบพี่เลี้ยง
      1.1.2 การชี้แนะหรือการสอนงาน
      1.1.3 การมอบหมายงานพิเศษ
      1.1.4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
      1.1.5 วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ
   1.2 การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน มี 3 วิธี ได้แก่
      1.2.1 การอบรมและสัมมนา
      1.2.2 การศึกษาดูงาน
      1.2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การบริหารวิชาการ ได้แก่
   2.1 การพัฒนาหลักสูตร
   2.2 การจัดการเรียนการสอน
   2.3 การวัดและประเมินผล
   2.4 การนิเทศการศึกษา

กรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย

1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา
10. รักษาระเบียบวินัย

5.1.2 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การบริหารวิชาการ โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน และในประเด็นการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผล ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน และในประเด็นการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล การพัฒนาหลักสูตร และ การนิเทศการศึกษา ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การบริหารวิชาการ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน และในประเด็นการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

5.1.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร มีดังนี้

ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน

1. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน และกลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่ายกียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

วิธีดำเนินการ

1.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารวางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วนของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม อบรมและสัมมนาให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น

1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรผ่านการสังเกต ผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และใช้แบบประเมินตนเอง รวมถึงการสัมภาษณ์ ในการประเมินผล

1.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงานเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่าย อัสสาลามจัดขึ้น

วิธีดำเนินการ

1.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป

1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ และKM ในการประเมิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน

2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษและการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีระเบียบวินัย และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง เช่น ความขี้เกียจ โอ้อวด เย่อหยิ่ง เป็นต้น

2.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการ ปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

วิธีดำเนินการ

2.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น

2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ผู้บริหารมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน

2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่ รวมถึงการสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อนร่วมงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำ และการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

วิธีดำเนินการ

2.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลาในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ

2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา

2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

บุคลากรพี่เลี้ยงและเพื่อนร่วมงาน ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่าเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ มีดังนี้

ด้านการวัดและประเมินผล

1. พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี

1.1 พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการ

1.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และตัวแทนนักเรียนร่วมกันประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความหลากหลายและสามารถประเมิน เพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง

1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนวัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะที่ต้องการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่

1.2 พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม

วิธีดำเนินการ

1.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

1.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริงสมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ด้านการจัดการเรียนการสอน

2. พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการคำสอนอิสลามในรายวิชาสามัญและบูรณาการความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา และในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

2.1 เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนา

อิสลามหรือความรู้ร่วมสมัยในการจัดการเรียนการสอน ในสื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน

วิธีดำเนินการ

2.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหารและบุคลากรทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในรายวิชาสามัญและความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา ตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน

2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2.1.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินในรูปแบบที่หลากหลาย

2.2 เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรม ฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน

วิธีดำเนินการ

2.2.1 การวางแผน (Planning)

ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบเป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation)

ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และมีความหลากหลาย ผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ

2.2.3 การประเมินผล (Evaluation)

ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) การอภิปรายผลกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 2) การอภิปรายผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 3) การอภิปรายผลแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จากผลการวิจัยมีประเด็นนำสู่การอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 1) การบริหารบุคลากร 2) การบริหารวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสม

การบริหารบุคลากร สามารถจำแนกเป็น 2 รูปแบบ ประกอบไปด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน มี 5 วิธีได้แก่ การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การมอบหมายงานพิเศษ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และวิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน มี 3 วิธี ได้แก่ การอบรมและสัมมนา การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ (เดชา เดชะวัฒนไพศาล, 2559) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Training and Development) หมายถึง กรรมวิธีในการเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงานของบุคลากร ทั้งในด้านความคิด ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญและพฤติกรรม รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีอุปนิสัย เจต สำนึกรับผิดชอบและมีขวัญกำลังใจที่ดีต่อการทำงาน อันจะส่งผลให้

การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นช่องทางที่ทำให้บุคลากรได้รับความรู้ใหม่ ๆ มีโอกาสสั่งสมความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพิ่มระดับทักษะในการแก้ปัญหา มีศักยภาพที่พร้อมรองรับการปฏิบัติงานในอนาคต และมีทัศนคติที่จะปรับปรุงงานให้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามแนวทางที่องค์กรกำหนด ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรกับองค์กร และช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีระบบ สอดคล้องกับ (สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2562) ระบุว่า การพัฒนาบุคลากร คือการส่งเสริมและเพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรม ทักษะและสมรรถนะของบุคลากรสำหรับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน หรือการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาศักยภาพสำหรับการเติบโตบนเส้นทางสายอาชีพในอนาคต และรูปแบบการพัฒนาบุคลากรจำแนกตามเวลาในการปฏิบัติงาน ถูกแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน (On-The-Job Development) การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development) และการพัฒนาบุคลากรในลักษณะการเรียนรู้ผสมผสาน (Blended-Learning Development) โดยกรอบแนวคิดการพัฒนาบุคลาการสอดคล้องกับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) หมวด 4 มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” ภารกิจของครูจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญ โดย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) พบว่าคุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษานั่นก็คือการสร้าง “ครูที่มีคุณภาพ” การพัฒนาครูจึงเป็นเรื่องที่ต้องกระทำควบคู่กันไปกับการพัฒนานักเรียน เพราะครูถือว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ในทุกๆด้านของนักเรียน จึงต้องได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่เน้นส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูและเน้นการพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนควบคู่กัน

การบริหารวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมในทุกองค์ประกอบ จากการศึกษาเอกสารขอบข่ายการบริหารวิชาการโรงเรียนที่หลากหลาย และผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนโดยยึดกรอบของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักสอดคล้องกับ (เพ็ญวรา ชูประวัติ, 2562) ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาทุกระดับที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดไว้ การบริหารวิชาการจึงเป็นงานที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตรซึ่งเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ ที่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำในการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ในแต่ละสถานศึกษา การจัดโปรแกรมการศึกษาขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย ดังนั้น การบริหารวิชาการ จึงหมายถึง กระบวนการดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งการดำเนินงานของงานวิชาการควรมีการดำเนินงานประสานกันกับทุกฝ่ายในสถานศึกษา เช่น ฝ่ายบุคลากร เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาสามารถดำเนินงานด้านวิชาการทั้งด้านการจัดเรียนการสอน การสนับสนุนการเรียนการสอน และกิจกรรมทางวิชาการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การดำเนินงานด้านวิชาการมีเป้าหมายหลักคือ การพัฒนาศักยภาพของ ผู้เรียน และสอดคล้องกับ (ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา, 2559) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารวิชาการรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมถึงงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรและที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ (จารุกิตติ์ สิทธิยานนท์, 2559) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นการดำเนินงานที่พัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีมาตราฐานตามคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา ต้องบริหารและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. กรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) มีมารยาทที่ดีและงดงาม ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และรักษาระเบียบวินัย สอดคล้องกับแนวคิดของ (ฮาซัน อัล บันนา, 1930), (มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ อัลเคาะฏีบ, 1997) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของมุสลิมที่ดีหรือมุสลิมคุณภาพ ต้องมีมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) มีมารยาทที่ดีและงดงาม ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำ

เลิศ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และรักษาระเบียบวินัย ซึ่งสอดคล้องกับ (สถาบันอัสสาลาม, 2563) ที่กล่าวไว้ในหลักสูตรสันติศึกษาของมหาวิทยาลัยฟาฏอนีซึ่งเป็นหลักสูตรที่สถาบันอัสสลามได้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาสมาชิกองค์กรให้ได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานตามหลักคำสอนอิสลามเพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัวและสังคม กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 15 ประการของมุสลิม ประกอบด้วย 1) มีความบริสุทธิ์ใจ(อิคลาศ)ในทุกๆการงาน 2) ใฝ่ศึกษาและเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา 3) ใช้วิถีชีวิตเคียงข้างอัลกุรอาน 4) เป็นบุคคลมีการปฏิบัติตามสุนนะฮฺอย่างเคร่งครัด 5) เป็นบุคคลมีจรรยามารยาทที่ดีงาม 6) มีสุขภาวะและพลานามัยที่แข็งแรง 7) มีระเบียบวินัย 8) เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน 9) สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี 10) ใช้อย่างประหยัดและพอเพียง 11) เป็นบุคคลที่ห่างไกลจากสิ่งที่ไร้สาระ 12) น้อมรับและให้คำแนะนำและตักเตือน(นาซีฮัต) 13) มีความรักฉันท์พี่น้องในอิสลาม 14) ดำรงมั่นในองค์กร(ญะมาอะฮฺ) และ15) เผยแผ่ความเมตตา และยังสอดคล้องกับ (Khawlah bint Yahya, 2013) ที่ระบุถึงห้าคุณลักษณะที่ดีและสวยงามของมุสลิม ประกอบด้วย 1) มีความสัตย์จริง 2) รักษาสัญญา 3) มีความน่าเชื่อถือ 4) เป็นที่ปรึกษาที่จริงใจ และ5) ให้ด้วยใจที่บริสุทธิ์

5.2.2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลเป็นประเด็น ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การบริหารวิชาการ โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน และในประเด็นการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผล ตามลำดับ

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามมีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง

ในการพัฒนา เพื่อให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เนื่องจากในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการตามความคาดหวังนั้น ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ (ชญาพิมพ์ อุสาโห และคณะ, 2563) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ 5 พื้นที่ พบว่า การพัฒนาครูเน้นที่การลงมือปฏิบัติจริงจะทำให้ครูเกิดทักษะการปฏิบัติงานจริง สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ ซึ่งหากเกิดคำถามหรือความไม่เข้าใจระหว่างการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ครูสามารถปรึกษาผู้มีประสบการณ์ อันได้แก่ พี่เลี้ยง (Mentor) โค้ช (Coach) หรือเครือข่ายครูหรือบุคคลผู้รู้ (Network) และโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามยังให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการโดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการตามความคาดหวังนั้น โรงเรียนต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการเพื่อเป็นหลักที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุถึงเป้าหมายนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พันธวิชญ์ เลี้ยงชีพชอบ, 2561) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน และในประเด็นการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล การพัฒนาหลักสูตร และ การนิเทศการศึกษาตามลำดับ

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามมีความต้องการ และให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรความรู้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับ (วรา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2551) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน (Learning and Classroom Management) เป็นบทบาทสำคัญของครูทุกคน เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร เอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผู้เรียน นำมาวางแผน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดหาหรือเลือกใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดการชั้นเรียน สอดคล้องกับ (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2562) กล่าวว่า งานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นภารกิจหลักที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของโรงเรียน ที่จะ พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ (ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ) ตามหลักสูตรที่กำหนดรวมไปถึงความ คาดหวังของสังคม และยังสอดคล้องกับ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เห็นว่าการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนา ผ่านการจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะในตัวผู้เรียน เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของการจัดการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ (พิชัย เสงี่ยมจิตต์, 2542) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างยิ่งขึ้น เป็นกิจกรรมที่เจตนาแยกจากกิจกรรมการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรยังเสริมสร้างให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนมีส่วนช่วยในการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาสังคมด้วย และโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามยังมีความต้องการ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (มาเรียม นิลพันธ และคณะ, 2563) เรื่อง การพัฒนากระบวนทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ : กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลาง รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตก พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบาย รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ภาคกลาง รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตก พบว่า รูปแบบการพัฒนาครูควรดำเนินการระหว่างปฏิบัติงานโดยไม่ผ่านระบบ Online (Offline on the job Training) โดยมีเครือข่ายความร่วมมือ การลงมือปฏิบัติจริง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การนิเทศ การทำวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการพัฒนาครูที่สถานศึกษาและสถาบันผลิตครูสามารถดำเนินการได้ เหมาะสมระหว่างการปฏิบัติงานโดยไม่ต้องผ่านระบบออนไลน์นั้นเหมาะกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของครูในสถานศึกษา

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การบริหารวิชาการ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความ

ต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน และในประเด็นการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การบริหารวิชาการมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดโดยเฉพาะการวัดและประเมินผล ดังที่แสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร ครู และผู้เรียนให้ความสำคัญมาก จึงควรมีการพัฒนาเป็นอันดับแรกเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (อมรรัตน์ ศรีพอ, 2561) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น สูงสุด คือ การวัดและประเมินผล และยังสอดคล้องกับ (โออาชีวะ, 2563) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการสอน และเป็นส่วนสำคัญที่ผู้สอนที่ดีจะแสวงหาแนวทางให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องรู้ความสามารถของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน และข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการของการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา และในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด จึงควรมีการพัฒนาเป็นอันดับแรก เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีกับครู เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของผู้เรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ, 2561) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูที่ควรใช้ พบว่า ระดับความประสงค์สูงที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ การพัฒนาแบบนอกเวลาปฏิบัติงาน (Off-the-job training) การพัฒนาในเวลาปฏิบัติงาน (On-the-job Training) และการศึกษาด้วยตนเองรวมกัน รองลงมาคือการพัฒนาในเวลาปฏิบัติงาน (On-the-job Training) เช่น การชี้แนะ (Coaching) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) PLC และการโดยการศึกษาด้วยตนเอง เช่น ศึกษาจากบทเรียน Online และสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ตามลำดับ และสอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เรื่องของบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้ทันกับเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม สอดคล้องกับ (สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2562) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน (Off-The-Job Development) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่มีลักษณะไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะเข้ารับการพัฒนาได้ การพัฒนานั้นอาจไม่ได้อยู่ในสถานที่ทำงานและต้องใช้เวลาส่วนใหญ่หรือทั้งหมดในการทุ่มเทเพื่อพัฒนา การพัฒนาในรูปแบบนี้ ได้แก่ การจัดอบรม/สัมมนา (Training/ Seminar) การอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การพัฒนาผ่านออนไลน์หรืออี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เลิร์นนิ่ง (Online/ E-Learning) การพัฒนาผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation) การเรียนรู้ผ่านห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) การเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self-Study) การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาและการเขียนบรรยาย (Case Study and Written Exam) เป็นต้น

2. สภาพปัจจุบันด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่ามีลักษณะเดียวกันกับสภาพปัจจุบัน คือ การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริหาร ครู และผู้เรียนมีการให้ความสำคัญกับการมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มาเป็นอันดับแรก ซึ่งการมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่จะก่อให้เกิด ความเข้าใจ และความศรัทธาในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม รวมถึงการปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง ส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเป็นมุสลิมที่ดี โดยสอดคล้องกับ (มัสลัน มาหะมะ, 2552) ที่กล่าวว่า แนวความคิดอิสลามขั้นพื้นฐานถือว่า จักรวาลทั้งหมดถูกสร้างโดยผู้เป็นเจ้า การศรัทธาที่สำคัญที่สุดของอิสลาม คือ “เตาฮีด” หรือ การศรัทธาในผู้เป็นเจ้าหนึ่งเดียว เป็นความศรัทธาที่เป็นรากเหง้าของอิสลาม ความศรัทธาอื่นทั้งหมดแตกย่อยมาจากความศรัทธานี้ เนื้อหาเรื่องการศรัทธาของอิสลามจึงเน้นเฉพาะเรื่องนี้เป็นสำคัญ ดังนั้นการมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์จึงถือเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จำเป็นและควรมีของการเป็นมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลาเป็นคุณลักษณะที่ต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก โดยสามารถขยายความได้ว่าการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา คือ การตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับคืนมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบศาสนกิจต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนา เนื่องจากสภาพปัจจุบันผู้เรียนมีคุณลักษณะในการรู้คุณค่าและเก่ง

บริหารเวลาต่ำ แต่ความต้องการคุณลักษณะนี้ยังถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ฮาซัน อัล บันนา, 1930), (มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ อัลเคาะฏีบ, 1997) ที่ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของมุสลิมที่ดีหรือมุสลิมคุณภาพ ต้องมีการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และยังสอดคล้องกับ (มูฮำหมัด เหล็มกุล, 2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณค่าของเวลาในอิสลาม สามารถสรุปได้ว่า อิสลามได้เล็งเห็นและให้ความสำคัญต่อคุณค่าของเวลาในมิติต่างๆ คุณค่าของเวลาในการใช้ความคิด คุณค่าของเวลาในการรำลึกถึงอัลลอฮฺ คุณค่าของเวลาในการดูแลสุขภาพ คุณค่าของเวลาในการศึกษาอัลกุรอาน และคุณค่าของเวลาในการประกอบศาสนกิจ ซึ่งเป็นมิติทางด้านคุณความดี หลายรูปแบบที่ก่อให้ผลงานที่ดีแก่ชีวิตในโลกนี้และได้รับผลตอบแทนอันดีงามอันยิ่งใหญ่ในโลกหน้า เห็นได้ว่าการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นมุสลิมที่ดี และเป็นคุณลักษณะที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนอย่างยิ่ง เป็นอันดับแรกเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

5.2.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จากผลการวิจัยพบว่า

1. แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร มีดังนี้

ด้านการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน

แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน และใช้กลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย

แนวทางย่อยที่ 1.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

แนวทางย่อยที่ 1.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่ายอัสสาลามจัดขึ้น

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ควรดำเนินการเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง ศึกษาดูงาน และใช้กลุ่มศึกษา

(ฮาลากอฮฺ) ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ (กรมที่ดิน, 2559) ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ตามความต้องการของตน โดยวิธีที่ตนเองถนัด ทำให้ความรู้ที่ได้มีความหมาย เป็นความรู้ที่คงทน เพราะเกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติและคิดวางแผนในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบด้วยตัวของผู้เรียนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาสติปัญญา ความมีเหตุผล ความคิดที่เป็นระบบระเบียบ ไม่ยอมรับหรือเชื่อสิ่งใดง่าย ๆ หากยังไม่ได้พิสูจน์หรือคิดหาเหตุผลประกอบ สอดคล้องกับ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดอย่างมีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้ จนถึงการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง โดยจะดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือช่วยเหลือกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

สอดคล้องกับ (เดชา เดชะวัฒนไพศาล, 2559) กล่าวว่า การศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นวิธีการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษายังสถานที่อื่นนอกสถานที่ฝึกอบรม หรือนอกองค์กร เพื่อให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมอง โลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง ซึ่งผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องเตรียมการ และการประสานงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยข้อดี คือ เพิ่มความรู้ความเข้าใจจากได้เห็นการปฏิบัติงานจริงหรือได้รับประสบการณ์จริง สร้างความสนใจและความกระตือรือร้น และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม และ(สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2563) กล่าวว่า การศึกษาดูงาน เป็นการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำ บุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ การศึกษาดูงานหรือการไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้เห็นประสบการณ์ ใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการทำงานที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อให้ผู้รับการพัฒนาได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ที่ดีจากองค์กรภายนอก ซึ่งความคาดหวังของ การศึกษาดูงานคือต้องการให้นำแนวคิด วิธีการที่ได้สังเกตเห็นมาประยุกต์ใช้เพื่อ ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ได้ รับรู้มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น

และสอดคล้องกับ (Satria Hadi Lubis, 2006) ที่ระบุถึงรูปแบบการพัฒนาแบบกลุ่มศึกษาหรือหะละกอฮฺว่า หะละเกาะฮฺ หมายถึง เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการอบรม บ่มเพาะ และการสอนอิสลาม (ตัวบียะฮ์อิสลามียะฮ์) ในเชิงวิชาการจึงมีความหมายว่า หะละเกาะฮฺ คือ การนั่งเป็นวงกลม ซึ่งโดยปกติจะเรียกว่า กลุ่มศึกษาที่มีการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม สอดคล้องกับ (Amad Habib Syafei, 2012) ได้ให้ความหมาย คำว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หะละเกาะฮฺ หมายถึง วิธีการพัฒนา อบรมรมสู่ความเข้าใจอิสลาม โดยมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมปรึกษาหารือในกลุ่มสมาชิกเอง เพื่อสร้างสมาชิกแต่บุคคลสู่วิถีแห่งอิสลาม หะละเกาะฮฺยังเป็นกิจกรรม ที่เข้มข้นในการปฏิบัติกระบวนการตัรกียะฮ ซึ่งในแต่ละครั้งในการปฏิบัตินั้นใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง

ด้านการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน

แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีระเบียบวินัย และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง เช่น ความขี้เกียจ โอ้อวด เย่อหยิ่ง เป็นต้น

แนวทางย่อยที่ 2.1 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการ ปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

แนวทางย่อยที่ 2.2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำ และการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีความสำคัญลำดับถัดมาในการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้ครู โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับ (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ, 2561) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูที่ควรใช้ พบว่า ระดับความประสงค์สูงที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ การพัฒนาแบบนอกเวลาปฏิบัติงาน (Off-the-job training) การพัฒนาในเวลาปฏิบัติงาน (On-the-job Training) และการศึกษาด้วยตนเองรวมกัน รองลงมาคือการพัฒนาในเวลาปฏิบัติงาน (On-the-job Training) เช่น การชี้แนะ (Coaching) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) PLC และการโดยการศึกษาด้วยตนเอง เช่น ศึกษาจากบทเรียน Online และสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ตามลำดับ

สอดคล้องกับ (Dessler G, 2012) กล่าวว่า การมอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments) ทำให้ผู้บริหารระดับต้นที่มีประสบการณ์ในการทำงานได้แก้ปัญหากับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544) กล่าวว่า การมอบหมายงาน เป็นการแบ่งงานให้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ผู้ใต้บังคับบัญชาทำเพื่อให้มีความรับผิดชอบเกิดขึ้น ตลอดจนให้อำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นในการปฏิบัติงาน ทำให้งานของผู้ใต้บังคับบัญชามีความน่าสนใจมากขึ้น ท้าทายมากขึ้น และดึงดูดความสนใจมากขึ้น ช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

และยังสอดคล้องกับ (สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2563) ที่อธิบายว่า การพัฒนาครูผ่านพี่เลี้ยง ผู้มีประสบการณ์ เป็นที่ยอมรับไว้วางใจ ผ่านปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ จนสามารถให้คำแนะนำผู้อื่นได้ พี่เลี้ยงจึงมีหน้าที่หลักในการสอน ให้คำแนะนำ พัฒนาทักษะและดึงศักยภาพในตัวผู้อื่นออกมา ไม่ว่าจะเป็นทักษะในการทำงานหรือทักษะในการสอน พี่เลี้ยงจะแบ่งปันประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นและปัญหาของครู โดยครูจะนำตัวอย่างประสบการณ์และคำแนะนำของพี่เลี้ยงเพื่อประยุกต์ใช้กับประเด็น และปัญหาของตนเองผ่านการใช้วิจารณญาณของตัวครูเอง สอดคล้องกับ (เดชา เดชะวัฒนไพศาล, 2559) กล่าวว่า ระบบพี่เลี้ยงสำหรับบุคลากรใหม่ เป็นกลไกสำคัญในการดูแล ถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติงาน แนะนำวิธีการทำงานในรูปแบบขององค์กรใหม่ ตลอดจน การช่วยค้นหาสไตล์การทำงานที่เหมาะสม เพื่อที่จะสามารถธำรงรักษาบุคลากรใหม่ที่ผ่าน กระบวนการสรรหาและคัดเลือกให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทุกคนในองค์กรได้ด้วยความเข้าใจ มี ความสุข โดยปรับตัวเข้ากับองค์กร เพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่แตกต่างจากสถาบันการศึกษาหรือองค์กร หรือสังคมเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยทั้ง 2 แนวทางหลักและ 4 แนวทางย่อย ยังสอดคล้องกับผลการประเมินระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ดังที่ตารางที่ 9 ที่ผลการประเมินปรากฏว่า ลำดับระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม 4 อันดับสุดท้าย คือ การใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง การรักษาระเบียบวินัย และการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ มีดังนี้

ด้านการวัดและประเมินผล

แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี

แนวทางย่อยที่ 1.1 พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง

แนวทางย่อยที่ 1.2 พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การวัดและประเมินผล เป็นสิ่งที่ควรดำเนินการเป็นอันดับแรกในการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (ภูสุดา ภู่เงิน, 2560) ให้ความหมายว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบในการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลดำเนินการ ประเมินผลการเรียนตามตัวชีวัด การนำผลไปพัฒนาผู้เรียน และการเผยแพร่ข้อมูลจากการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) กำหนดหลักในการวัดและประเมินผล ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 ไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

สอดคล้องกับ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียนของผู้เรียนควรมีความหลากหลาย เพราะการวัดผลการเรียนของผู้เรียนบางด้าน เช่น ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ควรใช้เครื่องมือวัดผลหลายแบบประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินผลการเรียน และควรคำนึงถึงภาษาและเวลาให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับชั้นเรียนของผู้เรียนด้วย บางกรณีอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ บางสถานการณ์อาจใช้วิธีการสอบปากเปล่า หรือการใช้แบบทดสอบ ซึ่งเครื่องมือในการวัดและประเมินผลควรมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมและทันสมัยยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ (กิตติ กิตติศัพท์, 2547) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) คือ การประเมินผลที่ใช้วิธีการและ เกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างเต็มเวลาของกิจกรรมในแต่ละโปรแกรม โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือสร้างผลงานออกมาเพื่อแสดงตัวอย่างของความรู้และทักษะที่ตนมี ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการประเมินนั้น จะมีลักษณะเหมือนและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าเป็นการทดสอบ และข้อมูลของการประเมินผลได้มาจากทั้งการเก็บรวบรวมผลงานที่ผู้เรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ได้ปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การสังเกตพฤติกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจ

ด้านการจัดการเรียนการสอน

แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการคำสอนอิสลามในรายวิชาสามัญและบูรณาการความรู้ร่วมสมัยในรายวิชาศาสนา และในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง

แนวทางย่อยที่ 2.1 เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามหรือความรู้ร่วมสมัยในการจัดการเรียนการสอน ในสื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน

แนวทางย่อยที่ 2.2 เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรม ฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอน มีความสำคัญลำดับถัดมาในการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้ผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับ (อาจารี สุวัฒนพงษ์, 2558) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอน คือ การจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเกิดความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการในชีวิตประจำวัน

สอดคล้องกับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ระบุว่า การจัดการเรียนการสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการสอนที่ผู้สอนรายวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของรายวิชาอื่นเข้าไปในรายวิชาของตนเอง และการสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel Instruction) เป็นการสอนที่มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไป วางแผน การสอนร่วมกันแต่สอนต่างวิชากัน มีการกำหนดหัวเรื่องการสอนร่วมกันแล้วนำสู่ความคิดรวบยอดร่วมกัน สอดคล้องกับ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข, & ราเชน มีศรี, 2551) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการเชื่อมโยงทั้งสอดแทรกเนื้อหาทักษะกระบวนการ ทักษะปฏิบัติของสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวเรื่องที่ต้องการสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาปัญญาด้านต่าง ๆ และสอดคล้องกับ (ยุทธนา เกื้อกูล, 2560) ที่ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พบว่า ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ คือ ครูที่สอนรายวิชาสามัญจะมีความชำนาญศาสตร์สามัญเพียงอย่างเดียว จึงอาจทำให้ขาดศาสตร์ด้านศาสนา ส่วนครูที่สอนรายวิชาศาสนา (อุสตาซ) จะมีความชำนาญศาสตร์ด้านศาสนา อาจจะทำให้ขาดความเชี่ยวชาญด้านสามัญ ดังนั้นการที่ครูมีความชำนาญที่แยกส่วนอย่างชัดเจนดังกล่าว อาจทำให้ขาดการเชื่อมโยงระหว่างรายวิชาศาสนาและสามัญ ในขณะที่ความเป็นจริงแล้วอิสลามส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งทางโลกและทางธรรม ดังนั้น การบูรณาการการสอนรายวิชาศาสนาและสามัญให้อยู่ในก้อนเดียวกัน จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะต้องปฏิบัติ และครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานด้านศาสนาและสามัญ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ทางโลกและทางธรรมได้ จึงทำให้การสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความชัดเจนและบรรลุตามเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารการศึกษาในระดับเครือข่ายอัสสาลามควรให้ความสำคัญในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียนในเครือข่าย เพื่อพัฒนาให้ผู้บริหาร บุคลากร และผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยเฉพาะคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้านการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และการรักษาระเบียบวินัย

เนื่องจากระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามที่น้อยที่สุดสองอันดับแรก และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดีที่สูงที่สุดสองอันดับแรก มีความสอดคล้องกัน คือ การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และการรักษาระเบียบวินัย

2. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองนอกเวลาการปฏิบัติงานอยู่เสมอ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้านการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาครูในระหว่างการปฏิบัติงาน โดยการมอบหมายงานพิเศษ โดยเฉพาะคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้านการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลาเช่นเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีต่อไป

เนื่องจากด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาครูในระหว่าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และคุณลักษณะมุสลิมที่ดีที่มีความจำเป็นสูงสุด คือ การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา รองลงมา คือ การรักษาระเบียบวินัย และการเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ตามลำดับ

3. ผู้บริหารและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้านการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยเฉพาะคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้านการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลาเช่นเดียวกัน

เนื่องจากด้านการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผล ด้วยการพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และคุณลักษณะมุสลิมที่ดีที่มีความจำเป็นสูงสุด คือ การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา รองลงมา คือ การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ตามลำดับ

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะการวางแผนและการดำเนินการในการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาให้ครูและผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้านการเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในเรื่องของการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้านการรักษาระเบียบวินัย

เนื่องจากด้านการบริหารวิชาการ การนิเทศการศึกษา ด้วยการพัฒนาการวางแผนและการดำเนินการในการนิเทศการศึกษา มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดเป็นอันดับสาม รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในเรื่องของการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร และคุณลักษณะมุสลิมที่ดีที่มีความจำเป็นสูงสุด คือ การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง รองลงมา คือ การรักษาระเบียบวินัย ตามลำดับ

จากผลการสรุปลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่สามและสี่ ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาร่างเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี แต่ในด้านดังกล่าวก็ยังมีความต้องการจำเป็นที่สูง ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรในการนำผลการวิเคราะห์ลำดับความ

ต้องการจำเป็นด้านการนิเทศการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาปรับใช้ในการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีในด้านการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลามีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

2. ควรพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าในขอบข่ายการบริหารวิชาการ การวัดและการประเมินผลมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

3. ควรศึกษาต้นแบบการบริหาร การพัฒนาด้านความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีสภาพปัจจุบันสูงสุดและสภาพที่พึงประสงค์ก็สูงสุดเช่นเดียวกัน

4. ควรศึกษาประสิทธิผลของการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนานักเรียน เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บรรณานุกรม

Ahmad Warson Munawwir. (2002). *Kamus Al-Munawwir Arab –Indonesia.* Surabaya : Pustaka Proressi Republic Indonesia.

Amad Habib Syafei. (2012). *Halaqah Tarbiyah.* Dewan Penggurus Daerah Patai Keadelan Sejahtera Kabupaten Bireuen.

Castetter, & William B. I. Phillip Yoyng. (2000). *The Human Resource Function in Educational Administration.* 7ed. New York: Mcmillan.

Dessler G. (2012). *Human Resource Management.* London: Pearson Education.

Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education. Dictionary of Education.* McGraw-HillBook.

Khawlah bint Yahya. (2013). *5 beautiful characteristics of a muslim.* [Online]. เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2563. จาก https://understandquran.com/five-muslim-qualities-that-can-bring-you-to-paradise/.

Kimbrough, R. B., & Nunnery, M. Y. (1976). *Educational administration: An introduction.* New York: Macmillan.

Knowles, S. M. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers.* New York: Follett.

Marzano, R. J. (2000). *A new era of school reform: going where the research takes us.* Aurora. CO: Mid-Continent Research for Education and Learning.

Noddings, N. (1992). *The Challenge to Care in Schools: An Alternative Approach to Education.* New York: Teachers College Press, 1992.

Satria Hadi Lubis. (2006). *Rahsia Kesuksesan Halaqah.* Lembaga Pelatihan Menejmen LPU JL Anggrek Nelimurni Jakarta Barat Indonesia.

Saylor, J. G., & Alexander, W. M. (1974). *Planning curriculum for schools.* Holt,Rinehart and Winston.

Sergiovanni, T. J., & Burlingame, M. (1992). *Educational Governance and Administration.* (3rd ed). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.

Taba, H. (1962). *Curriculum development.* Theory and practice.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* (3 rd edition). New York : Harper and Row Publication.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Wheeler, D. K. (1978). *Curriculum Development Process.* London: Hodder and Stoughton.

กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิปสพับบลิเคชั่น.

กมลพร อ่วมเพ็ง. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

กรมที่ดิน. (2559). การเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ กรมที่ดิน. กระทรวงมหาดไทย.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). แนวการจัดทำแผนการเรียนรู้หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. *2533.* กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา ลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กฎกระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารงานและการจัดการศึกษา พ.ศ.*2550.* กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช *2551.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. *2542* และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ *2)* พ.ศ. *2545* และ (ฉบับที่ *3)* พ.ศ. *2553.* สืบค้น 15 กันยายนยน 2563, จากhttp://www.moe.go.th.

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า. (2556). เปิดโลกทัศน์ใหม่เยาวชนไทยชายแดนใต้. [ออนไลน์] สืบค้นข้อมูลเมื่อ 8 มกราคม 2564 , จาก http://www.southpeace.go.th/th/Article/เปิดโลกทัศน์ใหม่เยาวชนไทยชายแดนใต้.html.

กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์. (2540). การวัด การวิเคราะห์ การประเมินทางการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

กิตติ กิตติศัพท์. (2547). การประเมินตามสภาพจริง. วาสารโรงเรียนนายเรือ, 4(4), 8-18.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

กุลชญา เที่ยงตรง. (2550). การบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา *5.* วิทยานิพนธ์ปริญญาหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม. (2562). ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม. เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2563. จาก https://assathai.com/.

ฆนัท ธาตุทอง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. นครปฐ: เพชรเกษมการพิมพ์.

ฆอซาลี เบ็ญหมัด. (2555). หะสัน อัลบันนา ขุนพลแห่งกองทัพอิสลาม. เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน 2563. จาก https://www.gotoknow.org/posts/102526.

งานพัฒนานักศึกษา. (2553). คู่มือการจัดกิจกรรมกลุ่มศึกษาอิสลาม (*Islamic Studies Cirdicle).* วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.

จรุณี เก้าเอี้ยน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2), สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทนี ตันสกุล. (2558). การนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษา. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

จันทิรา ฐานิพานิชสกุล. (2559). กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในการป้องกันการตั้งครรภ์และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น. ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์, กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.

จารุกิตติ์ สิทธิยานนท์. (2559). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา. ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง การศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์, กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.

จิดาภา เบญจธัชพร. (2553). การพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาปฐมวัยของรัฐ. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนา. (2555). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2563. จาก https://www.gotoknow.org/posts/344746.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อลีนเพรส.

ชญาพิมพ์ อุสาโห และคณะ. (2563). การพัฒนากระบวนทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ *5* พื้นที่. คุรุสภาวิทยาจารย์ : ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (2563). สำนักเลขาธิการครุสภา.

ชนัตตา ปุยงาม. (2558). แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชวนคิด มะเสนะ. (2559). การพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาในทศวรรษหน้า. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต.

ชวลิต ชูกำแพง. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู. วารสารการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2563 จาก http://www.ires.or.th/ wp-content/uploads/2018/03/673.pdf.

ชาร์รีฟท์ สือนิ. (2554). การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต.

ชารินี ตรีวรัญญู. (2560). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน:แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. วารสารครุศาสตร์.

ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา. (2559). กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษา. ภาควิชา นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.

ซูไฮลา มูหนะ. (ม.ป.ท.). การวัดและประเมินผล เครื่องมือในการวัด. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายนยน 2563. จาก https://sites.google.com/site/karwadlaeaprameinph/khorngsrang.

ณัฐนิช ศรีลาคำ. (2558). การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรีเขต *1*. (การค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).

ดลมนรรจน์ บากา และเกษตรชัย และทีม. (2552). ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ การวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เดชา เดชะวัฒนไพศาล. (2559). การจัดการทรัพยากรบุคคล พื้นฐานแนวคิดเพื่อการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธงชัย สันติวงศ์. (2540). การบริหารงานบุคคล. (พิมพ์ครั้งที่ 3), กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ธราญา จิตรชญาวณิช. (2560). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง. (2557). การบริหารงานวิชาการ. เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2563. จาก https://www.slideshare.net/twatchait/ss-38314050.

ธัญญา ผลอนันต์. (2546). การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล : แนวทางสร้างความพึงพอใจแก่พนักงาน. กรุงเทพมหานคร.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อินโนกราฟฟิกส์.

ธารารัตน์ มาลัยเถาว์. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

นภา หลิมรัตน์. (2544). การวัดผลและการประเมินผล. วารสารส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 10 (กันยายน - ธันวาคม): 13-19.

นภาดา ผูกสุวรรณ์. (2553). การบริหารงานวิชาการตามทรรศนะของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง *3*อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

นันทพงศ์ พฤกษชาติรัตน์. (2546). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เชียงใหม่: The knowledge Center.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2554). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประกิจ ประจนปัจจนึก. (2516). การปรับปรุงและส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: มีนเซอร์วิส ซัพพลาย.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

ปัญญา แก้วกรียูร และสุภัทร พันธ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

เปรื่อง กิจรัตน์ภร. (2554). กรอบความคิดในการจัดการศึกษากับการผลิตครูและการพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [เอกสารอัดสำเนา].

พงศกร อดุลพิทยาภรณ์. (2560). แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

พยอม วงศ์สารศรี. (2537). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการการจัดการ.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. *2542* ฉบับแก้ไข *2545 , 2553* และ *2562*

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนการปฏิรูปการผลิตและการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ. (2561). การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สำหรับประเทศไทย *4.0.* สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

พสิน แตงจวง. (2554). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ดวงกมลพับลิชชิ่ง.

พันธวิชญ์ เลี้ยงชีพชอบ. (2561). กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย *4.0.* ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต.

พิชัย เสงี่ยมจิตต์. (2542). การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2545). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานครเฮาสออฟเคอรมิสท.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข, & ราเชน มีศรี. (2551). การสอนคิดด้วยโครงงานการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญวรา ชูประวัติ. (2562). การบริหารงานวิชาการ. ใน พงษ์ลิขิต เพชรผลและคณะ. ภาวะผู้นำในการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). (น. 91-134). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพื่อนอิสลาม. (2555). ประวัติ ชัยค์ หะซัน อัล บันนา. เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน 2563. จาก http://my-friends-islam.blogspot.com/2012/02/blog-post_5980.html.

ภานุพงศ์ ใจเยือกเย็น. (2560). แนวทางการพัฒนาครูไทยที่สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การจัดและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภิญโญ สาธร. (2516). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ภูสุดา ภู่เงิน. (2560). แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดสานพลังประชารัฐในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

มนัส บุญชม. (2555). การพัฒนาระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต.

มัสลัน มาหะมะ. (2552). อิสลาม วิถีแห่งชีวิต. slalamhouse.

มารุต พัฒผล. (2562). แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2563 จาก http://www.curriculumandlearning.com/.

มาเรียม นิลพันธ และคณะ. (2563). การพัฒนากระบวนทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ : กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลาง รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตก พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบาย รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ภาคกลาง รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตก.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2563.

มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ อัลเคาะฏีบ. (1997). *10* ขั้นตอนสู่การเป็นมุสลิมคุณภาพ. แปลโดย ยะอ์กูบ สืบสุข พ.ศ. 2546. เพชรบุรี : สำนักพิมพ์อัล-อิหฺซาน.

มูฮำหมัด เหล็มกุล. (2561). คุณค่าของเวลาในอิสลาม. วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ปีที่ 13 ฉบับที่ 25 (ฉ.ที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2561).

โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์. (2528). สถานการณ์ปัจจุบันจังหวัดชายแดนภาคใต้. รูสมีแล.(ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – สิงหาคม).

ยุทธนา เกื้อกูล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ยุพา เวียงกมล. (2554). กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน. ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์, กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ธนธัชการพิมพ์.

รัตติพร พิทยะภัทร์. (2558). การศึกษาการบริหารบุคลากรครูของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. *2556.* กรุงเทพฯ :ราชบัณฑิตยสถาน.

รุ่ง แก้วแดง. (2511). ทัศนคติของโต๊ะครูต่อการเปลี่ยนแปลงปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่4), สงขลาศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.

เรวดี กระโหมวงศ์ และคณะ. (2546). การศึกษาการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2551). แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน. กรุงเทพมหานคร: เอ็ม ไอ ที พริ้นติ้ง.

วิชัย โถสุวรรณจินดา. (2549). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โฟร์เพซ.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ส่วนวิจัยและพัฒนา.

วิลาวรรณ รพีไพศาล. (2549). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: วิจิตรหัตถกร.

ไวยวุฒิ ธนบัตร. (2560). แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต *1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์. (2557). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและบทบัญญัติทางกฎหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ที่เกี่ยวข้อง, วารสาร *Veridian e-Journal* ฉบับภาษาไทย สาขา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลป. สืบค้น 16 กันยายน 2563, จาก https://www.tci-thaijo.org/ index.php/Veridian-E-Journal article/view/27465/.

ศิรินทิพย์ ธิติพงศ์วณิช. (2559). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและการปฏิบัติของนักเรียนในการลดภาวะโลกร้อน. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2552). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ: แผนกการพิมพ์ ฝ่ายบริหารพัสดุ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สงัด อุทรานันท์. (2530). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันอัสสาลาม. (2563). หลักสูตรสันติศึกษาระดับพื้นฐานตอนต้น. มหาวิทยาลัยฟาฏอนี.

สมชาย รัตนทองคำ. (2554). การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. เอกสารประกอบการสอนวิชาการสอนทางกายภาพบำบัด. สืบค้น 16 กันยายน 2563, จาก https://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech/54/13eva.pdf.

สมาน อัศวภูมิ. (2542). หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2528). การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ *1 - 5*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). การเรียนรู้ด้วยตนเอง (*Self-directed learning).* กรุงเทพฯ.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : กองธรรมศาสตร์และการเมือง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สภาวะการศึกษาไทย ปี *2550-2551 “*ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย”. สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ .ศ .*2561.* กรุงเทพมหานคร: กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช *2551.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สีมาลา ลียงวา. (2557). แนวทางการพัฒนาครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาในนครหลวงเวียงจันทน์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว). วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2561). กระบวนทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่. การบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 1(3), 82-100.

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2562). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา. ใน พงษ์ลิขิตเพชรผลและคณะ (พิมพ์ครั้งที่ 3) (น. 154-202), ภาวะผู้นำในการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2563). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทางการศึกษาแนวใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาดา วาระดี. (2551). ปัจจัยส่วนบุคคลและบรรยากาศของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุนีย์ ชัยสุขสังข์. (2557). กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ *21* ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก. ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.

สุนีย์ บันโนะ. (2559). แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

สุภาวดี ขุนทองจันทร์. (2559). การบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างบูรณาการ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สุรพล พุฒคำ. (2544). หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา. [เอกสารประกอบการสอน].ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สุรศักดิ์ ศิริ. (2550). รายงานการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หรรษา นิลวิเชียร. (2547). การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหลักการและการปฏิบัติปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทรวิทยาเขตปัตตานี.

หวน พินธุพันธ์. (2549). การบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ. นนทบุรี : พินธุพันธ์การพิมพ์.

อนุวัติ คุณแก้ว. (2558). การวัดและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่ กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรรัตน์ ศรีพอ. (2561). กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต.

อมรวิชช์ นาครทรรพ. (2546). ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู. รายงานการศึกษาในคณะทำงานด้านการผลิตและพัฒนาครู.งานวิจัยชี้บัณฑิตจบ ป.ตรี ปี'59 ตกงานเฉียดเกือบ 1.8 แสนคนเหตุตลาดต้องการแรงงาน 'ปวช.-ปวส.-ม.6'. มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/education/news_503888.

อรรถพล อนันตวรสกุล. (2560). การผลิตและพัฒนาครู: มองให้เห็นทั้งระบบก่อนคิดจะรื้อทิ้งทั้งระบบ. วารสารครุศาสตร์.

อับดุลลาตีฟ การี. (2554). นักฟื้นฟูอิสลาม อิหม่าม หะซัน อัล บันนา. เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน 2563. จาก http://khozafi-shahaan.blogspot.com/2011/02/blog-post_04.html และ http://islamhouse.muslimthaipost.com/article/19384.

อาจารี สุวัฒนพงษ์. (2558). กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา. ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์, กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.

อำภา บุญช่วย. (2537). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อารงค์ สุทธาศาสน์. (2519). ปัญหาความขัดแย้งใน *5* จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ :พิทักษณ์ประชาจำกัด.

อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต และนุมาน หะยีมะแซ. (2553). ทฤษฎีใหม่สถาบันการศึกษามุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ความจริงที่ยังไม่ถูกเปิดเผย. พิมพ์ครั้งที่ 1. สงขลา : ห้าง หุ้นส่วนจำกัด หาดใหญ่กราฟฟิก.

อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา. (2557). คู่มือหะละเกาะฮฺอลั กุรอาน. ปัตตานี : องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี.

อิสฮาก พงษ์มณี. (2557). กลุ่มอิควานุลมุสลิมีน. เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน 2563. จาก https://www.islammore.com/view/3763.

อิ้ง ปาค ที. (2548). การ *Coaching* เพื่อพัฒนาคุณภาพในโรงเรียนของผู้สอนรวมถึงผู้บริหารทั่วไป. แปลจาก Grow mo! โดย เจริญเกียรติ ธนะสุขภาวร, ลักษณา จอมสืบ, พิมพ์พร จันทร์ดี กรุงเทพฯ : เพียร์สันเอ็ดดูเคชั่น.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เอส. เพรส.

โออาชีวะ. (2563). การวัดและประเมินผลการศึกษา. เข้าถึงเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564. จาก https://xn--22c9be4cqrb8m1c.xyz.

ฮาซัน อัล บันนา. (1930). สารแด่ผู้รับใช้อิสลาม. แปลโดย ยะอ์กูบ สืบสุข พ.ศ. 2546. เพชรบุรี : สำนักพิมพ์อัล-อิหฺซาน.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
2. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. รองศาตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ช่วยศาตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กุโลภาส

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ดร.มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และประธานที่ปรึกษาสมาคมบัณฑิตและนักศึกษาอัสสาลาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม
ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1. ผู้ช่วยศาตราจารย์ ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี และผู้ประสานงานการศึกษาสถาบันอัสสาลาม

2. ดร.มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และประธานที่ปรึกษาสมาคมบัณฑิตและนักศึกษาอัสสาลาม

3. ดร.อับดุลเลาะ ยีเลาะ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนซอลีฮียะห์ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี

4. นายอับดุลเลาะ อัซซอมาดีย์

ตำแหน่ง ผู้จัดการโรงเรียนสามารถดีวิทยา อ.สายบุรี จ.ปัตตานี

5. นายยูโซ๊ะ ปาโห๊ะ

ตำแหน่ง ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา โรงเรียนสามารถดีวิทยา อ.สายบุรี จ.ปัตตานี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ข

แบบประเมินกรอบแนวคิดและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบประเมินกรอบแนวคิดการวิจัย และผลการประเมินกรอบแนวคิดการวิจัย
2. แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย และผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบประเมินกรอบแนวคิดการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

คำชี้แจง

แบบประเมินกรอบแนวคิดการวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบของกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นกรอบในการวิจัย และเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินนี้มาวิเคราะห์ และสรุปเป็นประเด็นสำคัญในการนำไปพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

แบบประเมินกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมินกรอบแนวคิด

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบในกรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบประเมินที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพื่อผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ทั้งนี้ข้อมูลที่เป็นคำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน ณ โอกาสนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์
นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร. 085-6283872 Email: assomadee.m@gmail.com
Line ID : assomadee

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารโรงเรียน
2. แนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

คำอธิบาย : การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน	นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
การบริหารโรงเรียน	หมายถึง การบริหารวิชาการและการบริหารบุคลากร ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การบริหารบุคลากร	หมายถึง การพัฒนาครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การพัฒนาบุคลากร	หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน
การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน	หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมายให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ประกอบด้วย การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การหมุนเวียนงาน การมอบหมายงานพิเศษ และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การใช้ระบบพี่เลี้ยง	หมายถึง การจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การชี้แนะ การสอนงาน	หมายถึง การที่ผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความ เชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การหมุนเวียนงาน	หมายถึง การโยกย้ายงานหรือตำแหน่งของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ให้เรียนรู้งานใหม่ที่ไม่เคยปฏิบัติ เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การมอบหมายงานพิเศษ	หมายถึง การมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม รับผิดชอบ เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	หมายถึง การรวมกลุ่มของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การบริหารโรงเรียน	นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน	หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะ เข้ารับการพัฒนาได้ ประกอบด้วย การอบรม การสัมมนา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การอบรมและสัมมนา	หมายถึง วิธีการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การศึกษาดูงาน	หมายถึง การพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การบริหารวิชาการ	หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การพัฒนาหลักสูตร	หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การจัดการเรียนการสอน	หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การวัดและประเมินผล	หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
การนิเทศการศึกษา	หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

คำอธิบาย : คุณลักษณะมุสลิมที่ดี

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี	นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
คุณลักษณะมุสลิมที่ดี	หมายถึง คุณลักษณะที่พึงมีหรือรูปแบบในการดำเนินชีวิตสำหรับบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามคำสอนของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและอัซซุนนะห์ ซึ่งประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) 3) มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4) ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ 5) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6) สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7) สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8) เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9) รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และ10) รักษาระเบียบวินัย
มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)	หมายถึง การศรัทธาต่อพระเจ้าองค์เดียว (อัลลอฮฺ) ศรัทธาต่อศาสนทูตของพระองค์ (รอซูล) ศรัทธาต่อบรรดาเทวทูตของพระองค์ (มะลาอิกัต) ศรัทธาต่อคำภีร์อัลกุรอ่าน ศรัทธาต่อวันปรโลก (อาคีรัต) และศรัทธาต่อการกำหนดสภาวการณ์ของพระองค์ (ตักฎีร) โดยออกห่างจากการตั้งภาคี และไม่กราบไหว้บูชาสิ่งอื่นใดนอกจากพระองค์
ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)	หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจ (อีบาดะห์) ทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ (วาญิบ) เช่น การละหมาด การถือศีลอด การประกอบพิธีฮัจญ์ และการบริจาคทาน (ซากาต) และสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ (ซุนนะห์) เช่น การขอพร (ดุอาอฺ) การอ่านคำภีร์อัลกุรอาน และอื่น ๆ ด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์และทำตามแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.) รวมถึงวิถีในการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งหมด เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน และอื่น ๆ
มีมารยาทที่ดีและงดงาม	หมายถึง มีความน้อบน้อมถ่อมตน ใจกว้าง ให้อภัยผู้อื่น อดทนไม่โกรธง่าย เมตตาผู้น้อยให้เกียรติผู้ใหญ่ ยุติธรรมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัตย์จริง รักษาสัญญา ไม่โกหก ไม่พูดจาว่าร้ายและนินทาผู้อื่น มีระเบียบวินัยตามแบบอย่างการปฏิบัติของท่านศาสนฑูตมูฮำหมัด (ซล.)
ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	หมายถึง มีความพยายาม ตั้งใจ จริงจัง แน่วแน่ ในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี มีความรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจเป็นอย่างดี ในศาสตร์ความรู้ของศาสนาอิสลามและศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะศาสตร์ในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพของตนเอง
มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	หมายถึง มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาดของร่างกาย อาหาร เสื้อผ้า และที่พักอาศัยเป็นอย่างดี หมั่นเอาใจใส่ ดูแล ป้องกัน และรักษาสุขภาพเป็นอย่างดี พักผ่อนให้เพียงพอและห่างไกลจากอาหารการกินที่ไม่ดีทั้งหลาย รวมถึงปฏิบัติตามศาสนบัญญัติในเรื่องของการรักษาสุขภาพและรักษาความสะอาดต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี	นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	หมายถึง มีอาชีพการงานที่ดี มั่นคง สุจริต และมีความสามารถ ทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพการงานของตนเองเป็นอย่างดี มีการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ในสาขาอาชีพของตนเองอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งที่จะเรียนรู้ พยายามหาโอกาสต่อยอดในอาชีพการงานอยู่เสมอ
สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	หมายถึง มีความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่ลำบากมากกว่าตนเอง และเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ผู้อื่น ด้วยความบริสุทธิ์ใจและสุดความสามารถ ร่วมมือกับผู้อื่นในการช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างสุดความสามารถ
เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	หมายถึง การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ด้วยการระงับ ละทิ้ง และออกห่างจากการทำความชั่วและสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์ความคิดในจิตใจ
รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	หมายถึง ตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับคืนมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบศาสนกิจต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา
รักษาระเบียบวินัย	หมายถึง ให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของร่างกาย เสื้อผ้า ที่พักอาศัย และสถานที่ต่าง ๆ มีการจัดสรรเวลาในภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นอย่างดี เตรียมพร้อมก่อนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการวางแผนการใช้ชีวิตและจัดลำดับความสำคัญที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมินกรอบแนวคิด

1. ชื่อ - สกุล.....

2. เบอร์โทรที่สามารถติดต่อได้.....Line ID: .....

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....

4. ตำแหน่งปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบในกรอบแนวคิดการวิจัย

ในทัศนะของท่าน ท่านคิดว่ากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น มีความเหมาะสมหรือไม่โดยทำเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านดังนี้

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน

แนวคิดการบริหารโรงเรียน	เหมาะสม (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เหมาะสม (-1)	ข้อเสนอแนะ
1. การบริหารบุคลากร				
1.1 การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน				
1.1.1 การใช้ระบบพี่เลี้ยง				
1.1.2 การชี้แนะ การสอนงาน				
1.1.3 การหมุนเวียนงาน				
1.1.4 การมอบหมายงานพิเศษ				
1.1.5 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ				
1.2 การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน				
1.2.1 การอบรมและสัมมนา				
1.2.2 การศึกษาดูงาน				
1.2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง				
2. การบริหารวิชาการ				
2.1 การพัฒนาหลักสูตร				
2.2 การจัดการเรียนการสอน				
2.3 การวัดและประเมินผล				
2.4 การนิเทศการศึกษา				

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

แนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	เหมาะสม (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เหมาะสม (-1)	ข้อเสนอแนะ
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)				
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)				
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม				
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ				
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง				
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี				
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น				
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง				
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา				
10. รักษาระเบียบวินัย				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นการนำเสนอประเด็นสำคัญ เพื่อการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ให้มีความสอดคล้องและครอบคลุม มากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1. แนวคิดการบริหารโรงเรียน

.....

.....

2. แนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

.....

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

วันที่.....

ผลการประเมินกรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดการบริหารโรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่าร้อยละ	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3				
1. การบริหารบุคลากร	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	(1) ผู้วิจัยควรเพิ่มการพัฒนาบุคลากรในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาด้วย เช่น ระบบกลุ่มศึกษา หรือ ฮาลาเกาะห์ ซึ่งอาจแตกต่างจากชุมชนเรียนรู้ครูมืออาชีพ ซึ่งประเด็นนี้อาจนำไปสู่การตั้งข้อคำถามเฉพาะได้
1.1 การพัฒนาบุคลากร**ในระหว่างการปฏิบัติงาน**	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.1.1 การใช้ระบบพี่เลี้ยง	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.1.2 การชี้แนะ การสอนงาน	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.1.3 การหมุนเวียนงาน	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.1.4 การมอบหมายงานพิเศษ	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.1.5 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.2 การพัฒนาบุคลากร**นอกเวลาการปฏิบัติงาน**	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.2.1 การอบรมและสัมมนา	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.2.2 การศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
1.2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
2. การบริหารวิชาการ	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
2.1 การพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
2.2 การจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
2.3 การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
2.4 การนิเทศการศึกษา	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

วิธีการในการพัฒนาครูที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมา อาจจะมีมากหลายวิธีเกินไป ถ้าจะให้ดีควรคัดมาให้เหลือ 4 - 6 วิธีการน่าจะเหมาะสมกว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2. แนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

กรอบแนวคิดการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่าร้อยละ	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3				
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์)	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์)	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
6. สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	
10. รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	3	100	เหมาะสม	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

<u>คำอธิบาย</u>

1. แบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี และเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2. แบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากข้อคำถามที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการและครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับสำหรับคณะผู้บริหารและครู และฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 **ฉบับสำหรับคณะผู้บริหารและครู** มีจำนวนข้อคำถามรวม 200 ข้อ แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบันและวิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย

3.1 การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน	จำนวน 50 ข้อ
3.2 การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน	จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย

4.1 การพัฒนาหลักสูตร	จำนวน 30 ข้อ
4.2 การจัดการเรียนการสอน	จำนวน 30 ข้อ
4.3 การวัดและประเมินผล	จำนวน 20 ข้อ
4.4 การนิเทศการศึกษา	จำนวน 20 ข้อ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended question) จำนวน 5 ข้อ

2.2 **ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย** มีจำนวนข้อคำถามรวม 48 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย

2.1 การจัดการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ

2.2 การวัดและประเมินผล จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended question) จำนวน 4 ข้อ

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบตรวจสอบฯ

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถามตามความเป็นจริง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง

นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์

นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>คำอธิบายศัพท์</u>

ใช้ประกอบการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ท่านมีความเข้าใจคำศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถามได้ตรงกันกับผู้วิจัยและผู้ตอบท่านอื่น ช่วยให้ท่านตอบแบบสอบถามได้อย่างชัดเจน ตรงกับความเห็นที่แท้จริงของท่าน

การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารวิชาการและการบริหารบุคลากร ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารบุคลากร หมายถึง การพัฒนาครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน

การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ประกอบด้วย การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การหมุนเวียนงาน การมอบหมายงานพิเศษ และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การใช้ระบบพี่เลี้ยง หมายถึง การจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษาช่วยเหลือครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การชี้แนะ การสอนงาน หมายถึง การที่ผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความ เชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การหมุนเวียนงาน หมายถึง การโยกย้ายงานหรือตำแหน่งของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ให้เรียนรู้งานใหม่ที่ไม่เคยปฏิบัติ เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การมอบหมายงานพิเศษ หมายถึง การมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม รับผิดชอบ เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะ เข้ารับการพัฒนาได้ ประกอบด้วย การอบรม การสัมมนา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การอบรมและสัมมนา หมายถึง วิธีการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จาก

วิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การศึกษาดูงาน หมายถึง การพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริง เพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี หมายถึง คุณลักษณะที่พึงมีหรือรูปแบบในการดำเนินชีวิตสำหรับบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามคำสอนของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและอัซซุนนะห์ ซึ่งประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) 3) มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4) ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ 5) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6) สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7) สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8) เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9) รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และ10) รักษาระเบียบวินัย

มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) หมายถึง การศรัทธาต่อพระเจ้าองค์เดียว (อัลลอฮฺ) ศรัทธาต่อศาสนทูตของพระองค์ (รอซูล) ศรัทธาต่อบรรดาเทวทูตของพระองค์ (มะลาอิกัต) ศรัทธาต่อคำภีร์อัลกุรอ่าน ศรัทธาต่อวันปรโลก (อาคีรัต) และศรัทธาต่อการกำหนดสภาวการณ์ของพระองค์ (ตักฎีร) โดยออกห่างจากการตั้งภาคี และไม่กราบไหว้บูชาสิ่งอื่นใดนอกจากพระองค์

ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจ (อีบาดะห์) ทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ (วาญิบ) เช่น การละหมาด การถือศีลอด การประกอบพิธีฮัจญ์ และการบริจาคทาน (ซากาต) และสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ (ซุนนะห์) เช่น การขอพร (ดุอาอ) การอ่านคำภีร์อัลกุรอาน และอื่น ๆ ด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์และทำตามแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.) รวมถึงวิถีในการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งหมด เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน และอื่น ๆ

มีมารยาทที่ดีและงดงาม หมายถึง มีความน้อบน้อมถ่อมตน ใจกว้าง ให้อภัยผู้อื่น อดทนไม่โกรธง่าย เมตตาผู้น้อยให้เกียรติผู้ใหญ่ ยุติธรรมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัตย์จริง รักษาสัญญา ไม่โกหก ไม่พูดจาว่าร้ายและนินทาผู้อื่น มีระเบียบวินัย ตามแบบอย่างการปฏิบัติของท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.)

ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ หมายถึง มีความพยายาม ตั้งใจ จริงจัง แน่วแน่ ในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี มีความรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจเป็นอย่างดีในศาสตร์ความรู้ของศาสนาอิสลามและศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะศาสตร์ในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพของตนเอง

มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง หมายถึง มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาดของร่างกาย อาหาร เสื้อผ้า และที่พักอาศัยเป็นอย่างดี หมั่นเอาใจใส่ ดูแล ป้องกัน และรักษาสุขภาพเป็นอย่างดี พักผ่อนให้เพียงพอและห่างไกลจากอาหารการกินที่ไม่ดีทั้งหลาย รวมถึงปฏิบัติตามศาสนบัญญัติในเรื่องของการรักษาสุขภาพและรักษาความสะอาดต่าง ๆ

สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี หมายถึง มีอาชีพการงานที่ดี มั่นคง สุจริต และมีความสามารถ ทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพการงานของตนเองเป็นอย่างดี มีการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ในสาขาอาชีพของตนเองอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งที่จะเรียนรู้ พยายามหาโอกาสต่อยอดในอาชีพการงานอยู่เสมอ

สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายถึง มีความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่ลำบากมากกว่าตนเอง และเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ผู้อื่น ด้วยความบริสุทธิ์ใจและสุดความสามารถ ร่วมมือกับผู้อื่นในการช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างสุดความสามารถ

เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง หมายถึง การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ด้วยการระงับ ละทิ้ง และออกห่างจากการทำความชั่วและสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์ความคิดในจิตใจ

รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา หมายถึง ตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับคืนมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบศาสนกิจต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา

รักษาระเบียบวินัย หมายถึง ให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของร่างกาย เสื้อผ้า ที่พักอาศัย และสถานที่ต่าง ๆ มีการจัดสรรเวลาในภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นอย่างดี เตรียมพร้อมก่อนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการวางแผนการใช้ชีวิตและจัดลำดับความสำคัญที่ดี

โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกับสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม หรือ Assalam Smart School Association : ASSA ภายใต้การนำโดยสถานบันอัสสาลาม มหาวิทยาลัยฟาฎอนี จังหวัดปัตตานี

กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายในวันที่ 5 มีนาคม 2564 จักขอบคุณเป็นอย่างสูง
หากมีข้อสงสัย กรุณาสอบถามที่ นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์
โทร. 085-6283872 Email: assomadee.m@gmail.com
Line ID : assomadee

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
(ฉบับสำหรับคณะผู้บริหารและครู)

<u>คำชี้แจง</u> โปรดพิจารณาข้อรายการคำถามที่จะใช้ในแบบสอบถามต่อไปนี้ พร้อมแสดงความคิดเห็นของท่านต่อข้อคำถามว่าเนื้อหา ใจความ และการใช้ภาษา สอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่กำหนดไว้หรือไม่

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง

+1 หมายถึง ถ้าท่านแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องและสามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์

0 หมายถึง ถ้าท่านไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องและสามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์

-1 หมายถึง ถ้าท่านแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องและไม่สามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
1.	**เพศ** 1) ☐ ชาย 2) ☐ หญิง			-1	
2.	**อายุ** 1) ☐ ต่ำกว่า 30 ปี 2) ☐ 30 - 35 ปี 3) ☐ 35 - 39 ปี 4) ☐ 40 - 44 ปี 5) ☐ 45 - 49 ปี 6) ☐ 50 - 59 ปี 7) ☐ มากกว่า 60 ปี	+1	0	-1	
3.	**ระดับการศึกษาสูงสุด** 1) ☐ ปริญญาตรี 2) ☐ ปริญญาโท 3) ☐ ปริญญาเอก 4) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	+1	0	-1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
4.	**ตำแหน่ง** 1) ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน/รักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ☐ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ / ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 3) ☐ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากร / ครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร 4) ☐ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	0	-1	
5.	**ประสบการณ์การทำงาน** 1) ☐ ต่ำกว่า 1 ปี 2) ☐ 1 - 5 ปี 3) ☐ 6 - 10 ปี 4) ☐ 11 – 15 ปี 5) ☐ 16 - 20 ปี 6) ☐ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	+1	0	-1	
ตอนที่ 2 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
1. ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่าน คุณครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
10.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
ตอนที่ 3 วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบันและวิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ประกอบด้วย การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การหมุนเวียนงาน การมอบหมายงานพิเศษ และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี				
1.1 โรงเรียน**<u>ใช้ระบบพี่เลี้ยง</u>** โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแลให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
10.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
1.2 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การชี้แนะ การสอนงาน</u>** โดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูเกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
11.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
12.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
13.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
14.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
15.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
16.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
17.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
18.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
19.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
20.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1.3 โรงเรียนมี**<u>การหมุนเวียนงาน</u>** โดยจัดให้มีการโยกย้ายงานหรือตำแหน่งของครูให้เรียนรู้งานใหม่ที่ไม่เคยปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
21.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
22.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
23.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
24.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
25.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
26.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
27.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
28.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
29.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
30.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
1.4 โรงเรียน**<u>มอบหมายงานพิเศษ</u>** โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
31.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
32.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
33.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
34.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
35.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
36.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
37.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
38.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
39.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
40.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
1.5 โรงเรียนมี**<u>ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ</u>** ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของครู โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
41.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
42.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
43.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
44.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
45.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
46.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
47.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
48.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
49.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
50.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะ เข้ารับการพัฒนาได้ ประกอบด้วย การอบรม การสัมมนา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
2.1 โรงเรียนจัด**<u>อบรมและสัมมนา</u>** โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
51.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
52.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
53.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
54.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
55.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
56.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
57.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
58.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
59.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
60.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
2.2 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การศึกษาดูงาน</u>** โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมอง					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
โลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
61.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
62.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
63.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
64.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
65.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
66.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
67.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
68.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
69.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
70.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
2.3 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การเรียนรู้ด้วยตนเอง</u>** โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัดจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
71.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
72.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
73.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
74.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
75.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
76.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
77.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
78.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
79.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
80.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
ตอนที่ 4 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
1.1 โรงเรียน**<u>วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร</u>** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
10.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
1.2 โรงเรียน**<u>กำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร</u>** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
11.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
12.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
13.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
14.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
15.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
16.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
17.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
18.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
19.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
20.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
1.3 โรงเรียน**<u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u>** เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
21.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
22.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
23.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
24.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
25.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
26.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
27.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
28.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
29.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
30.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
2.1 คุณครู**<u>จัดทำแผนการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
31.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
32.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
33.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
34.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
35.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
36.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
37.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
38.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
39.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
40.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
2.2 คุณครู**<u>จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
41.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
42.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
43.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
44.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
45.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
46.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
47.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
48.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
49.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
50.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
2.3 คุณครู**<u>จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
51.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
52.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
53.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
54.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
55.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
56.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
57.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
58.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
59.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
60.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
3. การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
3.1 คุณครู**<u>พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
61.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
62.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
63.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
64.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
65.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
66.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
67.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
68.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
69.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
70.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
3.2 คุณครู**<u>วัดและประเมินผลการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
71.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
72.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
73.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
74.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
75.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
76.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
77.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
78.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
79.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
80.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
4. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
4.1 โรงเรียน**<u>วางแผนการนิเทศ</u>** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
81.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
82.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
83.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
84.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
85.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
86.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
87.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
88.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
89.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
90.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
4.2 โรงเรียน**<u>ดำเนินการนิเทศ</u>** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
91.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
92.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
93.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
94.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
95.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
96.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
97.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
98.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
99.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
100.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
1.	**แนวทางการพัฒนาบุคลากร** เพื่อให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร				
2.	**แนวทางการพัฒนาหลักสูตร** เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร				
3.	**แนวทางการจัดการเรียนการสอน** เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร				
4.	**แนวทางการวัดและประเมินผล** เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร				
5.	**แนวทางการนิเทศการศึกษา** เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนสอนให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร				

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของแบบสอบถาม<u>ฉบับสำหรับคณะผู้บริหารและครู</u>

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
(ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย)

<u>คำชี้แจง</u> โปรดพิจารณาข้อรายการคำถามที่จะใช้ในแบบสอบถามต่อไปนี้ พร้อมแสดงความคิดเห็นของท่านต่อข้อคำถามว่าเนื้อหา ใจความ และการใช้ภาษา สอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่กำหนดไว้หรือไม่

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง

+1 หมายถึง ถ้าท่านแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องและสามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์

0 หมายถึง ถ้าท่านไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องและสามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์

-1 หมายถึง ถ้าท่านแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องและไม่สามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
1.	**เพศ** 1) ☐ ชาย 2) ☐ หญิง	+1	0	-1	
2.	**อายุ** 1) ☐ ต่ำกว่า 16 ปี 2) ☐ 16 ปี 3) ☐ 17 ปี 4) ☐ 18 ปี 5) ☐ มากกว่า 18 ปี	+1	0	-1	
3.	**ระดับชั้นการศึกษา** 1) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 4 2) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 5 3) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 6 4) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	+1	0	-1	
4.	**ตำแหน่ง** 1) ☐ ประธานนักเรียน 2) ☐ รองประธานนักเรียน 3) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	+1	0	-1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
1. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
1.1 คุณครู**<u>จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ</u>** เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียนในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
10.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
1.2 คุณครูมี**<u>การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>** (เช่น การท่องจำคัมภีร์อัลกุรอาน ฮาลากอฮฺ บรรยายธรรม)เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียนในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
11.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
12.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
13.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
14.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
15.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
16.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
17.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
18.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
19.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
20.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
2. การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2.1 คุณครู**ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล**ของนักเรียน ในเรื่องคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
21.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
22.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
23.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
24.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
25.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
26.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
27.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
28.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
29.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
30.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	
2.2 คุณครู**วัดและประเมินผลการเรียนรู้**ของนักเรียน ในเรื่องคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
31.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	0	-1	
32.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	0	-1	
33.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	0	-1	
34.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	0	-1	
35.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	0	-1	
36.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	0	-1	
37.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	0	-1	
38.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	0	-1	
39.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	0	-1	
40.	รักษาระเบียบวินัย	+1	0	-1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี					
3.1 แนวทางการจัดการเรียนการสอน					
1.	การจัดการเรียนการสอน ควรเป็นอย่างไร				
2.	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเป็นอย่างไร				
3.2 แนวทางการวัดและประเมินผล					
3.	วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล ควรเป็นอย่างไร				
3.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของแบบสอบถาม<u>ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย</u>

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ตรวจสอบ

วันที่.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือวิจัย

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
(ฉบับสำหรับคณะผู้บริหารและครู)							
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม							
6.	**เพศ** 1) ☐ ชาย 2) ☐ หญิง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
7.	**อายุ** 1) ☐ ต่ำกว่า 30 ปี 2) ☐ 30 - 35 ปี 3) ☐ 35 - 39 ปี 4) ☐ 40 - 44 ปี 5) ☐ 45 - 49 ปี 6) ☐ 50 - 59 ปี 7) ☐ มากกว่า 60 ปี	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	(1) ช่วงอายุมีความละเอียดและถี่ไป ควรแบ่งเป็นช่วงละ 10 ปี
8.	**ระดับการศึกษาสูงสุด** 1) ☐ ปริญญาตรี 2) ☐ ปริญญาโท 3) ☐ ปริญญาเอก 4) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	(1) ควรตัดข้อ “4.อื่นๆ” ออก (2) ควรระบุต่ำกว่าปริญญาตรีเนื่องจากบุคลากรหลายคนในโรงเรียนเครือข่ายจบชานาวีเท่านั้นหรือต่ำกว่าปริญญาตรี
9.	**ตำแหน่ง** 1) ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ☐ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 3) ☐ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร 4) ☐ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	(1) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรระบุเพิ่มเติมประเภทของครู ครูศาสนาหรือครูสามัญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
10.	**ประสบการณ์การทำงาน** 1) ☐ ต่ำกว่า 1 ปี 2) ☐ 1 - 5 ปี 3) ☐ 6 - 10 ปี 4) ☐ 11 – 15 ปี 5) ☐ 16 - 20 ปี 6) ☐ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
1. ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่าน คุณครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
11.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
12.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
13.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
14.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
15.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
16.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
17.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
18.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
19.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
20.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบันและวิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน							
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ประกอบด้วย การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การหมุนเวียนงาน การมอบหมายงานพิเศษ และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
1.1 โรงเรียน**<u>ใช้ระบบพี่เลี้ยง</u>** โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
81.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
82.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
83.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
84.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
85.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
86.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
87.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
88.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
89.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
90.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
1.2 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การชี้แนะ การสอนงาน</u>** โดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูเกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
91.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
92.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
93.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
94.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
95.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
96.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
97.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
98.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
99.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
100.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
1.3 โรงเรียนมี**<u>การหมุนเวียนงาน</u>** โดยจัดให้มีการโยกย้ายงานหรือตำแหน่งของครูให้เรียนรู้งานใหม่ที่ไม่เคยปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						(1) เน้นทักษะการปฏิบัติงานมากกว่าการพัฒนาคุณลักษณะของคน
101.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
102.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
103.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
104.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
105.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
106.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
107.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
108.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
109.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
110.	รักษาระเบียบวินัย	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
1.4 โรงเรียน**<u>มอบหมายงานพิเศษ</u>** โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) เน้นทักษะการปฏิบัติงานมากกว่าการพัฒนาคุณลักษณะของคน
111.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
112.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
113.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
114.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
115.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
116.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
117.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
118.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
119.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
120.	รักษาระเบียบวินัย	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
1.5 โรงเรียนมี**<u>ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ</u>** ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของครู โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							
121.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
122.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
123.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
124.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
125.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
126.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
127.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
128.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
129.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
130.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะ เข้ารับการพัฒนาได้ ประกอบด้วย การอบรม การสัมมนา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
2.1 โรงเรียนจัด**อบรมและสัมมนา** โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							
131.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
132.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
133.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
134.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
135.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
136.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
137.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
138.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
139.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
140.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2.2 โรงเรียนจัดให้มี**การศึกษาดูงาน** โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริงเพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							
141.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
142.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
143.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
144.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
145.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
146.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
147.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
148.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
149.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
150.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2.3 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การเรียนรู้ด้วยตนเอง</u>** โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
151.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
152.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
153.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
154.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
155.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
156.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
157.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
158.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
159.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
160.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
ตอนที่ 4 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
1.1 โรงเรียน**<u>วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร</u>** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
101.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
102.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
103.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
104.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
105.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
106.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
107.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
108.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
109.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
110.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
1.2 โรงเรียน**<u>กำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร</u>** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							
111.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
112.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
113.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
114.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
115.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
116.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
117.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
118.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
119.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
120.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
1.3 โรงเรียน**<u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u>** เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							
121.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
122.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
123.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
124.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
125.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
126.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
127.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
128.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
129.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
130.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
2.1 คุณครู**จัดทำแผนการเรียนรู้** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
131.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
132.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
133.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
134.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
135.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
136.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
137.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
138.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
139.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
140.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2.2 คุณครู**จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
141.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	(2) การบูรณาการในที่นี้หมายถึงการบูรณาการอะไร หากเป็นการบูรณาการรายวิชา จะเกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีได้อย่างไร
142.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
143.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
144.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
145.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
146.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
147.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
148.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
149.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
150.	รักษาระเบียบวินัย	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
2.3 คุณครู**<u>จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
151.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
152.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
153.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
154.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
155.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
156.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
157.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
158.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
159.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
160.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
3. การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี						
3.1 คุณครู**<u>พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
161.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
162.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
163.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
164.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
165.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
166.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
167.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
168.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
169.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
170.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
3.2 คุณครู**<u>วัดและประเมินผลการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
171.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
172.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
173.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
174.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
175.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
176.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
177.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
178.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
179.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
180.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
4. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
4.1 โรงเรียน**<u>วางแผนการนิเทศ</u>** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							
181.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
182.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
183.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
184.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
185.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
186.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
187.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
188.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
189.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
190.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
4.2 โรงเรียน**<u>ดำเนินการนิเทศ</u>** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							
191.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
192.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
193.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
194.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
195.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
196.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
197.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
198.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
199.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
200.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
6.	**แนวทางการพัฒนาบุคลากร** เพื่อให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	(1) ตอนที่ 5 ควรถามว่า โรงเรียนควรมีแนวทางการพัฒนาบุคลากรอย่างไร เพื่อพัฒนาให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โรงเรียนควรมีแนวทาง .... อย่างไร เพื่อพัฒนาให้ครูมี....
7.	**แนวทางการพัฒนาหลักสูตร** เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
8.	**แนวทางการจัดการเรียนการสอน** เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
9.	**แนวทางการวัดและประเมินผล** เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
10.	**แนวทางการนิเทศการศึกษา** เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนสอนให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
(ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย)							
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม							
1.	**เพศ** 1) ☐ ชาย 2) ☐ หญิง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2.	**อายุ** 1) ☐ ต่ำกว่า 16 ปี 2) ☐ 16 ปี 3) ☐ 17 ปี 4) ☐ 18 ปี 5) ☐ มากกว่า 18 ปี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
3.	**ระดับชั้นการศึกษา** 1) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 4 2) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 5 3) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 6 4) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
4.	**ตำแหน่ง** 1) ☐ ประธานนักเรียน 2) ☐ รองประธานนักเรียน 3) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	(1) ควรระบุว่า “ตำแหน่งนักเรียน” (2) ควรเพิ่มตัวเลือก “สภานักเรียน” ด้วย
ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
1. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
1.1 คุณครู**<u>จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ</u>** เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียนในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
41.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	(2) การบูรณาการในที่นี้หมายถึงการบูรณาการอะไร หากเป็นการบูรณาการรายวิชา จะเกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีได้อย่างไร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
42.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
43.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
44.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
45.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
46.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
47.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
48.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
49.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
50.	รักษาระเบียบวินัย	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้	
1.2 คุณครูมี**<u>การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>** (เช่น การท่องจำคัมภีร์อัลกุรอาน ฮาลากอฮฺ บรรยายธรรม)เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียนในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
51.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
52.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
53.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
54.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
55.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
56.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
57.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
58.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
59.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
60.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2. การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
2.1 คุณครู**<u>ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล</u>**ของนักเรียนในเรื่องคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
61.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
62.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
63.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		1	2	3			
64.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
65.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
66.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
67.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
68.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
69.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
70.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
2.2 คุณครู**<u>วัดและประเมินผลการเรียนรู้</u>**ของนักเรียน ในเรื่องคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด							(1) ตัดคำว่า“คุณ” หน้าคำว่า“ครู”ออก
71.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
72.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
73.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
74.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
75.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
76.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
77.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
78.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
79.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
80.	รักษาระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี							
3.1 แนวทางการจัดการเรียนการสอน							
4.	การจัดการเรียนการสอน ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
5.	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
3.2 แนวทางการวัดและประเมินผล							
6.	วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
3.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม							

ภาคผนวก ค

แบบประเมินและผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม

ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

<u>คำอธิบาย</u>

1. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ดำเนินการโดยพิจารณาจากลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดสองอันดับแรกของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ ในประเด็นหลักและรายด้านย่อย และจัดตามลำดับความต้องการจำเป็นสองอันดับแรกในด้านคุณลักษณะมุลิมที่ดี แล้วนำมาร่างเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยผู้วิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1) กำหนดแนวทางหลักจากลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ และคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2) กำหนดแนวทางย่อยจากองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านของการบริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารวิชาการ และเรียงลำดับค่าความต้องการจำเป็นสองอันดับแรกจากมากไปหาน้อย

3) กำหนดวิธีการดำเนินการจากข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะที่ได้รับจากแบบสอบถาม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการยึดหลักวงจรบริหาร PIE MODEL (Planning Implementation, Evaluation) ในการออกแบบวิธีการดำเนินการของแนวทาง

3. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางหลัก

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางย่อย พร้อมวิธีดำเนินการ

4. **ขอให้ส่งกลับมาภายใน <u>วัน ศุกร์ ที่ 18 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2564</u>**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. วิธีการตอบแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความเหมาะสม” และ “ความเป็นไปได้” **ทั้งสองช่อง** ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในระดับ**มากที่สุด**

4 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในระดับ**มาก**

3 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในระดับ**ปานกลาง**

2 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในระดับ**น้อย**

1 หมายถึง (ร่าง) แนวทางมีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ในระดับ**น้อยที่สุด**

ตัวอย่างการตอบแบบประเมิน

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
การพัฒนาบุคลากร												
1	แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย	✓		3	2	1	✓	4	3	2	1	

จากตัวอย่างหมายถึง

ท่านมีความคิดเห็นว่า (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย มีความเหมาะสมในระดับ**มากที่สุด** และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับ**มากที่สุด**

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบประเมินให้ครบถ้วน ตรงตามความเป็นจริง และขอความกรุณาส่งแบบประเมินคืนผู้วิจัยเมื่อท่านตอบเสร็จสิ้นแล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์
นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางหลัก

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความเหมาะสม” และ “ความเป็นไปได้” **ทั้งสองช่อง** ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
การพัฒนาบุคลากร												
1	**แนวทางหลักที่ 1** ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้<u>รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา</u> <u>ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ</u> และ<u>มีระเบียบวินัย</u>	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2	**แนวทางหลักที่ 2** ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้<u>รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา</u> สามารถ<u>เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง</u> และ<u>มีระเบียบวินัย</u>	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
การบริหารวิชาการ												
1	**แนวทางหลักที่ 1** พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้<u>รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา</u> <u>ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ</u> สามารถ<u>เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง</u> และสามารถ<u>ประกอบอาชีพการงานที่ดี</u>	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2	**แนวทางหลักที่ 2** พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียน<u>รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา</u> สามารถ<u>เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง</u>	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางย่อย พร้อมวิธีดำเนินการ

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความเหมาะสม” และ “ความเป็นไปได้” **ทั้งสองช่อง** ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
การพัฒนาบุคลากร												
1	**แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย**											
1.1	**แนวทางย่อยที่ 1.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	1.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร วางแผนในการพัฒนาบุคลากรด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วนของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และจัดกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม อบรมและสัมมนา ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ผ่านการสังเกต และผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.2	**แนวทางย่อยที่ 1.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่ายอัสสาลามจัดขึ้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	1.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงาน นอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2	**แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และมีระเบียบวินัย**											
2.1	**แนวทางย่อยที่ 2.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	2.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผน กำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ผู้บริหาร มอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหาร ประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.2	**แนวทางย่อยที่ 2.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำ และการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	2.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลา ในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.2.3 การประเมินผล (Evaluation) บุคลากรพี่เลี้ยง ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่าเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
การบริหารวิชาการ												
1	**แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี**											
1.1	**แนวทางย่อยที่ 1.1** พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	1.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความหลากหลายและสามารถประเมินเพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน วัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1.2	**แนวทางย่อยที่ 1.2** พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	1.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริง สมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2	**แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง**											

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.1	**แนวทางย่อยที่ 2.1** เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	2.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากรของทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญ ร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในทุกๆรายวิชา และตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.2	**แนวทางย่อยที่ 2.2** เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรมฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	2.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกันประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบ เป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริงสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และหลากหลาย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้ทรงคุณวุฒิ

(.....)

วันที่ .....

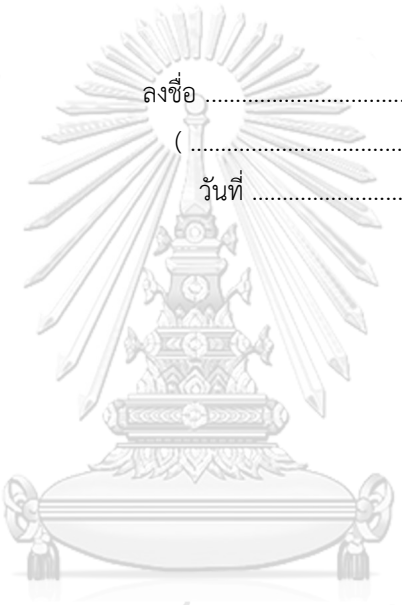

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
การพัฒนาบุคลากร												
การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน												
1	**แนวทางหลักที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ และมีระเบียบวินัย**	5					3	2				- ควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีกลุ่มศึกษา (ฮาลากอฮฺ) เฉพาะของตัวเอง
1.1	**แนวทางย่อยที่ 1.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านกิจกรรมฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม การอบรมและสัมมนา และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	5					3	2				
	วิธีดำเนินการ											
	1.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร วางแผนในการพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคลากร ทั้งในส่วนของ เวลา สถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ	4	1				3	2				- “ผู้บริหาร วางแผน...” ไม่ควรเว้นวรรค และในข้ออื่นๆด้วย
	1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนจัดสรรเวลา งบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ และอื่นๆ ให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และ	4	1				3	2				

Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	จัดกิจกรรม ฮาลากอฮฺ ค่าย กียาม อบรม และสัมมนา ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น											
	1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ผ่านการสังเกต และผลของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	5					4	1				- อาจเพิ่มการใช้แบบสอบถามประเมินตนเอง การสัมภาษณ์
1.2	**แนวทางย่อยที่ 1.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน ด้วยการศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัย และใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการเรียนรู้นอกสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่าย อัสสาลามจัดขึ้น	5					3	2				
	วิธีดำเนินการ											
	1.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่จะไปดูงาน วันเวลา งบประมาณ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	5					4	1				- เพิ่มคำว่า “ศึกษาดูงาน”
	1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่สำหรับบุคลากร เช่น ไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนในเครือข่ายอัสสาลามด้วยกันก็ได้ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแบบอย่างที่ดีจากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองต่อไป	5					5					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งในเรื่องของความพึงพอใจ ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ และการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	5					3	1	1			- ควรระบุรูปแบบและวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนด้วย
การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน												
2	**แนวทางหลักที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ และการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และมีระเบียบวินัย**	5					3	2				- สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำ น่าจะระบุคุณลักษณะเด่นที่ประสบ อาทิ ขี้เกียจ โอ้อวด เยอหยิ่ง
2.1	**แนวทางย่อยที่ 2.1** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการมอบหมายงานพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ผ่านการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร และการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร	5					3	2				
	วิธีดำเนินการ											
	2.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงาน ในการมอบหมายงานพิเศษให้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาการทำงานและประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษให้ดียิ่งขึ้น	4	1				3	2				

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ผู้บริหาร มอบหมายงานพิเศษให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบ ขอบข่ายงาน ระยะเวลา และภาระงานที่ชัดเจน	4	1				4	1				
	2.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหาร ประเมินบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานพิเศษ ผ่านผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการสังเกตการปฏิบัติงานอื่นๆ ว่ามีการพัฒนาหรือไม่	4	1				3	2				- ควรเพิ่มรูปแบบ การประเมินที่หลากหลาย เช่น การสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อนร่วมงาน
2.2	**แนวทางย่อยที่ 2.2** สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และมีระเบียบวินัย ผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำแนะนำและการสอนงานที่ดีของพี่เลี้ยงหรือผู้บังคับบัญชา โดยมีการกำหนดนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากรและการให้รางวัลตอบแทนของผู้บริหาร	5					3	2				
	วิธีดำเนินการ											
	2.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบ พี่เลี้ยง และระยะเวลา ในการใช้ระบบพี่เลี้ยงกับบุคลากรที่ต้องการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการ	5					2	3				

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) โรงเรียนกำหนดให้บุคลากรที่ต้องการพัฒนา มีพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำและสอนงานเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับบุคลากรที่จะพัฒนา	5					1	4				
	2.2.3 การประเมินผล (Evaluation) บุคลากรพี่เลี้ยง ประเมินพัฒนาการและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ว่าเป็นไปตามความคาดหวังและคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่	4	1					5				- เพิ่มรูปแบบหรือการประเมิน จากเพื่อนร่วมงาน จากนักเรียนในกรณีการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการบริหารวิชาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
การวัดและประเมินผล												
1	**แนวทางหลักที่ 1 พัฒนาวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนานักเรียนให้รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และมีสติปัญญาล้ำเลิศ สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี**	3	2				2	3				
1.1	**แนวทางย่อยที่ 1.1** พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครื่องมือที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง	5					4	1				
	วิธีดำเนินการ											
	1.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองร่วมกันประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผล ให้มีความหลากหลายและสามารถประเมิน เพื่อพัฒนานักเรียนได้จริง	5					3	2				- ควรจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย ในรูปของตัวแทนก็ได้ จะได้เห็นความคิดของนักเรียน
	1.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน วัดและประเมินนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	4	1				3	2				

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการและตามสภาพที่เป็นจริงหรือไม่	5					3	2				
1.2	**แนวทางย่อยที่ 1.2** พัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำของตนเอง และสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี ผ่านการประเมินการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม	4	1				3	2				
	วิธีดำเนินการ											
	1.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้สามารถประเมินตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	4	1				4	1				
	1.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผน ด้วยเครื่องมือที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน มีความสมเหตุสมผล ยุติธรรม และเน้นการประเมินภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี	5					3	2				- เพิ่มคำว่า “ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย สามารถประเมินตามสภาพจริง ....”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	1.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีการ และตัวชี้วัด ว่าเพียงพอหรือสามารถใช้วัดและประเมินนักเรียนได้ตามที่ต้องการตามสภาพที่เป็นจริง สมเหตุสมผลและยุติธรรมหรือไม่ และตรวจสอบผลจากการวัดและประเมินว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	4	1				3	2				
การจัดการเรียนการสอน												
2	**แนวทางหลักที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา สามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง**	4	1				1	3	1			- ควรให้ชัดเจนบูรณการอะไรบูรณาการคำสอนอิสลามหรือความรู้ร่วมสมัยใช่หรือไม่
2.1	**แนวทางย่อยที่ 2.1** เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และสามารถเอาชนะอารมณ์ของใฝ่ต่ำเอง ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนที่เหมาะสม และการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน	4	1				3	2				- การบูรณาการคำสอนศาสนา (สำหรับรายวิชาทั่วไป การบูรณาการความรู้ร่วมสมัยสำหรับอิสลามศึกษา ดังนั้นเพิ่มคำว่า “ ผ่านการสอดแทรกหลักคำสอนศาสนาหรือความรู้ร่วมสมัย ...”จะได้เท่าทันโลกทันเหตุการณ์พาตัวรอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	วิธีดำเนินการ											
	2.1.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหารและบุคลากรของทุกกลุ่มสาระวิชาทั้งรายวิชาศาสนาและรายวิชาสามัญ ร่วมกันประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยให้มีการสอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในทุกๆรายวิชา และตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการใช้สื่อที่เหมาะสม และเน้นการปฏิบัติจริงของนักเรียน	5					3	2				- เน้นการบูรณาการร่วมสมัยในรายวิชาอิสลามศึกษา - ตัดคำว่า “ของ” หลังบุคลากรออก
	2.1.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้มีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ครูเป็นผู้แนะนำและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	4	1					5				
	2.1.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหารและบุคลากร ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	5					4	1				- ให้เพิ่มคำว่า “โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินในรูปแบบที่หลากหลาย”
2.2	**แนวทางย่อยที่ 2.2** เน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง และรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสอดแทรก	5					3	2				

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	(ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี	ระดับผลการประเมิน										ข้อเสนอแนะ
		ความเหมาะสม (ความถี่)					ความเป็นไปได้ (ความถี่)					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	หลักคำสอนของศาสนาอิสลามในกิจกรรมฮาลากอฮฺ การลดเวลาเรียนให้น้อยลง และสนองความต้องการของนักเรียน											
	วิธีดำเนินการ											
	2.2.1 การวางแผน (Planning) ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนร่วมกับประชุมวางแผนกำหนดรูปแบบเป้าหมาย ระยะเวลา และงบประมาณของกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริง และสนองความต้องการของนักเรียน	4	1				4	1				
	2.2.2 การปฏิบัติตามแผน (Implementation) ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่ได้วางแผนร่วมกัน โดยเน้นการเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดี การปฏิบัติจริง และหลากหลายผ่านกิจกรรม ฮาลากอฮฺและกิจกรรมอื่นๆ	5					3	2				- เพิ่มคำว่า “มีความ” หน้าคำว่าหลากหลาย
	2.2.3 การประเมินผล (Evaluation) ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร่วมกันประเมินผลการจัดกิจกรรมและกระบวนการในการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่	4	1				3	2				

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (ฉบับสำหรับคณะผู้บริหารและครู)
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

(ฉบับสำหรับคณะผู้บริหาร และครู)

<u>คำอธิบาย</u>

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี และเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตอนที่ 3 วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบันและวิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตอนที่ 4 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

3. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

4. **ขอให้ส่งกลับมาภายใน วัน จันทร์ ที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564**

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง

นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์

นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรมหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

คำอธิบายศัพท์

ใช้ประกอบการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ท่านมีความเข้าใจคำศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถามได้ตรงกันกับผู้วิจัยและผู้ตอบท่านอื่น ช่วยให้ท่านตอบแบบสอบถามได้อย่างชัดเจน ตรงกับความเห็นที่แท้จริงของท่าน

การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารวิชาการและการบริหารบุคลากร ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารบุคลากร หมายถึง การพัฒนาครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน

การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ประกอบด้วย การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การหมุนเวียนงาน การมอบหมายงานพิเศษ และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การใช้ระบบพี่เลี้ยง หมายถึง การจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษาช่วยเหลือครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การชี้แนะ การสอนงาน หมายถึง การที่ผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความ เชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การมอบหมายงานพิเศษ หมายถึง การมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม รับผิดชอบ เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ หมายถึง วิธีการพัฒนาครูแบบเฉพาะที่ใช้อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะ เข้ารับการพัฒนาได้ ประกอบด้วย การอบรม การสัมมนา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การอบรมและสัมมนา หมายถึง วิธีการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การศึกษาดูงาน หมายถึง การพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริง เพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี หมายถึง คุณลักษณะที่พึงมีหรือรูปแบบในการดำเนินชีวิตสำหรับบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามคำสอนของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและอัซซุนนะห์ ซึ่งประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) 3) มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4) ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ 5) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6) สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7) สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8) เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9) รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และ10) รักษาระเบียบวินัย

มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) หมายถึง การศรัทธาต่อพระเจ้าองค์เดียว (อัลลอฮฺ) ศรัทธาต่อศาสนทูตของพระองค์ (รอซูล) ศรัทธาต่อบรรดาเทวทูตของพระองค์ (มะลาอิกัต) ศรัทธาต่อคำภีร์อัลกุรอ่าน ศรัทธาต่อวันปรโลก (อาคีรัต) และศรัทธาต่อการกำหนดสภาวการณ์ของพระองค์ (ตักฎีร) โดยออกห่างจากการตั้งภาคี และไม่กราบไหว้บูชาสิ่งอื่นใดนอกจากพระองค์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจ (อีบาดะห์) ทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ (วาญิบ) เช่น การละหมาด การถือศีลอด การประกอบพิธีฮัจญ์ และการบริจาคทาน (ซากาต) และสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ (ซุนนะห์) เช่น การขอพร (ดุอาอ) การอ่านคำภีร์อัลกุรอาน และอื่น ๆ ด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์และทำตามแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.) รวมถึงวิถีในการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งหมด เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน และอื่น ๆ

มีมารยาทที่ดีและงดงาม หมายถึง มีความน้อบน้อมถ่อมตน ใจกว้าง ให้อภัยผู้อื่น อดทนไม่โกรธง่าย เมตตาผู้น้อยให้เกียรติผู้ใหญ่ ยุติธรรมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัตย์จริง รักษาสัญญา ไม่โกหก ไม่พูดจาว่าร้ายและนินทาผู้อื่น มีระเบียบวินัย ตามแบบอย่างการปฏิบัติของท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.)

ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ หมายถึง มีความพยายาม ตั้งใจ จริงจัง แน่วแน่ ในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี มีความรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจเป็นอย่างดีในศาสตร์ความรู้ของศาสนาอิสลามและศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะศาสตร์ในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพของตนเอง

มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง หมายถึง มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาดของร่างกาย อาหาร เสื้อผ้า และที่พักอาศัยเป็นอย่างดี หมั่นเอาใจใส่ ดูแล ป้องกัน และรักษาสุขภาพเป็นอย่างดี พักผ่อนให้เพียงพอและห่างไกลจากอาหารการกินที่ไม่ดีทั้งหลาย รวมถึงปฏิบัติตามศาสนบัญญัติในเรื่องของการรักษาสุขภาพและรักษาความสะอาดต่าง ๆ

สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี หมายถึง มีอาชีพการงานที่ดี มั่นคง สุจริต และมีความสามารถ ทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพการงานของตนเองเป็นอย่างดี มีการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ในสาขาอาชีพของตนเองอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งที่จะเรียนรู้ พยายามหาโอกาสต่อยอดในอาชีพการงานอยู่เสมอ

สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายถึง มีความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่ลำบากมากกว่าตนเอง และเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ผู้อื่น ด้วยความบริสุทธิ์ใจและสุดความสามารถ ร่วมมือกับผู้อื่นในการช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างสุดความสามารถ

เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง หมายถึง การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ด้วยการระงับ ละทิ้ง และออกห่างจากการทำความชั่วและสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์ความคิดในจิตใจ

รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา หมายถึง ตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับคืนมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบศาสนกิจต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา

รักษาระเบียบวินัย หมายถึง ให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของร่างกาย เสื้อผ้า ที่พักอาศัย และสถานที่ต่าง ๆ มีการจัดสรรเวลาในภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นอย่างดี เตรียมพร้อมก่อนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการวางแผนการใช้ชีวิตและจัดลำดับความสำคัญที่ดี

โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกับสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

(ฉบับสำหรับคณะผู้บริหาร และครู)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับสภาพปัจจุบันตามความเป็นจริงของท่านและกรุณาระบุข้อมูลให้ครบถ้วน

1. เพศ
   1) ☐ ชาย 2) ☐ หญิง

2. อายุ
   1) ☐ ต่ำกว่า 30 ปี 2) ☐ 30 - 39 ปี
   3) ☐ 40 - 49 ปี 4) ☐ 50 - 59 ปี
   5) ☐ 60 ปีขึ้นไป

3.ระดับการศึกษาสูงสุด
   1) ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ☐ ปริญญาตรี
   3) ☐ ปริญญาโท 4) ☐ ปริญญาเอก

4. ตำแหน่ง
   1) ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน / รักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน
   2) ☐ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ / ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
   3) ☐ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากร / ครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร
   4) ☐ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ
   5) ☐ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา

5. ประสบการณ์การทำงาน
   1) ☐ ต่ำกว่า 1 ปี 2) ☐ 1 - 5 ปี
   3) ☐ 6 - 10 ปี 4) ☐ 11 – 15 ปี
   5) ☐ 16 - 20 ปี 6) ☐ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

<u>คำอธิบายการตอบแบบสอบถาม</u>

ในตอนที่ 2 – 4 ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของระดับคะแนนซึ่งตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านต่อการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>มากที่สุด (81-100%)</u>**

4 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>มาก (61-80%)</u>**

3 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>ปานกลาง (41-60%)</u>**

2 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>น้อย (21-40%)</u>**

1 หมายถึง มีระดับตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>น้อยที่สุด (<20%)</u>**

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	คำถาม	ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครู				
		5	4	3	2	1
1. ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่าน ครูมี**<u>คุณลักษณะมุสลิมที่ดี</u>** ดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	✓	4	3	2	1
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	✓	3	2	1

จากตัวอย่างหมายถึง

ข้อ 1. ข้อคำถามที่ว่าท่านคิดว่าโรงเรียนของท่าน ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ในเรื่องมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ ท่านมีความคิดเห็นว่า ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ 2. ข้อคำถามที่ว่าท่านคิดว่าโรงเรียนของท่าน ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ในเรื่องปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ท่านมีความคิดเห็นว่า ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูอยู่ในระดับมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของระดับคะแนนซึ่งตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านต่อระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	ระดับคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของครู				
		5	4	3	2	1
1. ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่าน ครูมี**<u>คุณลักษณะมุสลิมที่ดี</u>** ดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด						
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1
10.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 3 วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบันและวิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของระดับคะแนนซึ่งตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านต่อวิธีการพัฒนาครูในปัจจุบันและวิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครูโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน					วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครู				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรนอกเวลาปฏิบัติงาน											
1. การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ประกอบด้วย การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การหมุนเวียนงาน การมอบหมายงานพิเศษ และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี										
1.1 โรงเรียน**<u>ใช้ระบบพี่เลี้ยง</u>** โดยการจัดให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานดูแล ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครูที่เข้ามาใหม่ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.2 โรงเรียนจัดให้มี**<u>การชี้แนะ การสอนงาน</u>** โดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ทำหน้าที่สอนงาน แนะแนวทาง วางแผนฝึกอบรม สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้ครูเกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด										

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน					วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครู				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
11.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
19.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
20.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.3 โรงเรียน**<u>มอบหมายงานพิเศษ</u>** โดยจัดให้มีการมอบงานที่ไม่ใช่งานประจำ ให้ครูรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
21.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
22.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
23.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
24.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
25.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
26.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
27.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
28.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
29.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
30.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.4 โรงเรียนมี**<u>ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ</u>** ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของครู โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การทบทวนผลการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
31.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
32.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
33.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
34.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
35.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
36.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
37.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน					วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครู				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
38.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
39.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
40.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.5 โรงเรียนมี**<u>วิธีการพัฒนาแบบฉพาะ</u>** ที่ใช้ในการพัฒนาครู เช่น กลุ่มศึกษาหรือฮาลากอฮฺ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
41.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
42.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
43.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
44.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
45.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
46.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
47.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
48.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
49.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
50.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน หมายถึง การ พัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ดำเนินการอยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานในขณะ เข้ารับการพัฒนาได้ ประกอบด้วย การอบรม การสัมมนา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี										
2.1 โรงเรียนจัด**<u>อบรมและสัมมนา</u>** โดยจัดให้มีการพัฒนาครู โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ผ่านการประชุมเชิงอภิปราย ที่มีการรับฟังแนวคิดและประสบการณ์จากวิทยากร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทัศนคติ และหาข้อสรุปหรือแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด										
51.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
52.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
53.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
54.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
55.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
56.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
57.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
58.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
59.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
60.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	คำถาม	วิธีการพัฒนาครูในปัจจุบัน					วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาครู				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.2 โรงเรียนจัดให้มี**การศึกษาดูงาน** โดยการพัฒนาผ่านการสังเกตเหตุการณ์ การกระทำของบุคคล ในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ ให้พบเห็นสภาพแวดล้อมจริงจากสถานที่จริง เพื่อเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด										
61.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
62.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
63.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
64.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
65.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
66.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
67.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
68.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
69.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
70.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.3 โรงเรียนจัดให้มี**การเรียนรู้ด้วยตนเอง** โดยที่ผู้ศึกษาสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ตามที่ตนเองสนใจ ตามความต้องการของตน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ตนเองถนัด จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาของครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด										
71.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
72.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
73.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
74.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
75.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
76.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
77.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
78.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
79.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
80.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 4 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของระดับคะแนนซึ่งตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านต่อสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี											
1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี											
1.1 โรงเรียน**<u>วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร</u>** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.2 โรงเรียน**<u>กำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร</u>** เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
11.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
19.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
20.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.3 โรงเรียน**<u>ประเมินผลการใช้หลักสูตร</u>** เน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
21.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
22.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
23.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
24.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
25.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
26.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
27.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
28.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
29.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
30.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี										
2.1 ครู**<u>จัดทำแผนการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
31.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
32.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
33.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
34.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
35.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
36.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
37.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
38.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
39.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
40.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.2 ครู**<u>จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
41.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
42.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
43.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
44.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
45.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
46.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
47.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
48.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
49.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
50.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.3 ครู**<u>จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
51.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
52.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
53.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
54.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
55.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
56.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
57.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
58.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
59.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
60.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี										
3.1 ครู**<u>พัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
61.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
62.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
63.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
64.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
65.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
66.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
67.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
68.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
69.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
70.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.2 ครู**<u>วัดและประเมินผลการเรียนรู้</u>** เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
71.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
72.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
73.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
74.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
75.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
76.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
77.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
78.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
79.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
80.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการนิเทศ (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี											
4.1 โรงเรียน**<u>วางแผนการนิเทศ</u>** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
81.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
82.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
83.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
84.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
85.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
86.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
87.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
88.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
89.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
90.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.2 โรงเรียน**<u>ดำเนินการนิเทศ</u>** (กำกับ ติดตาม แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
91.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
92.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ	คำถาม	สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
93.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
94.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
95.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
96.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
97.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
98.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
99.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
100.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

1. โรงเรียนควรมี**แนวทางการพัฒนาบุคลากร**อย่างไร เพื่อพัฒนาให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

.....

2. โรงเรียนควรมี**แนวทางการพัฒนาหลักสูตร**อย่างไร เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

.....

3. โรงเรียนควรมี**แนวทางการจัดการเรียนการสอน**อย่างไร เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4. โรงเรียนควรมี**แนวทางการวัดและประเมินผล**อย่างไร เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

.....

5. โรงเรียนควรมี**แนวทางการนิเทศการศึกษา**อย่างไร เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนสอนให้นักเรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

.....

******ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างสูง*****

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

(ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย)

<u>คำอธิบาย</u>

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี 2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของคุณครู ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

3. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อนักเรียน

4. **ขอให้ส่งกลับมาภายใน วัน จันทร์ ที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์

นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>คำอธิบายศัพท์</u>

ใช้ประกอบการตอบแบบสอบถามเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจคำศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถามได้ตรงกันกับผู้วิจัยและผู้ตอบท่านอื่น ช่วยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามได้อย่างชัดเจน ตรงกับความเห็นที่แท้จริงของนักเรียน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

คุณลักษณะมุสลิมที่ดี หมายถึง คุณลักษณะที่พึงมีหรือรูปแบบในการดำเนินชีวิตสำหรับบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามคำสอนของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและอัซซุนนะห์ ซึ่งประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) 3) มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4) ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ 5) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6) สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7) สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8) เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9) รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และ10) รักษาระเบียบวินัย

มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) หมายถึง การศรัทธาต่อพระเจ้าองค์เดียว (อัลลอฮ) ศรัทธาต่อศาสนทูตของพระองค์ (รอซูล) ศรัทธาต่อบรรดาเทวทูตของพระองค์ (มะลาอิกัต) ศรัทธาต่อคำภีร์อัลกุรอ่าน ศรัทธาต่อวันปรโลก (อาคีรัต) และศรัทธาต่อการกำหนดสภาวการณ์ของพระองค์ (ตักฎีร) โดยออกห่างจากการตั้งภาคี และไม่กราบไหว้บูชาสิ่งอื่นใดนอกจากพระองค์

ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อีบาดะห์) หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจ (อีบาดะห์) ทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ (วาญิบ) เช่น การละหมาด การถือศีลอด การประกอบพิธีฮัจญ์ และการบริจาคทาน (ซากาต) และสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ (ซุนนะห์) เช่น การขอพร (ดุอาอ) การอ่านคำภีร์อัลกุรอาน และอื่น ๆ ด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์และทำตามแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.) รวมถึงวิถีในการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งหมด เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน และอื่น ๆ

มีมารยาทที่ดีและงดงาม หมายถึง มีความน้อบน้อมถ่อมตน ใจกว้าง ให้อภัยผู้อื่น อดทนไม่โกรธง่าย เมตตาผู้น้อยให้เกียรติผู้ใหญ่ ยุติธรรมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัตย์จริง รักษาสัญญา ไม่โกหก ไม่พูดจาว่าร้ายและนินทาผู้อื่น มีระเบียบวินัย ตามแบบอย่างการปฏิบัติของท่านศาสนทูตมูฮำหมัด (ซล.)

ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ หมายถึง มีความพยายาม ตั้งใจ จริงจัง แน่วแน่ ในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี มีความรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจเป็นอย่างดีในศาสตร์ความรู้ของศาสนาอิสลามและศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะศาสตร์ในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพของตนเอง

มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง หมายถึง มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาดของร่างกาย อาหาร เสื้อผ้า และที่พักอาศัยเป็นอย่างดี หมั่นเอาใจใส่ ดูแล ป้องกัน และรักษาสุขภาพเป็นอย่างดี พักผ่อนให้เพียงพอและห่างไกลจากอาหารการกินที่ไม่ดีทั้งหลาย รวมถึงปฏิบัติตามศาสนบัญญัติในเรื่องของการรักษาสุขภาพและรักษาความสะอาดต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี หมายถึง มีอาชีพการงานที่ดี มั่นคง สุจริต และมีความสามารถ ทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพการงานของตนเองเป็นอย่างดี มีการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ในสาขาอาชีพของตนเองอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งที่จะเรียนรู้ พยายามหาโอกาสต่อยอดในอาชีพการงานอยู่เสมอ

สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายถึง มีความกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่ลำบากมากกว่าตนเอง และเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ผู้อื่น ด้วยความบริสุทธิ์ใจและสุดความสามารถ ร่วมมือกับผู้อื่นในการช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างสุดความสามารถ

เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง หมายถึง การเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง ด้วยการระงับ ละทิ้ง และออกห่างจากการทำความชั่วและสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์ความคิดในจิตใจ

รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา หมายถึง ตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับคืนมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบศาสนกิจต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา

รักษาระเบียบวินัย หมายถึง ให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของร่างกาย เสื้อผ้า ที่พักอาศัย และสถานที่ต่าง ๆ มีการจัดสรรเวลาในภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นอย่างดี เตรียมพร้อมก่อนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการวางแผนการใช้ชีวิตและจัดลำดับความสำคัญที่ดี

โรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกับสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสาลาม หรือ Assalam Smart School Association : ASSA ภายใต้การนำโดยสถานบันอัสสาลาม มหาวิทยาลัยฟาฎอนี จังหวัดปัตตานี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2564 จักขอบคุณเป็นอย่างสูง
หากมีข้อสงสัย กรุณาสอบถามที่ นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์
โทร. 085-6283872 Email: assomadee.m@gmail.com
Line ID : assomadee

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

.....

(ฉบับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนให้ครบถ้วน

1. เพศ
   1) ☐ ชาย
   2) ☐ หญิง

2. อายุ
   1) ☐ ต่ำกว่า 16 ปี
   2) ☐ 16 ปี
   3) ☐ 17 ปี
   4) ☐ 18 ปี
   5) ☐ มากกว่า 18 ปี

3.ระดับชั้นการศึกษา
   1) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 4
   2) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 5
   3) ☐ มัธยมศึกษา ปีที่ 6
   4) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4. ตำแหน่งนักเรียน
   1) ☐ ประธานนักเรียน
   2) ☐ รองประธานนักเรียน
   3) ☐ สภานักเรียน
   4) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดแลประเมินผลของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของระดับคะแนนซึ่งตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน ต่อสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน / สภาพที่ควรจะเป็น ตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>มากที่สุด</u>**
4 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน / สภาพที่ควรจะเป็น ตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>มาก</u>**
3 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน / สภาพที่ควรจะเป็น ตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>ปานกลาง</u>**
2 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน / สภาพที่ควรจะเป็น ตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>น้อย</u>**
1 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน / สภาพที่ควรจะเป็น ตามข้อรายการนั้นในระดับ**<u>น้อยที่สุด</u>**

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	คำถาม	สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.1 ครู**<u>จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ</u>**อิสลามศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียนในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	✓	3	2	1	✓	4	3	2	1
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	✓	2	1	5	✓	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตัวอย่างหมายถึง

ข้อ 1. ข้อคำถามที่ว่าครูมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียน ในเรื่องมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ 2. ข้อคำถามที่ว่าครูมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียน ในเรื่องปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง นักเรียนมีความคิดเห็นว่า สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก

ข้อ	คำถาม	สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี											
1.1 ครู**<u>จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ</u>**อิสลามศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียนในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.2 ครูมี**<u>การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>** (เช่น การท่องจำคัมภีร์อัลกุรอาน ฮาลากอฮฺ บรรยายธรรม) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียนในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
11.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
19.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
20.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อ	คำถาม	สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. การวัดและประเมินผล หมายถึง การพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี											
2.1 ครู**ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล**ของนักเรียน ในเรื่องคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
1.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.2 ครู**วัดและประเมินผลการเรียนรู้**ของนักเรียน ในเรื่องคุณลักษณะมุสลิมที่ดีดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด											
11.	มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12.	ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13.	มีมารยาทที่ดีและงดงาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14.	ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15.	มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16.	สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17.	สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18.	เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
19.	รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
20.	รักษาระเบียบวินัย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

3.1 แนวทางการจัดการเรียนการสอน

1. นักเรียนคิดว่า**การจัดการเรียนการสอน** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่า**การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.2 แนวทางการวัดและประเมินผล

1. นักเรียนคิดว่า**วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

******ขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้*****

ภาคผนวก จ

เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย

1. ตัวอย่างหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดและตรวจเครื่องมือในการวิจัย
2. ตัวอย่างหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี
3. ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตัวอย่างหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดและตรวจเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ โทร. 82565 ต่อ 6734
ที่ อว 64.6(2791.04)/1363 **วันที่** 7 พฤษภาคม 2564
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดและตรวจเครื่องมือในการวิจัย

เรียน รองศาตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย

ด้วย นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี” โดยมี อาจารย์ ดร.เพ็ญวรา ชูประวัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดและตรวจเครื่องมือในการวิจัย ทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์ 085 628 3872 Email: assomadee.m@gmail.com

ตัวอย่างหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ที่ อว 64.6/2959

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร 10330

8 มิถุนายน 2564

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ด้วย นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี” โดยมี อาจารย์ ดร.เพ็ญวรา ชูประวัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6734
นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์ 085 628 3872 Email: assomadee.m@gmail.com

ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

ที่ อว 64.6/2294

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร 10330

7 พฤษภาคม 2564

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัสสาลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี” โดยมี อาจารย์ ดร.เพ็ญวรา ชูประวัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา และตัวแทนสภานักเรียนนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2565-97 ต่อ 6734
นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์ 085 628 3872 Email: assomadee.m@gmail.com

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายมูฮำหมัด อัซซอมาดีย์
วัน เดือน ปี เกิด	12 กันยายน 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดปัตตานี
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาหลักการศรัทธาและเผยแพร่ มหาวิทยาลัยคูเวต ประเทศคูเวต เมื่อปีการศึกษา 2557 สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์สารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร เมื่อปีการศึกษา 2561
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 223 หมู่ที่ 3 ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 94110

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University